

CATECHISMUS VAN DE NIEUW-APOSTOLISCHE KERK

**IN VRAGEN EN
ANTWOORDEN**

CATECHISMUS VAN DE NIEUW-APOSTOLISCHE KERK

**IN VRAGEN EN
ANTWOORDEN**

Visie en missie van de Nieuw-Apostolische Kerk

De visie

Een kerk waarin mensen zich thuis voelen en vervuld van de Heilige Geest en de liefde voor God, hun leven naar het evangelie van Jezus Christus inrichten en zich zo op Zijn wederkomst en het eeuwige leven voorbereiden.

De missie

Alle mensen benaderen om hun het evangelie van Jezus Christus te onderwijzen en met water en de Heilige Geest te dopen.

Zielzorg verlenen en een hartelijke onderlinge verbondenheid onderhouden waarin ieder de liefde van God en de vreugde om Hem en anderen te dienen, ervaart.

Voorwoord

In 2012 werd de 'Catechismus van de Nieuw-Apostolische Kerk' (CNK) tegelijkertijd in het Duits, Engels, Frans, Portugees, Spaans en Russisch uitgebracht. Ondertussen is het boek in deze talen kosteloos op het internet beschikbaar en is het in verschillende andere talen vertaald.

Het boekwerk 'Catechismus van de Nieuw-Apostolische Kerk in vragen en antwoorden' is op een methodisch-didactische wijze opgesteld en maakt de inhoud van de CNK toegankelijker. Daardoor kan de geloofsleer over de hele wereld ook via het kerkelijk onderwijs op een passende wijze worden doorgegeven. Aan de hand van 750 vragen en antwoorden wordt de lezer als het ware bij de hand genomen en op een eenvoudig te begrijpen wijze langs de verschillende leerstellingen van het geloof geleid.

De inhoud van de Catechismus van de Nieuw-Apostolische Kerk in vragen en antwoorden komt overeen met de inhoud van de CNK. Ook de opbouw stemt grotendeels overeen met die van de CNK. Beide boeken vullen elkaar aan en staan een parallel gebruik toe.

Aangezien veel van de aangehaalde Bijbelcitaten volledig zijn geciteerd, is het boek op zichzelf te gebruiken. De lezer die geen Bijbel bij de hand heeft, heeft zo bij de afzonderlijke leerstellingen direct de belangrijke Bijbelteksten voor zich. Bovendien worden bij bepaalde begrippen toelichtingen gegeven. Zo zijn de uiteenzettingen ook te begrijpen door de lezer die geen theologische voorkennis heeft.

Net als de CNK is ook de Catechismus in vragen en antwoorden een oproep aan alle nieuw-apostolische christenen zich intensief bezig te houden met de inhoud van hun geloof. Verder nodigt het boek alle geïnteresseerden uit de nieuw-apostolische geloofsleer te leren kennen.

Het gebruik van dit boekwerk moge worden gezegend.

Jean-Luc Schneider

Zürich, maart 2014

Inhoudsopgave

1	De openbaringen van God	11
2	De geloofsbelijdenis	21
3	De drie-enige God	29
4	De op verlossing aangewezen mens	85
5	Gods geboden	103
6	De kerk van Jezus Christus	125
7	Het ambt	139
8	De sacramenten	157
9	Het leven na de dood	175
10	De leer van de laatste dingen	183
11	Uit de geschiedenis van het christendom	195
12	Eredienst, ambtshandelingen en zielzorg	207
13	De nieuw-apostolische christen en zijn geloofsleven	237

Bijlagen

	De nieuw-apostolische geloofsbelijdenis	249
	De Tien Geboden	251
	Het 'Onze Vader'	252
	Zaakregister	253
	Register van Bijbelteksten	273
	Bildnachweis	281

1 DE OPENBARINGEN VAN GOD

Heilige Schrift

Gott in der Natur

Inhalt des Glaubens

Gott in der Geschichte

Glaube

1

Wat is de oorsprong van het geloof in God?

De oorsprong van het geloof ligt in God zelf. Hij maakt zich aan de mensen bekend: Hij 'openbaart' zich.

God heeft de mens dus zelf de zekerheid gegeven dat Hij bestaat. God verbergt zich niet maar maakt zich aan de mensen bekend zodat zij over God kunnen spreken en in God kunnen geloven.

'Want wat een mens over God kan weten is hun [de mensen] bekend omdat God het aan hen kenbaar heeft gemaakt. Zijn onzichtbare eigenschappen zijn vanaf de schepping van de wereld zichtbaar in Zijn werken, Zijn eeuwige kracht en goddelijkheid zijn voor het verstand waarneembaar'

Rom. 1:19-20

2

Hoe openbaart God zich?

God openbaart zich op verschillende wijzen, in de natuur en in het verloop van de geschiedenis.

3

Hoe openbaart God zich in de natuur?

God openbaart zich in de natuur als de Schepper: in het bestaan van het universum, de mensen, dieren en planten.

'U bevoeit de bergen vanuit Uw hoge zalen, de aarde wordt verzadigd en vruchtbaar: gras laat U groeien voor het vee en gewassen die de mens moet verbouwen. Zo zal hij brood winnen uit de aarde'

Ps. 104:13-14

4

Hoe openbaart God zich in het verloop van de geschiedenis?

God openbaart zich in het verloop van de menselijke geschiedenis: Hij leidde bijvoorbeeld het volk Israël uit de Egyptische slavernij en schonk het volk de Tien Geboden. De grootste openbaring van God in de geschiedenis was dat Hij in Jezus Christus mens werd en op aarde werkzaam was. Jezus Christus leefde 2000 jaar geleden. God openbaarde zich in Jezus Christus als de Verlosser.

→ **Verlosser: zie vraag 66, 108-109**

'Maar toen de tijd gekomen was zond God Zijn Zoon'

Gal. 4:4

5

Als wat maakt God zich bekend?

God is een geestelijk wezen. Hij maakt zich bekend als God,

- de Vader, de Schepper en bewaarder van de schepping (Gen. 1 en 8:21-22),
- de Zoon, de Verlosser en bringer van het heil (1 Joh. 5:20),
- de Heilige Geest, de Pleitbezorger, die de weg wijst naar de volle waarheid (Joh. 16:13).

6

Waar zijn openbaringen van God vastgelegd?

Openbaringen van God zijn vastgelegd in de Heilige Schrift.

Onder 'openbaringen van God' verstaan wij verschillende aspecten:

- God maakt zich bekend. Hij geeft opheldering over Zijn wezen ('zelfopenbaring' van God).
- God deelt de mens Zijn wil mee.
- God komt de mens in Zijn liefde tegemoet, voornamelijk in Zijn woord en in de sacramenten.

7

Openbaart God ook inzichten over de toekomst?

Ja, God openbaart ook inzichten over de toekomst: Hij heeft beloofd dat Jezus Christus zal wederkomen (vgl. Joh. 14:3). Aan degenen die bij Zijn wederkomst worden veranderd en weggevoerd (vgl. 1 Tess. 4:13-18), zal God zich op volmaakte wijze openbaren. Ze zullen God zien zoals Hij is (vgl. 1 Joh. 3:1-2).

‘Bedenk toch hoe groot de liefde is die de Vader ons heeft geschonken! Wij worden kinderen van God genoemd, en dat zijn we ook. Dat de wereld ons niet kent, komt doordat de wereld Hem niet kent. Geliefde broeders en zusters, wij zijn nu al kinderen van God. Wat we zullen zijn is nog niet geopenbaard, maar we weten dat we aan Hem gelijk zullen zijn wanneer Hij zal verschijnen, want dan zien we Hem zoals Hij is’
1 Joh. 3:1-2

8

Is er nog andere kennis over goddelijk handelen?

Ja, door de werkzaamheid van de Heilige Geest in het apostelambt worden kennis en inzicht geschonken over het handelen van God tot heil van de mensen. In de Bijbel worden deze inzichten vermeld en door de Heilige Geest verder onthuld.

9

Hoe dient de mens zich te gedragen tegenover Gods openbaringen?

De mens moet in God en Zijn openbaringen geloven. Alleen door het geloof kan de mens de goddelijke openbaringen begrijpen. Als hij gelooft, zal het goddelijke waardevol en bepalend zijn voor zijn leven.

Voor iemand die niet in God als Schepper gelooft, is bijvoorbeeld het heelal niet een werk van God, waarin God zich bekend maakt, maar het resultaat van toevallige processen in de natuur.

10

Wat verstaan wij onder geloof als antwoord op Gods openbaringen?

Geloof is beslist noodzakelijk om in Gods nabijheid te komen. Geloof is daarbij niet iets wat de mens vanuit zichzelf volbrengt. Geloof is een bewijs van Gods genade, dus een geschenk. De mens moet naar dit geschenk verlangen en hij moet het aannemen. Het geloof leidt ertoe dat de mens God kent, op God vertrouwt en zijn leven naar Gods wil inricht.

→ **geloof: zie vraag 239 e.v.**

‘Het geloof legt de grondslag voor alles waarop we hopen, het overtuigt ons van de waarheid van wat we niet zien’
Hebr. 11:1

‘Zonder geloof is het onmogelijk God vreugde te geven; wie Hem wil naderen moet immers geloven dat Hij bestaat, en wie Hem zoekt zal door Hem worden beloond’
Hebr. 11:6

11

Hoe komt de mens tot geloof?

Het geloof wordt door de Heilige Geest geschonken en versterkt. Dat gebeurt onder andere door de verkondiging van het evangelie op basis van de Heilige Schrift.

‘Dus door te luisteren komt men tot geloof, en wat men hoort is de verkondiging van Christus’
Rom. 10:17

12

Wat is de Heilige Schrift?

De Heilige Schrift - de Bijbel - is de verzameling van de boeken van Gods handelen, beloften en geboden. De Bijbel bestaat uit het Oude Testament en het Nieuwe Testament. De Heilige Schrift geeft getuigenis van Gods openbaringen, maar is geen volledig en naadloos verslag van alle daden van God. God heeft ervoor gezorgd dat behouden is gebleven wat voor het heil van de mensen belangrijk is.

Het begrip ‘bijbel’ is afgeleid van het Griekse woord ‘biblia’ en betekent ‘boeken, boekrollen’.

13

Wie is grondlegger van de Heilige Schrift?

De grondlegger van de Heilige Schrift is God. Mensen die door de Heilige Geest zijn gedreven (geïnspireerd), hebben opgeschreven wat God openbaarde. Wat betreft vorm en uitdrukkingswijze

zijn de Bijbelse boeken beïnvloed door de betreffende schrijvers, hun voorstellingswereld en de waarnemingen van hun tijd.

‘**Inspiratie**’, betekent: ‘ingeving’, ‘inblazing’. Goddelijke inspiratie betekent dat de Heilige Geest een mens tot iets aanzet of hem iets bekend maakt.

14

Zijn de teksten van de Bijbelse boeken op een betrouwbare wijze overgeleverd?

Ja, God heeft ervoor gezorgd dat de teksten van de Bijbelse boeken door de eeuwen heen onvervalst behouden zijn gebleven.

15

Hoe kwam de verzameling van de Bijbelse boeken tot stand?

Het verzamelen van de Bijbelse geschriften gebeurde in de loop van eeuwen. Deze verzameling is niet alleen door menselijke overwegingen tot stand gekomen, maar vooral door Gods wil.

De christelijke canon van het Oude Testament is gebaseerd op de Hebreeuwse canon van het jodendom. De geschriften daarvan ontstonden in een periode van vermoedelijk 1000 jaar.

De canon van het Nieuwe Testament bestaat uit de evangeliën, de Handelingen, brieven en een profetisch boek, de Openbaring van Johannes. In de vroegchristelijke kerk hadden aanvankelijk de brieven van apostel Paulus een groot aanzien. Later werden de evangeliën -

waarvan het evangelie volgens Marcus het oudste is - en de anderen geschriften eraan toegevoegd. De geschriften van het Nieuwe Testament ontstonden in een periode van ca. 70 jaar.

Om deze oorspronkelijke getuigenissen van het christelijke geloof te bewaren en door te geven, werden ze gebundeld tot een verzameling die uiteindelijk bij verschillende synoden als 'canon' werd bevestigd.

De verzameling van geschriften die voor de leer van een religie maatgevend zijn, wordt 'canon' genoemd. Voor het christelijke geloof zijn dit de geschriften van het Oude en Nieuwe Testament.

Het begrip 'synode' is afgeleid van het Griekse 'synodos' en betekent 'samenkomst'. Onder een synode moet het bijeenkomen van een kerkelijk college worden verstaan, dat de volmacht heeft bindende besluiten te nemen.

16

Welke opbouw en inhoud heeft de Heilige Schrift?

De Heilige Schrift is onderverdeeld in twee delen: het Oude Testament, dat gaat over de tijd voor Christus' geboorte, en het Nieuwe Testament, dat begint bij de tijd van Christus' geboorte.

17

Waaruit bestaat het Oude Testament?

In het Oude Testament staan beeldende verslagen over de schepping en de eerste mensen en teksten over de oorsprong en de geschiedenis van het volk Israël. Verder bevat het Oude Testament lofprijzingen van God, vermaningen en beloften aan de mensen.

18

Waaruit bestaat het Nieuwe Testament?

In het Nieuwe Testament wordt in de vier evangeliën en in Handelingen geschreven over Jezus Christus, Zijn apostelen en de eerste christelijke gemeenten. Verder bevat het brieven van de apostelen die zijn geschreven aan gemeenten en afzonderlijke personen. De Openbaring van Johannes, het profetische boek van het Nieuwe Testament, gaat over de wederkomst van Jezus Christus en andere toekomstige gebeurtenissen.

19

Hoeveel oudtestamentische boeken zijn er, hoe is de indeling en volgorde?

Het Oude Testament bestaat uit 17 historische boeken, vijf leerboeken en 17 profetische boeken.

De 17 historische boeken zijn:

- De vijf boeken van Mozes (Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium)
- Jozua
- Rechters
- Ruth
- 1 en 2 Samuël
- 1 en 2 Koningen
- 1 en 2 Kronieken
- Ezra
- Nehemia
- Ester

De vijf leerboeken zijn:

- Job
- Psalmen
- Spreuken
- Prediker
- Hooglied

De 17 profetische boeken zijn:

- Jesaja
- Jeremia
- Klaagliederen
- Ezechiël
- Daniël
- Hosea
- Joël
- Amos
- Obadja

- Jona
- Micha
- Nahum
- Habakuk
- Sefanja
- Haggai
- Zacharia
- Maleachi

20

Welke Bijbelse boeken worden tot de deuterocanonieke boeken (apocriefen) gerekend?

De elf deuterocanonieke boeken zijn:

- Tobit
- Judit
- Ester (Grieks)
- 1 en 2 Makkabeën
- Wijsheid
- Wijsheid van Jezus Sirach
- Baruch
- Brief van Jeremia
- Toevoegingen aan Daniël
- -Het gebed van Manasse

Het begrip 'apocrief' is afgeleid van het Griekse 'apokryphos' en betekent 'verborgen, donker'. Apocriefen ('verborgen geschriften') zijn Bijbelse boeken die niet in alle Bijbeluitgaven zijn opgenomen. Ze vormen een verbinding tussen het Oude en Nieuwe Testament en bevatten uitspraken over het geloof die belangrijk zijn voor het begrip van het Nieuwe Testament.

21

Hoe worden de deuterocanonieke boeken in de Nieuw-Apostolische Kerk gewaardeerd?

Voor de Nieuw-Apostolische Kerk zijn de deuterocanonieke boeken net zo waardevol als de andere oudtestamentische geschriften.

22

Hoeveel nieuwtestamentische boeken zijn er, hoe is de indeling en volgorde?

Het Nieuwe Testament bestaat uit vijf historische boeken, 21 leerboeken en één profetisch boek.

De vijf historische boeken zijn:

- Het evangelie volgens Matteüs
- Het evangelie volgens Marcus
- Het evangelie volgens Lucas
- Het evangelie volgens Johannes
- De Handelingen van de apostelen

De 21 leerboeken zijn:

- De brief aan de Romeinen
- De twee brieven aan de Korintiërs
- De brief aan de Galaten
- De brief aan de Efeziërs
- De brief aan de Filippiëzen
- De brief aan de Kolossenzen
- De twee brieven aan de Tessalonicenzen
- De twee brieven aan Timoteüs
- De brief aan Titus
- De brief aan Filemon
- De brief aan de Hebreeënen
- De brief van Jakobus
- De twee brieven van Petrus

- De drie brieven van Johannes
- De brief van Judas

Het profetische boek is:

- De Openbaring van Johannes (Apocalyps)

23

Welke betekenis heeft de Heilige Schrift voor de Nieuw-Apostolische Kerk?

De Heilige Schrift is de grondslag van de leer van de Nieuw-Apostolische Kerk. Verzen uit de Heilige Schrift vormen ook het uitgangspunt voor de prediking in de erediensten.

24

Wie heeft de roeping om de Heilige Schrift uit te leggen?

Het juiste begrip van de Heilige Schrift is in al zijn diepgang alleen mogelijk door de werkzaamheid van de Heilige Geest. Het behoort tot de taak van de apostelen van Jezus de Heilige Schrift uit te leggen voor de leer en het praktiseren van het geloof.

'Men moet ons beschouwen als dienaars van Christus, aan wie het beheer over de geheimen van God is toevertrouwd'

1 Kor. 4:1

25

Wat wordt verstaan onder de uitdrukking: 'Jezus Christus is het middelpunt van de Schrift'?

Jezus Christus staat centraal in de Heilige Schrift. Dat wordt uitgedrukt met de woorden: 'Jezus Christus is het middelpunt van de Schrift.' Vandaar moet ook het Oude Testament uitgaand van Gods Zoon worden uitgelegd. In het Oude Testament wordt de komst van de Messias aangekondigd en voorbereid. Het Nieuwe Testament doet verslag van Jezus' werkzaamheid, in het heden en in de toekomst.

→ *Messias: zie vraag 112*

26

Welke betekenis heeft de Heilige Schrift voor de gelovige?

De Heilige Schrift heeft in het leven van de gelovige een grote betekenis: de Heilige Schrift schenkt troost en oriëntatie, verheft en waarschuwt, bevordert het inzicht en het geloof.

27

Wat draagt ertoe bij dat door het gebruik van de Bijbel het geloof wordt versterkt?

Ontzag voor God en een oprecht gebed om het juiste begrip van de Heilige Schrift zijn grondslagen voor een gebruik van de Bijbel dat het geloof versterkt.

28

Wat is de grondslag en de inhoud van het christelijke geloof?

Christenen geloven in de ene God - Vader, Zoon en Heilige Geest. Het geloof in de drie-enige God is voor de mensen toegankelijk geworden door Jezus Christus.

De Zoon, Jezus Christus, sprak over Zijn hemelse Vader, waarin de mensen moeten geloven. God, de Vader, getuigde meerdere malen dat Jezus Christus Zijn Zoon is (Luc. 3:22 en 9:35).

Jezus Christus beloofde dat de Heilige Geest als pleitbezorger en helper zou komen.

'[...] te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest'

Matt. 28:19

Later zal de Pleitbezorger, de Heilige Geest die de Vader jullie namens Mij zal zenden, jullie alles duidelijk maken en alles in herinnering brengen wat Ik tegen jullie gezegd heb'

Joh. 14:26

→ *m.b.t. de grondslagen van het christelijke geloof: zie vraag 34 en 35*

DE GELOOFSBELIJDENIS

*Vater, Sohn,
Heiliger Geist*

*neuapostolisches
Glaubensbekenntnis*

Apostolikum

Konfession

29

Wat is een geloofsbelijdenis?

Een geloofsbelijdenis is een samenvatting van de wezenlijke inhoud van een geloofsleer. In een geloofsbelijdenis staat datgene wat de leden van een geloofsgemeenschap belijden.

Door de geloofsbelijdenis onderscheidt een geloofsgemeenschap zich tegelijkertijd van andere geloofsgemeenschappen.

30

Zijn er Bijbelse geloofsbelijdenissen?

Ja, reeds in het Oude Testament staan teksten waarin de gezamenlijke geloofsovertuiging tot uitdrukking komt. In een van die geloofsbelijdenissen staat: '[...] de Heer, onze God, de Heer is de enige' (Deut. 6:4). Deze belijdenis, onder de titel 'Luister, Israël', werd door de Israë-

lieten gezamenlijk afgelegd. Ze toonden daarmee hun geloof in één God, in een tijd waarin de volkeren om hen heen vele verschillende goden vereerden.

In het Nieuwe Testament staan teksten die in formules uitdrukken dat God het heil schenkt in Jezus Christus.

Voorbeelden voor nieuwtestamentische geloofsbelijdenissen zijn:

- 'Jezus is de Heer' (vgl. Rom. 10:9);
- 'Maranata = 'Kom, Heer!' (1 Kor. 16:22)
- 'De Heer is werkelijk uit de dood opgewekt' (Luc. 24:34).

'Als uw mond belijdt dat Jezus de Heer is en uw hart gelooft dat God Hem uit de dood heeft opgewekt, zult u worden gered. Als uw hart gelooft, zult u rechtvaardig worden verklaard; als uw mond belijdt, zult u worden gered'
Rom. 10:9-10

31

Hoe ontstonden de eerste christelijke geloofsbelijdenissen?

De eerste christelijke geloofsbelijdenissen worden 'vroegchristelijke geloofsbelijdenissen' genoemd. Ze ontstonden tussen de tweede en vierde eeuw na Christus. In deze tijd werden de leer van de drie-eenheid van God en de leer van het wezen van Jezus Christus, dus van Zijn natuur, geformuleerd.

Dit was noodzakelijk omdat er over de geloofsinhoud werd gediscussieerd. Zo werd de mening gehuldigd dat Jezus Christus niet werkelijk aan het kruis was gestorven en dat Hij niet werkelijk was opgestaan. Door de geloofsbelijdenissen distantieerde men zich van deze dwaal-leren.

32

Welke uitspraken werden in de christelijke geloofsbelijdenissen opgenomen?

Bepalend voor het wel of niet opnemen van een uitspraak over het wezen en de werkzaamheid van God in een geloofsbelijdenis was, dat deze moest overeenstemmen met de leer van Christus en Zijn apostelen.

33

Wat zijn de belangrijkste vroegchristelijke geloofsbelijdenissen?

De beide belangrijkste vroegchristelijke geloofsbelijdenissen zijn de Apostolische Geloofsbelijdenis (het Apostolicum) en

de Geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel.

Het Apostolicum werd in grote lijnen in de tweede eeuw samengesteld en in de vierde eeuw aangevuld. De Geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel is het resultaat van de concilies in Nicea (325 na Chr.) en Constantinopel (381 na Chr.). In deze geloofsbelijdenis werd vooral het belijden van de drie-eenheid van God vastgelegd.

Een **concilie** is een bijeenkomst van geestelijke hoogwaardigheidsbekleders die zijn samengekomen voor overleg over belangrijke vragen betreffende het geloof.

34

Hoe luidt de tekst van het Apostolicum?

'Ik geloof in God, de Vader, de Almachtige, de Schepper van hemel en aarde, en in Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, onze Heer, die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria, die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, neergedaald in het rijk van de dood, op de derde dag opgestaan uit de doden, opgevaren ten hemel; Hij zit aan de rechterhand van God, de almachtige Vader, vanwaar Hij komen zal om de levenden en de doden te oordelen. Ik geloof in de Heilige Geest, de heilige, algemene kerk, de gemeenschap der heiligen, vergeving der zonden, opstanding der doden en het eeuwige leven. Amen.'

35

Hoe luidt de tekst van de Geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel?

‘Wij geloven in de enige God, de Vader, de Almachtige, die alles geschapen heeft, hemel en aarde, de zichtbare en de onzichtbare wereld. En in de enige Heer, Jezus Christus, Gods eniggeboren Zoon, vóór alle tijden uit de Vader geboren: God uit God, licht uit licht, waarachtig God uit waarachtig God, verwekt, niet geschapen, één in wezen met de Vader door wie alles geschapen is. Voor ons mensen en tot ons heil is Hij uit de hemel gekomen, heeft het vlees aangenomen door de Heilige Geest door de maagd Maria en is mens geworden. Hij werd voor ons gekruisigd onder Pontius Pilatus, heeft geleden en is begraven, is op de derde dag opgestaan volgens de Schrift en opgestegen naar de hemel. Hij zit aan de rechterhand van de Vader en zal wederkeren in heerlijkheid om de levenden en de doden te oordelen; aan Zijn heerschappij zal geen einde komen. Wij geloven in de Heilige Geest, die Heer is en levend maakt, die uit de Vader en uit de Zoon voortkomt, die samen met de Vader en de Zoon wordt aanbeden en verheerlijkt, die gesproken heeft door de profeten en in één, heilige, algemene en apostolische kerk. Wij belijden één doop tot vergeving van de zonden. Wij wachten op de opstanding van de doden en op het leven in de toekomstige wereld. Amen.’

36

Welke betekenis hebben de vroegchristelijke belijdenissen voor de Nieuw-Apostolische Kerk?

De leer van de Nieuw-Apostolische Kerk berust op de Heilige Schrift. De vroegchristelijke geloofsbelijdenissen vatten belangrijke aspecten waarvan de Heilige Schrift getuigt samen.

De Nieuw-Apostolische Kerk belijdt het in de beide vroegchristelijke belijdenissen geformuleerde geloof in de drie-enige God, in Jezus Christus als waarachtig God en waarachtig mens, in Jezus’ geboorte uit de maagd Maria, in Zijn zending door de Heilige Geest, in de kerk, de sacramenten, de verwachting van de wederkomst van Christus en de opstanding van de doden.

Ondanks bestaande verschillen tussen de afzonderlijke confessies vormen de vroegchristelijke belijdenissen een element dat de christenen met elkaar verbindt.

‘**Confessie**’ (letterlijk: ‘belijdenis’) betekent ‘geloofsbelijdenis, kerklidmaatschap’. Ook de verschillende christelijke geloofsgemeenschappen worden met ‘confessies’ aangeduid.

37

Hoe luidt de tekst van de nieuw-apostolische geloofsbelijdenis?

‘Ik geloof in God, de Vader, de Almachtige, de Schepper van hemel en aarde.

Ik geloof in Jezus Christus, Gods eniggeboren Zoon, onze Heer, die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria, die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven, begraven, ingegaan in het rijk van de dood, op de derde dag opgestaan uit de doden en opgenomen in de hemel. Hij zit aan de rechterhand van God, de almachtige Vader, vanwaar Hij wederkomen zal.

Ik geloof in de Heilige Geest, in één, heilige, algemene en apostolische kerk, de gemeenschap van de heiligen, vergeving van de zonden, opstanding van de doden en het eeuwige leven.

Ik geloof dat de Heer Jezus Zijn kerk regeert en daartoe Zijn apostelen heeft gezonden en nog zendt tot aan Zijn wederkomst, met de opdracht te onderwijzen, in Zijn naam zonden te vergeven en met water en de Heilige Geest te dopen.

Ik geloof dat degenen die door God voor een ambt zijn geroepen, slechts door apostelen tot hun ambt worden gewijd en dat uit het apostelambt volmacht, zegening en heiliging voor hun dienst voortkomen.

Ik geloof dat de Heilige Doop met water de eerste stap is naar de vernieuwing van de mens in de Heilige Geest en dat de gedoopte daardoor wordt opgenomen in de gemeenschap van degenen die in Jezus Christus geloven en Hem als hun Heer belijden.

Ik geloof dat het Heilig Avondmaal ter gedachtenis aan het eenmaal gebrachte, algenoegzame offer en aan het bittere lijden en sterven van Christus, door de

Heer zelf is ingesteld. Het waardig genieten van het Heilig Avondmaal waarborgt ons de levensgemeenschap met Christus Jezus, onze Heer. Het wordt gevierd met ongezuurd brood en wijn; beide moeten door een ambtsdrager die door de apostel gevolmachtigd is, worden afgezonderd en toegediend.

Ik geloof dat de met water gedoopte zielen door een apostel de gave van de Heilige Geest moeten ontvangen om het kindschap Gods en de voorwaarden voor het eerstelingschap te verkrijgen.

Ik geloof dat de Heer Jezus zal wederkomen, zo zeker als Hij in de hemel is opgenomen, en de eerstelingen uit de doden en de levenden, die op Zijn komst hoopten en werden voorbereid, tot zich neemt en dat Hij na de bruiloft in de hemel met dezen op de aarde terugkomt, Zijn Vredesrijk sticht en zij met Hem als koninklijke priesters zullen regeren. Na afsluiting van het Vredesrijk zal Hij het eindgericht houden. Dan zal God een nieuwe hemel en een nieuwe aarde scheppen en bij Zijn volk wonen.

Ik geloof dat ik verplicht ben de wereldlijke overheid te gehoorzamen voor zover dit niet in strijd is met goddelijke wetten.’

38

Hoe is de nieuw-apostolische geloofsbelijdenis tot stand gekomen?

De nieuw-apostolische geloofsbelijdenis is het resultaat van de uitleg van de Heilige Schrift en de vroegchristelijke belijdenissen door de apostelen.

39

De belijdenis is in zijn huidige vorm wat betreft inhoud en taalgebruik ontstaan conform de ontwikkeling van de geloofsleer en de verdieping van het inzicht.

Bij het samenstellen beseft men: Gods liefde, genade en almacht kunnen niet volledig worden beschreven. Ze zijn altijd nog groter dan wat de mens er over zou kunnen zeggen. De geloofsbelijdenis trekt derhalve geen grens die andere christenen het deelhebben aan het heil ontzegt.

→ **heil:** zie vraag 243 e.v.

Wat is de betekenis van de nieuw-apostolische geloofsbelijdenis?

De nieuw-apostolische geloofsbelijdenis brengt in tien artikelen de geloofsleer van de Nieuw-Apostolische Kerk bindend onder woorden. De belijdenis heeft ook de taak de geloofshouding van nieuw-apostolische christenen te kenmerken.

Bovendien kan de geloofsbelijdenis dienen om andere mensen bekend te maken met de wezenlijke inhoud van het nieuw-apostolische geloof.

40

Hoe is de nieuw-apostolische geloofsbelijdenis opgebouwd?

De eerste drie geloofsartikelen komen in grote lijnen overeen met het Apostolicum: ze gaan over de drie-enige God. De daaropvolgende artikelen 4 en 5 beschrijven de werkzaamheid van de apostelen. Artikel 5 gaat bovendien over de taken van de andere ambtsdragers. Artikel 6, 7 en 8 gaan in op de drie sacramenten. In artikel 9 wordt de hoop op de toekomst behandeld (eschatologie). Artikel 10 gaat over de verhouding tot de wereldlijke overheid.

Het begrip 'eschatologie' staat voor de 'leer van de laatste dingen'. Dit heeft zowel betrekking op de toekomst van ieder mens (persoonlijke eschatologie) als op de voltooiing van de wereldgeschiedenis (universele eschatologie).

41

Waarover gaat het eerste geloofsartikel?

Het eerste geloofsartikel gaat over God, de Vader als schepper.

→ **God, de Vader:**
zie vraag 37 en 67 e.v.

42

Waarover gaat het tweede geloofsartikel?

Het tweede geloofsartikel gaat over Jezus Christus, de basis en inhoud van het christelijke geloof.

→ **Jezus Christus:**
zie vraag 37 en 93 e.v.

43

Waarover gaat het derde geloofsartikel?

Het derde geloofsartikel belijdt het geloof in de Heilige Geest, dus de derde persoon van de godheid, evenals het geloof in de kerk en in het verdere heil.

→ **Heilige Geest:**
zie vraag 37 en 197 e.v.

44

Waarover gaat het vierde geloofsartikel?

Het vierde geloofsartikel zegt dat Jezus Christus Zijn kerk regeert en dat dit wordt uitgedrukt in de zending van de apostelen.

→ **apostelen:** zie vraag 37, 421 en 453 e.v.

45

Waarover gaat het vijfde geloofsartikel?

In het vijfde geloofsartikel gaat het over het geestelijke ambt.

→ **ambt:** zie vraag 37 en 411 e.v.

46

Waarover gaat het zesde geloofsartikel?

Het zesde geloofsartikel gaat over de Heilige Waterdoop.

→ **Doop met water:**

zie vraag 37 en 481 e.v.

47

Waarover gaat het zevende geloofsartikel?

Het zevende geloofsartikel behandelt het Heilig Avondmaal.

→ **Heilig Avondmaal:**

zie vraag 37 en 494 e.v.

48

Waarover gaat het achtste geloofsartikel?

Het thema van het achtste geloofsartikel is de Heilige Verzegeling.

→ **Heilige Verzegeling:**

zie vraag 37 en 515 e.v.

49

Waarover gaat het negende geloofsartikel?

Het negende geloofsartikel behandelt de wederkomst van Christus en de daaropvolgende gebeurtenissen.

→ **de leer van de laatste dingen, wederkomst van Christus:**

zie vraag 37 en 549 e.v.

50

Waarover gaat het tiende geloofsartikel?

Het tiende geloofsartikel gaat over de houding van de christen tegenover de staat.

→ **Nieuw-Apostolische Kerk als onderdeel van de maatschappij:**

zie vraag 37 en 745 e.v.

DE DRIE-ENIGE GOD

Evangelium

sichtbare und unsichtbare Schöpfung

Mensch, Ebenbild Gottes

Gott, der Eine

*Opfertod Jesu Christi
die Liebe*

Gott, der Vater

Gott, der Sohn

Gott, der Heilige Geist

Auferstehung

51

Wie is de drie-enige God?

God is een geestelijk, volkomen en volledig onafhankelijk wezen. Hij is eeuwig, Hij is zonder begin en einde. Er is één God en Hij is de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Met 'de Vader, de Zoon en de Heilige Geest' worden niet drie verschillende godheden bedoeld, maar drie personen die één God zijn.

→ **triniteit van God:**
zie vraag 61 e.v., 198

52

Welke kenmerken zijn bekend van het wezen van God?

Mensen kunnen God niet alomvattend beschrijven. Er zijn echter kenmerken van God bekend: Hij is de Enige, de Heilige, de Almachtige, de Eeuwige, de Liefhebbende, de Genadige, de Rechtvaardige en de Volmaakte.

53

Wat betekent: 'God is de Enige'?

Er is maar één God. Het geloof in één God behoort tot de fundamentele belijdenissen van het Oude en het Nieuwe Testament en is derhalve ook fundamenteel voor het christelijke geloof.

De leer dat er slechts één God is, wordt aangeduid als '**monotheïsme**'. Monotheïstische religies zijn bijv. het jodendom, de islam en het christendom.

'Dit zegt de Heer, Israëls koning en bevrijder, de Heer van de hemelse machten: Ik ben de eerste en de laatste, er is geen god buiten Mij'

Jes. 44:6

'Luister, Israël: de Heer, onze God, de Heer is de enige!'

Marc. 12:29

54

Wat betekent: 'God is de Heilige'?

Heiligheid hoort bij het wezen van God, bij Zijn bestaan en werkzaamheid. Heiligheid omvat majesteit, onaantastbaarheid, gescheiden zijn van het profane. Ook Gods woord en wil zijn heilig.

De heiligheid van God heiligt de plaats waar Hij zich openbaart.

'Heilig, heilig, heilig is de Heer van de hemelse machten. Heel de aarde is vervuld van Zijn majesteit'

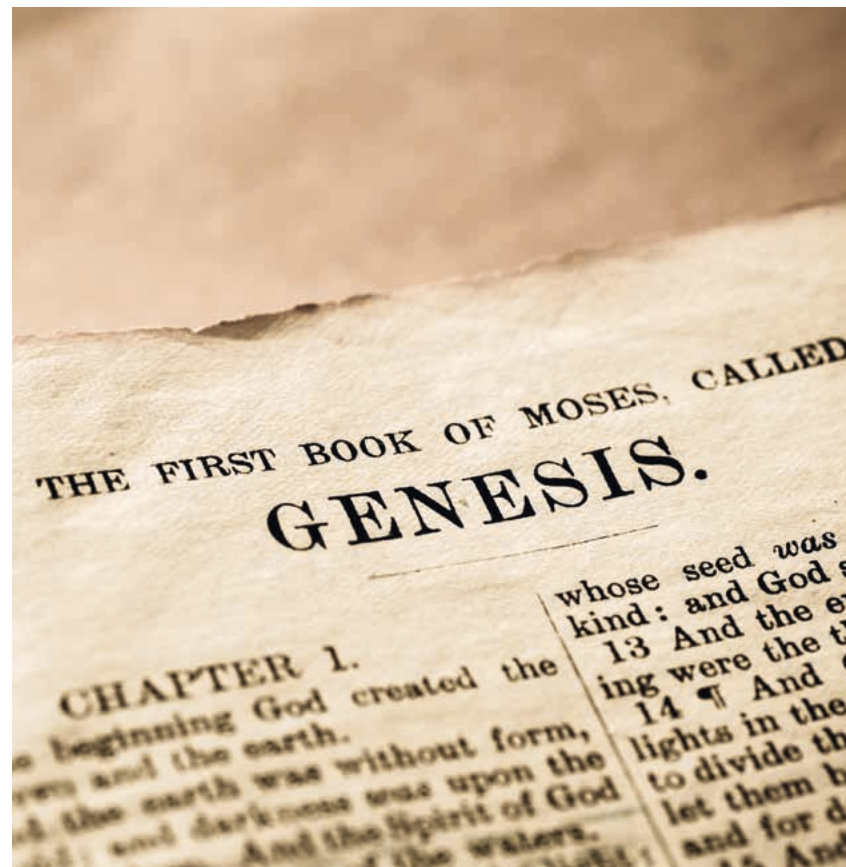
Jes. 6:3

55

Wat betekent: 'God is de Almachtige'?

God kan alles, voor Hem is niets onmogelijk. Niemand kan grenzen stellen aan Gods wil en werkzaamheid.

Uit de schepping blijkt duidelijk dat God almachtig is. Alleen door Zijn woord is alles geschapen. Alles wat bestaat, wat wij mensen waarnemen en ook wat niet kunnen waarnemen, heeft Hij uit het niets geschapen. Vanuit Zijn almacht zal Hij ook de nieuwe schepping laten ontstaan.

Tot de almacht van God behoren ook Zijn alwetendheid en alomtegenwoordigheid.

→ **nieuwe schepping:** zie vraag 581

'Jezus zei: "Wat bij de mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God"

Luc. 18:27

'Door geloof komen we tot het inzicht dat de wereld door het woord van God geordend is, dat dus het zichtbare is ontstaan uit het niet-zichtbare'

Hebr. 11:3

56

Wat betekent: 'God is de Eeuwige'?

God is zonder begin en zonder einde. Begrenzingen van tijd zijn er voor Hem niet. God is schepper van en heerser over de tijd.

'Nog voor de bergen waren geboren, voor U aarde en land had gebaard - U bent, o God, van eeuwigheid tot eeuwigheid'

Ps. 90:2

57

Wat betekent: 'God is de Liefhebbende'?

God presenteerde zich reeds in het Oude Verbond als de Liefhebbende doordat Hij het volk Israël uitverkoort en bevrijdde uit de Egyptische slavernij. Hij openbaarde zich aan de gehele mensheid als de Liefhebbende door Zijn Zoon tot heil van alle mensen te zenden.

Apostel Johannes schreef: 'Wij hebben Gods liefde, die in ons is, leren kennen en vertrouwen daarop. God is liefde. Wie in de liefde blijft, blijft in God, en God blijft in hem' (1 Joh. 4:16).

'Ik heb je altijd liefgehad, Mijn liefde zal je altijd vergezellen'
Jer. 31:3

'Want God had de wereld zo lief dat Hij Zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft'
Joh. 3:16

58

Wat betekent: 'God is de Genadige'?

God ontfermt zich liefdevol en genadig over de mensen, Hij blijft geduldig en Zijn trouw is groot (vgl. Ps. 103:8). Dat God genadig is, wordt vooral duidelijk doordat Hij zich ontfermt over de in zonde verstrikt geraakte mens en zonde vergeeft. Ook de menswording van God in Jezus Christus is een uiting van Zijn genade.

Niemand kan Gods genade voor zichzelf verdienen, het is een geschenk.

59

Wat betekent: 'God is de Rechtvaardige'?

Alles wat God doet is juist; Hij maakt geen fouten: 'Trouw is God, rechtvaardig en zuiver, in Hem is geen spoor van kwaad' (Deut. 32:4). Gods rechtvaardigheid en betrouwbaarheid zijn onomstotelijk: 'Hij die u roept is trouw en doet Zijn belofte gestand' (1 Tess. 5:24).

Ook wetmatigheden, bijvoorbeeld dat de mens oogst wat hij zaait (Gal. 6:7) en dat het loon van de zonde de dood is (Rom. 6:23), zijn uitdrukkingen van Gods rechtvaardigheid.

Boven alles staat echter Gods genade. Ook de genade is onderdeel van Zijn rechtvaardigheid. Door Jezus Christus kan de zondaar die straf heeft verdiend genade ontvangen: God rekent hem de zonden en misstappen dan niet meer aan.

'Uw woord is volkomen betrouwbaar, elk van Uw voorschriften rechtvaardig en eeuwig'
Ps. 119:160

'Ja, Heer, onze God, Almachtige, Uw oordelen zijn betrouwbaar en rechtvaardig'

Openb. 16:7

'[...] en iedereen wordt uit genade, die niets kost, door God als een rechtvaardige aangenomen omdat Hij ons door Christus Jezus heeft verlost'

Rom. 3:24

60

Wat betekent: 'God is de Volmaakte'?

Gods werken zijn goed, Zijn wegen zijn juist. Hij handelt niet op grond van de een of andere noodzaak of dwang, maar alleen op grond van Zijn volmaakte wil. God is in Zijn beslissingen volledig vrij.

De waarheid behoort tot de volmaakteheid van God. Bij God is geen leugen, geen bedrog, geen onzekerheid en geen verschil tussen willen en doen.

De mens kan Gods volmaaktheid waarnemen in Jezus Christus, want als enige op aarde was Jezus Christus in Zijn spreken en handelen zonder zonde, zonder fouten, dus volmaakt.

'Gods weg is volmaakt, het woord van de Heer is zuiver, een schild is Hij voor allen die bij Hem schuilen'
Ps. 18:31

61

Wat betekent: 'God is de Drie-enige'?

'God, de Drie-enige' betekent dat Vader, Zoon en Heilige Geest één God zijn. Er zijn dus niet drie goden, maar er is één God die zich openbaart in drie personen.

62

Waarom geloven christenen dat God drie-enig is?

Zowel in het Oude als het Nieuwe Testament staan aanwijzingen voor de drie-eenheid (triniteit) van God. Op grond van deze Bijbelse getuigenissen geloven christenen in God, de Drie-enige.

63

Welke aanwijzingen zijn er voor de drie-eenheid van God in het Oude Testament??

In Genesis 1:26 staat een eerste verwijzing naar Gods drie-eenheid: 'Laten Wij mensen maken, die Ons evenbeeld zijn'. Het meervoud 'laten Wij', verwijst naar de werkzaamheid van één God in meerdere personen.

God verscheen in Mamre aan Abraham in de gedaante van drie mannen (vgl. Gen. 18). Dit kan eveneens worden gezien als een aanwijzing voor de drie-eenheid van God.

Dat geldt ook voor de drievoudige zegen (Aäronitische zegen) die Aäron over het volk Israël uitsprak (Num. 6:24-26).

'Moge de Heer u zegenen en u beschermen, moge de Heer het licht van Zijn gelaat over u doen schijnen en u genadig zijn, moge de Heer u Zijn gelaat toewenden en u vrede geven'
Num. 6:24-26

64

Welke aanwijzingen zijn er voor de drie-eenheid van God in het Nieuwe Testament?

Toen Jezus, Gods Zoon, bij de Jordaan werd gedoopt, scheurde de hemel open en daalde de Heilige Geest als een duif op Hem neer. De Vader getuigde vanuit de hemel: 'Jij bent Mijn geliefde Zoon, in Jou vind Ik vreugde' (Marc. 1:10-11). De Vader, de Zoon en de Heilige Geest waren dus gezamenlijk aanwezig.

De drie goddelijke personen worden ook genoemd in de doopopdracht die Jezus aan Zijn apostelen gaf: 'Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde. Ga dus op weg en maak alle volken tot Mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest' (Matt. 28:18-19).

Ook de zegenspreuk in 2 Korintiërs 13:13 verwijst naar de drie-eenheid van God: 'De genade van de Heer Jezus Christus, de liefde van God [de Vader] en de eenheid met de Heilige Geest zij met u allen.'

65

Wanneer werd de leer van de drie-eenheid van God geformuleerd?

De drie-eenheid van God bestaat van eeuwigheid her. De leer van de drie-eenheid werd geformuleerd tijdens de concilies van Nicea (325 n.Chr.) en Constantinopel (381 n. Chr.).

De leer van de drie-eenheid van God behoort tot de basisovertuigingen van het christelijke geloof.

→ **concilie:** zie *toelichting bij vraag 33*

66

In welke verhouding staan Vader, Zoon en Heilige Geest tot elkaar?

Vader, Zoon en Heilige Geest zijn namen voor de drie goddelijke personen. Hoewel ze van elkaar te onderscheiden zijn, zijn ze toch de ene God.

In de christelijke traditie hebben de drie goddelijke personen telkens een zwaartepunt:

God, de Vader, is de Schepper van hemel en aarde.

67

Wat betekent het begrip 'Vader' als het wordt gebruikt met betrekking tot God?

Wanneer het begrip 'Vader' met betrekking tot God wordt gebruikt, zijn daarmee aspecten van het scheppen, de autoriteit en de zorgzaamheid verbonden. God is schepper en behoeeder van hetgeen Hij heeft geschapen. In die zin mag elk mens God, die zijn schepper is, aanspreken met 'Vader'.

→ **zie ook kind van God:**
toelichting bij vraag 530

68

Wat weten we van God als de Schepper?

'In het begin schiep God de hemel en de aarde' (Gen. 1:1), het zichtbare - dus de materiële schepping - en het onzichtbare. Uit Gods scheppingsdaad is alles voortgekomen.

God heeft uit het niets en zonder voorbeeld geschapen: 'God [...] die [...] in het leven roept wat niet bestaat' (Rom. 4:17). Ook heeft Hij voorwerpen en levende wezens gevormd uit de door Hem geschapen materie (vgl. Gen. 2:7-8 en 19)

en daar wetmatigheden in gelegd. Alles wat is geschapen, is ondergeschikt aan Hem.

'Toen maakte God, de Heer, de mens. Hij vormde hem uit stof, uit aarde, en blies hem levensadem in de neus. Zo werd de mens een levend wezen. God, de Heer, legde in het oosten, in Eden, een tuin aan en daarin plaatste Hij de mens die Hij had gemaakt. [...] Toen vormde Hij uit aarde alle in het wild levende dieren en alle vogels, en Hij bracht die bij de mens om te zien welke namen de mens ze zou geven: zoals Hij elk levend wezen zou noemen, zo zou het heten'

Gen. 2:7-8 en 19

69

Wat zegt de schepping ons over God?

De schepping en haar ordening getuigen van Gods wijsheid. Van de grootheid van deze wijsheid kan de mens zich geen voorstelling maken. Vol bewondering roept de psalmist uit: 'De hemel verhaalt van Gods majesteit, het uitspannel roemt het werk van Zijn handen' (Ps. 19:2).

70

In welk tijdsbestek heeft God de wereld geschapen?

God heeft de wereld geschapen in zes 'scheppingsdagen'. Onder 'scheppingsdagen' worden perioden verstaan, waarvan de duur niet nader is bepaald. Een 'dag' in Gods schepping is niet gelijk te stellen met een dag volgens onze tijdrekening.

In Genesis 2:2 staat: 'Op de zevende dag had God Zijn werk voltooid, op die

dag rustte Hij van het werk dat Hij gedaan had.'

'[...] voor de Heer is één dag als duizend jaar en duizend jaar als één dag'
2 Petr. 3:8

'Duizend jaar zijn in Uw ogen als de dag van gisteren die voorbij is'
Ps. 90:4

71

Wat staat er in de Bijbel over Gods schepping?

De Bijbel zegt dat op Gods woord hemel en aarde, het licht, het aanzien van de aarde, zon, maan en sterren, de planten, dieren en de mens zijn ontstaan. En alles was zeer goed (vgl. Gen. 1:31).

72

Bestaat Gods schepping alleen uit hetgeen de mens met zijn zintuigen kan waarnemen?

Nee, er is ook een onzichtbare schepping van God. De mysteries daarvan zijn - net als God zelf - niet door mensen te ontfaelen. De Heilige Schrift bevat echter verwijzingen naar gebieden, processen, toestanden en wezens buiten de materiële wereld.

73

Wat hoort nog meer bij de onzichtbare schepping?

Tot de onzichtbare schepping behoren het koninkrijk waar God troont, de engelen, de onsterfelijke ziel van de mens evenals het dodenrijk.

→ **dodenrijk**: zie vraag 537 e.v.

74

Hoort de duivel bij de onzichtbare schepping?

De duivel was van oorsprong een engel. In die hoedanigheid hoorde hij bij de onzichtbare schepping. Deze engel keerde zich tegen God en werd met zijn aanhang vanwege zijn ongehoorzaamheid, jaloezie en leugens verstoten uit de hemel en de nabijheid van God.

→ **het kwaad**: zie vraag 217 e.v.

'Immers, God heeft zelfs engelen die gezondigd hadden niet gespaard maar hen in de Tartarus geworpen'

2 Petr. 2:4

'Denk ook aan de engelen die hun oorspronkelijke positie ontrouw werden en de hun toegewezen plaats verlieten: tot het oordeel op de grote dag houdt Hij hen met onverbreekbare boeien in de onderwereld gevangen'

Jud. 6

75

Wat zijn engelen?

Engelen zijn door God geschapen geestelijke wezens. Ze horen bij de onzichtbare schepping. Ze kunnen, wanneer God dat wil, bij uitzondering voor de mensen zichtbaar worden.

76

Wat is de taak van de engelen?

Het is de taak van de engelen God te aanbidden, Zijn opdrachten uit te voeren en Hem zo te dienen.

Gods liefde voor de mensen blijkt onder andere uit het feit dat Hij engelen

ook mensen laat dienen. Uit Matteüs 18:10 kan worden afgeleid dat vooral 'geringen' kunnen rekenen op bescherming van de engelen.

'Ik ben Rafaël, een van de zeven engelen die in de nabijheid van de troon van de Heer verkeren. [...] Mijn aanwezigheid hadden jullie niet aan mij te danken, God heeft het zo gewild. Prijs Hem, loof Hem elke dag'

Tob. 12:15 en 18

'Waak ervoor ook maar een van deze geringen te verachten. Want Ik zeg jullie: hun engelen in de hemel aanschouwen onophoudelijk het gelaat van Mijn hemelse Vader'

Matt. 18:10

77

Moeten engelen worden aanbeden?

Nee, want engelen handelen altijd volgens de wil van God: daarom komt niet aan de engelen dank of eer toe, maar alleen aan God.

'[Engelen zijn] allen dienende geesten, uitgezonden om hen bij te staan die deel zullen krijgen aan de redding'
Hebr. 1:14

78

Waarom moet men zich bezighouden met het onzichtbare?

De mens is een eenheid van geest, ziel en lichaam (1 Tess. 5:23). Het lichaam is sterfelijk en hoort dus bij Gods zichtbare schepping. Ziel en geest zijn onsterfelijk en horen dus bij Gods onzichtbare schepping. Aangezien ziel en geest ook na de dood voortbestaan, is het belangrijk dat men zich bezighoudt met het onzichtbare.

De houding die de mens op aarde tegenover God aanneemt, zal uitwerkingen hebben op zijn bestaan aan gene zijde. Dit inzicht kan ertoe bijdragen, de verzoeken van de duivel te weerstaan en een God welgevallig leven te leiden.

Apostel Paulus maakt duidelijk wat het onzichtbare zijn betekenis verleent: 'De geringe last die we tijdelijk te dragen hebben, brengt ons een eeuwige luister, die alles omvat en alles overtreft. Wij richten ons niet op de zichtbare dingen maar op de onzichtbare, want de zichtbare dingen zijn tijdelijk, de onzichtbare eeuwig' (2 Kor. 4:17-18). Door zich bezig te houden met het onzichtbare kan de mens hetgeen hem overkomt beter plaatsen.

79

Hoe moet men zich bezighouden met het onzichtbare?

Met moet zich bezighouden met het onzichtbare door zich tot God te wenden en Hem te aanbidden.

Zich bezighouden met het onzichtbare in de vorm van geestenbezweering of communicatie met doden (spiritisme) is echter tegen de wil van God (vgl. Deut. 18:10-11; 1 Sam. 28).

Als 'spiritisme' (Latijn 'spiritus' = 'geest') worden uitingen van geestenbezweering aangeduid, vooral van geesten van overledenen.

'Er mag bij u geen plaats zijn voor [...] waarzeggers, wolkenschouwers, wicelaars, tovenaars, bezweerders, en voor hen die geesten raadplegen of doden oproepen. Want de Heer verafschuwt mensen die zulke dingen doen' 5. Deut. 18:10-12

80

Welke positie neemt de mens in de schepping in?

De mens hoort zowel bij de zichtbare als de onzichtbare schepping, aangezien hij een materiële natuur (lichaam) en een immateriële natuur (ziel en geest) heeft.

Van alle schepselen heeft God derhalve alleen de mens een vooraanstaande plaats gegeven en de mens daarbij in een nauw verband met zichzelf gebracht: 'God zei: "Laten Wij mensen maken die Ons evenbeeld zijn, die op Ons lijken; Zij moeten heerschappij voeren over de vissen van de zee en de vogels van de hemel, over het vee, over de hele aarde en over alles wat daarop rondkruipt." God schiep de mens als Zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep Hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep Hij de mensen' (Gen. 1:26-27).

Het begrip 'materieel' is afgeleid van het Latijnse 'materie' en betekent 'stof, inhoud'. Met 'materieel' wordt hetgeen zichtbaar, stoffelijk en lichamelijk grijsbaar is, aangeduid. Is iets 'immaterieel', dan is het voor de mens onzichtbaar, niet grijsbaar, geestelijk.

81

Wat betekent een evenbeeld van God te zijn?

God heeft door Zijn woord alles gemaakt en de mens bij zijn naam genoemd. God spreekt de mens aan en heeft hem lief. De mens kan naar Gods woorden luisteren en Zijn liefde beantwoorden.

Aangezien God de mens aanspreekt, zich om hem bekommert en hem deelgenoot maakt van goddelijke kenmerken zoals liefde, verstand en onsterfelijkheid is de mens het evenbeeld van God.

God is onafhankelijk, dus volledig vrij. Hij heeft ook Zijn evenbeeld, de mens, de mogelijkheid gegeven eigen beslissingen te nemen. Deze vrijheid impliceert dat de mens verantwoordelijkheid draagt voor zijn handelen (vgl. Gen. 2:16-17).

'Hij hield hem het volgende voor: "Van alle bomen in de tuin mag je eten, maar niet van de boom van de kennis van goed en kwaad; wanneer je daarvan eet, zul je onherroepelijk sterven"' Gen. 2:16-17

82

Zijn man en vrouw in gelijke mate Gods evenbeeld?

Ja, man en vrouw zijn in gelijke mate Gods evenbeeld. In die zin zijn ze wat hun wezen betreft gelijk.

83

Betekent 'evenbeeld' dat God en de mensen hetzelfde wezen en dezelfde gedaante hebben?

Nee. Dat de mens naar Gods evenbeeld is geschapen, betekent niet dat er op basis van de persoonlijkheid van de mens uitspraken kunnen worden gedaan over Gods wezen en gedaante.

84

Hoe is de verhouding van de mens tot zijn schepper?

De mens is in zijn bestaan afhankelijk van God.

Het is de mens mogelijk gemaakt God, zijn schepper, te herkennen, Hem lief te hebben en te prijzen. In die zin is de mens georiënteerd op God, of hij nu in Hem gelooft of niet.

85

Welke taak heeft de mens in de zichtbare schepping?

God heeft de mens leefruimte toegewezen en hem de opdracht gegeven de aarde onder zijn gezag te brengen, namelijk

deze in te richten en te bewaren (Gen. 1:26-28; Ps. 8:7).

‘Hij zegende hen en zei tegen hen: “Wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag: heers over de vissen van de zee, over de vogels van de hemel en over alle dieren die op de aarde rondkruipen”’
Gen. 1:28

86

Hoe dient de mens zich als evenbeeld van God in de schepping te gedragen?

In de omgang met de schepping is de mens verantwoording schuldig aan God, de Schepper. Hij mag vrij, maar niet wil-

lekeurig met de schepping omgaan. Als Gods evenbeeld dient hij al het leven en de leefruimte zo te behandelen, als het een goddelijk wezen betaamt: met wijsheid, goedheid en liefde.

87

Mochten de eerste mensen onbeperkt doen wat ze wilden?

Nee. God gaf Adam en Eva in de tuin van Eden als Schepper, Heer en Wetgever het gebod niet te eten van de boom van de kennis van goed en kwaad. Daarmee ging Hij na hoe de mensen met de vrije wil omgingen die hun als evenbeeld van God was gegeven. Tegelijkertijd waarschuwde Hij hen voor de gevolgen van het overtreden van dit gebod.

→ *evenbeeld van God: zie vraag 81*

88

Hoe kwam het tot de zondeval?

Door de invloed van het kwaad, dat als slang tot hen kwam, raakten de eerste mensen in verzoeking. Ze schonden het door God gegeven gebod. Hierdoor werd de mens een zondaar.

89

Welke gevolgen heeft de zondeval?

Het gescheiden zijn van God, de geestelijke dood, is verbonden met de zondeval. De mens moet voortaan een moeizaam leven op aarde leiden, dat eindigt met de lichamelijke dood (Gen. 3:16-19).

Vanaf de zondeval is de mens zondig, dat betekent verstrikt in de zonde, en derhalve niet in staat een leven zonder zonde te leiden.

→ *geestelijke dood: zie vraag 532*

‘Vervloekt is de akker om wat jij hebt gedaan, zwoegen zul je om ervan te eten, je hele leven lang. [...] stof ben je, tot stof keer je terug’
Gen. 3:17 en 19

90

Moet de mens in de geestelijke dood blijven?

Het gescheiden zijn van God kan de mens vanuit zichzelf niet ongedaan maken. Maar ook als zondaar blijft de mens niet verstoken van troost en steun van God. God laat hem niet in de geestelijke dood. Met de menswording van God

in Jezus Christus, Zijn offerdood en opstanding heeft God voor alle mensen de mogelijkheid gecreëerd uit de geestelijke dood te worden gered.

Een eerste verwijzing naar het offer van Christus kreeg de mens, toen God tegen de slang zei: ‘Vijandschap sticht Ik tussen jou en de vrouw, tussen jouw nageslacht en het hare, zij verbrijzelen je kop, jij bijt hen in de hiel’ (Gen. 3:15).

91

Wat betekent het dat God de mens als eenheid uit geest, ziel en lichaam heeft geschapen?

Geest, ziel en lichaam zijn aan elkaar gerelateerd, ze doordringen en beïnvloeden elkaar.

Het lichaam ontstaat door conceptie; het deelt in het wezen en de gedaante van de ouders. De ziel wordt direct door God geschapen; zo werkt God ook tegenwoordig en is Hij de schepper van elk mens.

Door geest en ziel, die in de Bijbel niet duidelijk van elkaar worden afgebakend, is de mens in staat deel te hebben aan de geestelijke wereld, God waar te nemen en met Hem verbonden te zijn.

‘Ziel’ en ‘geest’: De onsterfelijke ziel mag niet worden verwisseld met de psyche van de mens, die in de volksmond ook wel wordt aangeduid als ‘ziel’. Ook het intellect moet worden onderscheiden van ‘geest’.

92

Wat gebeurt er na de lichamelijke dood van de mens?

Het lichaam van de mens is sterfelijk, terwijl geest en ziel onsterfelijk zijn. Na het sterven van het lichaam leeft de mens verder als een eenheid van ziel en geest. Zijn persoonlijkheid wordt door de dood niet ontbonden maar komt dan tot uitdrukking in ziel en geest.

Bij de opstanding van de doden worden ziel en geest verenigd met een opstandingslichaam.

→ **voortleven na de lichamelijke dood:**
zie vraag 531 e.v.

93

Wie is God, de Zoon?

God, de Zoon, is de tweede persoon van de drie-enige God. Tussen God, de Vader, en God, de Zoon, bestaat geen gradatie - ook wanneer de begrippen 'Vader' en 'Zoon' daaraan zouden kunnen doen denken. Vader en Zoon zijn in gelijke mate waarachtig God, Ze zijn in Hun wezen gelijk.

94

Wie is Jezus Christus?

In Jezus Christus is God, de Zoon, mens geworden en tegelijk God gebleven. Hij werd in Bethlehem uit de maagd Maria geboren.

→ **Jezus Christus, God en mens:**
zie vraag 103 e.v.

'In die tijd kondigde keizer Augustus een decreet af dat alle inwoners van het rijk zich moesten laten inschrijven. Deze eerste volkstelling vond plaats tijdens het bewind van Quirinius over Syrië. Iedereen ging op weg om zich te laten inschrijven, ieder naar de plaats waar hij vandaan kwam. Jozef ging van de stad Nazaret in Galilea naar Judea, naar de stad van David die Betlehem heet, aangezien hij van David afstamde, om zich te laten inschrijven samen met Maria, zijn aanstaande vrouw, die zwanger was. Terwijl ze daar waren, brak de dag van haar bevalling aan, en ze bracht een zoon ter wereld, haar eerstgeborene. Ze wikkeld Hem in een doek en legde Hem in een voederbak, omdat er voor hen geen plaats was in het nachtverblijf van de stad. Niet ver daarvandaan brachten herders de nacht door in het veld, ze hielden de wacht bij hun kudde. Opeens stond er een engel van de Heer bij hen en werden ze omgeven door het stralende licht van de Heer, zodat ze hevig schrokken. De engel zei tegen hen: "Wees niet bang, want ik kom jullie goed nieuws brengen, dat het hele volk met grote vreugde zal vervullen: vandaag is in de stad van David jullie redder geboren. Hij is de Messias, de Heer. Dit zal voor jullie het teken zijn: jullie zullen een pasgeboren kind vinden dat in een doek gewikkeld in een voederbak ligt." En plotseling voegde zich bij de engel een groot hemels leger dat God prees met de woorden: "Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor alle mensen die Hij liefheeft"

Luc. 2:1-14

95

Welke verwijzingen naar de geboorte van Jezus staan in het Oude Testament?

In het Oude Testament staat onder andere de belofte van de profeet Jesaja: 'De maagd zal zwanger zijn en een zoon baren, en men zal Hem de naam Immanuël geven' (Jes. 7:14).

De profeet Micha voorzegde de geboorteplaats van Jezus: 'Uit jou, Betlehem in Efrata, te klein om tot Juda's geslachten te behoren, uit jou komt iemand voort die voor Mij over Israël zal heersen. Zijn oorsprong ligt in lang vervlogen tijden, in de dagen van weleer' (Micha 5:1).

Jesaja beschreef Jezus met benamingen die Zijn uniekheid onderstrepen: 'Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven; de heerschappij rust op Zijn schouders. Deze namen zal Hij dragen: Wonderbare Raadsman, Goddelijke Held, Eeuwige Vader, Vrededorst' (Jes. 9:5).

→ **Immanuël ('God met ons'):**
zie vraag 115

'[...] zond God Zijn Zoon, geboren uit een vrouw en onderworpen aan de wet'
Gal. 4:4
→ zie ook vraag 4

96

Wie was de wegbereider van Jezus?

Johannes de Doper was de wegbereider van Jezus. Deze door God beloofde bode van Jezus (vgl. Mal. 3:1) riep op boete te doen en kondigde de komst van Jezus Christus, de Verlosser aan: 'Ik doop jullie

met water ten teken van jullie nieuwe leven, maar na mij komt iemand die meer vermag dan ik; ik ben zelfs niet goed genoeg om Zijn sandalen voor Hem te dragen. Hij zal jullie dopen met de Heilige Geest en met vuur' (Matt. 3:11).

In de Bijbel is Johannes de Doper de eerste die Jezus nadrukkelijk als Zoon van God aanduidt en dat ook aan het volk verkondigt.

'Er kwam iemand die door God was gezonden; hij heette Johannes. Hij kwam als getuige, om van het licht te getuigen, opdat iedereen door hem zou geloven. Hij was niet zelf het licht, maar hij was er om te getuigen van het licht'

Joh. 1:6-8

'En dat heb ik gezien, en ik getuig dat Hij de Zoon van God is'
Joh. 1:34

97

Hoe noemde Johannes de Doper Jezus Christus?

Toen Jezus bij Johannes kwam, zei Johannes: 'Daar is het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt.' De volgende dag sprak Johannes de Doper met twee van zijn leerlingen en zei toen hij Jezus voorbij zag komen opnieuw: 'Daar is het Lam van God.' De twee mannen gingen daarop met Jezus mee en werden Zijn leerlingen (vgl. Joh. 1:29 en 36-37).

98

Wat betekent hier 'Lam van God'?

De aanduiding 'lam' stelt Jezus Christus voor als de Verlosser en is een verwijzing

naar Jesaja 53:7: 'Hij werd mishandeld, maar verzette zich niet en deed Zijn mond niet open. Als een schaap dat naar de slacht wordt geleid'. Lammeren behoren in het Oude Testament van oudsher tot de meest begeerde offerdieren. Het beeld van het geslachte 'Lam van God' is een verwijzing naar de offerdood van Jezus Christus.

99

Welke betekenis heeft de offerdood van Jezus voor ons?

Met zijn offerdood baant de Zoon van God een weg zodat de zondaar uit de geestelijke dood kan worden gered en het eeuwige leven kan verkrijgen: 'En hierin is Gods liefde ons geopenbaard: God heeft Zijn enige Zoon in de wereld gezonden, opdat we door Hem zouden leven. Het wezenlijke van de liefde is niet dat wij God hebben liefgehad, maar dat Hij ons heeft liefgehad en Zijn Zoon heeft gezonden om verzoening te brengen voor onze zonden (1 Joh. 4:9-10).

→ **geestelijke dood**: zie vraag 89 en 532

100

Wat betekent: Jezus Christus is Gods 'eniggeboren Zoon'?

Gods 'eniggeboren Zoon' betekent dat Jezus Christus, Gods Zoon, de enige is en eeuwig is.

De Zoon van God is niet een schepsel zoals de mens en ook niet te vergelijken met de engelen, die een 'begin' hebben: Hij is zonder begin en einde, Hij is God en op die manier in Zijn wezen gelijk aan de Vader en de Heilige Geest. Hij is

er derhalve altijd al geweest - dus voor de schepping - verbonden met de Vader en de Heilige Geest (pre-existentie).

Het begrip '**pre-existentie**' is afgeleid van de Latijnse woorden 'prae' en 'existentia', die 'voor' en 'bestaan' betekenen. Met betrekking tot Jezus Christus betekent pre-existentie dat de Zoon van God van eeuwigheid her is, er dus altijd is geweest, al voor de schepping en voor Zijn menswording.

101

Wat houdt het in dat de Zoon van God als 'Woord' ('Logos') wordt aangeduid?

God heeft alles door het woord geschapen ('God zei...', vgl. Gen. 1:3) en op een zinvolle wijze geordend. In die zin is het woord de oorsprong waar alles uit voortkomt.

De aanduiding 'woord' (= Grieks 'logos') wordt in het eerste hoofdstuk van het evangelie volgens Johannes tegelijkertijd voor de Zoon Gods gebruikt. Zo wordt erop gewezen dat God, de Zoon, ook schepper is, evenals God, de Vader, en God, de Heilige Geest.

'In het begin was het Woord, het Woord was bij God en het Woord was God. Het was in het begin bij God. Alles is erdoor ontstaan en zonder dit is niets ontstaan van wat bestaat. [...] Het Woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond, vol van goedheid en waarheid, en wij hebben Zijn grootheid gezien, de grootheid van de enige Zoon van de Vader'

Joh. 1:1-3 en 14

102

Wat betekent: 'Het Woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond'?

In Johannes 1:14 wordt gezegd dat de Zoon van God (het 'Woord') 'mens' is geworden. Hij werd geboren in Betlehem, groeide op in Nazareth en genoot daar een opleiding tot timmerman. Hij stierf in Jeruzalem: op Golgota werd Hij gekruisigd.

103

Was Jezus Christus als mens gelijk aan andere mensen?

Ja, Jezus Christus was wat Zijn menselijke natuur betreft gelijk aan andere mensen. In Zijn mens-zijn had Hij een lichaam en behoeften die daar bij horen. Hij had honger toen Hij in de woestijn was en had dorst toen Hij bij de Jakobsbron kwam. Hij was blij met wie

zich verblijdde op de bruiloft van Kana. Hij had verdriet met wie verdriet had en huilde toen Zijn vriend Lazarus was gestorven. Eveneens huilde Hij toen Hij voor Jeruzalem stond en de mensen in Hem niet Gods Zoon zagen. Hij onderzocht pijn toen de soldaten Hem sloegen.

Hij onderscheidde zich echter van de mensen doordat Hij zonder zonden op de wereld kwam en nooit zondigde. Hij was God, de Vader, gehoorzaam tot aan Zijn dood aan het kruis.

104

Was Jezus op aarde uitsluitend mens?

Nee, Hij was op aarde in gelijke mate mens en Gods Zoon, dus waarachtig God.

Jezus Christus is waarachtig mens en waarachtig God: Hij heeft twee naturen, een menselijke en een goddelijke.

105

In welke passages in de Heilige Schrift staat dat Jezus Christus ook altijd waarachtig God is?

Alleen als waarachtig God kon Jezus Christus zeggen: '[...] en de Vader en Ik zijn één' (Joh. 10:30) en op deze wijze uitdrukken dat Hij in Zijn wezen gelijk was aan Zijn Vader.

Bij Jezus' doop in de Jordaan was een stem uit de hemel te horen: 'Dit is Mijn geliefde Zoon, in Hem vind Ik vreugde' (Matt. 3:17). Ook bij de verheerlijking van Jezus liet God, de Vader, blijken dat Hij de Zoon van God is: 'Dit is Mijn geliefde Zoon, in Hem vind Ik vreugde. Luister naar Hem!' (Matt. 17:5). Uit de woorden van Jezus 'Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien' (Joh. 14:9) blijkt eveneens dat Hij God is.

106

Uit welke daden blijkt dat Jezus Christus waarachtig God is?

De wonderen die Jezus Christus verrichtte, tonen aan dat Hij waarachtig God is. De natuur was aan Hem ondergeschikt, Hij stilde de storm en liep over het Meer van Galilea. Hij bewees heer over leven en dood te zijn door zieken te genezen en doden tot leven te roepen. Hij vermengvuldigde broden en vissen, voedde daarmee duizenden mensen en veranderde water in wijn: Zijn werkzaamheid overtrof alles wat mensen kunnen. Hij was heer over de zonde, regelmatig vergaf Hij zonden.

→ **Jezus' wonderen:** zie vraag 140 e.v.

'[God] is geopenbaard in een sterfelijk lichaam'

1 Tim. 3:16

'Jezus Christus is de ware God, Hij is het eeuwige leven'

1 Joh. 5:20

107

Wat betekent de naam 'Jezus'?

De naam 'Jezus' betekent: 'de Heer redt'.

Toen de engel Gabriël de geboorte van Jezus aankondigde, gaf hij tevens aan hoe het kind moest heten. Tegen Maria zei hij: 'Luister, je zult zwanger worden en een zoon baren, en je moet Hem Jezus noemen' (Luc. 1:31). Ook Jozef werd verteld hoe het kind moest heten: 'Geef Hem de naam Jezus, want Hij zal Zijn volk bevrijden van hun zonden' (Matt. 1:21).

Zo blijkt reeds uit de naamgeving dat Jezus de beloofde Redder en Verlosser is.

108

Waarom is te herkennen dat Jezus Christus de Verlosser is?

In Zijn daden openbaarde Jezus Christus zich als de door God gezonden Verlosser (Heiland): '[...] blinden kunnen weer zien en verlamden weer lopen, mensen met huidvraat worden gereinigd en doven kunnen weer horen, doden worden opgewekt en aan armen wordt het goede nieuws bekendgemaakt' (Matt. 11:5). Dat Jezus Christus de Verlosser is, blijkt vooral uit het feit dat Hij de wil van God verkondigde en Zijn leven gaf ter verlossing van de mensen, dus om hen te bevrijden van zonden en schuld.

109

Is verlossing alleen mogelijk door Jezus Christus?

Ja, verlossing is alleen mogelijk door Jezus Christus. Alleen door Hem heeft de mens toegang tot het heil.

'Door niemand anders kunnen wij worden gered, want Zijn naam is de enige op aarde die de mens redding biedt'

Hand. 4:12

110

Wat wordt verstaan onder de 'titels' van Jezus?

Met 'titels' worden namen en aanduidingen voor de Zoon van God bedoeld, waarmee de Heilige Schrift verschillende kenmerken van Zijn uniciteit uitdrukt.

111

Wat betekent de titel 'Christus'?

Het woord 'christus' komt oorspronkelijk uit het Grieks ('christos') en betekent 'gezalfd'.

In de tijd van het Oude Testament werden koningen gezalfd met olie (vgl. Ps. 20:7). Deze handeling betekende een afzondering voor hun heilige dienst. Jezus wordt de 'Gezalfd' genoemd omdat Hij de Heer over alles is, de mensen met God verzoent en de wil van God verkondigt.

De titel 'Christus' is dusdanig nauw met Jezus verbonden, dat het een eigenaam is geworden: Jezus Christus.

112

Wat betekent de titel 'Messias'?

Het woord 'messias' komt uit het Hebreeuws en betekent eveneens 'gezalfd'. De overtuiging dat Jezus van Nazaret de Christus, de door Israël verwachte Messias is, wordt in het Nieuwe Testament met nadruk beleden.

113

Wat betekent de titel 'Heer'?

In het Oude Testament komt de aanduiding 'heer' vooral voor wanneer het gaat over God. In het Nieuwe Testament wordt deze titel ook op Jezus Christus toegepast. De aanduiding 'Heer' geeft de goddelijke autoriteit van Jezus Christus weer en gaat dus veel verder dan een respectvolle aanspreekvorm. Wanneer Jezus 'de Heer' wordt genoemd, gebeurt dat ook om daarmee uit te drukken dat Jezus God is.

114

Wat betekent de titel 'Mensenzoon'?

Wanneer 'mensenzoon' als titel wordt gebruikt, wordt daarmee niet de zoon van een mens bedoeld, maar een hemels wezen dat over de mensen regeert en oordeelt.

In Jezus' tijd werd in vrome joodse kringen de 'mensenzoon' verwacht, aan wie God de wereldheerschappij zou overdragen. Volgens Johannes 3:13 openbaart Jezus zich als deze mensenzoon, die uit de hemel is neergedaald. In

die hoedanigheid heeft Hij de volmacht zonden te vergeven en zalig te maken (vgl. Matt. 9:6).

‘De Mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was’
Luc. 19:10

115

Zijn er nog andere titels van Jezus?

Ja, de Heilige Schrift noemt andere titels van Jezus: ‘Immanuël’ - ‘dienaar van God’ - ‘zoon van David’.

De Hebreeuwse naam ‘Immanuël’ betekent ‘God met ons’. Jezus Christus draagt de titel ‘Immanuël’ omdat God in Hem onder de mensen is en hun Zijn hulp aanbiedt.

De aanduiding ‘dienaar van God’ is in de Heilige Schrift te vinden voor opvallende personen die in dienst van God staan. Wanneer Jezus wordt aangeduid als ‘dienaar van God’, is dat een verwijzing naar Zijn dienen en lijden voor de mensen.

‘Zoon van David’ is in het Nieuwe Testament een aanduiding voor Jezus Christus. Reeds aan het begin van het evangelie volgens Matteüs wordt geschreven: ‘Overzicht van de afstamming van Jezus Christus, zoon van David, zoon van Abraham’ (Matt. 1:1). Dat betekent dat in Jezus Christus de beloften in vervulling zijn gegaan die aan David werden gegeven (vgl. 2 Sam. 7; Hand. 13:32-37).

116

Op welke wijze heeft Jezus Christus Zijn goddelijke opdracht vervuld?

Jezus Christus handelde als koning, priester en profeet.

Bij een koning wordt gedacht aan heersen en regeren. De priester in de oudtestamentische tijd was werkzaam om de mens met God te verzoenen. Een profeet verkondigt de goddelijke wil en voorzegt komende gebeurtenissen. Dit alles heeft Jezus Christus op volmaakte wijze verwezenlijkt.

117

Wat betekent: ‘Jezus Christus - de koning’?

Bij Zijn intocht in Jeruzalem openbaarde Jezus zich als koning van de vrede en rechtvaardigheid. Ook voor Pilatus, een vertegenwoordiger van de wereldmacht Rome, gaf Jezus aan dat Hij koning en getuige van de waarheid was.

Jezus’ koningschap heeft echter geen betrekking op aards gezag en uit zich niet in uiterlijk machtsvertoon. Het koningschap van Jezus Christus blijkt uit de volmacht waarmee Hij handelde en de kracht waarmee Hij tekenen en wonderen verrichtte.

De koninklijke waardigheid van Jezus Christus wordt ook benadrukt in de Openbaring van Johannes: Jezus Christus is 'heerser over de vorsten van de aarde' (Openb. 1:5).

'Pilatus zei: "U bent dus koning?" "U zegt dat Ik koning ben," zei Jezus. "Ik ben geboren en naar de wereld gekomen om van de waarheid te getuigen, en ieder die de waarheid is toegedaan, luistert naar wat Ik zeg"'
Joh. 18:37

Belangrijke koningen in de geschiedenis van het volk Israël:

- koning Saul
- koning David
- koning Salomo
- koning Hizkia

118

Wat betekent: 'Jezus Christus - de priester'?

De belangrijkste taak van de priester in de oudtestamentische tijd was God offers te brengen en Hem zo genadig te stemmen. Jezus Christus is een priester die boven alle anderen staat, Hij is de ware hogepriester. Hij heeft Zijn zondeloze leven geofferd zodat de mensen uit de geestelijke dood kunnen worden gered en het eeuwige leven kunnen verkrijgen.

Hogepriesters in de oudtestamentische tijd hadden de taak de zonden van de mensen voor de troon van God te brengen. Daartoe betraden ze eenmaal per jaar - op Grote Verzoendag - bidde de heiligste ruimte van de tempel (het 'Allerheiligste'). Jezus Christus hoefde niet met God te worden ver-

zoend zoals de hogepriesters van het Oude Verbond: Hijzelf is de Verzoener en vergeeft zonden.

→ *offerdood van Jezus:*

zie vraag 98 e.v., 177 e.v.

Belangrijke priesters in de geschiedenis van het volk Israël:

- Melchisedek
- Aäron
- Eli
- Sadok

119

Wat betekent: 'Jezus Christus - de profeet'?

God heeft Mozes beloofd: 'Ik zal in hun midden profeten laten opstaan zoals jij. Ik zal hun Mijn woorden ingeven, en zij zullen het volk alles overbrengen wat Ik hun opdraag' (Deut. 18:18). Met deze profeet wordt Jezus Christus bedoeld.

Als profeet verkondigt Jezus Christus de wil van God. Hij wijst de weg die ten leven leidt en openbaart toekomstige gebeurtenissen. In Zijn afscheidsrede belooft Hij de Heilige Geest. In het boek Openbaring onthult Hij het verloop van de heilsgeschiedenis tot aan de nieuwe schepping.

Zijn uitspraken zijn eeuwig geldig: 'Hemel en aarde zullen verdwijnen, maar Mijn woorden zullen nooit verdwijnen' (Marc. 13:31).

'Want het zal een tijd zijn van enorme verschrikkingen, zoals er sinds het ontstaan van de wereld tot nu nooit geweest zijn en er ook niet meer zullen komen. En als die tijd niet verkort zou worden, dan zou geen enkel mens

worden gered; maar omwille van de uitverkorenen zal die tijd worden verkort'

Matt. 24:21-22

'Dan zullen er tekenen zijn aan de zon en de maan en de sterren, en op aarde zullen de volken sidderen van angst voor het gebulder en het geweld van de zee; de mensen worden onmachtig van angst voor wat er met de wereld zal gebeuren, want de hemelse machten zullen wankelen. Maar dan zullen ze op een wolk de Mensenzoon zien komen, bekleed met macht en grote luister. Wanneer dat alles staat te gebeuren, richt je dan op en hef je hoofd, want jullie verlossing is nabij!'

Luc. 21:25-28

Belangrijke profeten in de geschiedenis van het volk Israël:

- Mozes
- Samuël
- Elia
- Elisa
- Jeremia
- Jesaja
- Johannes de Doper

120

Waar wordt geschreven over de persoon en de werkzaamheid van Jezus Christus?

In het Nieuwe Testament wordt in de evangeliën volgens Matteüs, Marcus, Lucas en Johannes verslag gedaan van het leven en de daden van Jezus Christus. De evangelisten (schrijvers van de evangeliën) wilden echter geen biografie van Jezus schrijven: ze verkondigen veeleer het geloof dat Jezus van Nazaret de Messias is.

→ *Messias: zie vraag 112*

121

Hoe betrad de Zoon van God het menselijke bestaan?

De Zoon van God werd als mens in Bethlehem geboren uit de maagd Maria. Zijn geboorte wordt beschreven in de evangeliën volgens Matteüs en Lucas. Jezus werd geboren in de tijd dat Herodes in Juda als koning heerste en Augustus in Rome keizer was.

Jezus heeft daadwerkelijk geleefd; Hij is dus een persoon uit de wereldgeschiedenis en niet een personage uit de wereld van de fantasie en sagen.

122

Wat ging vooraf aan de geboorte van Jezus?

De engel Gabriël bracht de maagd Maria de boodschap: 'Luister, je zult zwanger worden en een zoon baren, en je moet Hem Jezus noemen. Hij zal een groot man worden en Zoon van de Allerhoogste worden genoemd, en God, de Heer, zal Hem de troon van Zijn vader David geven. Tot in eeuwigheid zal Hij koning zijn over het volk van Jakob, en aan Zijn koningschap zal geen einde komen' (Luc. 1:31-33).

De engel legde Maria ook uit dat ze door de Heilige Geest zwanger werd: 'De Heilige Geest zal over je komen en de kracht van de Allerhoogste zal je als een schaduw bedekken. Daarom zal het kind dat geboren wordt, heilig worden genoemd en Zoon van God' (Luc. 1:35).

123

Wie waren de ouders van Jezus?

Maria was de biologische moeder van Jezus. Jozef nam Jezus aan als zijn zoon. Daarom wordt Jozef ook genoemd in de stamboom van Jezus.

‘Hij was, zoals algemeen werd aangenomen, de zoon van Jozef, die de zoon was van Eli’
Luc. 3:23

124

Wat is overgeleverd over de geboorte van Jezus?

Keizer Augustus had een volkstelling verordeneerd. Daartoe moest een ieder ‘zijn’ stad, de plaats van herkomst van zijn familie, opzoeken. Jozef, een nazaat van David, ging daarom met Maria naar de ‘stad van David’, Betlehem. Ze kregen daar geen onderdak. Maria bracht haar zoon in een stal ter wereld want zij legde Hem in een voederbak: ‘[...] ze bracht een zoon ter wereld, haar eerstgeborene. Ze wikkelde Hem in een doek en legde Hem in een voederbak, omdat er voor hen geen plaats was in het nachtverblijf van de stad’ (Luc. 2:7).

Uit deze gebeurtenissen blijkt dat God in armoedige omstandigheden mens werd.

125

Wat gebeurde er gelijktijdig met de geboorte van Jezus?

Er verschenen engelen die aan herders die op de velden bij Betlehem bezig

waren hun kudde te hoeden, de blijde boodschap verkondigden: ‘[...] vandaag is in de stad van David jullie redder geboren. Hij is de Messias, de Heer’ (Luc. 2:11; vgl. Micha 5:1).

In het evangelie volgens Matteüs staat dat ook een ster verwees naar de geboorte van Jezus. Wijze mannen (magiërs) uit het oosten waren de ster gevolgd en naar Jeruzalem gekomen om de ‘pasgeboren koning’ te aanbidden: ‘Waar is de pasgeboren koning van de Joden? Wij hebben namelijk Zijn ster zien opgaan en zijn gekomen om Hem eer te bewijzen’ (Matt. 2:2). Ze werden door koning Herodes naar Betlehem gestuurd ‘[...] en nu ging de ster die ze hadden zien opgaan voor hen uit, totdat hij stil bleef staan boven de plaats waar het kind was’ (Matt. 2:9).

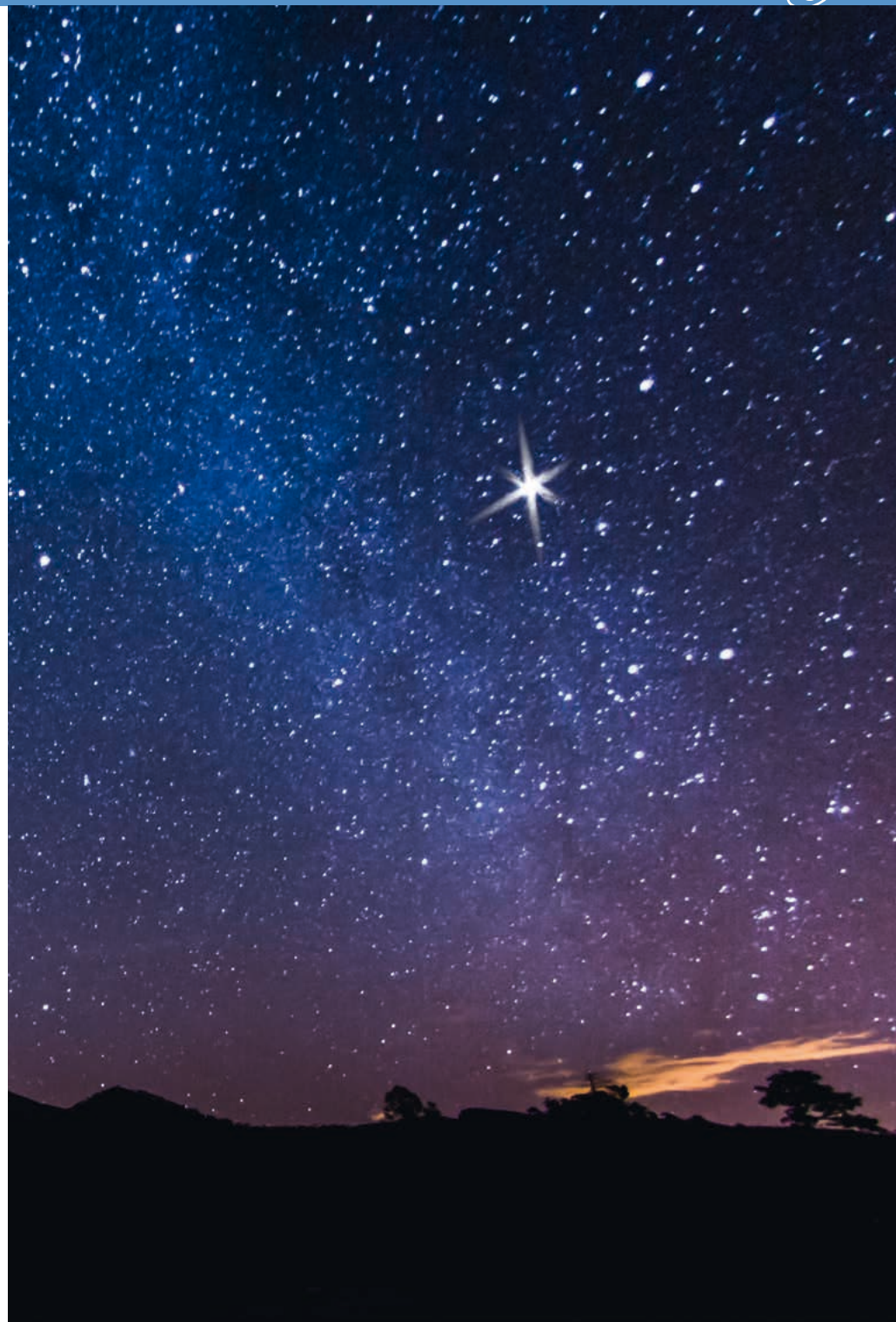
Deze gebeurtenissen verwijzen naar de uniciteit van de geboorte van de Zoon van God.

Oriëntaalse geleerden die zich bezighielden met het uitleggen van dromen en de stand van de sterren werden ‘magiërs’ genoemd.

126

Wat gebeurde er na de geboorte van Jezus?

Aangezien koning Herodes geloofde dat er in Betlehem een koning was geboren die hem eenmaal van zijn troon zou stoten, stond hij het kind naar het leven. Hij liet alle jongetjes van twee jaar en jonger in Betlehem ombrengen (vgl. Matt. 2:16-18).

127

Hoe behoevde God het kind Jezus?

Jozef, de man van Maria, werd door een engel van de Heer in een droom aan- gespoord met zijn vrouw en kind naar Egypte te vluchten (vgl. Matt. 2:13-14). Na de dood van koning Herodes trokken ze naar Nazaret in Galilea.

128

Wat is bekend over de kinderjaren van Jezus?

In Lucas 2:40 staat dat Jezus opgroeide, wijsheid bezat en dat Gods genade met Hem was (vgl. ook Luc. 2:52). In Lucas 2:41-49 wordt beschreven dat de twaalf- jarige Jezus een gesprek met Schriftge- leerden voerde, zij 'stonden versteld van Zijn inzicht en Zijn antwoorden'.

'Jezus groeide verder op en Zijn wijs- heid nam nog toe. Hij kwam steeds meer in de gunst bij God en de mensen' Luc. 2:52

129

Wat ging er vooraf aan het leraarschap van Jezus?

Jezus liet zich in de Jordaan dopen door Johannes de Doper. Direct na de doop door Johannes daalde de Heilige Geest zichtbaar op Jezus neer. In een stem van- uit de hemel verkondigde God, de Va- der: 'Jij bent Mijn geliefde Zoon, in Jou vind Ik vreugde' (Luc. 3:22). Hier werd bekend gemaakt dat Jezus de Zoon van God is.

130

Waarom liet Jezus zich door Johannes dopen?

Jezus was zonder zonden. Toch liet Hij zich door Johannes, die doopte tot boe- tedoening, in de Jordaan dopen. Uit deze doop - een uitdrukking van boetedoe- ning - blijkt dat Hij zich vernederde en aan zich liet voltrekken, wat voor de zon- daren gold.

'Jezus antwoordde: "Laat het nu maar gebeuren, want het is goed dat we op deze manier Gods gerechtigheid vervullen"' Matt. 3:15

131

Wat gebeurde er na de doop van Jezus?

Jezus werd door de Geest naar de woes- tijnen meegevoerd 'om door de duivel op de proef gesteld te worden' (Matt. 4:1). Jezus bleef daar veertig dagen lang en de duivel stelde Hem meerdere keren op de proef. Jezus weerstond de verzoeken en wees de duivel af. Daarna kwamen er engelen om voor Hem te zorgen (vgl. Matt. 4:11).

132

Welke betekenis heeft de verzoeking van Jezus?

Door de verzoeking te weerstaan, be- wees Jezus, nog voor het begin van Zijn publiekelijke werkzaamheid, overwin- naar over de duivel te zijn.

De eerste mens, Adam, had de verzoee- king van de duivel niet weerstaan. Adam werd een zondaar en met hem alle men- sen. Jezus bleef daarentegen zonder zon- de. Daarmee schiep Hij de voorwaarde zodat alle zondaren weer tot God kun- nen komen.

→ *erfzonde: zie vraag 482*

133

Op welke leeftijd begon Jezus met onderwijzen?

Toen Jezus ongeveer 30 jaar was begon Hij met Zijn onderwijs in Galilea (vgl. Luc. 3:23).

134

Wat staat centraal in de leer van Jezus?

Centraal in de leer van Jezus staat de verkondiging van het koninkrijk van God: 'De tijd is aangebroken, het ko- ninkrijk van God is nabij: kom tot inkeer en hecht geloof aan dit goede nieuws' (Marc. 1:15).

135

Wat betekent 'koninkrijk van God'?

Het 'koninkrijk van God' is niet een staatkundig gebied, geen politiek terri- torium. Met 'koninkrijk van God' wordt aangegeven dat God onder de mensen aanwezig is en regeert.

In de persoon van Jezus Christus, de Zoon van God, is het 'koninkrijk van God' naar de mensen toe gekomen (vgl. Luc. 17:21). Jezus Christus regeert, Hij schept rechtvaardigheid, Hij schenkt ge-

nade, Hij richt zich tot de armen en de- genen die hulp nodig hebben, Hij brengt heil.

'Koninkrijk van God' heeft ook een toekomstige betekenis - het zal beginnen met de 'bruiloft van het Lam' en zal in de nieuwe schepping (vgl. Openb. 21:1-3) eeuwig bestaan.

→ *bruiloft van het Lam:*

zie vraag 566 e.v.

→ *Vredesrijk: zie vraag 575 e.v.*

→ *nieuwe schepping: zie vraag 581*

→ *'Uw koninkrijk kome': zie vraag 635*

In het evangelie volgens Matteüs wordt voor '**koninkrijk van God**' het begrip 'koninkrijk van de hemel' met dezelfde betekenis gebruikt.

'Koninkrijk van God' is de aanduiding voor de aanwezigheid en de heerschappij van God onder de mensen. Het kon worden waargenomen in de tijd van Jezus. Ook in onze tijd is het 'koninkrijk van God' aanwezig, het is waarneembaar in de kerk van Christus, waarin Jezus Christus werkzaam is - dus in woord en sacrament.

Anderzijds wordt het toekomstige 'koninkrijk van God' nog verwacht. Dit zal aanwezig zijn bij de 'bruiloft van het Lam', in het Vredesrijk en in de nieuwe schepping.

136

Wat betekent 'boete doen'?

'Boete doen' betekent zich afwenden van het kwaad en zich wenden tot God. Wie boete doet, is bereid zijn gezindheid te veranderen om Gods wil te vervullen.

137

Wat betekent 'evangelie'?

'Evangelie' betekent 'blijde boodschap', 'goed nieuws'. Het is de boodschap van de genade, liefde en verzoening die God de mens schenkt in Jezus Christus.

138

Hoe verhoudt Jezus zich tegenover de wet van Mozes?

De wet van Mozes was voor het volk Israël in strenge mate bindend. Het vervullen van de wet werd gezien als voorwaarde voor een juiste verhouding van de mens tot God. Jezus maakte duidelijk dat Hij een hogere autoriteit bezit dan Mozes en heer over de wet is. Hij vatte de wet samen in het ene gebod: heb God lief en uw naaste als uzelf (vgl. Matt. 22:37-40).

'Denk niet dat Ik gekomen ben om de wet of de profeten af te schaffen. Ik ben niet gekomen om ze af te schaffen, maar om ze tot vervulling te brengen' **Matt. 5:17**

'Hij [Jezus] antwoordde: "Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dat is het grootste en eerste gebod. Het tweede is daaraan gelijk: heb uw naaste lief als uzelf. Deze twee geboden zijn de grondslag van alles wat er in de wet en de profeten staat"' **Matt. 22:37-40**

139

Wat was een van Jezus' eerste daden tijdens Zijn leraarschap?

Jezus riep Zijn leerlingen (vgl. Marc. 1:16 e.v.): 'Hij stelde twaalf van hen aan

als apostel; ze moesten Hem vergezellen, en Hij wilde hen ook uitzenden om het goede nieuws bekend te maken' (Marc. 3:14).

leerlingen van Jezus zijn mensen die het evangelie in woord en daad navolgen.

140

Welke wonderen verrichtte Jezus?

De Zoon van God deed verschillende wonderen: Hij genas zieken, dreef onreine geesten uit, wekte doden op en verrichtte natuur-, spijzigings- en schenkingswonderen.

141

Waarom verrichtte Jezus wonderen?

Jezus verrichtte wonderen om te laten zien dat God zich in Hem als de Almachtige en Liefhebbende barmhartig ontfermt over de lijdende mens. De wonderen openbaren de luister van Gods Zoon en Zijn goddelijke volmacht.

142

Welke genezingen van zieken worden vermeld in de evangeliën?

In de evangeliën staat dat Jezus blinde, verlamde, dove en melaatse mensen genas. Deze genezingen verwijzen naar het goddelijke wezen van Jezus Christus, die handelde overeenkomstig Gods toezegging aan Israël: 'Ik, de Heer, ben het die jullie geneest' (Ex. 15:26). De genezingswonderen hangen altijd nauw samen

met het geloof van de betreffende mensen (vgl. bijv. Luc. 18:35-43).

143

Wat wordt geschreven over de uitdrijving van onreine geesten door Jezus?

In de evangeliën staat dat Jezus onreine geesten uiddreef - die volgens de voorstelling van die tijd ook de veroorzakers van ziektes waren - en zo mensen genas. Jezus Christus werd zelfs door de demonen als Heer beschouwd (vgl. Marc. 3:11).

In het Nieuwe Testament worden met '**demonen**' boosaardige, antigoddelijke geesten aangeduid die volgens het antieke begrip mensen probeerden te beheersen en ziektes veroorzaakten.

144

Welke opwekkingen van doden worden in de evangeliën beschreven?

In de evangeliën worden drie gevallen beschreven waarin de Heer gestorven mensen terugriep in het leven: de dochter van Jairo (vgl. Matt. 9:18-26), de jongeman uit Naïn (vgl. Luc. 7:12-15) en Lazarus, de broer van Maria en Marta (vgl. Joh. 11:1-44).

De opwekkingen uit de dood maken duidelijk dat Jezus Christus ook heer over de dood is. Ze wijzen tegelijkertijd op de hoop dat ooit de doden zullen opstaan om eeuwig te leven.

145

Welke natuurwonderen worden in de evangeliën beschreven?

Jezus had macht over de wind en de zee, ze gehoorzaamden Hem (vgl. Matt. 8:27). Er stak een storm op en toen Hij de storm toesprak, kwamen de wind en het water tot rust. Daarmee werd Jezus' macht over de elementen zichtbaar.

De heerschappij van Jezus over het natuurgeweld onderstreept dat Gods Zoon net als God, de Vader, schepper is (vgl. Joh. 1:1-3).

146

Welke spijzigingswonderen worden in de evangeliën beschreven?

In alle evangeliën wordt geschreven over het wonder dat Jezus vijfduizend mensen met vijf broden en twee vissen voedde (vgl. bijv. Marc. 6:30-44). In de evangeliën volgens Matteüs en Marcus wordt bovendien de spijziging van de vierduizend mensen beschreven (vgl. Matt. 15:32-39 en Marc. 8:1-9).

Deze wonderen verwijzen naar God die het volk Israël tijdens de tocht door de woestijn met voedsel (manna) verzorgde. Verder verwijzen deze gebeurtenissen naar het Heilig Avondmaal.

147

Welke schenkingswonderen worden in de evangeliën beschreven?

Jezus verrichtte ook wonderen waarin mensen een overvloed van aardse gaven ontvingen. Een voorbeeld voor zo'n schenkingswonder is de overvloedige

visvangst van Petrus. Hij had samen met andere vissers een hele nacht gewerkt zonder iets te hebben gevangen. Op Jezus' woord wierpen de vissers hun netten opnieuw uit en ze vingen zo'n enorme school vissen dat de netten dreigden te scheuren en de boten bijna zonken (vgl. Luc. 5:1-11).

Bij de bruiloft in Kana maakte Jezus uit water wijn (vgl. Joh. 2:1-11). Ook dit is een schenkingswonder en een teken van de goddelijkheid van Jezus Christus.

148

Hoe maakte Jezus de mensen vertrouwd met Zijn leer?

Jezus predikte voor de mensen. Zijn bekendste prediking is de Bergrede die is overgeleverd in het evangelie volgens Matteüs. Aan het begin van de Bergrede staan de 'zaligsprekingen'.

De zaligsprekingen:

'Gelukkig wie nederig van hart zijn, want voor hen is het koninkrijk van de hemel.

Gelukkig de treurenden, want zij zullen getroost worden.

Gelukkig de zachtmoedigen, want zij zullen het land bezitten.

Gelukkig wie hongeren en dorsten naar gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.

Gelukkig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden.

Gelukkig wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien.

Gelukkig de vredestichters, want zij zullen kinderen van God genoemd worden.

Gelukkig wie vanwege de gerechtigheid vervolgd worden, want voor hen is het koninkrijk van de hemel.

Gelukkig zijn jullie wanneer ze je omwille van Mij uitschelden, vervolgen en van allerlei kwaad betichten'

Matt. 5:3-11

149

Wat verstaan wij onder de zaligsprekingen van Jezus?

De zaligsprekingen uit de Bergrede van Jezus staan in het evangelie volgens Matteüs. Jezus toont daarmee aan hoe men kan delen in het 'koninkrijk van de hemel' dat in Hem werkelijkheid is geworden. Mensen worden door Hem als 'zalig' (gelukkig) gekenmerkt, als ze leven zoals in de zaligsprekingen staat.

→ **koninkrijk van de hemel: zie vraag 135 en de toelichting bij vraag 135**

150

Hoe maakte Jezus het evangelie begrijpelijk?

Jezus sprak vaak in gelijkenissen, dus in beeldende verhalen. Deze verhalen zijn ontleend aan het dagelijks leven van de toehoorders zodat ze eenvoudig te begrijpen waren. Met de gelijkenissen veraanschouwelijkte Jezus belangrijke aspecten van het evangelie.

In de eerste drie evangeliën zijn meer dan 40 gelijkenissen overgeleverd.

'Al deze dingen zei Jezus in gelijkenissen tot de menigte; Hij sprak uitsluitend in gelijkenissen tot hen. Zo ging in vervulling wat gezegd is door de profeet: "Ik zal het woord nemen en spreken in gelijkenissen; Ik zal bekendmaken wat sinds de grondvesting van de wereld verborgen was"'

Matt. 13:34-35

151

Welke belangrijke aspecten van het evangelie worden in de gelijkenissen aanschouwelijk gemaakt?

In de gelijkenissen veraanschouwelijkte Jezus belangrijke uitspraken over het koninkrijk van God, het gebod van de naastenliefde, de gezindheid van de mensen en de komst van de Mensenzoon.

→ **koninkrijk van God:**

zie toelichting bij vraag 135

→ **Mensenzoon:** zie vraag 114

152

Hoe legde Jezus het begin en de groei van het koninkrijk van God uit?

Jezus legde dit uit aan de hand van de gelijkenis van het mosterdzaadje. Hij liet daarmee het bescheiden begin van het koninkrijk van God en de groei ervan zien.

"Het is weliswaar het kleinste van alle zaden, maar het groeit uit tot de grootste onder de planten. Het wordt een struik, en de vogels van de hemel komen nestelen in de takken." Hij vertelde hun een andere gelijkenis: "Het koninkrijk van de hemel lijkt op zuurdesem die door een vrouw met drie zakken meel werd vermengd tot alle meel doordeesemd was"

Matt. 13:31-33

153

Hoe legde Jezus uit dat met het koninkrijk van God iets wordt aangeboden wat zeer waardevol is?

In de gelijkenis van de waardevolle parel wordt gewezen op de mens die de in Jezus Christus verborgen rijkdom onderkent en aanneemt en al het andere daarvoor opgeeft. Jezus onderstreept dit op een andere plaats met de oproep: 'Zoek liever eerst het koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid' (Matt. 6:33).

'Het is met het koninkrijk van de hemel als met een schat die verborgen lag in een akker. Iemand vond hem en verborg hem opnieuw, en in zijn vreugde besloot hij alles te verkopen wat hij had en die akker te kopen. Ook is het met het koninkrijk van de hemel als met een koopman die op zoek was naar mooie parels. Toen hij een uitzonderlijk waardevolle parel vond, besloot hij alles te verkopen wat hij had en die te kopen' **Matt. 13:44-46**

'Zoek liever eerst het koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, dan zullen al die andere dingen je erbij gegeven worden' **Matt. 6:33**

154

Hoe legde Jezus de liefde uit die in het koninkrijk van God heerst?

Jezus legde met de gelijkenis van het verloren schaap uit dat God zich om alle mensen bekommert, ook om degenen die ogenschijnlijk verloren zijn. In de gelijkenis van de verloren zoon wordt Gods liefde voor de zondaar duidelijk gemaakt.

'Jezus vertelde hun toen deze gelijkenis: "Als iemand van u honderd schapen heeft waarvan er één verloren is geraakt, laat hij dan niet de negenen-negentig andere in de woestijn achter om naar het verdwaalde dier op zoek te gaan tot hij het gevonden heeft? En als hij het gevonden heeft, legt hij het vol vreugde op zijn schouders en gaat hij naar huis. Daar roept hij zijn vrienden en buren bijeen en zegt tegen hen: "Deel in mijn vreugde, want ik heb het schaap gevonden dat verdwaald was." Ik zeg u: zo zal er in de hemel meer vreugde zijn over één zondaar die tot inkeer komt dan over negenen-negentig rechtvaardigen die geen inkeer nodig hebben"'

Luc. 15:3-7

155

Welke gelijkenis is een oproep om naastenliefde in praktijk te brengen?

Het belangrijkste gebod is God en de naaste lief te hebben. In het verhaal over de barmhartige Samaritaan legt Jezus op aanschouwelijke wijze uit wie de naaste

is en dat naastenliefde betekent hulp te bieden en niet de ogen voor de nood van anderen te sluiten.

→ **gebod van de liefde:** zie vraag 282 e.v.

Toen vertelde Jezus hem het volgende: "Er was eens iemand die van Jeruzalem naar Jericho reisde en onderweg werd overvallen door rovers, die hem zijn kleren uittrokken, hem mishandelden en hem daarna halfdood achterlieten. Toevallig kwam er een priester langs, maar toen hij het slachtoffer zag liggen, liep hij met een boog om hem heen. Er kwam ook een Leviet langs, maar bij het zien van het slachtoffer liep ook hij met een boog om hem heen. Een Samaritaan echter, die op reis was, kreeg medelijden toen hij hem zag liggen. Hij ging naar de gewonde man toe, goot olie en wijn over zijn wonden en verbond ze. Hij zette hem op zijn eigen rijdier en bracht hem naar een logement, waar hij voor hem zorgde. De volgende morgen gaf hij twee denarie aan de eigenaar en zei: "Zorg voor hem, en als u meer kosten moet maken, zal ik u die op mijn terugreis vergoeden""

Luc. 10:30-35

156

Welke gelijkenissen gaan over de gezindheid van de mens?

De gelijkenis van de farizeeër en de tollenaar maakt duidelijk dat degene die rechtvaardig wordt gemaakt niet degene is die roemt op wat hij kan, heeft en is, maar degene die zich nederig tot God wendt en genade zoekt.

De gelijkenis van de slechte dienaar roept degenen die Gods genade hebben ontvangen op anderen eveneens genadig tegemoet te treden. Wie zich bewust is van de grootheid van Gods liefde, verlangt naar verzoening met de naaste.

'Met het oog op sommigen die zichzelf rechtvaardig vinden en anderen minachten, vertelde Hij de volgende gelijkenis. "Twee mensen gingen naar de tempel om te bidden, de een was een farizeeër en de ander een tollenaar. De farizeeër stond daar rechtop en bad bij zichzelf: "God, ik dank U dat ik niet ben als de andere mensen, die roofzuchtig of onrechtvaardig of overspelig zijn, en dat ik ook niet ben als die tollenaar. Ik vast tweemaal per week en draag een tiende van al mijn inkomsten af." De tollenaar echter bleef op een afstand staan en durfde niet eens zijn blik naar de hemel te richten. In plaats daarvan sloeg hij zich op de borst en zei: "God, wees mij zondaar genadig." Ik zeg jullie, hij ging naar huis als iemand die rechtvaardig is in de ogen van God, maar die ander niet. Want wie zichzelf verhoogt zal vernederd worden, maar wie zichzelf vernederd zal verhoogd worden"'

Luc. 18:9-14

'Daarop kwam Petrus bij Hem staan en vroeg: "Heer, als mijn broeder of zuster tegen mij zondigt, hoe vaak moet ik dan vergeving schenken? Totzevenmaal toe?" Jezus antwoordde:

"Niet tot zevenmaal toe, zeg Ik je, maar tot zeventig maal zeven. Daarom is het met het koninkrijk van de hemel als met een koning die rekenschap wilde vragen van zijn dienaren. Toen hij daarmee begonnen was, bracht men iemand bij hem die hem tienduizend talent schuldig was. Omdat hij niets kon terugbetalen, gaf zijn heer bevel dat de man samen met zijn vrouw en kinderen en alles wat hij bezat verkocht moest worden, zodat de schuld kon worden ingelost. Toen wierp de dienaar zich aan de voeten van zijn heer en smeekte hem: "Heb geduld met mij, ik zal u alles terugbetalen." Zijn heer kreeg medelijden, hij liet hem vrij en schold hem de geleende som kwijt. Toen deze dienaar naar buiten ging, trof hij daar een van de andere dienaren, die hem honderd denarie schuldig was. Hij nam hem in een wurggreep en beet hem toe: "Betaal me alles wat je me schuldig bent!" Toen wierp deze zich voor hem neer en smeekte hem: "Heb geduld met mij, ik zal je betalen." Maar hij wilde daar niet van weten, integendeel, hij liet hem gevangenzetten tot hij de hele schuld zou hebben afbetaald. Toen de andere dienaren begrepen wat er gebeurd was, waren ze zeer ontdaan, en gingen ze naar hun heer om hem alles te vertellen. Daarop liet zijn heer hem bij zich roepen en hij zei tegen hem: "Je bent een slechte dienaar. Heel die schuld heb ik je kwijtgescholden, omdat je me erom smeekte. Dan had jij toch zeker ook medelijden moeten hebben met die andere dienaar, zoals ik medelijden heb gehad met jou?" En zijn heer was zo kwaad dat hij hem in handen van de gerechtsbeulen gaf tot hij de hele schuld zou hebben terugbetaald. Zo zal Mijn hemelse Vader ook ieder van jullie behandelen die zijn broeder of zuster niet van harte vergeeft"

Matt. 18:21-35

157

Wat openbaarde Jezus in de gelijkenissen van de komst van de Mensenzoon?

In de gelijkenissen van de komst van de Mensenzoon sprak Jezus Christus over Zijn wederkomst.

In Matteüs 24:37-39 wordt een vergelijking getrokken tussen de tijd voor Jezus' wederkomst en de tijd van Noach. De conclusie is dat de wederkomst van Christus plotseling en verrassend zal plaatsvinden.

De gelijkenis van de wijze en dwaze meisjes heeft dezelfde boodschap (vgl. Matt. 25:1-13): de les die wij hieruit kunnen trekken, is om te waken en bereid te zijn voor de wederkomst van de Heer.

'Zoals het was in de dagen van Noach, zo zal het zijn wanneer de Mensenzoon komt. Want zoals men in de dagen voor de vloed alleen maar bezig was met eten en drinken, met trouwen en uithuwelijken, tot aan de dag waarop Noach

de ark binnenging, en zoals men niet wist dat de vloed zou komen, totdat die kwam en iedereen wegnam, zo zal het ook zijn wanneer de Mensenzoon komt' **Matt. 24:37-39**

'Dan zal het met het koninkrijk van de hemel zijn als met tien meisjes die hun olielampen hadden gepakt en eropuit trokken, de bruidegom tegemoet. Vijf van hen waren dwaas, de andere vijf waren wijs. De dwaze meisjes hadden wel hun lampen gepakt, maar geen extra olie. De wijze meisjes hadden behalve hun lampen ook olie in kruiken bij zich. Omdat de bruidegom op zich liet wachten, werden ze allemaal slaperig en dommelden ze in. Midden in de nacht klonk er luid geroep: "Daar is de bruidegom! Kom, ga hem tegemoet." Dat wekte de meisjes en ze brachten hun olielampen in orde. De dwaze meisjes zeiden tegen de wijze: "Geef ons wat van jullie olie, want onze lampen gaan al uit." De wijze meisjes antwoordden: "Nee, straks is er nog te weinig voor ons en jullie samen. Zoek liever een verkoper en koop zelf olie." Terwijl zij op olie uit waren, arriveerde de bruidegom, en zij die klaarstonden

gingen met hem naar binnen voor het bruiloftsfeest, waarna de deur gesloten werd. Enige tijd later kwamen ook de andere meisjes. Ze riepen: "Heer, heer, laat ons binnen!" Maar hij antwoordde: "Ik ken jullie werkelijk niet." Wees dus waakzaam, want jullie weten niet op welke dag en op welk tijdstip Hij komt' **Matt. 25:1-13**

158

Met welke zinnebeelden beschreef Jezus zichzelf en wat is de betekenis hiervan?

In het evangelie volgens Johannes staan uitspraken van Jezus die worden aangeduid als 'zinnebeelden'. Jezus brengt hiermee Zijn wezen tot uitdrukking. Zeven markante uitspraken van Jezus beginnen met de woorden 'Ik ben'. Hij spreekt beeldend over zichzelf als 'brood dat leven geeft' (Joh. 6:35), 'licht voor de wereld' (Joh. 8:12), 'deur' van de redding (Joh. 10:9), 'Goede Herder' (Joh. 10:11) en 'wijnstok' (Joh. 15:5). Bovendien

noemt Jezus Christus zichzelf 'de opstanding', 'de weg, de waarheid en het leven' (Joh. 11:25; 14:6).

Dat betekent dat alleen Jezus de toegang tot God, de Vader, mogelijk maakt. Hij is de oorsprong van het heil.

159

Welke leerlingen waren Jezus bijzonder toegedaan?

De twaalf apostelen waren Jezus in het bijzonder toegedaan en met hen onderhield Hij een bijzondere vertrouwensband:

- Toen andere leerlingen Jezus niet begrepen en Hem niet meer navolgden, bleven de apostelen bij Hem en beleden dat Hij de Christus was (Joh. 6:66-69).
- Alleen de apostelen waren bij Hem toen Hij het Heilig Avondmaal instelde (Luc. 22:14 e.v.).
- Jezus gaf de apostelen door hun de voeten te wassen een voorbeeld van nederig dienen (vgl. Joh. 13:4 e.v.).

- Hij wendde zich tot de apostelen in Zijn afscheidsrede voor Zijn dood, die is overgeleverd in Johannes 13-16, en beloofde hun de Heilige Geest.
- Aan de apostelen gaf Hij de belofte van Zijn wederkomst (vgl. Joh. 14:3).
- Hij toonde zich na Zijn opstanding herhaaldelijk aan de apostelen (vgl. Hand. 1:2-3).
- Voor Zijn hemelvaart gaf Hij de apostelen de opdracht: 'Ga dus op weg en maak alle volken tot Mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat Ik jullie opgedragen heb' (Matt. 28:19-20).

'Na Zijn lijden en dood heeft Hij hun herhaaldelijk bewezen dat Hij leefde; gedurende veertig dagen is Hij in hun midden verschenen en sprak Hij met hen over het koninkrijk van God'

Hand. 1:3

'[Jezus] stond tijdens de maaltijd op. Hij legde Zijn bovenkleed af, sloeg een linnen doek om en goot water in een waskom. Hij begon de voeten van Zijn leerlingen te wassen en droogde ze af met de doek die Hij omgeslagen had. [...] Ik heb een voorbeeld gegeven; wat Ik voor jullie heb gedaan, moeten jullie ook doen'

Joh. 13:4-5 en 15

160

Waarmee begon de lijdenstijd van Jezus Christus?

De lijdenstijd van Jezus begon met Zijn intocht in Jeruzalem: 'Toen ze Jeruzalem naderden [...] stuurde Hij twee van Zijn

leerlingen vooruit. Hij zei tegen hen: "Ga naar het dorp dat daar ligt. Zodra jullie er binnenkomen, zul je daar een ezelsveulen vastgebonden zien staan, dat nog nooit door iemand bereden is; maak het los en breng het hier. En als iemand jullie vraagt waarom jullie dat doen, zeg dan: "De Heer heeft het nodig". [...] Ze brachten het veulen naar Jezus en legden hun mantels op het dier en Hij ging erop zitten. Velen spreidden hun mantels uit op de weg, anderen spreidden takken met bladeren uit, die ze in het veld afhakten. Allen die voor Hem uit liepen of achter Hem aan kwamen, riepen luidkeels: "Hosanna! Gezegend Hij die komt in de naam van de Heer"' (Marc. 11:1-9). - Ondanks de euforie wist Jezus Christus dat de stemming van het volk spoedig zou omslaan en Hij de weg naar het kruis moest gaan.

De **lijdenstijd van Christus** wordt vaak ook aangeduid met het woord 'passie', afgeleid van het Latijnse woord 'passio' dat 'het lijden' betekent.

'Juich, Sion, Jeruzalem, schreeuw het uit van vreugde! Je koning is in aantocht, bekleed met gerechtigheid en zege. Nederig komt Hij aanrijden op een ezel, op een hengstveulen, het jong van een ezelin'

Zach. 9:9

161

Welke gebeurtenissen volgden op Jezus' intocht in Jeruzalem?

Jezus reinigde de tempel door de handelaars en geldwisselaars weg te jagen. Hij

maakte daarmee duidelijk dat de tempel, het huis van God, heilig is en geen plaats is om handel te drijven.

In Betanië werd Jezus gezalfd met kostbare nardusolie. Dit gebeurde, zoals Hij zei, met het oog op Zijn naderende dood, want overledenen werden destijds gezalfd met kostbare olie (vgl. Marc. 14:8).

Jezus had veel vijanden onder de farizeeën en sadduceeën, waartoe de hogepriesters behoorden. Ze wilden Hem doden. Daarom kwam Hij steeds meer in gevaar.

Nardusolie: Nardus is een plant die groeit in het Himalaya-gebied (bijv. India, Bhutan, Nepal). Uit de wortel werd een welriekend sap gewonnen dat met de zalvingsolie werd gemengd. De nardusolie werd in de oudheid al naar gebieden rondom de Middellandse Zee geëxporteerd. Omdat de olie van ver kwam, was deze erg duur.

Farizeeën en sadduceeën waren vertegenwoordigers van de bekendste religieuze groepen in het jodendom ten tijde van Jezus' werkzaamheid.

De farizeeën probeerden de voorschriften van de wet van Mozes streng na te leven om zo door hun daden aanzien bij God te verwerven. In de evangeliën wordt deze vorm van vroomheid vaak bekritiseerd, aangezien het tot zelfingenomenheid en huichelarij kan leiden. Uit de farizeeën is het tegenwoordige jodendom voortgekomen.

De sadduceeën wezen het geloof in engelen en in de opstanding uit de dood af. Hiertoe behoorden vooral de welgestelde lagen van de bevolking en de priesters uit de tempel van Jeruzalem. Na de verwoesting van de tempel verdween deze tak van het jodendom.

Naast farizeeën en sadduceeën waren de essen en de derde belangrijke groep binnen het antieke jodendom.

162

Wie heeft Jezus Christus verraden?

Een van de twaalf apostelen, Judas Iskariot, ging voor het pesachfeest naar de vijanden van Jezus. 'Daarop ging [...] Judas Iskariot, naar de hogepriesters en zei: "Wat krijg ik van u als ik Hem aan u uitlever?"' (Matt. 26:14-15). Ze boden hem 30 zilverstukken. Dat was een bedrag dat in het algemeen voor een slaaf werd betaald. Daarmee ging een woord van de profeet Zacharia in vervulling (Zach. 11:12-13) - de Heer werd als het ware als een slaaf behandeld (vgl. Ex. 21:32).

'Ik zei tegen hen: "Als u tevreden bent, keer me dan mijn loon uit; zo niet, laat het dan maar." En ze betaalden mij mijn loon uit, dertig sjekel zilver. Toen zei de Heer tegen mij: "Breng het maar naar de smelter, dat vorstelijke loon dat zij Me waard vinden." Dus smiet ik dat zilver bij de smelter in de tempel neer'. Zach. 11:12-13

163

Hoe heeft Jezus het Heilig Avondmaal ingesteld?

Ter gelegenheid van het pesachfeest was de Heer met de twaalf apostelen samengekomen en nuttigde Hij met hen het pesachmaal. Ook Judas Iskariot was aanwezig, die van te voren bij de vijanden van Jezus was geweest om Hem te verraden.

Toen ze aanlagen voor de maaltijd stelde de Heer het Heilig Avondmaal in: 'Toen ze verder aten nam Jezus een brood, sprak het zegengebed uit, brak het brood en gaf de leerlingen ervan met de woorden: "Neem, eet, dit is Mijn lichaam." En Hij nam een beker, sprak het dankgebed uit en gaf hun de beker met de woorden: "Drink allen hieruit, dit is Mijn bloed, het bloed van het Verbond, dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van zonden"' (Matt. 26:26-28).

Tijdens de maaltijd beschreef Jezus Zijn verrader, Judas Iskariot. Deze verliet daarop de groep. Hij ging meteen weg, 'het was nacht' (Joh. 13:30).

→ **Heilig Avondmaal:** zie vraag 494 e.v.

164

Was gebeurde er in de olijfgaard Getsemane?

Na het avondmaal ging Jezus met de elf overgebleven apostelen naar de olijfgaard Getsemane. De menselijke natuur van de Zoon van God wordt herkenbaar aan Zijn vrees voor de spoedige kruisdood. Hij knielde in deemoed neer en worstelde in gebed: 'Vader, als U het wilt, neem dan deze beker van Mij weg. Maar laat niet wat Ik wil, maar wat U wilt gebeuren.' (Luc. 22:42). Jezus stelde zich volledig onder de wil van Zijn Vader - Hij was bereid om het offer te brengen. Daarop verscheen een engel die Hem kracht schonk (vgl. Luc. 22:43). De apostelen sliepen echter. Korte tijd later werd Jezus gevangengenomen.

Olijfgaard Gethsemane

165

Hoe verliep de gevangenneming van Jezus?

Toen Jezus de apostelen vroeg met Hem te waken, kwam er een grote bewapende bende die door de hogepriesters was gestuurd. Judas Iskariot bracht hen bij Jezus en verraadde Hem met een kus: 'Degene die ik kus, die is het, die moet je gevangennemen' (Matt. 26:48).

'Hij liep terug naar de leerlingen en zag dat ze lagen te slapen. Hij zei tegen Petrus: "Konden jullie niet eens één uur met Mij waken? Blijf wakker en bid dat jullie niet in beproeving komen; de geest is wel gewillig, maar het lichaam is zwak"

Matt. 26:40-41

166

Hoe gedroegen de apostelen zich bij de gevangenneming van Jezus?

Simon Petrus trok het zwaard om Jezus te beschermen en sloeg de slaaf van de hogepriester zijn rechteroor af (vgl. Joh. 18:10). Jezus hield hem echter tegen en genas de slaaf.

Jezus maakte geen gebruik van Zijn goddelijke macht maar liet zich gevangennemen. Daarop lieten de apostelen Hem in de steek en vluchtten weg.

Toen Simon Petrus er in deze nacht op werd aangesproken een leerling van Jezus te zijn, ontkende hij dit. Hij verloochende de Heer drie keer.

'Petrus zat buiten, op de binnenplaats. Er kwam een dienstmeisje naar hem toe, dat zei: "Jij hoorde ook bij die Jezus uit Galilea!" Maar hij ontkende dat met klem, zodat allen het konden horen: "Ik weet niet waar je het over hebt." Toen hij wilde weggaan naar het poortgebouw, zag een ander meisje hem. Ze zei tegen de omstanders: "Die man hoorde bij Jezus van Nazaret!" En opnieuw ontkende hij en zwoer: "Echt, ik ken de man niet!" Even later kwamen de omstanders naar Petrus toe, ze zeiden: "Jij bent wel degelijk een van hen, trouwens, je accent verradt je." Daarop begon hij te vloeken en hij bezwoer hun: "Ik ken de man niet!" En meteen kraaide er een haan. Toen herinnerde Petrus zich wat Jezus gezegd had: "Voordat er een haan gekraaid heeft, zul je Mij driemaal verloochenen." Hij ging naar buiten en huilde bitter'

Matt. 26:69-75

167

Verweet Jezus de apostelen later hun gedrag?

Nee, Jezus kende de menselijke zwakheden van Zijn apostelen, maar verweet ze hun niet. Hij ontmoette hen na Zijn opstanding en wenste hun vrede.

168

Wat gebeurde er na de gevangenneming van Jezus?

Het Sanhedrin, de hogepriesters en Schriftgeleerden, veroordeelde Jezus vanwege godslastering tot de doodstraf. Dat Hij pretendeerde Gods Zoon te zijn, werd gezien als godslastering.

169

Wat deed Judas Iskariot na de veroordeling van Jezus?

Nadat Jezus ter dood was veroordeeld, betreurde Judas Iskariot zijn verraad en bracht de 30 zilverstukken terug naar de hogepriesters. Zij wilden niets meer met hem te maken hebben. Daarop smeed hij het geld in de tempel, vluchtte hij weg en verhing hij zich (vgl. Matt. 27:1-5).

170

Hoe verging het Jezus voor Pilatus en Herodes?

Nadat Jezus door het Sanhedrin - de hoogste instantie in Judea - was veroordeeld, werd Hij door de Romeinse stadhouder Pontius Pilatus verhoord. Hij was verantwoordelijk omdat de Romeinen destijds over de Joden heersten.

Pilatus vond dat Jezus onschuldig was en leverde Hem over aan Herodes (bijgenaamd Antipas), de koning van de Joden. Aangezien de Romeinen de doodstraf bij Joden niet mochten voltrekken, stuurde Herodes Jezus weer terug naar Pilatus. Hij liet Jezus geselen. Het volk eiste Jezus' kruisiging en beschuldigde Hem ervan als 'koning van de Joden' tegen de Romeinse keizer verzet te hebben gepleegd. Daarop stond de doodstraf (vgl. Joh. 19:12).

Pilatus meende een mogelijkheid te weten om Jezus de vrijheid te schenken: omdat ter gelegenheid van het pesachfeest aan een veroordeelde gratie kon

worden verleend, moest het volk maar beslissen of Jezus of de misdadiger Barabbas zou worden vrijgelaten. Opgeruid door de hogepriesters en de oudsten koos het volk voor Barabbas. Om aan te tonen dat hij hiervoor geen verantwoordelijkheid droeg, waste Pilatus ten overstaan van het volk zijn handen en zei: 'Ik ben onschuldig aan de dood van deze man' (Matt. 27:24). Nogmaals liet hij Jezus geselen en leverde Hem uit aan de soldaten om te worden gekruisigd.

De geboorte van Jezus valt in de regeringsperiode van Herodes I. Toen Jezus voor Pontius Pilatus werd gebracht, regeerde in Galilea **Herodes Antipas**, de zoon van Herodes I.

Geselen was een lichamelijke straf en martelmethode in de oudheid waarbij mensen door hun beulen met zwepen, roedes of een rieten stok werden gepijnigd. In de evangeliën wordt verslag gedaan van de geseling van Jezus, in de Handelingen van geselingen die de apostelen moesten ondergaan.

171

Hoe gedroeg Jezus zich tijdens Zijn lijdensweg?

Jezus liet alle mishandelingen, vernederingen en lasteringen berustend over zich heenkomen. Toen men Hem spotkend een kroon van doorn takken op Zijn hoofd zette, verdroeg Hij dit met waardigheid.

172

Waar eindigde de lijdensweg van Jezus?

Jezus werd op Golgota aan het kruis geslagen. Met Hem werden twee misdadigers gekruisigd. Het kruis van Jezus stond in het midden. Hier ging de profetie uit Jesaja 53:12 in vervulling: de Heer werd gerekend tot de zondaars en als een zondaar behandeld. De zware lijdensweg van Jezus mondde uit in een gruwelijke doodstrijd totdat Hij uiteindelijk na uren stierf.

Kruisiging was in de oudheid een gangbare wijze van terechtstelling waardoor de veroordeelde met opzet op een langzame en pijnlijke manier moest sterven. Daartoe werd hij aan een rechtopstaande paal - met of zonder dwarsbalken - gebonden of geslagen.

173

Wie is schuldig aan de dood van Jezus?

Door de medewerking van de Romeinse stadhouder waren de veroordeling en terechtstelling van Jezus niet alleen een aangelegenheid van het Joodse volk: ook heidenen waren erbij betrokken.

Alle mensen uit alle tijden zijn zondaars en laden schuld op zich. Jezus stierf voor de zonden van alle mensen. Daarom dragen uiteindelijk alle mensen schuld aan de dood van Jezus.

174

Wat waren de laatste woorden van Jezus aan het kruis?

Traditioneel worden de laatste woorden van Jezus, die in de evangeliën verschillend zijn overgeleverd, in de volgende volgorde geplaatst:

‘Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen’ (Luc. 23:34).

Jezus pleitte voor degenen die Hem aan het kruis hadden geslagen en zich niet bewust waren van de draagwijdte van hun handelen. Hier vervulde Jezus op een unieke wijze het gebod van de liefde voor de vijand (vgl. Matt. 5:44-45 en 48).

‘Ik verzeker je: nog vandaag zul je met Mij in het paradijs zijn’ (Luc. 23:43).

Jezus wendde zich tot de berouwvolle misdadiger die Hem om genade had gevraagd en Hem als Heiland had erkend. Met ‘paradijs’ wordt hier de plaats aan gene zijde bedoeld, waar de vromen en rechtvaardigen verblijven.

‘Dat is uw zoon’ - ‘Dat is je moeder’ (Joh. 19:26-27).

Jezus vertrouwde de zorg voor Zijn moeder Maria toe aan apostel Johannes. Hier is de ontferming en liefde van Christus zichtbaar, die zich ondanks Zijn eigen nood inzette voor Zijn naaste.¹

Maria wordt in de christelijke traditie gezien als zinnebeeld van de kerk. De kerk wordt onder de hoede gesteld van het apostelambt, dat wordt gerepresenteerd door Johannes.

‘Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?’ (Marc. 15:34).

Met deze woorden uit Psalm 22 richtten vrome joden zich met de dood in het vooruitzicht tot God. Enerzijds doen ze daarmee hun beklag over het gevoel van afstand tot God, anderzijds belijden ze daarmee het geloof in Gods macht en genade. Ook Jezus gebruikte deze uitspraak die mensen in doodsnood meestal hanteren.

‘Ik heb dorst’ (Joh. 19:28).

Jezus had in de doodstrijd dorst en wilde iets drinken.

Dit woord staat bovendien in verbinding met Psalm 69:22: ‘[...] ze mengden gif door Mijn eten en lesten Mijn dorst met azijn.’ Het wordt ook zo uitgelegd dat Jezus de beker tot op de laatste druppel leeg moest drinken, dus tot het einde moest lijden.

‘Het is volbracht’ (Joh. 19:30).

Het was in het negende uur, dus vroeg in de middag, toen deze woorden werden uitgesproken. Jezus had Zijn offer tot verlossing van de mensen gebracht.

‘Vader, in Uw handen leg Ik Mijn geest’ (Luc. 23:46).

Daaruit blijkt dat Jezus Christus ook in het aangezicht van de dood volledig op Zijn Vader vertrouwde.

¹ M.b.t. de aanduiding ‘de leerling van wie Hij veel hield’ (Joh. 19:26), wordt algemeen aangenomen dat hiermee apostel Johannes wordt bedoeld, hoewel dit niet met exacte zekerheid kan worden vastgesteld.

175

Welke gebeurtenissen gingen gepaard met de kruisdood van de Heer?

Toen Jezus aan het kruis stierf, beefde de aarde en spleten de rotsen. Het voorhangsel in de tempel, dat daar het heiligste vertrek (het 'Allerheiligste') afscheidde, scheurde in tweeën. Daarmee wordt duidelijk dat door de dood van Jezus Christus de offerdienst van het Oude Verbond niet meer noodzakelijk is. Door Zijn offer is de weg naar God vrij.

Toen de Romeinse centurio en zijn soldaten, die Jezus aan het kruis bewaakten, merkten dat de aarde beefde, riepen ze: 'Hij was werkelijk Gods Zoon' (Matt. 27:54). Zo erkenden ook heidenen dat Jezus de Zoon van God is.

Oude Verbond / Nieuwe Verbond: God sloot op de berg Sinai een verbond met het volk Israël, de nakomelingen van Abraham, Isaak en Jakob. Het teken van dit verbond was de besnijdenis. Tot het Oude Verbond behoorde ook de wet van Mozes, waarin de wil van God tot uitdrukking kwam. Met de offerdood van Jezus werd het Nieuwe Verbond gesloten. Dit Nieuwe Verbond is niet meer alleen voor de Joden, maar voor alle mensen. Door de Waterdoop heeft men deel aan het Nieuwe Verbond.

176

Wat gebeurde er met het lichaam van Jezus?

Jozef van Arimatea, een lid van het Sanhedrin, vroeg Pilatus om het lichaam van

Jezus om het te kunnen begraven. Samen met Nikodemus, die eens 's nachts naar de Heer was gekomen en door Hem was onderwezen (vgl. Joh. 3:1-2), legde hij het lichaam in een nieuw rotsgraf. Voor het graf werd een steen gerold. De hogepriesters lieten het graf door soldaten bewaken om te verhinderen dat de leerlingen van Jezus het lichaam zouden weghalen.

'De volgende dag, dus na de voorberedingsdag, gingen de hogepriesters en de farizeeën samen naar Pilatus. Ze zeiden tegen hem: "Heer, het schoot ons te binnen dat die bedrieger, toen Hij nog leefde, gezegd heeft: "Na drie dagen zal Ik uit de dood opstaan." Geef u alstublieft bevel om het graf tot de derde dag te bewaken, anders komen Zijn leerlingen Hem heimelijk weghalen en zullen ze tegen het volk zeggen: "Hij is opgestaan uit de dood," en die laatste leugen zal nog erger zijn dan de eerste." Pilatus antwoordde: "U kunt bewaking krijgen. Ga nu en regel het zo goed als u kunt." Ze gingen erheen en beveiligden het graf door het te verzegelen en er bewakers voor te zetten' **Matt. 27:62-66**

177

Waarom moest Jezus lijden en sterven?

God, de Zoon, werd in Jezus mens en kwam naar de wereld om de zonden van de mensen op zich te nemen. Hij bracht het offer uit vrije wil in goddelijke liefde om de mensen uit de dood te redden. De macht van de zonde is groot, maar de

macht van de goddelijke liefde, die blijkt uit het feit dat Jezus Christus Zijn leven gaf, is groter.

→ **redding uit geestelijke dood / verlossing: zie vraag 89-90, 108-109, 215-216**

'Er is geen grotere liefde dan je leven te geven voor je vrienden'
Joh. 15:13

178

Welke betekenis heeft het lijden en sterven van Jezus voor de mensen?

De offerdood van Jezus is de grondslag voor een nieuwe verhouding van de mens tot God. De zondige mens kan weer tot God komen.

179

Wordt in het Oude Testament verwezen naar het lijden en de offerdood van Jezus Christus?

Ja, in Jesaja 53:3-5 wordt een dienaar van God beschreven die wordt vernederd en moet lijden. Daar staat: 'Hij werd veracht, door mensen gemeden, Hij was een man die het lijden kende en met ziekte vertrouwd was [...]. Maar Hij was het die onze ziekten droeg, die ons lijden op zich nam. [...] Voor ons welzijn werd Hij getuchtigd, Zijn striemen brachten ons genezing.' Dat zijn verwijzingen naar de lijdensweg van Christus en Zijn offerdood.

180

Verwees Jezus zelf naar Zijn lijden en sterven?

Ja, Jezus verwees meermaals naar Zijn lijden en sterven en ook naar Zijn opstanding.

Nadat Petrus tegen Jezus zei dat Hij 'de door God gezonden Messias' was, verwees Jezus naar Zijn aanstaande lijden en sterven: 'De Mensenzoon zal veel moeten lijden en door de oudsten, de hogepriesters en de Schriftgeleerden worden verworpen en gedood, maar op de derde dag zal Hij uit de dood worden opgewekt' (Luc. 9:22).

Op vergelijkbare wijze drukte Jezus zich uit na Zijn verheerlijking op de berg: 'De Mensenzoon wordt uitgeleverd aan de mensen. Die zullen Hem doden, maar na drie dagen zal Hij uit de dood opstaan' (Marc. 9:31).

Voor de intocht in Jeruzalem zei Hij tegen de apostelen: '[...] de Mensenzoon zal worden uitgeleverd aan de hogepriesters en de Schriftgeleerden, die Hem ter dood zullen veroordelen. Ze zullen Hem uitleveren aan de heidenen, die de spot met Hem zullen drijven en Hem zullen geselen en kruisigen. Maar op de derde dag zal Hij worden opgewekt uit de dood' (Matt. 20:18-19).

Tegen de Schriftgeleerden en farizeeën zei Jezus dat Hij na drie dagen zou opstaan. Hij verwees daarbij naar de geschiedenis van de profeet Jona: 'Want zoals Jona drie dagen en drie nachten in de buik van een grote vis zat, zo zal de Mensenzoon drie dagen en drie nachten in het binnenste van de aarde verblijven' (Matt. 12:40).

181

Wat staat er in de brieven van de apostelen over de offerdood van Jezus?

In 2 Korintiërs 5:19 wordt de betekenis van de offerdood van Jezus als volgt beschreven: 'Het is God die door Christus de wereld met zich heeft verzoend'. In 1 Johannes 3:16 staat: 'Wat liefde is, hebben we geleerd van Hem die Zijn leven voor ons gegeven heeft.'

Als reactie op de dwaalleren die het mens-zijn van Jezus Christus en Zijn opstanding ontkenden, maakte Apostel Paulus duidelijk 'dat Christus voor onze zonden is gestorven, zoals in de Schriften staat, dat Hij is begraven en op de derde dag is opgewekt, zoals in de Schriften staat' (1 Kor. 15:3-4).

182

Wat is de betekenis van het kruis?

Het kruis van Christus is het symbool voor de verzoening van God met de zondige mens. De dood aan het kruis was in de oudheid een teken voor een nederlaag: een oneervol einde van een geminachte mens die was verstoten uit de menselijke samenleving. Bij Jezus echter is de schijnbare nederlaag een overwinning: door Zijn dood aan het kruis heeft Hij een onvergelykbare verlossingsdaad volbracht.

'De boodschap over het kruis is dwaasheid voor wie verloren gaan, maar voor ons die worden gered is het de kracht van God'
1 Kor. 1:18

183

Wat gebeurde er nadat Jezus was gestorven?

Nadat Jezus Christus was gestorven, ging Hij naar het dodenrijk. In 1 Petrus 3:18-20 staat dat Gods Zoon na Zijn dood aan het kruis tot degenen sprak die in de tijd van Noach ongehoorzaam aan God waren. Dat deed Hij om het heil aan te bieden: 'Ook aan de doden is het evangelie verkondigd, opdat ook zij, al zijn ze naar hun leven op aarde door de mensen veroordeeld, bij God in de geest kunnen leven' (1 Petr. 4:6).

Zoals de Zoon van God zich op aarde tot de zondaren wendde, deed Hij dat nu tot de doden. Vanaf het moment dat Hij het offer heeft gebracht, is verlossing ook voor de doden mogelijk.

'Ook Christus immers heeft, terwijl Hij zelf rechtvaardig was, geleden voor de zonden van onrechtvaardigen, voor eens en altijd, om u zo bij God te brengen. Naar het lichaam werd Hij gedood maar naar de geest tot leven gewekt. Hij is naar de geesten gegaan die gevangen zaten, om dit alles te verkondigen aan hen die ten tijde van Noach weigerden te gehoorzamen, toen God geduldig wachtte en de ark gebouwd werd. In de ark werden slechts enkele mensen, acht in totaal, van de watervloed gered'
1 Petr. 3:18-20

184

Door welke macht is Jezus Christus opgestaan?

De opstanding van Jezus Christus is een daad van de drie-enige God.

- Enerzijds openbaart zich hier de macht van God, de Vader - Hij wekte Jezus op uit de doden: 'De God van onze voorouders heeft Jezus weer tot leven gewekt, nadat u Hem had vermoord door Hem aan een kruishout te hangen' (Hand. 5:30).
- Anderzijds gingen de woorden van God, de Zoon, in vervulling: 'Ik ben vrij om het [Mijn leven] te geven en om het weer terug te nemen' (Joh. 10:18).
- Tot slot wordt het handelen van God, de Heilige Geest, in de brief van apostel Paulus aan de Romeinen genoemd: 'Want als de Geest van Hem die Jezus uit de dood heeft opgewekt in u woont, zal Hij die Christus heeft opgewekt ook u die sterfelijk bent, levend maken door Zijn Geest, die in u leeft' (Rom. 8:11).

De macht van God over de dood blijkt uit het feit dat Jezus Christus uit de dood is opgestaan.

185

Zijn er getuigen van de opstanding van Christus?

Jezus Christus is opgestaan zonder dat een mens hiervan ooggetuige was. Toch wordt in de Heilige Schrift de opstanding van Gods Zoon op veel plaatsen vermeld. Een van deze getuigenissen is het

lege graf. Een ander bewijs zijn de talrijke verschijningen van de Opgestane in de veertig dagen tussen Zijn opstanding en hemelvaart. De personen aan wie Hij zich toonde en die Hem herkenden, worden concreet genoemd.

De opstanding van Jezus Christus is niet een wensbeeld van Zijn aanhangers, maar een werkelijke gebeurtenis die daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.

'Het belangrijkste dat ik u heb doorgegeven, heb ik op mijn beurt ook weer ontvangen: dat Christus voor onze zonden is gestorven, zoals in de Schriften staat, dat Hij is begraven en op de derde dag is opgewekt, zoals in de Schriften staat, en dat Hij is verschenen aan Kefas en vervolgens aan de twaalf leerlingen. Daarna is Hij verschenen aan meer dan vijfhonderd broeders en zusters tegelijk, van wie er enkelen gestorven zijn, maar de meesten nu nog leven. Vervolgens is Hij aan Jakobus verschenen en daarna aan alle apostelen'
1 Kor. 15:3-7

186

Welke betekenis heeft de opstanding van Christus voor de mens?

Jezus Christus is opgestaan. Daardoor heeft de gelovige gegronde hoop op de eigen opstanding en het eeuwige leven: 'Maar Christus is werkelijk uit de dood opgewekt, als de eerste van de gestorvenen. Zoals de dood er is gekomen door een mens, zo is ook de opstanding uit de dood er gekomen door een mens. Zoals wij door Adam allen sterven, zo zullen

wij door Christus allen levend worden gemaakt' (1 Kor. 15:20-22).

Het geloof in de opstanding van Jezus Christus is noodzakelijk omdat door Zijn opstanding werd aangetoond dat Jezus Christus de Heiland van de wereld is (vgl. 1 Kor. 15:14).

→ **Heiland:** zie vraag 108 en 110 e.v.

187

Welke verschijningen van de Opgestane worden in het Nieuwe Testament vermeld

De opgestane Jezus verscheen meerdere keren aan Zijn leerlingen.

Maria van Magdala en andere vrouwen waren de eerste getuigen van de Opgestane: 'Op dat moment kwam Jezus hun tegemoet en groette hen. Ze liepen op Hem toe, grepen Zijn voeten vast en bewezen Hem eer' (Matt. 28:9).

De Opgestane liep op met de Emmaüsgangers zonder aanvankelijk door hen te worden herkend. Hij legde hun de Schrift uit en brak uiteindelijk met hen het brood, zodat zij Hem herkenden (vgl. Luc. 24:13-35).

Op de avond van de dag van Zijn opstanding verscheen Jezus in de kring van Zijn leerlingen. Als Opgestane en heer over dood en zonde verleende Hij de apostelen de volmacht zonden te vergeven: 'Ontvang de Heilige Geest. Als jullie iemands zonden vergeven, dan zijn ze vergeven; vergeven jullie ze niet, dan zijn ze niet vergeven' (Joh. 20:19-23).

Een andere keer verscheen de Heer aan enkele leerlingen bij het Meer van Tiberias en gaf apostel Petrus de opdracht de

lammeren en schapen van Christus - dus alle leden van Zijn gemeente - te weiden, m.a.w. ze te verzorgen (petrinische opdracht; vgl. Joh. 21:15-17).

De opgestane Heer heeft Zijn apostelen 'herhaaldelijk bewezen dat Hij leefde; gedurende veertig dagen is Hij in hun midden verschenen en sprak Hij met hen over het koninkrijk van God' (Hand. 1:3).

Apostel Paulus zegt in 1 Korintiërs 15:6 dat de opgestane Jezus aan meer dan vijfhonderd broeders en zusters tegelijk verscheen.

→ **zondevergeving, voorbeelden voor handelen met volmacht:**

zie toelichting bij vraag 415, vraag 644 e.v.

→ **petrinische opdracht:** zie vraag 457 en toelichting bij vraag 457

'Maria stond nog bij het graf en huilde. Huilend boog ze zich naar het graf, en daar zag ze twee engelen in witte kleren zitten, een bij het hoofdeind en een bij het voeteneind van de plek waar het lichaam van Jezus had gelegen. "Waarom huil je?" vroegen ze haar. Ze zei: "Ze hebben mijn Heer weggehaald en ik weet niet waar ze Hem hebben neergelegd." Na deze woorden keek ze om en zag ze Jezus staan, maar ze wist niet dat het Jezus was. "Waarom huil je?" vroeg Jezus. "Wie zoek je?" Maria dacht dat het de tuinman was en zei: "Als u Hem hebt weggehaald, vertel me dan waar u Hem hebt neergelegd, dan kan ik Hem meenemen." Jezus zei tegen haar: "Maria!" Ze draaide zich om en zei: "Rabboeni!" (Dat betekent 'meester')'

Joh. 20:11-16

188

Hoe gedroegen de hogepriesters zich na de opstanding van Jezus Christus?

De hogepriesters hoorden van de opstanding van Jezus Christus. Ze kochten de soldaten met geld om en zeiden: 'Zeg maar: "Zijn leerlingen zijn 's nachts gekomen en hebben Hem heimelijk weggehaald terwijl wij sliepen"' (Matt. 28:13).

189

Wat is het opstandingslichaam van Christus?

Het opstandingslichaam is ontstegen aan de eindigheid en sterfelijkheid: het is niet gebonden aan ruimte en tijd. Het opstandingslichaam van Christus is niet een lichaam dat ziek of ouder wordt en eenmaal zal sterven. Het is een verheerlijkt lichaam.

In dit verheerlijkte lichaam verscheen Jezus Christus te midden van Zijn leerlingen. Hij ging door gesloten deuren, brak met de leerlingen het brood, toonde hun Zijn kruisigingswonden en at met hen. Hij maakte daarmee duidelijk dat Hij niet als 'geest' maar als Jezus Christus lijfelijk bij hen aanwezig was.

'Opstanding' betekent niet een terugkeer naar het aardse bestaan.

→ **opstanding:** zie vraag 535 en 559

'Op de avond van die eerste dag van de week waren de leerlingen bij elkaar; ze hadden de deuren afgesloten [...]. Jezus kwam in hun midden staan'

Joh. 20:19

'Kijk naar Mijn handen en voeten, Ik ben het zelf! Raak Me aan en kijk goed, want een geest heeft geen vlees en beenderen zoals jullie zien dat Ik heb. Daarna toonde Hij hun Zijn handen en Zijn voeten'

Luc. 24:39-40

190

Wat gebeurde er na de hemelvaart van Jezus Christus?

Veertig dagen na Zijn opstanding werd Jezus Christus in de hemel opgenomen. Sommigen waren daarvan ooggetuige. Nadat Hij met Zijn apostelen had gesproken en hen had gezegend, werd Hij omhooggeheven en een wolk nam Hem voor hun ogen weg. Toen ze Hem nog nastaarden, stonden twee mannen in witte gewaden bij hen die zeiden: 'Jezus, die uit jullie midden in de hemel is opgenomen, zal op dezelfde wijze terugkomen als jullie Hem naar de hemel hebben zien gaan' (Hand. 1:11).

'Ik ben bij de Vader vandaan gegaan en naar de wereld gekomen, nu verlaat Ik de wereld weer en ga Ik terug naar de Vader'

Joh. 16:28

191

Waar ging Jezus Christus heen toen Hij in de hemel werd opgenomen?

Jezus Christus keerde terug naar Zijn Vader. Hij nam 'plaats aan de rechterhand van God' (Marc. 16:19).

192

Wat betekent: Jezus Christus zit 'aan de rechterhand van God'?

Wie in de oudheid aan de rechterhand van een vorst stond of zat, had deel aan diens macht en autoriteit. Het beeld dat Jezus Christus aan de rechterhand van God zit, verwijst naar het feit dat Hij deelt in de macht en luister van God, de Vader.

Deze luister wil Jezus Christus in de toekomst met de Zijnen delen. Zo bad Jezus in het hogepriesterlijke gebed: 'Vader, U hebt hen aan Mij geschonken, laat hen dan zijn waar Ik ben. Dan zullen zij de grootheid zien die U Mij gegeven hebt' (Joh. 17:24). Deze bede zal in vervulling gaan wanneer Christus de Zijnen uit de doden en levenden tot zich neemt en zij dan voor eeuwig bij Hem zullen zijn.

→ *wegvoeren van de bruid:*

zie vraag 559 e.v.

'Wij zeggen u met een woord van de Heer: wij, die in leven blijven tot de komst van de Heer, zullen de doden in geen geval voorgaan. Wanneer het signaal gegeven wordt, de aartsengel zijn stem verheft en de bazuin van God weerklinkt, zal de Heer zelf uit de hemel neerdalen. Dan zullen eerst de doden die Christus toebehoren opstaan, en daarna zullen wij, die nog in leven zijn, samen met hen op de wolken worden weggevoerd en gaan we in de lucht de Heer tegemoet. Dan zullen we altijd bij Hem zijn'

1 Tess. 4:15-17

193

Is Jezus Christus ook na Zijn hemelvaart aanwezig op aarde?

Ja, door de Heilige Geest, de derde persoon van de godheid, die wezenlijk werkzaam is in de kerk, is Jezus Christus ook na Zijn hemelvaart op aarde aanwezig. Daarmee vervult Jezus Christus Zijn belofte: 'Ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld' (Matt. 28:20).

→ *Heilige Geest: zie vraag 197 e.v.*

194

Wat bedoelde Jezus toen Hij zei dat Hij zou terugkomen?

Jezus zei tegen Zijn leerlingen: 'Wanneer Ik een plaats voor jullie gereedgemaakt heb, kom Ik terug. Dan zal Ik jullie met Me meenemen, en dan zullen jullie zijn waar Ik ben' (Joh. 14:3). Jezus komt terug - ditmaal als bruidegom.

Bij Zijn wederkomst als bruidegom zal Hij diegenen uit de doden en levenden tot zich nemen die de gave van de Heilige Geest hebben ontvangen en zich in de bruidsgemeente op deze gebeurtenis lieten voorbereiden. De wederkomst van Jezus Christus is nabij.

→ *hoop op de toekomst:*

zie vraag 549 e.v.

195

Hoe wordt de wederkomst van Jezus Christus ook nog aangeduid?

De wederkomst van Jezus Christus wordt aangeduid met 'dag van de Heer', 'dag van Christus', 'toekomst van de Heer', 'openbaring van de heerlijkheid van Christus', 'verschijning', 'wederkomst van de Heer' en 'wederkomst van Christus'.

Die gebeurtenis is niet het eindgericht, maar betekent dat de bruid van Christus voor de bruiloft van het Lam wordt opgehaald.

'Laten we blij zijn en jubelen, laten we Hem de eer geven! Want de bruiloft van het Lam is gekomen en Zijn bruid staat klaar'

Openb. 19:7

196

Welke aanwijzingen zijn er voor de wederkomst van Christus in het Nieuwe Testament?

In het Nieuwe Testament wordt vooral in de brieven van de apostelen de belofte van de wederkomst van Christus bevestigd. Apostel Paulus besluit zijn eerste brief aan de gemeente in Korinte met de groet: 'Maranata!' - dat betekent: 'Kom, Heer!' (vgl. 1 Kor. 16:22).

Apostel Jakobus spoorde zijn lezers aan om geduldig te blijven tot het komen van de Heer, 'want de Heer zal spoedig komen' (Jak. 5:8). In de brief aan de Hebreeëen wordt eveneens een oproep gedaan geduld te betrachten: 'Nog een heel korte tijd, dan komt Hij die komen zal, Hij blijft niet lang meer weg' (Hebr. 10:37).

De tweede brief van Petrus (vgl. 2 Petr. 3:9) richt zich tot al degenen die bestrijden dat Jezus Christus zal wederkomen. Ook de mogelijkheid dat de vervulling van de belofte van Zijn wederkomst wordt uitgesteld, wordt in deze brief uitgesloten.

197

Wie is de Heilige Geest?

De Heilige Geest is waarachtig God. Hij is de derde persoon van God, die met de Vader en de Zoon als Heer en God wordt aanbeden. De Heilige Geest komt voort uit God, de Vader en de Zoon. De Heilige Geest leeft eeuwig in verbondenheid met Hen en werkt net als Zij universeel.

→ **triniteit**: zie vraag 51, 61 e.v.

'Universeel': De personen van de godheid werken niet in een beperkte mate of slechts op een bepaalde plaats, maar altijd en overal waar ze willen, hier en nu en aan gene zijde.

198

Hoe openbaart de Heilige Geest zich als goddelijke persoon?

De Heilige Geest openbaart zich als persoon van de triniteit van God doordat Hij - net als God, de Zoon - mensen zendt die het evangelie verkondigen. In Handelingen 13:4 staat: 'Zo werden Barnabas en Saulus uitgezonden door de Heilige Geest.'

Hij staat degenen die de Heer belijden tijdens verdrukkingen ter zijde: '[...] vraag je dan niet bezorgd af [...] wat je moet zeggen, want de Heilige Geest zal jullie op dat moment ingeven wat je moet zeggen' (Luc. 12:11-12).

De Heilige Geest onderwijst de gezanten van God: 'God heeft ons dit geopenbaard door de Geest, want de Geest doorgrondt alles, ook de diepten van God' (1 Kor. 2:10).

199

Hoe wordt de Heilige Geest ook genoemd?

De Heilige Geest wordt ook aangeduid als 'Gods Geest', 'Geest van de Heer', 'Geest van de Waarheid', 'Geest van [Jezus] Christus', en 'Geest van Zijn Zoon'. Jezus sprak over de Heilige Geest als de Pleitbezorger.

200

Wat betekent: 'De Heilige Geest is de Pleitbezorger'?

Jezus Christus is een steun en pleitbezorger voor de Zijnen. In Zijn afscheidswaarden voor Zijn gevangenneming en kruisiging beloofde Hij de Heilige Geest als pleitbezorger: 'Dan zal Ik de Vader vragen jullie een andere pleitbezorger te geven, die altijd bij je zal zijn' (Joh. 14:16). De Heilige Geest begeleidt de gelovigen; in alle levenssituaties staat Hij hun ter zijde.

201

Wat betekent: 'De Heilige Geest is de Geest van de Waarheid'?

De Heilige Geest maakt duidelijk wat God welgevallig is en wat indruist tegen Gods wil. Als Geest van de Waarheid geeft Hij aan wat waarheid en wat leugen is. De Heilige Geest zorgt ervoor dat de boodschap van de offerdood, opstanding en wederkomst van Christus door de eeuwen heen bewaard blijft en wordt verspreid.

'Wanneer de Pleitbezorger komt die Ik van de Vader naar jullie zal zenden, de Geest van de Waarheid die van de Vader komt, zal Die over Mij getuigen' Joh. 15:26

202

Wat betekent: 'De Heilige Geest is de kracht uit de hemel'?

De uitdrukking 'kracht uit de hemel' geeft aan dat de werkzaamheid van de Heilige Geest een machtig ingrijpen van God inhoudt. Als 'kracht uit de hemel' (Luc. 24:49) inspireert en vervult de Heilige Geest de mens en versterkt zijn streven een God welgevallig leven te leiden en zich voor te bereiden op de wederkomst van Christus.

203

Waarom kan worden herkend dat de Heilige Geest werkzaam is?

De werkzaamheid van de Heilige Geest blijkt uit het feit dat God in Jezus Christus mens is geworden. De Heilige Geest kwam over Maria (vgl. Luc. 1:35) en zij werd zwanger.

Ook is dit te herkennen aan het feit dat de Heilige Geest mensen de goddelijke waarheid doet beseffen (openbaringen en inzichten). Jezus zegt daarover: '[...] de Heilige Geest die de Vader jullie namens Mij zal zenden, [zal] jullie alles duidelijk maken en alles in herinnering brengen wat Ik tegen jullie gezegd heb' (Joh. 14:26). Zo is de werkzaamheid van de Heilige Geest tegenwoordig in de prediking te beleven, vooral in het levend houden van de belofte van Christus' wederkomst.

De apostelen vervullen hun taken omdat ze vervuld zijn van de Heilige Geest: 'Na deze woorden blies Hij [Jezus] over hen heen en zei: "Ontvang de Heilige Geest"' (Joh. 20:22).

204

Wat is de gave van de Heilige Geest?

Er moet onderscheid worden gemaakt tussen de Heilige Geest als persoon van de godheid en de Heilige Geest als gave van God.

De Heilige Geest als gave van God is een geschenk en een kracht die uitgaat van de drie-enige God. De gelovige die deze gave ontvangt, wordt tegelijk met de liefde van God vervuld.

Gedoopte zielen die de Heilige Geest als gave van God ontvangen, worden daardoor een kind van God.

→ **Heilige Geest:** zie vraag 198 e.v.

→ **kind van God:** zie toelichting bij vraag 530

→ **Heilige Verzegeling:** zie vraag 515 e.v.

205

Hoe ontvangt men de gave van de Heilige Geest?

God schenkt de gave van de Heilige Geest door handoplegging en gebed van een apostel. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de gebeurtenissen in Samaria.

'Toen de apostelen in Jeruzalem hoorden dat de inwoners van Samaria het woord van God hadden aanvaard, stuurden ze Petrus en Johannes naar hen toe. Nadat ze waren aangekomen, baden ze dat ook de Samaritanen de Heilige Geest mochten ontvangen, want Deze was nog op niemand van hen neergedaald; ze waren alleen gedoopt in de naam van de Heer Jezus. Na het gebed legden Petrus en Johannes hun de handen op, en zo ontvingen ze de Heilige Geest'
Hand. 8:14-17

206

Wordt de Heilige Geest genoemd in het Oude Testament?

Ja, wanneer het Oude Testament over 'Geest van God' spreekt, wordt daarmee de Heilige Geest bedoeld. Hij wordt echter nog niet als goddelijke persoon voorgesteld.

207

Was de Heilige Geest werkzaam in de oudtestamentische tijd?

Ja, in de Heilige Schrift wordt de werkzaamheid van de Heilige Geest in de oudtestamentische tijd veelvuldig vermeld. De Heilige Geest spoorde mensen aan zodat ze werktuigen naar Gods wil konden zijn. Hij was bijvoorbeeld werkzaam in de oudtestamentisch profeten en sprak door hen. Door de Heilige Geest werden belofte gedaan over het komen van de Messias.

208

Werd de Heilige Geest in de oudtestamentische tijd ook geschenken als gave?

Nein, der Heilige Geist erfüllte in alttestamentlicher Zeit Menschen nur zeitweilig. Der Heilige Geist als sakramentale Gabe konnte erst nach dem Opfertod Jesu Christi empfangen werden.

→ **Heilige Geest als sacramentele gave:** zie vraag 428, 440, 523 e.v.

209

Wanneer werden de belofte over de uitstorting van de Heilige Geest vervuld?

Op de vijftigste dag na Pasen, op Pinksteren werd de Heilige Geest uitgestort over de leerlingen die in Jeruzalem waren samengekomen.

210

Hoe voltrok de uitstorting van de Heilige Geest zich?

In de Bijbel staat: 'Toen de dag van het pinksterfeest aanbrak waren ze allen bij elkaar. Plotseling klonk er uit de hemel een geluid als van een hevige windvlaag, dat het huis waar ze zich bevonden geheel vulde. Er verschenen aan hen een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreidden en zich op ieder van hen

neerzetten, en allen werden vervuld van de Heilige Geest' (Hand. 2:1-4).

De Heilige Geest vervulde de apostelen en allen die bij hen waren blijvend als gave, als kracht uit de hemel (vgl. Luc. 24:49).

211

Ging de werkzaamheid van de Heilige Geest verder dan de tijd van de eerste apostelen?

Ja, de Heilige Geest is tot op heden werkzaam. Daardoor is ook nu de aanwezigheid van God te ervaren.

De Heer zelf verwees naar de toekomstige werkzaamheid van de Heilige Geest: 'De Geest van de Waarheid zal jullie, wanneer Hij komt, de weg wijzen naar de volle waarheid. [...] Hij zal zeggen wat Hij hoort en jullie bekendmaken wat komen gaat' (Joh. 16:13).

212

Waar is de Heilige Geest tegenwoordig werkzaam?

Waar men in Jezus Christus gelooft, Hem als Heer belijdt en het leven naar Zijn wil inricht, is de Heilige Geest werkzaam.

213

Is de Heilige Geest werkzaam in de sacramenten?

Ja, alle drie de goddelijke personen zijn werkzaam in de sacramenten. Zo is de Heilige Geest als persoon van de godheid er altijd bij betrokken, wanneer de drie-enige God handelt.

De drie sacramenten worden toegediend in de naam en de kracht van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Daardoor hebben de sacramenten een heil schenkende kracht.

→ **sacramenten:** zie vraag 472 e.v.

214

Welke samenhang bestaat er tussen de werkzaamheid van de Heilige Geest en het apostelambt?

De apostelen zijn door Jezus Christus gezonden. Door hen biedt Hij de mensen verlossing aan. Zij oefenen hun ambt uit in de kracht van de Heilige Geest. Dat uit zich in het toedienen van de sacramenten, de verkondiging van de zondevergeving, het verspreiden van het evangelie en het levend houden van de belofte van de wederkomst van Christus. Zo wordt de bruid van Christus voorbereid op de wederkomst van Jezus Christus.

→ **bruid van Christus (bruidsgemeente):** zie vraag 387, 555, 561 e.v.

DE OP VERLOSSING AANGEWEZEN MENS

Segen

Jesus, der Mittler

Erlösung

Sünde Heil

Schuld

das Böse

215

Waarom is de mens op verlossing aangewezen?

Sinds de zondeval is ieder mens een zondaar. Door het kwaad werd de mens tot de zonde verleid. Niemand kan leven zonder te zondigen, ieder mens is verstrikt in de zonde. God wil de mensen uit deze toestand bevrijden, m.a.w. verlossen.

→ **zondeval en gevolgen:**
zie vraag 88 e.v.

216

Wat betekent 'verlossing'?

In de oorspronkelijke betekenis van het woord werd met 'verlossing' het losmaken van knopen en boeien bedoeld. Verlossing met betrekking tot het offer van Jezus betekent dat de in zonde verstrikt geraakte mens wordt bevrijd uit de boeien van het kwaad.

217

Waar komt het kwaad vandaan?

Met het verstand is niet te begrijpen en te verklaren waar het kwaad vandaan komt.

218

Wat is het kwaad?

Het kwaad is een vernietigende, antigoddelijke kracht.

219

Hoe openbaart het kwaad zich?

Het kwaad openbaart zich op verschillende wijzen, bijv. in verwoesting, leugens, jaloezie en hebzucht. Uiteindelijk leidt het kwaad tot de dood.

220

Bestaat het kwaad ook als persoon?

Ja, het kwaad openbaart zich ook als persoon en wordt o.a. 'duivel' of 'Satan' genoemd (vgl. Matt. 4:1; Marc. 1:13). Als vijand van Christus wordt het ook aangeduid als 'antichrist'.

221

Hoe kwam het kwaad naar de mens?

God gaf de mensen de mogelijkheid gehoorzaam of ongehoorzaam aan Hem te zijn. Toen de mens zich van God afwendde en ervoor koos ongehoorzaam aan Hem te zijn, openbaarde het kwaad zich. Het kwaad is dus niet door God geschapen maar wel toegelaten doordat Hij de keuze van de mens niet heeft verhinderd.

222

Zal het kwaad altijd bestaan?

Nee, het kwaad zal niet blijven bestaan. De macht van het kwaad is al gebroken door Jezus Christus. In 1 Johannes 3:8 staat: 'De Zoon van God is dan ook verschenen om de daden van de duivel teniet te doen.'

Na het Vredesrijk krijgt het kwaad een laatste gelegenheid om zich tegen God te verheffen. Daarna zal het volledig buiten werking worden gesteld. In de nieuwe schepping is geen plaats voor het kwaad.

→ **Vredesrijk:** zie vraag 575 e.v.

223

Hoe kwam de zondeval tot stand?

God had Adam en Eva aangezegd dat ze niet mochten eten van de boom van de kennis van goed en kwaad, die midden in de tuin van Eden stond. God wees hun ook op de gevolgen indien ze het

gebod zouden overtreden: '[...] wanneer je daarvan eet, zul je onherroepelijk sterven' (Gen. 2:17). De duivel beïnvloedde de mens en bracht Gods woord in twijfel: 'Jullie zullen helemaal niet sterven [...]'. Integendeel, God weet dat jullie de ogen zullen opengaan zodra je daarvan eet, dat jullie dan als goden zullen zijn en kennis zullen hebben van goed en kwaad' (Gen. 3:4-5). Adam en Eva bezweken voor de verleiding om te zondigen. Ze keerden zich tegen God, overtraden Zijn gebod en aten van de vruchten van de boom. Deze ongehoorzaamheid tegenover God wordt aangeduid als 'zondeval'.

224

Welke gevolgen had de zondeval voor de mens?

De zondeval bracht veranderingen in het leven van de mens die de mens niet ongedaan kon maken. De mens werd bang voor God en verstopte zich voor Hem. Ook de onderlinge verhouding van de mensen raakte beschadigd, evenals de verhouding van de mens t.o.v. de schepping.

Sindsdien moet de mens zich met moeite in leven houden en is zijn leven aan grenzen gebonden: '[...] stof ben je, tot stof keer je terug' (Gen. 3:19).

Een ander gevolg van de zondeval was de scheiding van de mens van God. God stuurde de mens weg uit de tuin van Eden (vgl. Gen. 3:23-24).

'Daarom stuurde Hij de mens weg uit de tuin van Eden om de aarde te gaan bewerken, waaruit hij was genomen. En nadat Hij hem had weggejaagd, plaatste Hij ten oosten van de tuin van Eden de cherubs en het heen en weer flitsende, vlammende zwaard. Zij moesten de weg naar de levensboom bewaken'

Gen. 3:23-24

225

Hoe staat God tegenover de in zonde gevallen mens?

God heeft de mens ook na de zondeval lief. Ondanks de ongehoorzaamheid ontfermde God zich over hem: God maakte voor Adam en Eva kleren van dierenvelen (vgl. Gen. 3:21).

De liefde van God voor de in zonde gevallen mens openbaart zich op volmaakte wijze in de zending van Jezus Christus, die de zonde overwint. 'Kortom, zoals de overtreding van één enkel mens ertoe heeft geleid dat allen werden veroordeeld, zo zal de rechtvaardigheid van één enkel mens ertoe leiden dat allen worden vrijgesproken en daardoor zullen leven. Zoals door de ongehoorzaamheid van één mens alle mensen zondaars werden, zo zullen door de gehoorzaamheid van één mens alle mensen rechtvaardigen worden' (Rom. 5:18-19).

226

Hoe ontwikkelde de mensheid zich na de zondeval?

Na de zondeval groeiden de zonden van de mensheid op schrikbarende wijze. Al snel sloeg Kaïn ondanks Gods waarschuwing zijn broer Abel dood (vgl. Gen. 4:6-8).

In de loop van de tijd zondigden de mensen steeds meer. God besloot de mensen te straffen en liet de zondvloed komen. Alleen Noach vond genade bij God. Op Gods bevel bouwde Noach een ark die aan hem en zijn familie redding bood (vgl. Gen. 6:5-7 en 17-18).

Zelfs na dit strafgericht bleven de mensen ongehoorzaam aan God. De Bijbel doet bijvoorbeeld verslag van de torenbouw van Babel. God liet de bouw van de toren mislukken door de hoogmoed en het verlangen naar roem van de bouwers: Hij zorgde ervoor dat ze elkaar niet meer verstonden (vgl. Gen. 11:1-8).

'Kaïn zei tegen zijn broer Abel: "Laten we het veld in gaan." Toen ze daar waren, viel hij zijn broer aan en sloeg hem dood'

Gen. 4:8

227

Heeft de zondeval gevolgen voor alle mensen?

Ja, sinds de zondeval zijn alle mensen onderhevig aan de macht van de zonde. Zonde leidt tot scheiding van God, m.a.w. de geestelijke dood: 'Door één mens is de zonde in de wereld gekomen en door de zonde de dood, en zo is de dood voor ieder mens gekomen, want ieder mens heeft gezondigd' (Rom. 5:12). Bij de mens blijft de neiging om te zondigen (concupiscentie) bestaan; de mens kan niet uit eigen kracht terugkeren naar de toestand van zondeloosheid.

→ *geestelijke dood: zie vraag 89 e.v.*

Neiging om te zondigen (concupiscentie): Door de zondeval ontstond bij de mens de neiging om te zondigen. Dit wordt 'concupiscentie' genoemd. Daaruit ontstaan zondige gedachten en handelingen. Hoewel zonden worden vergeven, blijft de neiging om te zondigen bestaan.

228

Heeft de zondeval bovendien gevolgen voor de schepping?

Ja, de zondeval van de mens heeft verstrekkende uitwerkingen op de schepping. De akker wordt vervloekt: 'Je hebt [...] gegeten van de boom die Ik je had

verboden. Vervloekt is de akker om wat jij hebt gedaan, zwoegen zul je om ervan te eten, je hele leven lang. Dorens en distels zullen er groeien, toch moet je van zijn gewassen leven' (Gen. 3:17-18). Sindsdien is de van oorsprong volkomen schepping beschadigd. Ook de schepping moet dus worden bevrijd van de vloek die er op rust.

'Want de schepping is ten prooi aan zinloosheid [...]. Maar ze heeft hoop gekregen, omdat ook de schepping zelf zal worden bevrijd uit de slavernij van de vergankelijkheid [...]. Wij weten dat de hele schepping nog altijd als in barensweeën zucht en lijdt'

Rom. 8:20-22

229

Wat is zonde?

Zonde is alles wat in strijd is met Gods wil en indruist tegen het wezen van God, dus alle woorden, daden en gedachten die in strijd zijn met Gods wil en wezen. Ook het bewust nalaten van het goede is een zonde (vgl. Jak. 4:17). Met elke zonde laadt de mens tegenover God schuld op zich.

230

Wat is het verschil tussen zonde en schuld?

Zonde is absoluut en dus niet te relativeren. Zonde scheidt van God.

Daarentegen is het aannemelijk dat God de schuld die men tegenover Hem door de zonde op zich heeft geladen, in Zijn rechtvaardigheid en barmhartigheid verschillend waardeert.

Omvang van de schuld: Er bestaat een verschil in de waardering van de schuld, of iemand bijv. steelt uit honger of ter bevrediging van een verlangen naar luxe. In beide gevallen is er evenveel sprake van zonde, namelijk een overtreding van het zevende gebod. De schuld uit deze zonde die de mens daarmee op zich laadt, zal echter verschillend zijn. - God oordeelt in Zijn alwetendheid altijd rechtvaardig over de vraag in hoeverre de mens door de zonde schuld op zich heeft geladen. Bepaalde invloeden en situaties waaraan mensen zijn blootgesteld zullen een rol spelen, bijv. maatschappelijke structuren, noodsituaties en ziekelijke stoornissen.

231

Hoe kan het gescheiden zijn van God worden opgeheven?

Om weer in Gods nabijheid te komen, moet de zonde worden vergeven.

→ *zondevergeving: zie vraag 652*

232

Wie bepaalt wat zonde is?

God bepaalt wat zonde is. In geen geval mag de mens dat zelf bepalen.

233

Hoe kan de mens herkennen wat zonde is?

Wat zonde is, dus indruist tegen de wil van God, ervaart de mens uit de Heilige Schrift:

- het schenden van de Tien Geboden (vgl. Ex. 20:20),
- geloftes breken die aan God zijn gedaan (vgl. Deut. 23:22),
- het geloof in Christus afwijzen (vgl. Joh. 16:9),
- gierigheid, jaloezie etc.

Dit wordt duidelijk gemaakt in de prediking door de Heilige Geest.

234

Met welke gaven helpt God de zondige mens?

God heeft de mens geweten, verstand en geloof geschonken. Als de mens deze gaven gebruikt, dan is dit de juiste beantwoording van Gods ontferming over hem.

235

Hoe moeten geweten, verstand en geloof worden ingezet?

Geweten, verstand en geloof moeten op Jezus Christus zijn georiënteerd.

236

Waar toe dient het geweten?

Het geweten kan helpen beslissingen te nemen die overeenkomen met Gods wil. In het geweten wordt afgewogen wat goed en wat kwaad is. Bovendien beseft de mens door het geweten, als het wordt bepaald door verstand en geloof, of hij door zijn gedrag voor God en zijn naaste schuld op zich heeft geladen.

237

Waar toe dient het verstand?

Het verstand kan de mens aansporen tot een gedrag dat God welgevallig is. Verstand uit zich doordat de mens zijn handelen voor God en de naaste kan verantwoorden. Verstand is ook nodig om het evangelie te begrijpen en het geloof te kunnen belijden.

238

Zijn er grenzen aan het menselijke verstand?

Ja. Het menselijke verstand is in zijn begrensdsheid niet in staat God in Zijn oneindigheid te begrijpen. Gods wezen en handelwijze gaan het menselijke ver-

stand te boven (vgl. Fil. 4:7). Dientengevolge kan het verstand niet de maatstaf van alle dingen zijn.

'Dan zal de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, uw hart en gedachten in Christus Jezus bewaren' **Fil. 4:7**

239

Wat is geloof?

Geloof omvat vertrouwen, gehoorzaamheid en trouw tegenover God. Uit het geloof put de mens het vaste vertrouwen op Gods barmhartigheid en hulp. In Hebr. 11:1 staat: 'Het geloof legt de grondslag voor alles waarop we hopen, het overtuigt ons van de waarheid van wat we niet zien.'

240

Hoe komt de mens tot het geloof?

Aan het begin van het geloof staat altijd God, die zich openbaart door woorden en daden. Het geloof is een geschenk van God. Waarachtig geloof berust op Gods uitverkiezende genade.

Het geloof is tegelijkertijd een taak voor de mens. Of en in hoeverre de mens tot het geloof komt, hangt namelijk ook af van zijn eigen houding. De mens moet willen geloven. Daarom is het nodig om voor geloof te bidden.

'Ik geloof! Kom mijn ongelooft te hulp' **Marc. 9:24**

241

Welke taak heeft de gelovige christen?

Van de mens wordt verlangd dat hij Gods woord aanneemt, erop vertrouwt en dienovereenkomstig handelt. Jezus Christus deed de oproep: '[...] vertrouw op God en op Mij' (Joh. 14:1). Hij beloofde dat 'iedereen die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft'

(Joh. 3:16). Wat ongelooft tot gevolg heeft, omschreef Jezus met consequenties van dien: '[...] als u niet gelooft dat Ik het ben, zult u inderdaad in uw zonden sterven' (Joh. 8:24).

'Dus door te luisteren komt men tot geloof, en wat men hoort is de verkondiging van Christus'
Rom. 10:17

242

Waarom dient het geloof?

Het geloof in Jezus Christus is een voorwaarde voor het heil:

- dat God zich verzoent met de zondaar,
- dat de mens een kind van God kan worden (vgl. Joh. 1:12)
- dat de mens voor eeuwig verbonden met God kan zijn.

'Zonder geloof is het onmogelijk God vreugde te geven'
Hebr. 11:6

243

Wat wordt bedoeld met 'heilsgeschiedenis'?

In de Heilige Schrift wordt het begrip 'heil' gebruikt in de betekenis van 'redding', 'bewaring' en 'verlossing'. Onder 'heilsgeschiedenis' verstaat men het handelen van God, die mensen het heil schenkt.

244

Wat wordt bedoeld met 'heilsplan'?

De gebeurtenissen vanaf de zondeval tot en met de nieuwe schepping worden aangeduid als 'heilsplan' van God. De mens kent het heilsplan van God niet in zijn volle omvang, maar kan uit het verloop van de heilsgeschiedenis opmaken hoe God de mens wil helpen.

245

Hoe verloopt de heilsgeschiedenis?

De aard en mate van het heil zijn in de afzonderlijke fasen van de heilsgeschiedenis verschillend. Boven alles staat Gods wil om alle mensen uit alle tijden te redden.

246

Waarom was de hoop op het heil in de oudtestamentische tijd gericht?

De hoop op het heil richtte zich in het Oude Verbond aanvankelijk op redding uit aardse nood en slavernij. In de loop van de tijd richtte Israëls hoop op het heil zich echter steeds duidelijker op de verwachte Messias.

247

Waarom is het heil gebaseerd?

Jezus Christus is de grondlegger van het eeuwige heil: 'En toen Hij naar de uiteindelijke volmaaktheid gevoerd was, werd Hij voor allen die Hem gehoorzamen een bron van eeuwige redding' (Hebr. 5:9). Hij is de enige bemiddelaar tussen God en de mens (vgl. 1 Tim. 2:5). In Handelingen 4:12 staat: 'Door niemand anders [dan Jezus Christus] kunnen wij worden gered, want Zijn naam is de enige op aarde die de mens redding biedt.'

Jezus Christus is de door God gezonden Heiland, de Verlosser, die de zonde heeft overwonnen. In Hem vindt de mens heil voor de schade die de zonde aanricht. Het offer dat Jezus aan het kruis

heeft gebracht, maakt de bevrijding van zonde mogelijk, evenals het opheffen van het gescheiden zijn van God.

'Bemiddelaar': Jezus Christus is enerzijds een 'bemiddelaar' in de zin dat Hij God en de mensen verzoent. Dat betekent dat Hij de mensen vertegenwoordigt voor God en God voor de mensen. Hij pleit voor de mensen bij God en maakt de mensen bekend wat God wil. Anderzijds is Hij een 'bemiddelaar' op de weg van het heil, Hij herstelt de relatie met God.

'Want er is maar één God, en maar één bemiddelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus, die zichzelf gegeven heeft als losgeld voor allen' 1 Tim. 2:5-6

248

Wie kan het heil verkrijgen?

Het heil wordt door Jezus Christus aan alle mensen aangeboden, zowel aan de levenden als aan de doden.

249

In welke fase van het goddelijke heilsplan leven wij?

Wij leven nu in de fase van het goddelijke heilsplan, waarin de bruidsgemeente bijeen wordt gebracht en voorbereid op de wederkomst van Christus. De apostelen schenken hiervoor het heil door de verkondiging van Gods woord en het toedienen van de sacramenten.

→ **bruidsgemeente:**
zie vraag 455, 557, 561 e.v.

250

Hoe kan het heil tegenwoordig worden verkregen?

Niemand kan vanuit zichzelf het heil ontvangen. De mens ontvangt het heil door in Jezus Christus te geloven en aan te nemen wat Jezus Christus voor het heil van de mens heeft gegeven: de sacramenten en Gods woord.

→ **sacramenten:** zie vraag 472 e.v.

251

Welk heil ervaart de bruidsgemeente bij de wederkomst van Christus?

De bruidsgemeente zal reeds bij de wederkomst van Christus door de bruiloft in de hemel voor eeuwig met God worden verbonden.

252

Wanneer is het heilsplan van God verwezenlijkt?

Volgens de Heilige Schrift is het heilsplan van God verwezenlijkt met de nieuwe schepping..

253

Waarop is de uitverkiezing door God gebaseerd?

Uitverkiezing berust altijd op de wil van God. Niemand kan de beslissing van God beïnvloeden.

254

Waarom kiest God zielen uit?

God roept individuen of groepen uit de mensheid omdat Hij met hen een bepaalde bedoeling heeft. Hij geeft ze daarmee ook verantwoordelijkheid.

255

Zijn er voorbeelden van uitverkiezing in het Oude Testament?

Ja, in de schepping is de goddelijke uitverkiezing al zichtbaar: God heeft de mens van al Zijn schepselen uitverkoren en hem de opdracht gegeven de aarde onder zijn gezag te brengen.

In het Oude Testament zijn veel voorbeelden te vinden van uitverkiezing:

- Noach werd uitverkoren om de ark te bouwen.
- Abraham, Isaak en Jakob waren uitverkoren zodat door hen alle volken op aarde zouden worden gezegend.
- Mozes was uitverkoren om het volk Israël uit de Egyptische slavernij te leiden en Jozua was uitverkoren om het volk naar het beloofde land te brengen.
- Ook het volk Israël werd uitverkoren: 'Want u bent een volk dat aan de Heer, uw God, is gewijd. U bent door Hem uitgekozen om, anders dan alle andere volken op aarde, Zijn kostbaar bezit te zijn. Het is niet omdat u talrijker was dan de andere volken dat Hij u lief kreeg en uitkoos - u was het kleinste van allemaal! Maar omdat Hij u liefhad' (Deut. 7:6-8).

256

Zijn er voorbeelden van uitverkiezing in het Nieuwe Testament?

Jezus verkoos uit de kring van Zijn leerlingen de apostelen en zond ze uit met de opdracht te onderwijzen en te dopen. Daarmee is de uitverkiezing tot volk van God niet meer beperkt tot Israël, maar worden allen die in Jezus Christus geloven daarbij betrokken - Joden en heidenen. Zo is het volk van het Nieuwe Verbond door God uitverkoren (vgl. 1 Petr. 2:9).

Petrus werd uitverkoren voor een bijzondere opdracht in de kerk, de petrini-sche opdracht.

→ **petrinische opdracht:**
zie toelichting bij vraag 457

Als '**heidene**n' werden sinds de oudtestamentische tijd alle niet-Israëlitische volken aangeduid, dus mensen die niet de God van Abraham, maar andere goden dienden. Ook in de nieuwtestamentische tijd werden niet-joden aangeduid als 'heidene

257

Heeft iemand recht op uitverkiezing door God?

Nee, niemand heeft recht op Gods uitverkiezing want deze is gebaseerd op Gods vrije keuze. Uitverkiezing is niet met het menselijke verstand te begrijpen.

258

Wat betekent uitverkiezing vanuit het perspectief van het evangelie?

Vanuit het perspectief van het evangelie is uitverkiezing een geschenk van Gods liefde. De mens heeft de vrije keuze dit geschenk aan te nemen of af te wijzen.

Uitverkiezing door God betekent niet dat van te voren is vastgelegd hoe de mens handelt.

259

Waarom leidt het aannemen van de uitverkiezing?

God verkiest mensen tot hun eigen heil en ook tot dat van anderen. Wanneer God iemand uitverkiest, is daar een opdracht en verantwoordelijkheid aan verbonden. Het in geloof aannemen van de uitverkiezing betekent: Jezus Christus, de grondlegger van het heil, consequent navolgen, dus het leven op het evangelie oriënteren. Dat trekt goddelijke zegen aan.

Uitverkiezing heeft ook invloed op de toekomst: wanneer Jezus Christus zijn Vredesrijk sticht, zal het koninklijke priesterschap aan alle mensen de blijde boodschap van het heil in Christus verkondigen. Degenen die deelhebben aan de eerste opstanding zijn daartoe uitverkoren.

→ **heil:** zie vraag 243 e.v.

→ **koninklijk priesterschap:**
zie vraag 577

→ **eerste opstanding:**
zie vraag 574 en 575

260

Wat is zegen?

Zegen is een uiting van Gods ontferming die niemand kan verdienen. Te worden gezegend, betekent het goede van God te ontvangen. Zegen bevat goddelijke kracht en is de belofte dat God hulp en begeleiding schenkt. Het tegenovergestelde van de zegen is de vloek.

261

Hoe wordt zegen verkregen en hoe ontplooit zegen zich?

God schenkt Zijn zegen dikwijls door mensen die Hij daartoe opdracht heeft gegeven. Niemand kan zichzelf zegenen.

Zegen ontplooit zich wanneer deze in geloof wordt aangenomen. Of de zegen een permanente uitwerking heeft, is ook afhankelijk van de instelling en de levenswandel van de gezegende.

Zegen is een geschenk van God dat telkens weer kan worden vernieuwd. Zegen kan zich behalve over de rechtstreeks gezegende ook uitstrekken over toekomstige generaties.

262

Hoe openbaart Gods zegen zich in de schepping?

God heeft Zijn schepselen gezegend en in al het leven de wet van de vermenigvuldiging gelegd. Hij heeft de schepping aan de mens toevertrouwd en hem gezegend voor de daarmee verbonden taak.

Deze zegen van God werd door de vloek van de zonde weliswaar in zijn werking beperkt, maar niet opgeheven.

263

Hoe wordt zegen in het Oude Verbond waargenomen?

De belofte van de zegen is een bestanddeel van het verbond dat God met Israël heeft gesloten. In het Oude Verbond was de zegen van God vooral waarneembaar in aards welzijn. Hiertoe behoorden bijv. de overwinning op de vijanden, een lang leven, rijkdom, talrijke nakomelingen en de vruchtbaarheid van het land.

Abraham was een door God gezegend man: 'Ik zal je tot een groot volk maken, Ik zal je zegenen, Ik zal je aanzien geven, een bron van zegen zul je zijn. Ik zal zegenen wie jou zegenen, wie jou bespot, zal Ik vervloeken. Alle volken op aarde zullen wenssen gezegend te worden als jij'

God vernieuwde de zegen na de zondvloed. Wat deze zegen omvat, wordt duidelijk in de belofte van God: 'Zolang de aarde bestaat, zal er een tijd zijn om te zaaien en een tijd om te oogsten, zal er koude zijn en hitte, zomer en winter, dag en nacht' (Gen. 8:22).

Het Nieuwe Testament getuigt van deze zegen in de schepping: 'Land dat de overvloedige regen opneemt, en nuttige gewassen oplevert aan wie het bewerken, ontvangt Gods zegen' (Hebr. 6:7). Deze zegen komt alle mensen ten goede.

'Hij laat Zijn zon immers opgaan over goede en slechte mensen en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen'

Matt. 5:45

(Gen. 12:2-3). Deze zegen reikte ver over de belofte van persoonlijk welzijn heen en stelde Abraham in staat ook een zegen voor anderen te worden.

→ **Oude Verbond:** zie toelichting bij vraag 175

264

Wat waren voor de Israëlieten de consequenties bij het aannemen of afwijzen van Gods zegen?

De zegen van God hing voor de Israëlieten af van het feit of ze alleen God dienden en of ze Zijn geboden gehoorzaamden of niet. Wanneer het volk ongehoorzaam aan God was, was daaraan een vloek verbonden. De beslissing daarover had het volk in eigen hand: 'Besef goed, vandaag stel ik u voor de keuze tussen zegen en vloek. Zegen, als u gehoorzaam bent aan de geboden van de Heer, uw God, zoals ik ze u vandaag voorhoud. Vloek, als u Zijn geboden niet gehoorzaamt en afwijkt van de weg die ik u vandaag wijs' (Deut. 11:26-28).

265

Van wie gaat de zegen in het Nieuwe Verbond uit?

De goddelijke zegen in het Nieuwe Verbond gaat uit van Jezus Christus.

→ **Nieuwe Verbond:** zie toelichting bij vraag 175

266

Hoe zegende Jezus?

Jezus zegende door Zijn woord, Zijn wonderen en Zijn levenswandel. Hij legde de kinderen zegenend de handen op en vergaf zondaren. Dat Hij Zijn zondeloze leven gaf als offer voor de verzoening van alle mensen is de grootste zegen.

→ **offerdood van Jezus:** zie vraag 90, 99, 177 e.v.

267

Waar ligt het zwaartepunt in de zegen van Jezus Christus?

De zegen van God, die door Jezus Christus toegankelijk wordt gemaakt, heeft zijn zwaartepunt op geestelijk terrein. Daarover staat in Efeziërs 1:3: 'Gezegend zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, die ons in de hemelsferen, in Christus, met talrijke geestelijke zegeningen heeft gezegend.'

268

Wat behelst deze geestelijke zegen?

Deze zegen omvat o.a.

- de uitverkiezing voordat de wereld werd gegrondvest (vgl. Ef. 1:4),
- de verlossing en vergeving van zonden (vgl. Ef. 1:7),
- inzicht in de wil van God (vgl. Ef. 1:9),
- de bestemming om erfgenaam te zijn van de komende luister (vgl. Ef. 1:11),
- inzicht in de goddelijke waarheid van het evangelie (vgl. Ef. 1:13),
- de verzegeling met de gave van de Heilige Geest (vgl. Ef. 1:13).

269

Hoe wordt zegen verkregen en hoe dient men ermee om te gaan?

Veel goddelijke zegeningen worden voor de gelovigen in de eredienst toegankelijk gemaakt. Ook het offer brengt zegen - dit is een fundamentele ervaring van de christen.

De mens wordt opgeroepen om voor de zegen van God te bidden en zijn levenswandel dusdanig in te richten dat hij het ook waardig is deze zegen te ontvangen.

De gelovige bewijst zijn dankbaarheid voor de zegen van God door een levenswandel die wordt gekenmerkt door ontzag voor God en gehoorzaamheid in het geloof.

→ **offer en zegen:** zie vraag 738

270

Waarin ligt de volheid van de zegen?

De volheid van de zegen ligt in het eeuwig deel hebben aan Gods luister.

271

Gaf God Zijn volk in het Oude Verbond een wet?

Ja, God gaf het volk Israël door Mozes de wet. Deze is opgenomen in de vijf boeken van Mozes en wordt 'wet van Mozes' genoemd. De belangrijkste uitspraken ervan zijn samengevat in de Tien Geboden. Het gebod God en de naaste lief te hebben, is eveneens een bestanddeel van de wet van Mozes.

272

Waarom dient de wet van Mozes?

De wet van Mozes spoort de mens aan tot een God welgevallige handelwijze. Het is een door God gegeven hulp in het leven, wijst de weg naar het goede en helpt het kwaad te mijden.

'Er is jou, mens, gezegd wat goed is, je weet wat de Heer van je wil: niets anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God'
Micha 6:8

273

Hoe werd de wet van Mozes in de oudtestamentische tijd beoordeeld?

In de oudtestamentische tijd gold de wet van Mozes voor het volk Israël als het hoogste en bindende reglement. Het werd gezien als weg naar het heil. Men ging er van uit dat de mens door het navolgen van deze wet voor God welgevalig was en door Hem werd aangenomen.

274

Hoe wordt de wet van Mozes vanuit het perspectief van het evangelie beoordeeld?

De wet van Mozes is vanuit het perspectief van het evangelie niet de weg naar het heil. De wet wijst echter wel de weg die naar het heil leidt: Jezus Christus.

Niemand kan zich volledig aan de wet houden. Daarom is het onmogelijk om alleen door eigen inspanningen het heil te verkrijgen. De mens moet tot het be-

sef komen: 'Ik ben een zondaar en ben op vergeving van zonden aangewezen.' Voorwaarde voor de vergeving van zonden is echter het geloof in Jezus Christus.

→ **heil, verkrijgen van het heil:**

zie vraag 243, 248 e.v.

275

Wat is de inhoud van het evangelie?

Het handelen van God in Jezus Christus tot heil van de mensen vormt de inhoud van het evangelie. Het evangelie omvat alles wat Jezus Christus onderwees en Zijn persoon aangaat, van Zijn geboorte tot aan Zijn kruisdood, Zijn opstanding en uiteindelijk Zijn wederkomst. In het evangelie wordt duidelijk dat Jezus Christus de enige weg naar het heil is.

276

Hoe wordt het evangelie ook genoemd?

Het evangelie wordt ook de 'boodschap over het kruis' (1 Kor. 1:18) en de 'verkondiging van de verzoening' (2 Kor. 5:19) genoemd.

277

In welke verhouding staan wet en evangelie tot elkaar?

Wet en evangelie geven beide de wil van God weer om de zondaar heil te schenken.

De wet bevat vooral geboden en verboden om de mensen tot een God wel-

gevallige handelwijze aan te sporen. De enige mens die deze wet volkomen, zonder overtreding, heeft vervuld, is Jezus Christus: 'Denk niet dat Ik gekomen ben om de wet of de profeten af te schaffen. Ik ben niet gekomen om ze af te schaffen, maar om ze tot vervulling te brengen' (Matt. 5:17).

Jezus Christus vatte de altijd geldige en noodzakelijke aspecten van de wet van Mozes samen in het gebod van de liefde voor God en de naaste. 'Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand. [...] heb uw naaste lief als uzelf' (Matt. 22:37 en 39).

Na Zijn opstanding legde Hij de leerlingen uit, dat in Hem alles was vervuld wat in de wet van Mozes, bij de profeten en in de Psalmen staat geschreven (vgl. Luc. 24:44).

Daaruit blijkt: Christus is tegelijk de vervulling en het doel van de wet. De voorstelling van het Oude Verbond, dat de wet de weg naar het heil is, is door Christus tot een eind gekomen. Jezus heeft een nieuwe weg geopend, de weg van de genade.

'De wet vindt zijn doel in Christus, zodat iedereen die gelooft rechtvaardig zal worden verklaard'
Rom. 10:4

278

Wat zijn de fundamentele voorwaarden om de genade te verkrijgen die in het evangelie wordt aangeboden?

Allereerst moet de mens inzien dat hij een zondaar is. Vervolgens moet hij het geloof opbrengen, dat door Jezus Christus de verzoening van de zondaar met God mogelijk is geworden en de zondaar door het geloof in Christus de rechtvaardigheid kan verkrijgen die voor God geldt: 'Kortom, zoals de overtreding van één enkel mens ertoe heeft geleid dat allen werden veroordeeld, zo zal de rechtvaardigheid van één enkel mens ertoe leiden dat allen worden vrijgesproken en daardoor zullen leven' (Rom. 5:18).

Rechtvaardigheid voor God

/ gerechtvaardigd: Voor God rechtvaardig te zijn, dus gerechtvaardigd te zijn, betekent: de gelovige is God welgevallig. God neemt de zondaar aan, Hij schenkt hem genade en vergeving.

279

In welke verhouding staan de goede werken van de mens en zijn verlossing tot elkaar?

Verlossing kan men niet verdienen met goede werken, maar ontvangt men alleen uit de genade van Christus. Daartoe is het geloof in Christus nodig.

Goede werken zijn uitingen van een levend geloof. De mens moet vanuit zijn geloof moeite doen een geheiligd leven te leiden dat ook uit zijn daden blijkt.

'Gods genade is openbaar geworden tot redding van alle mensen. Het leert ons dat we goddeloze en wereldse begeerten moeten afwijzen en bezonnen, rechtvaardig en vroom in deze wereld moeten leven, in afwachting van het geluk waarop wij hopen: de verschijning van de majesteit van de grote God en van onze redder Jezus Christus. Hij heeft zichzelf voor ons gegeven om ons van alle zonde vrij te kopen, ons te reinigen en ons tot Zijn volk te maken, dat vol ijver is om het goede te doen'
Tit. 2:11-14

5 GODS GEBODEN

Goldene Regel

Gottesliebe

Nächstenliebe

Gottes Wille

Zehn Gebote

280

Waarom dienen Gods geboden?

God heeft de mensen geboden gegeven. Hierin verkondigt Hij Zijn wil voor het welzijn van de mens. In de geboden komt tot uitdrukking hoe de mens zich tot God moet verhouden. Verder zijn de geboden de grondslag voor een vruchtbare samenleving van de mensen.

281

Met welke gezindheid moet de mens Gods geboden navolgen?

Wie God in geloof aanneemt als de Almachtige, Alwetende en Liefhebbende, vraagt naar Zijn wil en doet zijn best zijn gedachten en daden op Gods wil, dus op Zijn geboden, te oriënteren.

In het besef dat God de geboden uit liefde voor de mens heeft gegeven, worden de geboden niet uit angst voor straf maar uit liefde voor God nageleefd.

282

Wat is het belangrijkste gebod?

Op de vraag naar het 'grootste gebod in de wet' reageerde Jezus met twee citaten uit de wet van Mozes: 'Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dat is het grootste en eerste gebod. Het tweede is daaraan gelijk: heb uw naaste lief als uzelf. Deze twee geboden zijn de grondslag van alles wat er in de wet en de profeten staat' (Matt 22:36-40). Het

gebod God en de naaste lief te hebben, wordt ook wel het 'gebod van de liefde' genoemd.

→ **naastenliefde**: zie ook vraag 155

283

Waarom is de liefde van de mens voor God gebaseerd?

De grondslag van de liefde van de mens voor God is de liefde van God voor de mens. De mens wil deze liefde beantwoorden: 'Wij hebben lief omdat God ons het eerst heeft liefgehad' (1 Joh. 4:19).

284

Welke oproep gaat uit van het gebod God lief te hebben?

De liefde voor God moet het wezen van de mens kenmerken en zijn doen en laten bepalen.

Het gebod God lief te hebben betreft de mens in zijn totaliteit en vergt zijn volledige inzet: '[...] heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand en met heel uw kracht' (Marc. 12:30). Dat betekent: onverdeelde overgave aan God.

285

Hoe luidt het gebod van de naastenliefde?

'Heb uw naaste lief als uzelf' (Marc. 12:31; vgl. Lev. 19:18).

286

Welke oproep gaat uit van het gebod van de naastenliefde?

Het gebod roept op om alle medemensen liefdevol tegemoet te treden. Het stelt duidelijke grenzen aan egoïsme.

In de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan (vgl. Luc. 10:25-37) veraanschouwelijkte Jezus dat naastenliefde barmhartigheid en een dienovereenkomstige handelwijze betekent.

Hoe consequent Jezus dat bedoelt, blijkt uit Zijn oproep zelfs de vijand lief te hebben.

'Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: "Je moet je naaste liefhebben en je vijand haten." En Ik zeg jullie: heb je vijanden lief en bid voor wie jullie vervolgen, alleen dan zijn jullie werkelijk kinderen van je Vader in de hemel'

Matt. 5:43-45

287

Wie is de 'naaste'?

Uit het voorbeeld van de barmhartige Samaritaan blijkt: enerzijds is de naaste degene die hulpbehoevend is, anderzijds is de naaste degene die helpt. De naaste kan dus ieder mens zijn met wie wij in aanraking komen.

288

Heeft Jezus nog meer over naastenliefde gezegd?

Jezus heeft in het verlengde van de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan fundamentele gedachten over de naastenliefde samengevat in de zogenaamde 'gouden regel'.

De uitspraak die in Matteüs 7:12 staat, werd in de 17e eeuw in Europa de 'gouden regel' genoemd. Tegenwoordig is de 'gouden regel' ook buiten het christendom een alom bekend principe in de menselijke samenleving.

289

Wat is de inhoud van de 'gulden regel'?

Onder de 'gulden regel' wordt het woord van de Heer in de Bergrede verstaan: 'Behandel anderen dus steeds zoals je zou willen dat ze jullie behandelen. Dat is het hart van de wet en de profeten' (Matt. 7:12).

290

Hoe moet naastenliefde in de gemeente zichtbaar worden?

Hetgeen Jezus Zijn apostelen onderwees, geldt ook in de gemeente: 'Ik geef jullie een nieuw gebod: heb elkaar lief. Zoals

Ik jullie heb liefgehad, zo moeten jullie elkaar liefhebben. Aan jullie liefde voor elkaar zal iedereen zien dat jullie Mijn leerlingen zijn' (Joh. 13:34-35). Deze oproep aan Zijn leerlingen stijgt dus uit boven de 'gulden regel'.

Het gebod van de naastenliefde, om de medemens bij te staan en in noodsituaties te helpen, moet vooral in de gemeente tot uiting komen: 'Laten we dus [...] voor iedereen het goede doen, vooral voor onze geloofsgenoten' (Gal. 6:10). Allen die tot de gemeenten behoren hebben de taak om 'in innig medeleven, in goedheid, bescheidenheid, zachtmoedigheid en geduld' met elkaar om te gaan (Kol. 3:12).

291

Wat brengt de 'liefde voor elkaar' in de gemeente teweeg?

De 'liefde voor elkaar' maakt het mogelijk broeders en zusters te aanvaarden zoals zij zijn (Rom. 15:7) en behoedt voor onverzoenlijkheid, vooroordelen en minachtende beoordelingen. Het is een kracht die de samenhang in de gemeente verstevigt, empathie en begrip voor elkaar opwekt en hulpvaardigheid bevordert.

Uit het 'hooglied van de liefde':

'De liefde is geduldig en vol goedheid. De liefde kent geen afgunst, geen ijdel vertoon en geen zelfgenoegzaamheid. Ze is niet grof en niet zelfzuchtig, ze laat zich niet boos maken en rekent het kwaad niet aan, ze verheugt zich niet over het onrecht maar vindt vreugde in de waarheid. Alles verdraagt ze, alles gelooft ze, alles hoopt ze, in alles volhardt ze'

1 Kor. 13:4-7

292

Hoe luiden de Tien Geboden?

Het eerste gebod: 'Ik ben de Heer, uw God. Vereer naast Mij geen andere goden.'

Het tweede gebod: 'Misbruik de naam van de Heer, uw God, niet, want wie Zijn naam misbruikt laat Hij niet vrijuit gaan.'

Het derde gebod: 'Heilig de rustdag. Zes dagen lang kunt u werken, maar de zevende dag is een rustdag.'

Het vierde gebod: 'Toon eerbied voor uw vader en uw moeder. Dan wordt u gezegend met een lang leven op aarde en met voorspoed.'

Het vijfde gebod: 'Pleeg geen moord.'

Het zesde gebod: 'Pleeg geen overspel.'

Het zevende gebod: 'Steel niet.'

Het achtste gebod: 'Leg over een ander geen vals getuigenis af.'

Het negende gebod: 'Zet uw zinnen niet op het huis van een ander.'

Het tiende gebod: 'Zet uw zinnen niet op andermans vrouw, slaaf, slavin, vee, of wat hem ook maar toebehoort.'

De aanduiding 'Tien Geboden' of 'Decaloog' is afgeleid van de Bijbelse formulering 'deka logoi' (= 'tien woorden') in Exodus 34:28 en Deuteronomium 10:4. De Bijbel legt het aantal geboden vast op 10, maar nummert ze niet. De telwijze die in de Nieuw-Apostolische Kerk wordt aangehouden, gaat terug op een traditie uit de vierde eeuw na Christus.

293

Aan wie werden de Tien Geboden gegeven?

God heeft de Tien Geboden op de berg Sinai door Mozes aan het volk Israël gegeven (vgl. Ex. 19:20). Ze werden geschreven op stenen platen.

294

Welke betekenis hadden de Tien Geboden voor het volk Israël?

De Tien Geboden regelden het doen en laten van de Israëlieten tegenover God en tegenover elkaar. De verkondiging van de Tien Geboden behoort tot het verbond dat God met het volk Israël heeft gesloten. Het naleven van de geboden was verplicht en werd door God gezegd. De kinderen van het volk Israël leerden de geboden al uit hun hoofd.

Tot op vandaag hebben de Tien Geboden hun belangrijke betekenis binnen het jodendom behouden.

‘Hij [God] maakte de regels van het verbond bekend, de Tien Geboden. Hij schreef ze op twee stenen platen en eiste dat u zich eraan zou houden’
Deut. 4:13

295

Deden Jezus en Zijn apostelen uitspraken over de Tien Geboden?

Ja, Jezus bevestigde de Tien Geboden. Enkele geboden verscherpte Hij zelfs door er een nieuwe, diepere betekenis aan te geven en de oorspronkelijke geldigheid uit te breiden.

Zijn apostelen maakten uiteindelijk duidelijk dat het overtreden van één enkel gebod de overtreding van de hele wet betekent: ‘Wie de hele wet onderhoudt maar op één punt struikelt, blijft ten aanzien van alle geboden in gebreke’ (Jak. 2:10).

‘Jullie hebben gehoord dat destijds tegen het volk is gezegd: “Pleeg geen moord. Wie moordt, zal zich moeten verantwoorden voor het gerecht”. En Ik zeg zelfs: ieder die in woede tegen zijn broeder of zuster tekeergaat, zal zich moeten verantwoorden voor het gerecht’

Matt. 5:21-22

‘Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: “Pleeg geen overspel.” En Ik zeg zelfs: iedereen die naar een vrouw kijkt en haar begeert, heeft in zijn hart al overspel met haar gepleegd’

Matt. 5:27-28

296

Voor wie gelden de Tien Geboden?

God richt zich in de Tien Geboden tot alle mensen. Het individu is tegenover God verantwoordelijk voor zijn gedrag en levenswandel.

297

Hoe moeten Gods geboden ten opzichte van wereldlijke wetten worden beoordeeld?

Gods geboden staan boven wereldlijke wetten. Of en in hoeverre Gods geboden worden geschonden, is afhankelijk van Gods wil en niet van die van de wetgever.

298

Wat houdt het overtreden van Gods geboden in?

Elke schending van Gods geboden is een zonde. Zonde maakt de mens schuldig voor God. De omvang van de uit de zonde voortgekomen schuld kan verschil-

lend zijn. God alleen bepaalt hoe groot de schuld is. In afzonderlijke gevallen kan het voorkomen dat uit een zonde nauwelijks schuld tegenover God ontstaat.

→ *verhouding tussen zonde en schuld: zie vraag 230 en toelichting bij vraag 230*

299

Hoe wordt aan de volledige wet voldaan?

Aan de volledige wet wordt voldaan indien men God en de naaste op volmaakte wijze lief heeft (vgl. Rom. 3:8 en 10). Alleen Jezus Christus was hiertoe in staat.

→ *wet: zie vraag 138, 271 e.v.*

300

Hoe luidt het eerste gebod?

‘Ik ben de Heer, uw God. Vereer naast Mij geen andere goden.’

301

Wat is de betekenis van het eerste gebod?

Het eerste gebod betekent dat God Heer over alles is. Alleen aan Hem, de schepper van alle dingen, komt aanbidding en verering toe. Zijn wil moet worden gehoorzaamd.

302

Wat is de betekenis van het eerste gebod in het Oude Testament?

In de Israël omringende landen heerste het veelgodendom. Met het eerste gebod maakte God duidelijk dat Hij de enige God is. Volgens dit gebod komt alleen Hem aanbidding toe; alleen Hij moet worden gediend. ‘Luister, Israël: de Heer, onze God, de Heer is de enige! Heb daarom de Heer, uw God, lief met hart en ziel en met inzet van al uw krachten’ (Deut. 6:4-5).

→ *monotheïsme: zie toelichting bij vraag 53*

Het begrip ‘polytheïsme’ is afgeleid van de Griekse woorden ‘poly’ en ‘theos’, die ‘veel’ en ‘God’ betekenen, en staat voor het veelgodendom, dus de verering van meerdere godheden. Zelfs koning Salomo wendde zich toen hij oud was af van de levende God en offerde aan goden van de Moabieten en Ammonieten (vgl. 1 Kon. 11:7-8).

303

Wat houdt het verbod op het vereren van andere goden in?

De verering of aanbidding van alles wat de mens buiten God, de Schepper, om als godheid zou kunnen beschouwen, is een zonde. Hiertoe behoort de verering van levende wezens, natuurverschijnselen, voorwerpen en echte of verzonnen geestelijke wezens.

Dientengevolge wordt het eerste gebod overtreden wanneer bijv. standbeelden, dierenbeelden, stenen, amuletten

evenals bergen, bomen en vuur, storm enz. als god worden beschouwd.

Ook het maken en aanbidden van het gouden kalf ten tijde van het Oude Testament was een overtreding van dit gebod van God: 'Hierop deden alle Israëlieten zonder aarzelen hun gouden oorringen af en gaven die aan Aäron. Alles wat ze hem brachten smolt hij om en hij goot er een beeld van in de vorm van een stierkalf. Het volk riep uit: "Israël, dit is je god, die je uit Egypte heeft geleid!"' (vgl. Ex. 32:3-4).

304

Hoe moet het verbod op het maken en vereren van afbeeldingen worden verstaan?

In Exodus 20:4-5 wordt het maken van afbeeldingen van hetgeen God heeft geschapen verboden: 'Maak geen godenbeelden, geen enkele afbeelding van iets dat in de hemel hier boven is of van iets beneden op de aarde of in het water onder de aarde. Kniel voor zulke beelden niet neer, vereer ze niet.'

Het verbod op het maken en vereren van beelden moet worden gezien tegen de achtergrond van het bestaan van afbeeldingen en standbeelden die als godheid werden vereerd en aanbeden.

305

Is het verboden afbeeldingen te maken of te fotograferen?

Nee, het is niet verboden afbeeldingen, beeldhouwwerken, foto's of filmopnames te maken. Zulke voorstellingen moeten echter niet worden vereerd of aanbeden.

306

Wat is de betekenis van het eerste gebod in het Nieuwe Testament?

Het eerste gebod zegt dat er slechts één God is. Dit is de drie-enige God: Vader, Zoon, Heilige Geest. In het Nieuwe Testament heeft het eerste gebod niet alleen betrekking op God, de Vader, maar ook op Jezus Christus en de Heilige Geest.

→ *triniteit: zie vraag 61 e.v.*

307

Wat is de betekenis van het eerste gebod nu voor ons?

Het eerste gebod schrijft voor om God uit liefde te eren. Godsverering vindt plaats in aanbidding, gehoorzaamheid en ontzag voor God. Ontzag voor God groeit uit de liefde voor God. Het is niet een uitdrukking van angst maar van nederigheid en liefde voor en vertrouwen in God.

Het is belangrijk God aan te nemen zoals Hij in de wereld is verschenen: in Jezus Christus (vgl. Joh. 14:9).

Het is in strijd met het gebod om in macht, eer, geld, idolen of ook in de eigen persoon a.h.w. een god te zien waaraan al het andere ondergeschikt wordt gemaakt. Het eerste gebod wordt eveneens overtreden wanneer men zich een voorstelling maakt van God op basis van eigen wensen of opvattingen. Ook schendt men het gebod wanneer men in beelden, bomen, natuurverschijnselen enz. goden ziet. Handelingen tegen het eerste gebod zijn bovendien satanisme, waarzeggerij, magie, hekserij, het raadplegen van geesten en dodenbezweering.

Het begrip 'magie' komt uit het Grieks en betekent: 'tovenarij', 'betovering'. Bij magie hoort de voorstelling dat men door bepaalde handelingen (rituelen) en/of woorden (toverspreuken) mensen, dieren evenals gebeurtenissen en voorwerpen zou kunnen beïnvloeden of beheersen. Vaak wordt magie in verband gebracht met het kwaad.

Waarzeggers zijn mensen die ervan zijn overtuigd dat ze in de toekomst kunnen kijken en voorspellingen kunnen doen. Ze doen hun voorspellingen op basis van mysterieuze tekens die ze op soortgelijke wijze interpreteren. Ten tijde van het Oude Verbond was waarzeggerij aan koninklijke hoven gangbaar, binnen het volk Israël was het echter streng verboden.

Dodenbezweering is een bijzondere vorm van waarzeggerij: men probeert contact met doden te leggen en ze te ondervragen over toekomstige gebeurtenissen (vgl. 1 Sam. 28:3 e.v.).

'De Heer is onze God, laat iedereen Hem prijzen!'
Deut. 32:3

308

Hoe luidt het tweede gebod?

'Misbruik de naam van de Heer, uw God, niet, want wie Zijn naam misbruikt laat Hij niet vrijuit gaan.'

309

Wat is de betekenis van het tweede gebod?

Het tweede gebod is een aansporing om op een heilige wijze om te gaan met alles wat met God en Zijn naam samenhangt.

310

Wat is de betekenis van het tweede gebod in het Oude Testament?

Toen God zich in de brandende doornstruik aan Mozes openbaarde, noemde Hij Zijn naam: 'Ik ben die er zijn zal'. De naam is hier niet alleen een onderscheidingskenmerk, maar een beschrijving van het wezen van de drager. God geeft daarmee te kennen dat Hij in Zijn wezen onveranderlijk en eeuwig is. De menservaart God verschillend, maar God blijft onveranderlijk.

Het wezen en de majesteit van God mogen op geen enkele wijze worden aangetast. Uit eerbied spreken joden de naam 'Ik ben die er zijn zal' (Hebreeuws: Jahwe) niet uit. Zo willen ze elk - ook onbedoeld - misbruik van de naam van God vermijden.

'Toen antwoordde God hem: "Ik ben die er zijn zal. Zeg daarom tegen de Israëlieten: "Ik zal er zijn" heeft mij naar u toe gestuurd"'
Ex. 3:14

311

Wat is de betekenis van het tweede gebod in het Nieuwe Testament?

De mens moet in liefde, met eerbied en verantwoordelijkheidsbesef over God spreken.

Toen Jezus Zijn leerlingen leerde hoe zij moesten bidden, gaf Hij aan dat zij God met 'Vader in de hemel' mochten aanspreken (vgl. Matt. 6:9).

Met de uitspraak: 'Ik heb hun Uw naam bekendgemaakt' (Joh. 17:26), ver-

duidelijkte Jezus Christus dat God liefde is (vgl. 1 Joh. 4:16).

312

Welke betekenis heeft het tweede gebod nu voor ons?

Wij moeten alles heiligen wat met God en Zijn naam te maken heeft. Dat geldt voor onze gedachten, onze woorden en onze levenswandel.

Als christenen hebben wij een bijzondere verplichting tegenover de naam van de Heer Jezus Christus. Als kinderen van God, die de naam van de Vader en de Zoon dragen, hebben wij een hoge verantwoordelijkheid Gods naam heilig te houden.

313

Hoe kan de naam van God worden misbruikt?

Een ernstig misbruik van de naam van God is de godslastering, waarbij God bewust wordt bespot of beschimpt. Ook degene die in Gods naam vloekt of zich bij uitspraken op God beroept en daarbij onwaarheid spreekt, misbruikt de naam van God. Alleen al het lichtzinnig hanteren van de benamingen 'God', 'Jezus Christus' of 'Heilige Geest' in luchthartige uitdrukkingen of grappen is een overtreding van het tweede gebod.

In het verloop van de geschiedenis hebben mensen veelvuldig **de naam van God misbruikt**: om zich te verrijken, om oorlogen te voeren (bijv. de kruistochten) of om andere mensen te discrimineren, te kwellen en te doden - dat alles in de naam van God.

314

Wat zijn de consequenties voor het overtreden van het tweede gebod?

Alleen bij het tweede gebod wordt in het geval van een overtreding gedreigd met een straf. De Bijbel vermeldt niet waaruit deze straf bestaat. Vooral liefde en ontzag voor God, en niet de angst voor een mogelijke straf, moeten redenen zijn om het tweede gebod in acht te nemen.

315

Is zweren onder aanroeping van God een overtreding van het tweede gebod?

In de Bergrede heeft Jezus het zweren verboden. Dit moet zo worden begrepen dat het alleen geldt voor het lichtzinnig zweren in het alledaagse leven maar bijv. niet voor het zweren voor het gerecht.

Wie met een vastgelegde eedsformule God aanroept als getuige ('Zo waarlijk helpe mij God almachtig') om zijn verplichting de waarheid te spreken tegenover God bekend te maken, legt daarmee een openbare belijdenis af van zijn geloof in de almachtige, alwetende God.

316

Hoe luidt het derde gebod?

'Heilig de rustdag. Zes dagen lang kunt u werken, maar de zevende dag is een rustdag.'

317

Wat is de betekenis van het derde gebod?

Het derde gebod schrijft voor om een dag van de week van de andere af te zonderen, om God te aanbidden en zich met Zijn woord bezig te houden. Voor christenen is dit de zondag - de dag waarop Jezus Christus is opgestaan.

318

Wat is de betekenis van het derde gebod in het Oude Testament?

God rustte op de zevende scheppingsdag en heiligde deze dag. De rustdag is gegeven als feestdag om God te danken en te eren voor Zijn scheppend handelen.

God wees, voordat Hij op de berg Sinai de wet gaf, de sabbat aan als dag van de week die heilig moest worden gehouden. Tijdens de tocht door de woestijn van het volk Israël verkondigde Mozes: 'De Heer heeft dit zo bepaald. Morgen is het een dag van rust, een heilige sabbat ter ere van de Heer' (Ex. 16:23).

Op de sabbat moest het volk Israël uitrusten van het werk en zich ongestoord tot God wenden. De sabbat diende voor het lofprijzen van de Schepper en het in herinnering roepen van Israëls bevrijding uit de slavernij in Egypte. Aan degene die de sabbat in ere hield, niet zijn gang ging en geen zaken besprak, werd zegen beloofd (vgl. Jes. 58:13-14).

319

Wat is de betekenis van het derde gebod in het Nieuwe Testament?

Voor de Israëlieten hoorde het heiligen van de sabbat - de zevende dag van de joodse kalender - bij de wet. Jezus ging op sabbat naar de synagoge en genas zieken. Volgens het begrip van de Israëlieten was dit werk en derhalve een overtreding van het gebod. Jezus, de heer over de sabbat, maakte zo duidelijk dat goed doen aan de mens hoger moest worden ingeschat dan het puur formeel nakomen van het derde gebod.

‘Synagogen’ zijn de gebouwen waarin de joodse gemeenten sinds de Babylonische ballingschap voor de eredienst samenkomen. Dit waren woorddiensten die bestonden uit gebed, het voorlezen uit de heilige Schriften en de uitleg ervan.

‘De sabbat is er voor de mens, en niet de mens voor de sabbat’
Marc. 2:27

320

Waarom heiligen christenen de zondag als 'rustdag'?

Christenen heiligen de zondag als ‘rustdag’ omdat Jezus Christus op een zondag uit de doden is opgestaan. Derhalve betekent voor christenen het heiligen van de zondag ook het belijden van de opstanding van Jezus Christus.

Uit Handelingen 20:7 blijkt de betekenis van de zondag als rustdag van de christenen: ‘Op de eerste dag van de week kwamen we bijeen voor het breken

van het brood. Paulus [...] hield een toespraak [...]’ Hier wordt net als in 1 Korintiërs 16:2 de eerste dag van de week, de zondag, een bijzondere plaats toebedeeld.

321

Hoe houden wij de zondag heilig?

De zondag moet een dag van rust en een feestdag van de ziel zijn. De zondag wordt heilig gehouden door God in de eredienst te aanbidden, Zijn woord in geloof tot zichzelf te laten doordringen, boetvaardig de zondevergeving aan te nemen en het lichaam en bloed van Christus in het sacrament van het Heilig Avondmaal waardig te genieten. Heiliging van de zondag betekent ook dat de werking van de eredienst wordt verdiept en behouden blijft.

323

Wat is de betekenis van het vierde gebod?

Het vierde gebod richt zich tot mensen van alle leeftijden en verlangt dat zij hun vader en moeder eerbied en waardering betonen. Het is het enige gebod waar een beloning aan is verbonden.

324

Wat is de betekenis van het vierde gebod in het Oude Testament?

Het vierde gebod houdt, net als de wet van Mozes in het algemeen, verband met de tocht van de Israëlieten door de woestijn. Men moest oudere leden van de stam tijdens de zware tocht ondersteu-

Wie de eredienst niet kan bijwonen, heiligt de zondag door in gebed de verbinding met God en de gemeente te zoeken. Dat geldt bijvoorbeeld voor mensen die door werk, ziekte, een handicap of ouderdom worden verhinderd.

Het gebod de rustdag te heiligen, spoort de gelovige aan om na te gaan in hoeverre zijn activiteiten overeenstemmen met de zin van deze dag die aan de Heer is gewijd.

322

Hoe luidt het vierde gebod?

‘Toon eerbied voor uw vader en uw moeder. Dan wordt u gezegend met een lang leven op aarde en met voorspoed.’

nen en op die wijze eer bewijzen. De belofte van een 'lang leven' had betrekking op het aardse leven.

In Israël beschouwde men het gebod ook als een aanwijzing aan volwassenen om voor oud geworden ouders te zorgen en ze in geval van ziekte te verzorgen.

→ **wet van Mozes:**
zie vraag 272 e.v.

325

Wat is de betekenis van het vierde gebod in het Nieuwe Testament?

Over de twaalfjarige Jezus staat geschreven dat Hij gehoorzaam was aan Zijn moeder Maria en haar man Jozef. 'Hij reisde met hen terug naar Nazaret en was hun voortaan gehoorzaam' (Luc. 2:51). De ontferming van Jezus over Zijn moeder blijkt ook uit het feit dat Hij haar vlak voor Zijn dood toevertrouwde aan

de zorg van apostel Johannes (vgl. Joh. 19:27; zie vraag 174).

In de brieven van apostel Paulus worden kinderen met nadruk aangespoord hun ouders te gehoorzamen.

326

Wat is de betekenis van het vierde gebod nu voor ons?

Kinderen hebben, ongeacht hun leeftijd, de taak hun ouders te eren. Het gebod kan afhankelijk van leeftijd, sociale omstandigheden en maatschappelijke omgangsvormen op verschillende wijzen worden vormgegeven.

De plicht voor het kind om gehoorzaam te zijn aan de ouders wordt beperkt door een opmerking van apostel Petrus: 'Men moet God meer gehoorzamen dan de mensen' (Hand. 5:29).

Met iemands '**sociale omstandigheden**' worden de levensomstandigheden van een persoon bedoeld: de afkomst, het gezin en de familie, het inkomen en vermogen, de opleiding en het beroep, de religieuze achtergrond, enz.

327

Wat moet worden verstaan onder de belofte van een 'lang leven'?

Als kinderen hun ouders uit liefde en dankbaarheid eren, hen dus waarderen en gehoorzamen en voor hen zorgen, zal daarop Gods zegen rusten.

Volgens de voorstelling van de mens in de oudtestamentische tijd was een 'lang leven' een uitdrukking voor de zegen van God. In het Nieuwe Verbond komt de

zegen van God vooral in geestelijke goederen tot uitdrukking.

Geestelijke goederen worden door God geschonken en maken de gelovige 'rijk'. Tot de geestelijke goederen behoren o.a. liefde, geduld, vreugde uit de Heilige Geest, kennis van de waarheid van het evangelie, het kinschap Gods, vergeving van zonden, de sacramenten, de hoop op de vervulling van de beloften van de Heer en het deelhebben daaraan.

→ **geestelijke zegen:** zie vraag 268

328

Zijn aan het vierde gebod ook plichten voor de ouders verbonden?

Ja, de ouders dragen in hun levenswandel en opvoeding een hoge verantwoordelijkheid en moeten er door een God welgevallige houding voor zorgen dat het hun kinderen niet moeilijk wordt gemaakt hen te waarderen. Wanneer de ouders deze plichten niet nakomen, kunnen zij ook geen gehoorzaamheid van hun kinderen verwachten.

Als ouders of kinderen goddelijke geboden overtreden, kan de gehoorzaamheidsplicht van kinderen aan hun ouders niet worden gebaseerd op het vierde gebod.

329

Hoe luidt het vijfde gebod?

'Pleeg geen moord.'

330

Wat is de betekenis van het vijfde gebod?

Het leven is door God gegeven. Hij alleen is heer over leven en dood. Het is niemand toegestaan een mensenleven te beëindigen.

331

Wat is de betekenis van het vijfde gebod in het Oude Testament?

De letterlijke vertaling van dit gebod in de Hebreeuwse tekst luidt: 'Gij zult niet doodslaan.' Het vijfde gebod verbood dus het eigenmachtig doden van mensen. Het had met nadruk geen betrekking op de dienst in het leger en de doodstraf.

332

Wat is de betekenis van het vijfde gebod in het Nieuwe Testament?

Jezus beperkte de naleving van dit gebod niet tot de letterlijke betekenis ervan. Voor Hem was het zwaartepunt de innerlijke houding, de gezindheid van de mens.

Daarom zei Hij: 'Jullie hebben gehoord dat destijds tegen het volk is gezegd: "Pleeg geen moord. Wie moordt, zal zich moeten verantwoorden voor het gerecht." En Ik zeg zelfs: ieder die in woede tegen zijn broeder of zuster tekeergaat, zal zich moeten verantwoorden voor het gerecht' (Matt. 5:21-22). In 1 Johannes 3:15 staat als aanvulling daarop: 'Iedereen die zijn broeder of zuster haat, is een moordenaar'.

333

Wat is de betekenis van het vijfde gebod nu voor ons?

Het begin en einde van het menselijk leven liggen alleen in Gods hand. Hij alleen is heer over leven en dood.

Ook wanneer tegenwoordig op aarde vaak geweld heerst en veel mensen het leven van anderen geringschatten, is het gebod onveranderd geldig. Het omvat - naast het verbod menselijk leven te beëindigen - tegelijk de opdracht om menselijk leven te eerbiedigen, te beschermen en te bewaren.

Elke overtreding van het vijfde gebod is een zonde. De schuld tegenover God die daaruit voortkomt, kan verschillend zijn.

334

Is het afbreken van een zwangerschap een overtreding van het vijfde gebod?

Ja. Ongeboren leven moet worden geëerbiedigd en beschermd omdat ervan

moet worden uitgegaan dat er vanaf het moment van conceptie menselijk leven bestaat, dat door God is gegeven.

335

Valt zelfdoding onder het vijfde gebod?

Ja, want door God gegeven leven wordt beëindigd.

336

Is doden in noodweer een overtreding van het vijfde gebod?

Ja, ook het doden uit noodweer is een overtreding van het vijfde gebod.

337

Is doden in oorlogssituaties een overtreding van het vijfde gebod?

Doden in een oorlog is een overtreding van het vijfde gebod. Het gebod legt individuen de verantwoordelijkheid op het doden waar mogelijk te vermijden. In afzonderlijke gevallen kan het voorkomen dat uit een handeling nauwelijks schuld tegenover God ontstaat.

→ *schuld tegenover God:*
zie vraag 230

338

Is euthanasie een overtreding van het vijfde gebod?

Wie actieve euthanasie - handelingen die leiden tot de dood van een stervende - toedient, overtreedt het vijfde gebod.

Passieve euthanasie - het nalaten van maatregelen die het leven verlengen - wordt onder strenge voorwaarden niet gezien als overtreding van het vijfde gebod. De beslissing over het nalaten van levensverlengende maatregelen ligt allereerst bij de patiënt zelf. Wanneer de patiënt niet in staat is zijn of haar wil te uiten, moet deze beslissing worden genomen in een overleg tussen artsen en familieleden, waarbij de belangen van de patiënt moeten worden geëerbiedigd.

339

Hoe wordt vanuit het perspectief van het vijfde gebod de doodstraf beoordeeld?

Het is niemand toegestaan een mensenleven te beëindigen. Het voltrekken van de doodstraf schaadt in die zin de goddelijke ordening. De Nieuw-Apostolische Kerk ziet bovendien de doodstraf niet als een passend middel om af te schrikken en de samenleving te beschermen.

340

Heeft het vijfde gebod ook betrekking op het doden van dieren?

Nee, het doden van dieren valt niet onder het vijfde gebod. God laat met nadruk toe dat dieren dienen als voeding van de mens (vgl. Gen. 9:3). Maar ook het leven van dieren moet worden gerespecteerd; dat komt voort uit de medeverantwoordelijkheid van de mens voor het behoud van de schepping.

341

Hoe luidt het zesde gebod?

'Pleeg geen overspel.'

342

Wat is de betekenis van het zesde gebod?

Het huwelijk is de door God gewilde innige verbondenheid van man en vrouw die is aangegaan voor het gehele leven. Dit berust op de vrije wil van beide huwelijkspartners. Het huwelijk wordt bekrachtigd door een openbare belofte van trouw.

Diegene pleegt overspel, die in gehuwde staat met iemand anders dan zijn huwelijkspartner geslachtelijke omgang heeft. Ook diegene, die als ongehuwde met een persoon die door het huwelijk is gebonden geslachtelijke omgang heeft, pleegt overspel.

343

Wat is de betekenis van het zesde gebod in het Oude Testament?

Reeds in de oudtestamentische tijd werd het huwelijk gezien als een verbond dat onder de bescherming van God stond en door gebed werd gezegend. Overspel werd destijds met de dood bestraft.

Tobias zei direct na de huwelijks-sluiting: "'Sara, laten we bidden en onze Heer vragen of Hij zich over ons ontfermt en ons beschermt.' [...] en samen baden ze om ontferming en bescherming'

Tob. 8:4-5

344

Wat is de betekenis van het zesde gebod in het Nieuwe Testament?

Jezus Christus spreekt zich eenduidig uit voor het huwelijk met één man of vrouw (monogamie). Dit is de door God gewilde vorm van het huwelijkse samenleven van man en vrouw die bij gelovige christenen past.

De betekenis die Jezus aan het vijfde gebod geeft, stijgt uit boven de oorspronkelijke betekenis. In de Bergrede zegt Hij: 'iedereen die naar een vrouw kijkt en haar begeert, heeft in zijn hart al overspel met haar gepleegd' (Matt. 5:28). Dat betekent dat men ondanks een uiterlijk onberispelijke levenswandel 'overspel in het hart', dus in gedachten, kan begaan.

'**Monogamie**' betekent dat één man slechts met één vrouw is getrouwd en één vrouw slechts met één man. -

Het Oude Testament doet veelvuldig verslag van 'polygamie', in die zin, dat één man met meerdere vrouwen was getrouwd.

345

Wat zegt het Nieuwe Testament over echtscheiding?

Echtscheiding wordt in het Nieuwe Testament gezien als overtreding van het zesde gebod: 'Wat God heeft verbonden, mag een mens niet scheiden' (Marc. 10:9). De enige uitzondering, wanneer de echtscheiding wordt toegelaten, is overspel van de huwelijkspartner (vgl. Matt. 19:9).

De nieuwtestamentische uitspraken over echtscheiding dienden er voornamelijk toe om de situatie van de vrouw, die slechts zeer beperkte rechten bezat, te verbeteren. De vrouw moest ervoor worden beschermd, willekeurig door haar echtgenoot te kunnen worden verstoten.

346

Wat is de betekenis van het zesde gebod nu voor ons?

Het huwelijk is bedoeld om niet te worden ontbonden (vgl. Matt. 19:6; Marc. 10:9). Tegen deze achtergrond is het noodzakelijk het huwelijk te beschermen en te versterken.

Uit het gebod blijkt ook dat de huwelijkspartners elkaar in trouw moeten zijn toegedaan. Een van de verplichtingen uit het gebod is dat de echtelieden ernaar streven de levensweg samen in ontzag voor God en in liefde af te leggen.

347

Hoe staat de Nieuw-Apostolische Kerk tegenover degenen die gescheiden zijn?

Degenen die gescheiden zijn of in scheiding leven hebben hun plaats in de gemeente en worden door de zielzorgers onvoorwaardelijk verzorgd. Zij worden niet uitgesloten van het ontvangen van de sacramenten.

Aan degenen die na een echtscheiding opnieuw een huwelijk willen aangaan, wordt desverlangd de huwelijkszegen gegeven. Daarmee wordt de mogelijkheid geboden een nieuwe start te maken.

Altijd moet in het oog worden gehouden dat Jezus de mens niet tegemoet trad met strenge bestraffingen, maar in liefde en genade (vgl. Joh. 8:2-11).

348

Hoe luidt het zevende gebod?

'Steel niet.'

349

Wat is de betekenis van het zevende gebod?

Het is verboden de ander te beroven van zijn bezittingen. Men mag zich het eigendom van de naaste niet onrechtmatig toe-eigenen en het ook niet beschadigen.

350

Wat is de betekenis van het zevende gebod in het Oude Testament?

Oorspronkelijk had het verbod op stelen vooral betrekking op de ontvoering van mensen. Dit gebod moest de vrije man beschermen tegen te worden ontvoerd, verkocht of als slaaf te worden gehouden. Eigendomsdelicten kon men door materiële schadeloosstelling vereffenen (verzoenen), op ontvoering stond in Israël daarentegen de doodstraf: 'Wie iemand ontvoert, moet ter dood gebracht worden, of hij de ander nu als slaaf verkocht heeft of hem nog in zijn bezit heeft' (Ex. 21:16).

Ook diefstal van andermans eigendom was strafbaar: de wet van Mozes eiste in dat geval een vergoeding. 'Wanneer iemand een rund steelt of een schaap of geit en hij slacht of verkoopt het dier, dan moet hij het vergoeden: een rund met vijf runderen, en een schaap of geit met vier schapen of geiten' (Ex. 21:37).

351

Wat is de betekenis van het zevende gebod in het Nieuwe Testament?

Jezus beoordeelde diefstal als zonde. Diefstal heeft zijn oorsprong in de gezindheid van de mens: 'Want uit het hart komen boze gedachten, moord, overspel, ontucht, diefstal, valse getuigenissen en laster. Dat maakt een mens onrein' (Matt. 15:19-20).

352

Wat is de betekenis van het zevende gebod nu voor ons?

Diefstal in de eigenlijke betekenis is aan de orde wanneer andermans materiële of geestelijke eigendom wordt onttreemd. Maar ook bedrog, woeker, misbruik van een noodsituatie, verduistering en zwendel, belastingontduiking, corruptie en verkwesting van toevertrouwde tegoeden moeten als overtreding van het zevende gebod worden gezien.

Het zevende gebod schrijft bovendien voor de naaste niet te beroven van zijn eer en zijn reputatie en menselijke waardigheid niet aan te tasten.

Woekeraars buiten een ander uit door voor goederen of diensten een abnormale, onredelijke prijs te verlangen. **Verduistering** is aan de orde als iemand zich vergrijpt aan het vermogen van een ander dat aan hem was toevertrouwd. Het begrip '**corruptie**' betekent enerzijds dat men diensten (vooral geld) inzet om iets te bereiken wat hem niet toekomt (omkoping). Anderzijds is er ook sprake van corruptie als iemand zich laat omkopen.

353

Hoe luidt het achtste gebod?

'Leg over een ander geen vals getuigenis af.'

354

Wat is de betekenis van het achtste gebod?

'Vals getuigenis' is een onjuiste uitspraak die een ander betreft. Elk vals getuigenis is een leugen. De kern van het gebod is de eis om waarheidsgetrouw te spreken en te handelen.

355

Wat is de betekenis van het achtste gebod in het Oude Testament?

Het achtste gebod had aanvankelijk betrekking op valse getuigenissen voor het gerecht. Een vals getuigenis in de zin van het gebod kon zowel een valse beschuldiging als een onjuiste getuigenverklaring zijn. Wanneer voor het gerecht bleek dat een getuige een valse verklaring had afgelegd, werd de straf die de aangeklaagde zou zijn opgelegd wanneer hij schuldig was verklaard, overgedragen op de getuige (Deut. 19:18-19).

356

Wat is de betekenis van het achtste gebod in het Nieuwe Testament?

Jezus Christus haalde het achtste gebod herhaaldelijk aan. Hij toonde aan dat de overtreding van dit gebod een uiting is van een verkeerde gezindheid en de mens onrein maakt (vgl. Matt. 15:18-20).

357

Wat is de betekenis van het achtste gebod nu voor ons?

Tegenwoordig betekent het achtste gebod, uitstijgend boven de oorspronkelijke betekenis, het verbod op uitspraken en handelingen die op onwaarheid zijn gebaseerd. Zo zijn ook leugens om bestwil, halve waarheden, verklaringen die de werkelijke situatie verhullen en laster overtredingen van het achtste gebod. Ook grootspraak en overdrijving, onbetrouwbaarheid en huichelarij, het verspreiden van geruchten, lasterpraat en vleierij zijn uitingen van onoprechtheid.

Een ieder heeft de plicht te streven naar oprechtheid en waarachtigheid. Ook de houding in de maatschappij en het beroepsleven moet zijn georiënteerd op het achtste gebod.

Beweringen over een ander mens die onwaar zijn en hem schaden, beledigen of zijn eer aantasten, worden aangeduid als '**laster**' of '**lasterpraat**'.

358

Welke taak komt voor christenen voort uit het achtste gebod?

Christenen worden geacht een waarachtig getuigenis af te leggen doordat ze in het evangelie geloven, het verkondigen en een overeenkomstig leven leiden.

359

Hoe luiden het negende en tiende gebod?

'Zet uw zinnen niet op het huis van een ander. Zet uw zinnen niet op andermans vrouw, slaaf, slavin, vee, of wat hem ook maar toebehoort.'

360

Waarom worden het negende en tiende gebod vaak samengevat?

De laatste twee van de Tien Geboden zijn inhoudelijk nauw aan elkaar verwant. Ze worden daarom vaak samen als één gebod gerekend.

Deze beide geboden komen in de Bijbel in verschillende versies voor. In Exodus 20:17 wordt allereerst andermans huis genoemd. Deuteronomium 5:21 vermeldt daarentegen eerst de vrouw.

361

Wat is de betekenis van het negende en tiende gebod?

De kern van het negende en tiende gebod is de uitspraak: 'Zet uw zinnen niet op wat van een ander is.' Daarmee wordt niet elke vorm van menselijk verlangen verboden, maar de zondige begeerte naar andermans vrouw of zijn bezittingen. Een dergelijke begeerte schendt - net als de overtreding van de andere geboden - het gebod van de naastenliefde (vgl. Rom. 13:9).

Wanneer begeerte is gericht op hetgeen een ander toebehoort, dan wordt het dus een zondige begeerte en heeft het

een destructieve werking. Begeerte kan uitgroeien tot hebzucht en komt meestal voort uit jaloezie.

362

Wat is de betekenis van het negende en tiende gebod in het Oude Testament?

Van begin af aan probeert Satan mensen tot zonde te verleiden door begeerte en lust op te wekken naar hetgeen verboden is.

In het Oude Testament wordt een voorbeeld gegeven van de extreme gevolgen van begeerte naar de vrouw van de naaste, als koning David vanuit zijn verlangen bedrog en overspel pleegt en zelfs een moord begaat (vgl. 2 Sam. 11).

363

Wat is de betekenis van het negende en tiende gebod in het Nieuwe Testament?

Wanneer zondig verlangen niet wordt beteugeld, volgt de omzetting in de daad. De gevolgen ervan worden beschreven in Jakobus 1:15: 'Is de begeerte bevrucht, dan baart ze zonde; en is de zonde vol-groeid, dan brengt ze de dood voort.'

In Galaten 5:19-25 wordt aangetoond dat zondige begeerte leidt tot zondig handelen. De Bijbel plaatst tegenover begeerte het begrip 'kuisheid'. Kuisheid uit zich in zelfbeheersing en het afzien van hetgeen begerlijk is.

'Het is bekend wat onze eigen wil allemaal teweegbrengt: ontucht, zedeloosheid en losbandigheid, afgoderij en toverij, vijandschap, tweespalt, jaloezie en woede, gekonkel, geruzie en rivaliteit, afgunst, bras- en slemppartijen, en nog meer van dat soort dingen. Ik herhaal de waarschuwing die ik u al eerder gaf: wie zich aan deze dingen overgeven, zullen geen deel hebben aan het koninkrijk van God. Maar de vrucht van de Geest is liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing. Er is geen wet die daar iets tegen heeft. Wie Christus Jezus toebehoort, heeft zijn eigen natuur met alle hartstocht en begeerte aan het kruis geslagen. Wanneer de Geest ons leven leidt, laten we dan ook de richting volgen die de Geest ons wijst' **Gal. 5:19-25**

364

Wat is de betekenis van het negende en tiende gebod nu voor ons?

In het negende en tiende gebod wordt de mens voor de taak gesteld te waken over de zuiverheid van het hart. De mens moet de verzoeking tot zondig handelen weerstaan.

'Wees als gehoorzame kinderen en geef niet opnieuw toe aan de begeerten waardoor u vroeger, toen u nog onwetend was, werd beheerst, maar leid een leven dat in alle opzichten heilig is, zoals Hij die u geroepen heeft heilig is' **1 Petr. 1:14-15**

DE KERK VAN JEZUS CHRISTUS

*Brautgemeinde
Christen
Kirche
Erlösungswerk des Herrn
Apostel
Mission
Apostolizität*

365

Wat betekent 'kerk' in het algemeen?

Het begrip 'kerk' heeft in het algemene taalgebruik drie verschillende betekenissen. Men duidt er een christelijk godshuis (bijv. de dorpskerk) mee aan, waar gelovigen voor de eredienst samenkomen. In een andere betekenis wordt met 'kerk' een plaatselijke gemeente bedoeld. Bovendien wordt onder 'kerk' een christelijke gemeenschap (denominatie) verstaan, bijvoorbeeld de Nieuw-Apostolische Kerk of de Rooms-Katholieke Kerk.

'Denominatie', van het Latijnse 'denominatio' ('karakterisering', 'benoeming'), is een waardevrij begrip voor een kerkgenootschap.

366

Wat betekent 'kerk' met betrekking tot het geloof?

Met betrekking tot het geloof betekent 'kerk' niet in de eerste plaats het godshuis, maar het instituut dat de opdracht heeft de mens het heil in Christus aan te bieden. De mensen die tot de kerk behoren zijn uitverkoren om eeuwig te zijn verbonden met God.

Bovendien betekent 'kerk' nu al de verbondenheid met de drie-enige God, omdat Hij zich in woord en sacrament wendt tot de gelovigen die Hem aanbidden en loven. In de kerk zijn de gelovigen met elkaar verbonden. Het middelpunt van het kerkelijke leven is de eredienst.

367

Is de kerk noodzakelijk?

Ja, om christen te kunnen zijn is de kerk nodig, want alleen daar hoort men het woord van God, ontvangt men de sacramenten en ervaart men de verbondenheid met God en elkaar. Deze aspecten zijn in hun totaliteit onontbeerlijk om het heil te verkrijgen. Zonder kerk is dit voor de mens niet mogelijk.

→ *heil: zie vraag 243, 248 e.v.*

368

Wie heeft de kerk opgericht?

Jezus Christus heeft de kerk opgericht. Hij heeft niet alleen een leer achtergelaten, maar ook een instituut gegeven waarin het heil wordt toegediend, namelijk Zijn kerk. De oorsprong van de kerk ligt dus in Gods Zoon, die op aarde kwam en als mens onder mensen werkzaam was: Hij koos mensen uit om Hem als leerlingen na te volgen, predikte, ver-

richtte wonderen, vergaf zonden, beloofde en zond de Heilige Geest.

De persoon Jezus Christus en Zijn daden zijn fundamentele voorwaarden voor het bestaan van de kerk.

369

Wie is het 'hoofd' van de kerk van Jezus Christus?

Jezus Christus is het 'hoofd' van Zijn kerk.

370

Welke taken heeft de kerk van Jezus Christus?

De kerk van Jezus Christus heeft twee taken. De eerste taak is het toegankelijk maken van het heil en de eeuwige verbondenheid met God voor de mens. De tweede taak is de mensen in de kerk God te laten aanbidden en prijzen.

371

Bestaan er verschillen tussen de kerk van Jezus Christus en de Nieuw-Apostolische Kerk?

Ja, daar tussen bestaan verschillen. In de Nieuw-Apostolische Kerk en in andere christelijke kerken openbaart de ene kerk van Jezus Christus zich op verschillende wijze en in verschillende mate.

→ zie ook vraag 386

372

Met welke handelingen stichtte Jezus Christus de kerk?

Jezus Christus stichtte de kerk door enkele belangrijke handelingen. Hij

- koos Zijn leerlingen uit (vgl. Marc. 1:16 e.v.),
- sprak over het koninkrijk van God (vgl. Marc. 1:14-15),
- koos apostelen uit (vgl. Luc. 6:12-16),
- stelde de petrinische opdracht in (vgl. Matt. 16:18),
- vierde voor het eerst Heilig Avondmaal (vgl. Matt. 26:20-29),
- bracht op Goede Vrijdag Zijn offer (vgl. Matt. 27:50),
- stond op Pasen op uit de dood (vgl. Matt. 28:1 e.v.),
- gaf de apostelen de opdracht het evangelie te verkondigen en te dopen in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest (vgl. Matt. 28:19-20),
- zond met Pinksteren de Heilige Geest (vgl. Hand. 2:1 e.v.).

373

Zijn er in het Oude Testament verwijzingen naar de kerk van Jezus Christus?

Ja, er zijn in het Oude Testament verwijzingen naar de kerk van Jezus Christus, bijvoorbeeld:

- de ark: deze bood Noach en zijn familie redding voor de zondvloed. De ark was hun behoud. Zo dient de kerk van Christus als redding voor de zondaar (vgl. 1 Petr. 3:20-21).
- de Tien Geboden, die Mozes ontving op de berg Sinai: hierin komt de goddelijke wil tot uitdrukking. Mozes, de dienstknecht van God, verkondigde de wet aan het bijeengekomen volk. In de kerk van Christus wordt de goddelijke wil aan de gemeente bekend gemaakt door de verkondiging van het evangelie.

374

Hoe wordt de kerk van Christus beschreven in het Nieuwe Testament?

In het Nieuwe Testament wordt het wezen van de kerk van Jezus Christus beschreven aan de hand van verschillende zinnebeelden en voorbeelden. Het 'lichaam van Christus' is een van de belangrijkste zinnebeelden voor de kerk; de kerk wordt vergeleken met een lichaam: 'Zoals ons ene lichaam vele delen heeft en die delen niet allemaal dezelfde functie hebben, zo zijn we samen één lichaam in Christus en zijn we, ieder apart, elkaars lichaamsdelen' (Rom. 12:4-5).

375

Wat betekent het zinnebeeld van het lichaam van Christus?

Met het lichaam van Christus worden allen bedoeld die Jezus Christus toebehooren, omdat ze zijn gedoopt, in Hem geloven en Hem als hun Heer belijden. Zoals de ledematen van een lichaam samen een organisme vormen, zo vormen de gedoopten samen de kerk van Jezus Christus.

376

Welke overeenkomst is er tussen de kerk en de persoon Jezus Christus?

Jezus Christus heeft twee naturen. Deze weerspiegelen zich in de kerk.

Met de twee naturen van Jezus wordt bedoeld dat Jezus Christus tegelijk waarachtig God en waarachtig mens is. Dat blijkt uit voorbeelden uit Zijn leven. Toen Hij de gestorven Lazarus tot leven wekte, deed Hij dit als waarachtig God (Joh. 11:43-47). Als waarachtig mens leed Hij honger en dorst, net als andere mensen (Joh. 4:7).

De goddelijke natuur van Jezus was onzichtbaar, Zijn menselijke natuur was zichtbaar.

Zo is het ook met de kerk: de kerk heeft een onzichtbare en een zichtbare kant. Beide kanten horen, net als de twee naturen van Jezus Christus, onlosmakelijk bij elkaar.

→ twee naturen van Christus:
zie vraag 103 e.v.

377

Hoe ervaart men de onzichtbare kant van de kerk van Jezus Christus?

De onzichtbare kant van de kerk ervaart men onder andere in de werkzaamheid van het heil. Dit is voor de mens onzichtbaar en kan alleen in geloof worden waargenomen.

Voorbeelden voor de werkzaamheid van het heil zijn:

- wanneer God de zonden vergeeft,
- wanneer door de Doop de erfzonde wordt afgewassen,
- wanneer God de gave van de Heilige Geest schenkt,
- wanneer in het Heilig Avondmaal het lichaam en bloed van Christus worden uitgereikt,
- wanneer de sacramenten aan ontslapenen worden toegediend,
- wanneer ambtshandelingen worden verricht (confirmatie, wijdingen enz.),
- wanneer God in de prediking werkzaam is door menselijke woorden,
- wanneer de gemeente de zegen ontvangt.

378

Hoe ervaart men de zichtbare kant van de kerk van Jezus Christus?

De zichtbare kant van de kerk ervaart men onder andere wanneer mensen in de kerk werkzaam zijn. Dit is waarneembaar

- wanneer mensen hun geloof in Jezus Christus belijden,
- wanneer de eredienst wordt gehouden,

- wanneer voor de Doop water wordt gewijd en de doophandeling wordt verricht,
- wanneer ambtsdragers brood en wijn voor het Heilig Avondmaal afzonderen en het Heilig Avondmaal uitreiken,
- wanneer de apostelen de handen opleggen en de Heilige Verzegeling toedienen,
- wanneer wordt gepredikt,
- wanneer wordt gebeden,
- wanneer naastenliefde wordt betoond.

379

Is de onzichtbare kant van de kerk van Jezus Christus volkomen?

Ja, de onzichtbare kant van de kerk van Jezus Christus is volkomen en komt zo overeen met de goddelijke natuur van Jezus Christus. De grootheid, omvang en volmaaktheid van de kerk van Jezus Christus zijn voor de mens niet voor te stellen en zelfs voor de gelovige niet te bevatten.

380

Is de zichtbare kant van de kerk van Jezus Christus volkomen?

Nee, de zichtbare kant van de kerk van Jezus Christus is niet volkomen. Degenen die in de kerk werkzaam zijn, hebben niet altijd de liefde, barmhartigheid, waarachtigheid en goedheid van Jezus getoond.

In de kerk zijn zondige mensen werkzaam die fouten maken. Daarom komen in de kerk ook dwalingen, dwaalwegen en ontsporingen voor, die eigen zijn aan de mensheid.

Op dit punt verschilt de zichtbare kant van de kerk fundamenteel van de menselijke natuur van Jezus. In tegenstelling tot de zichtbare kant van de kerk, die gebreken vertoont, was Jezus Christus ook in Zijn menselijke natuur volkomen en zonder zonden.

381

Welke kenmerken heeft de kerk van Jezus Christus?

Zowel de zichtbare als de onzichtbare kant van de kerk van Christus heeft vier kenmerken: eenheid, heiligheid, algemeenheid en apostoliciteit. Deze kenmerken van de kerk worden 'notae ecclesiae' genoemd.

382

Wat betekent: 'Eenheid van de kerk van Christus'?

Er is één kerk omdat er één God is. De kerk getuigt van de eenheid van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, die in de kerk werkzaam is. Jezus heeft de onderlinge eenheid en de liefde voor elkaar genoemd als herkenningsteken van degenen die Hem toebehoren en navolgen. Zo komt in de kerk het wezen van God openbaar: 'God is liefde. Wie in de liefde blijft, blijft in God, en God blijft in hem' (1 Joh. 4:16).

→ *triniteit: zie vraag 61 e.v.*

383

Wat betekent: 'Heiligheid van de kerk van Christus'?

De kerk is heilig, omdat de drie-enige God heilig is. Hij werkt in de kerk van Christus in woord en sacrament.

384

Wat betekent: 'Algemeenheid van de kerk van Christus'?

De kerk is algemeen, omdat God er voor alle mensen is, voor levenden en voor doden. De verkondiging van het evangelie is niet aan grenzen gebonden.

385

Wat betekent: 'Apostoliciteit van de kerk van Christus'?

De kerk is apostolisch, omdat in de kerk de apostolische leer wordt verkondigd en het apostolische ambt erin werkzaam is.

386

Waar zijn de vier kenmerken van de kerk van Jezus Christus aanwezig?

De vier kenmerken van de kerk van Jezus Christus - eenheid, heiligheid, algemeenheid en apostoliciteit - zijn in de verschillende christelijke kerken op verschillende wijze en in verschillende mate aanwezig.

Het meest duidelijk zijn deze kenmerken van de kerk van Jezus Christus aanwezig waar apostelen werkzaam zijn. Zij dienen levenden en ontslapenen de drie sacramenten toe en verkondigen het woord van God met als zwaartepunt de spoedige wederkomst van Christus. Hier is het verlossingswerk van de Heer opgericht.

Onder het begrip 'verlossingswerk van de Heer' wordt over het algemeen de heilsdaad van Jezus verstaan, die al is afgesloten. Hier wordt met dit begrip het deel van de kerk bedoeld waarin

apostelen werkzaam zijn en de heilsgaven schenken die dienen voor de voorbereiding van de eerstelingen, de bruid van Christus.

387

Welke taken worden vervuld in het verlossingswerk van de Heer?

In het verlossingswerk van de Heer brengt Jezus Christus door apostelen Zijn bruidsgemeente bijeen en bereidt deze voor op Zijn spoedige wederkomst. Tegenwoordig worden deze taken uitgevoerd door de apostelen die in de Nieuw-Apostolische Kerk werkzaam zijn.

→ *voorbereiding van de bruidsgemeente:*
zie vraag 214, 402, 562 e.v.

388

Vanaf wanneer openbaarde de kerk van Jezus Christus zich?

De kerk van Jezus Christus heeft zich voor het eerst met Pinksteren, met de uitstorting van de Heilige Geest, geopenbaard. Apostel Petrus predikte en ca. 3000 mensen kwamen tot het geloof. Ze lieten zich dopen en vormden samen met de apostelen de eerste christelijke gemeente. Dit gebeurde in Jeruzalem.

389

Wat kenmerkte de eerste christenen?

De eerste christenen 'bleven trouw aan het onderricht van de apostelen, vorm-

den met elkaar een gemeenschap, braken het brood en wijdden zich aan het gebed' (Hand. 2:42). Dit is van doorslaggevende betekenis voor de kerk van Jezus Christus.

390

Waar staan overleveringen over de ontwikkeling van de eerste gemeenten?

Het Nieuwe Testament geeft een inblik in de ontwikkeling van de eerste gemeenten, namelijk in de Handelingen en de brieven van de apostelen.

391

Hoe ontwikkelde de kerk van Jezus Christus zich?

Vanaf Pinksteren, toen de Heilige Geest werd uitgestort, ontwikkelde de kerk van Jezus Christus zich: apostelen en andere ambten waren hierin werkzaam. Het evangelie werd verkondigd en de sacramenten werden toegediend.

Overal in het Romeinse Rijk ontstonden gemeenten, het christendom breidde zich uit onder joden en heidenen.

Het **Romeinse Rijk** beheerste ten tijde van de eerste christenen de wereld. Het omvatte het gebied rondom de Middellandse Zee en het Nabije Oosten. Voor de uitbreiding van het evangelie was het Romeinse Rijk met zijn goede verkeerswegen en de uniforme taal - Grieks, later Latijn - van groot voordeel.

392

In welke richtingen werd het evangelie door de apostelen verspreid?

In lijn met de zendingsopdracht die Jezus Christus hun had gegeven - alle volken te onderwijzen en te dopen - werkten de apostelen in verschillende gebieden. Vooral de apostelen Petrus en Jakobus verkondigden het evangelie onder de joden, de apostelen Paulus en Barnabas reisden naar heidense landen rond de Middellandse Zee. Het evangelie werd verspreid tot in landen in Azië en Afrika, gemeenten ontstonden in Egypte, Turkije, Griekenland, Italië, Libië, Macedonië, Syrië en Cyprus.

→ *zendingsopdracht:*
zie vraag 159, 434, 486

393

Hoe verliepen de missiewerkzaamheden?

De apostelen namen in dienst van Christus moeite, inspanningen en kwellingen op zich. In 2 Korintiërs 11:25-28 heeft apostel Paulus zijn ervaringen beschreven: '[...] ik ben driemaal met stokslagen gestraft, ik ben eenmaal met stenen begogeld en heb driemaal schipbreuk geleden. Eén keer heb ik een heel etmaal op zee rondgedreven. Voortdurend was ik onderweg, bedreigd door rivieren, rovers, volksgenoten en vreemdelingen, in gevaar in de stad, in de woestijn, op zee en te midden van schijngelovigen. Ik heb gezwoegd en geploeterd, vaak zonder te slapen, hongerig en dorstig, vaak zonder te eten, verkleumd en zonder kleren. En dan laat ik al het andere nog

buiten beschouwing: de druk waaronder ik dagelijks sta vanwege mijn zorg voor de gemeenten.'

Vanwege vervolgingen vluchtten vele gelovigen weg uit Jeruzalem (Hand. 8:1; 11:19). Ook in hun nieuwe omgeving maakten zij mensen bekend met het christelijke geloof en verkondigden het woord van de Heer; Filippus deed dat bijv. in de hoofdstad van Samaria.

Het begrip '**missie**' komt uit het Latijn en betekent 'zending', 'opdracht'. Dit begrip wordt gebruikt wanneer niet-christenen worden gewonnen voor het christelijke geloof, het evangelie.

394

Wat is overgeleverd over het einde van de eerste apostelen?

In de Heilige Schrift zijn maar enkele aanknopingspunten te vinden. Uit niet-Bijbelse teksten blijkt dat veel apostelen de martelaarsdood stierven. Johannes leefde en werkte waarschijnlijk het langste van alle apostelen. Na de vernietiging van Jeruzalem (70 na Chr.) verbleef hij in Anatolië en werkte voor- namelijk in de gemeente Efeze.

'**Martelaar**' is afgeleid van het Griekse 'martyr' en betekent 'getuige'. Met de term 'martelaren' ('bloedgetuigen') worden mensen aangeduid die vanwege hun geloof lijden of zelfs een gewelddadige dood sterven. Een voorbeeld daarvan is de diaken Stefanus, die werd gestenigd omdat hij zijn geloof in Jezus Christus beleed. Van zijn steniging wordt in Handelingen 7 verslag gedaan.

395

Wat gebeurde er na de dood van de eerste apostelen?

Na de dood van de eerste apostelen werd het ambt waaraan Jezus het beheer over de sacramenten, de vergeving van zonden en de verkondiging van het evangelie had toevertrouwd, niet meer bekleed. De gave van de Heilige Geest kon derhalve niet meer worden toegediend. Ook konden er geen andere ambtsgevaren meer uit het apostelambt voortkomen. Desondanks werd het evangelie verder verkondigd. Gelovige mensen verspreidden het evangelie en de christelijke waarden.

396

Hoe verging het de leden van de eerste christelijke gemeenten?

De leden van de eerste christelijke gemeenten werden in heidense landen vervolgd als godloochenars omdat ze niet de goden vereerden, waarin men daar geloofde. Men gaf de christenen ook de schuld van misoogsten, aardbevingen en overstromingen - wat telkens weer aanleiding was om hen te vervolgen. De Romeinse keizers probeerden het christendom uit te roeien. De eerste christenvervolging (door keizer Nero) vond plaats in Rome in 64 na Chr.

397

Groeide de kerk van Jezus Christus verder?

Ja, ook na de dood van de eerste apostelen en ondanks de christenvervolgingen groeide de kerk. Mensen die in Je-

zus Christus geloofden en Hem als hun Heer beleden, ontvingen het sacrament van de Heilige Waterdoop. Zo werden ze opgenomen in het lichaam van Christus. Op deze manier heeft de kerk van Jezus Christus zich over de hele wereld verspreid.

→ **lichaam van Christus:**
zie vraag 374 en 375

398

Hoe ontwikkelde de christelijke leer zich?

In de prediking kwam geleidelijk aan de verwachting van de spoedige wederkomst van Christus op de achtergrond. Het geloof in het leven en de werkzaamheid van Gods Zoon, in Zijn dood en Zijn opstanding werd echter levend gehouden.

De vroegchristelijke belijdenissen werden, geïnspireerd door de Heilige Geest, vastgelegd. Tijdens kerkelijke vergaderingen (concilies) werd de leer van de drie-eenheid van God en die van de twee naturen van Jezus Christus geformuleerd en als bindend verklaard voor het christelijke geloof.

→ **drie-eenheid van God:**
zie vraag 61 e.v.

→ **vroegchristelijke belijdenissen:**
zie vraag 33 e.v.

→ **concilie:** zie toelichting bij vraag 33

399

Wanneer kreeg de kerk van Christus weer apostelen?

Nadat de apostelen van de eerste apostolische tijd waren gestorven, werd het

apostelambt niet meer bekleed. Het apostelambt zelf bleef echter onveranderd bestaan. In 1832 heeft God opnieuw iemand met dit ambt bekleed.

400

Hoe vond de herbekleding van het apostelambt plaats?

Gelovigen van verschillende confessies in Engeland, Schotland en Duitsland baden en hoopten dat de Heilige Geest weer versterkt, zoals in de tijd van de eerste apostelen, zou gaan werken. Daarmee was de verwachting verbonden dat God weer apostelen zou zenden.

Uiteindelijk werd in 1832 in Londen een gelovige man, John Bate Cardale, door de Heilige Geest in het apostelambt geroepen en door Henry Drummond apostel genoemd. Met Kerst 1832 verrichtte John Bate Cardale met een wijding zijn eerste ambts-handeling als apostel.

→ **confessie:**
zie toelichting bij vraag 36

401

Wat betekende de herbekleding van het apostelambt voor de kerk van Christus?

Met de nieuwe roeping van apostelen waren er weer mannen die het apostelambt droegen in de kerk van Christus. Het ambt dat gevolmachtigd is alle sacramenten toe te dienen, de zekerheid van de spoedige wederkomst van Christus levend houdt en de bruidsgemeente hierop voorbereidt was nu weer bekleed, net als in de oprichtingsfase van de kerk van

Christus. De gave van de Heilige Geest werd weer toegediend. Eveneens werd de zondevergeving weer door apostelen verkondigd en vonden er weer wijdingen plaats.

402

Welke taken hebben de apostelen in de kerk van Jezus Christus?

Jezus Christus regeert Zijn kerk. Hij bedient zich daarbij van apostelen. Het apostelambt is het oorspronkelijke ambt van de kerk. Het is het enige ambt dat Jezus zelf heeft gegeven. De belangrijkste taken van de apostelen zijn de verkondiging van het evangelie aan alle volken, de verkondiging van de zondevergeving, de toediening van de sacramenten aan levenden en ontslapenen en de wijding van ambtsdragers. Zo wordt door de werkzaamheid van de apostelen de bruidsgemeente bijeengebracht en voorbereid op de wederkomst van Christus.

→ **apostolaat:** zie vraag 424 e.v., 433 e.v., 453 e.v.

403

Waar zijn tegenwoordig apostelen werkzaam?

De apostelen zijn tegenwoordig werkzaam in de Nieuw-Apostolische Kerk. Het apostelambt is echter niet alleen voor de Nieuw-Apostolische Kerk gegeven maar voor de kerk van Jezus Christus in haar totaliteit. Het apostelambt heeft de opdracht in alle delen van de kerk door te dringen.

De apostelen zijn naar alle volken gezonden. Ze vervullen deze opdracht

door in alle landen op aarde gemeenten te stichten en de gelovigen naar Jezus Christus te leiden.

404

Wie dient de sacramenten toe in de kerk van Jezus Christus?

Het toedienen van alle sacramenten - Heilige Waterdoop, Heilig Avondmaal, Heilige Verzegeling - is toevertrouwd aan het apostelambt. De apostelen dienen de sacramenten ook toe aan ontslapenen.

De Heilige Verzegeling wordt alleen toegediend door apostelen.

De Heilige Waterdoop en het Heilig Avondmaal worden in de Nieuw-Apostolische Kerk ook toegediend door priesterlijke ambtsdragers in opdracht van de apostelen.

De Heilige Waterdoop is aan de kerk van Christus in haar totaliteit toevertrouwd. Overal waar in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest met water wordt gedoopt, worden gelovige mensen toegevoegd aan de kerk van Jezus Christus.

→ **sacramenten:** zie vraag 472

→ **Heilige Verzegeling:** zie vraag 440

405

Wat gebeurt er met de kerk bij de wederkomst van Christus?

Bij de wederkomst van Christus wordt een gedeelte van de kerk, de bruidsgemeente (eerstelingen), weggenomen. Dit gedeelte zal met Jezus Christus de 'bruiloft' in de hemel vieren (vgl. Openb. 19:6-7).

Het andere gedeelte van de kerk blijft achter op aarde en moet zich staande houden in zware verdrukkingen die zich tegen de christenen zullen richten die nog op de aarde zijn (vgl. Openb. 12).

→ **bruidsgemeente, bruiloft in de hemel:** zie vraag 214, 251, 402, 562 e.v.

'Halleluja! De Heer, onze God, de Almachtige, heeft het koningschap op zich genomen. Laten we blij zijn en jubelen, laten we Hem de eer geven! Want de bruiloft van het Lam is gekomen en Zijn bruid staat klaar'
Openb. 19:7

'Toen de draak zag dat hij op de aarde gegooid was, achtervolgde hij de vrouw die een zoon geboort had. [...] De draak was woedend op de vrouw en ging weg om strijd te leveren met de rest van haar nageslacht, met allen die zich aan Gods geboden houden en bij het getuigenis van Jezus blijven'
Openb. 12:13 en 17

406

Horen alle gedoopten bij de kerk van Christus?

Allen die in Jezus Christus geloven en Gods Zoon belijden als hun Heer behoren tot de kerk van Jezus Christus. Ze zijn gedoopt in de naam van de drie-enige God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Maar lang niet alle gedoopten geloven en belijden hun geloof. Dientengevolge behoren niet alle gedoopten tot de kerk van Christus.

407

Waarom zijn er verschillende geloofsgemeenschappen?

De veelheid aan geloofsgemeenschappen (denominaties) is veroorzaakt door verschillende interpretaties van het evangelie, evenals door culturele, sociale en historische verschillen.

→ **denominatie:**

zie toelichting bij vraag 365

Alles wat mensen vormgeven kan in algemene zin worden aangeduid als 'cultuur'. Mensen en volken worden cultureel verschillend gekenmerkt: door hun leefwijze, hun geschiedenis, hun ervaringen, hun religieuze en politieke achtergrond, hun gewoontes, waarden, maatstaven, overtuigingen enz.

Het woord 'sociaal' is afgeleid van het Latijnse 'socius' en betekent 'gezamenlijk, verbonden'. Het wordt gebruikt wanneer men wil uitdrukken dat het leven van iemand op de naaste en op de gemeenschap is gericht en dat hij voor anderen zorgt.

408

Waar is de kerk van Jezus Christus waar te nemen?

De kerk van Christus kan worden waargenomen waar eenheid, heiligheid, algemeenheid en apostoliciteit - in verschillende mate - aanwezig zijn.

De kerk van Christus openbaart zich het duidelijkst waar het apostelambt, de toediening van de drie sacramenten aan levenden en ontslapenen en de juiste verkondiging van het woord aanwezig zijn. Daar is het verlossingswerk van de Heer, waarin de bruid van Christus wordt voorbereid op de bruiloft in de hemel.

→ **kenmerken van de kerk (eenheid, heiligheid, algemeenheid en apostoliciteit):** zie vraag 381

→ **verlossingswerk van de Heer:** zie vraag 386 en 387

409

Wat kan worden gezegd over de toekomst van de kerk van Jezus Christus?

Bij de wederkomst van Christus wordt een gedeelte van de kerk - de bruidsgemeente - weggenomen. Een ander deel blijft op aarde achter en moet proberen staande te blijven in anti-christelijke verdrukkingen. In het Vredesrijk komt de kerk openbaar doordat het koninklijk priesterschap alle mensen die ooit hebben geleefd bekend maakt met het evangelie. In de nieuwe schepping wordt God voor eeuwig aanbeden en geloofd.

→ *Vredesrijk*: zie vraag 575 e.v.

→ *koninklijk priesterschap*:
zie vraag 574 en 577

→ *nieuwe schepping*: zie vraag 581

410

Wat verbindt de afzonderlijk geloofsgemeenschappen met elkaar?

Verbindende elementen van de afzonderlijke geloofsgemeenschappen zijn de Doop in de naam van God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, het belijden van Jezus Christus en het geloof in de drie-enige God.

De kerk kan worden ervaren als een gemeenschap van geloof, hoop en liefde door de gedoopten die naar hun geloof leven en Christus als hun Heer belijden.

HET AMBT

Apostolat

Ordination Petrus

Wirken der Apostel

Stammapostel

Amtsträger

dienen Felsenamt

Erstlinge

411

Wat wordt verstaan onder het begrip 'ambt'?

Over het algemeen wordt onder het begrip 'ambt' een functie of officiële positie verstaan waaraan concrete taken en verantwoordelijkheden zijn verbonden. In ruimere zin beschikken dragers van een ambt over de autoriteit een gemeenschap te leiden en beslissingen te nemen.

412

Wat is een geestelijk ambt?

Een geestelijk ambt is de door ambtswijding ontvangen volmacht, zegening en heiliging om te dienen in de kerk van Christus. Het geestelijke ambt wordt uitgeoefend in de kracht van de Heilige Geest.

→ **volmacht:** zie toelichting bij vraag 415

→ **zegening en heiliging:** zie vraag 416 en 417

→ **wijding:** zie vraag 462 e.v.

413

Wat is de oorsprong van het geestelijke ambt?

Het geestelijke ambt heeft zijn oorsprong in de zending van Jezus Christus door God, de Vader. Jezus Christus is dus de gezant van God. In die hoedanigheid is Hij gevolmachtigd, gezegend en geheilgd om de mensen te verlossen. De apostelen zijn gezanten van Jezus Christus.

Het geestelijke ambt staat altijd in relatie tot Jezus Christus en de door Hem gezonden apostelen. Er is dus een verband tussen ambt en apostolaat: daar waar het apostelambt werkzaam is, is het geestelijke ambt.

414

Zijn er in het Oude Testament al verwijzingen naar het geestelijke ambt?

In het Oude Testament zijn in de vorm van de werkzaamheid van koningen, priesters en profeten al verwijzingen naar het geestelijke ambt: de koning regeert, de priester dient de zegen van God toe en de profeet verkondigt de wil van God. Deze ambten zijn verwijzingen naar het geestelijke ambt.

In Jezus Christus bevindt zich alles wat in het oudtestamentische ambt in aanleg aanwezig was - Hij is gelijktijdig koning, priester en profeet.

415

Wat verstaan wij onder 'gevolmachtigd worden' voor een geestelijk ambt?

Een geestelijk ambt wordt in opdracht van Jezus Christus door een apostel geschonken. Degene die het ambt ontvangt, deelt daardoor in de volmacht van de apostel. In opdracht van de apostel moet hij gebruik maken van deze volmacht. Daarmee handelt hij in naam van de apostel en vertegenwoordigt hem binnen het kader dat voor het betreffen-

de ambt is vastgelegd. Tenslotte zendt de apostel de ambtsdragers uit. De gezondene draagt verplichtingen tegenover zijn zender en moet aan hem verantwoording afleggen.

Voorbeelden voor handelen met volmacht:

Wanneer de apostel de zondevergeving verkondigt, handelt hij op basis van de volmacht van Jezus Christus (zie vraag 424). Daarom verkondigt de apostel de zondevergeving met de woorden: 'Nu verkondig ik u de blijde boodschap: in de naam van onze Heer Jezus Christus, de Zoon van de levende God, zijn u de zonden vergeven.'

Wanneer de priesterlijke ambtsdrager de zondevergeving verkondigt, handelt hij plaatsvervangend voor de apostel. Daarom verkondigt de priesterlijke ambtsdrager de zondevergeving met de woorden: 'In opdracht van mijn zender, de apostel, verkondig ik u de blijde boodschap: in de naam van onze Heer Jezus Christus, de Zoon van de levende God, zijn u de zonden vergeven.'

416

Wat verstaan wij onder 'zegening' voor een geestelijk ambt?

Door de wijding worden talenten van de ontvanger van het ambt opgewekt, versterkt, vermeerderd en in dienst van de Heer gesteld. Bovendien worden door de zegen nog extra krachten toegediend.

417

Wat verstaan wij onder 'heiliging' voor een geestelijk ambt?

Bij de wijding wordt de ambtsdrager deelgenoot van de heiligheid van God - het ambt is heilig, de drager van het ambt blijft een zondige mens. De ambtsdrager kan ook heilige handelingen in de kracht van de Heilige Geest verrichten en God en de gemeente dienen.

418

Wat verstaan wij onder 'opdrachten' in de kerk van Jezus Christus?

Elke gedoopte is geroepen de Heer te dienen door praktische liefde voor de naaste en het belijden van het geloof (vgl. Joh. 12:26).

'Opdrachten' zijn taken en verantwoordelijkheden die in de kerk van Jezus Christus aan gemeenteleden worden toegewezen voor het welzijn van de gelovigen en bijdragen aan de verkondiging van het evangelie. Dergelijke opdrachten worden overal uitgeoefend waar gedoopten hun geloof in Jezus Christus als hun Heer in woord en daad belijden.

419

Waarin onderscheiden opdrachten in de kerk van Jezus Christus zich van een geestelijk ambt?

Opdrachten onderscheiden zich van een geestelijk ambt doordat ze zonder wijding kunnen worden uitgeoefend.

420

Worden in de Nieuw-Apostolische Kerk opdrachten uitgeoefend zonder wijding?

Ja, in de Nieuw-Apostolische Kerk worden opdrachten zonder wijding uitgeoefend. Hiertoe behoren kerkelijke taken zoals het geven van religieus onderricht aan kinderen en jonge mensen, het muzikaal mede vormgeven van erediensten en het bezoeken van zieken.

421

Welk ambt heeft Jezus Christus ingesteld?

Jezus Christus heeft slechts één ambt rechtstreeks aan Zijn kerk gegeven: het apostelambt. Hij heeft de apostelen gevolmachtigd, gezegend, geheiligd en met de Heilige Geest toegerust: 'Zoals de Vader Mij heeft uitgezonden, zo zend Ik jullie uit. Na deze woorden blies Hij over hen heen en zei: "Ontvang de Heilige Geest. Als jullie iemands zonden vergeven, dan zijn ze vergeven; vergeven jullie ze niet, dan zijn ze niet vergeven"' (Joh. 20:21-23). Hij vertrouwdde de apostelen het beheer over de sacramenten toe. Op deze manier werd Zijn offer toegankelijk gemaakt voor de mensen (vgl. Matt. 28:19-20).

Het begrip 'apostolaat' wordt vooral gebruikt voor de dragers van het apostelambt in hun totaliteit (apostolaat = de apostelen van Jezus). De priesterlijke ambtsdragers en de diakenen handelen in opdracht van het apostolaat en nemen taken waar in de zielzorg, prediking en toediening van de sacramenten.

Dat de apostelen zijn gevolmachtigd de **sacramenten te beheren**, betekent dat de apostelen van Jezus Christus de opdracht hebben de sacramenten toe te dienen. Hoewel niet alle sacramenten door de apostelen zelf worden toegediend, staan ze toch altijd in een relatie tot het apostelambt (zie ook vraag 424).

422

Vanaf wanneer was het apostelambt werkzaam in de kerk?

De werkzaamheid van het apostelambt in de kerk begon met Pinksteren. Jezus Christus had het ambt zelf al eerder aan Zijn apostelen gegeven.

'Hij stelde twaalf van hen aan als apostel; ze moesten Hem vergezellen, en Hij wilde hen ook uitzenden om het goede nieuws bekend te maken. Ze kregen de macht om demonen uit te drijven'
Marc. 3:14-15

423

Wat betekent 'apostel'?

Het woord 'apostel' betekent 'gezant' en gaat terug op het Griekse woord 'apóstolos'. De apostelen zijn de gezanten van

424

Welke taken hebben de apostelen?

De apostelen zijn door Jezus Christus gezonden om het door Hem gebrachte offer en het heil dat daaruit voortkomt voor de mens toegankelijk te maken

Na Zijn opstanding gaf Jezus de apostelen de volmacht de zondevergeving te verkondigen. Zij moeten in Zijn opdracht de sacramenten toedienen, het evangelie verkondigen en de gelovigen voorbereiden op Zijn wederkomst.

425

In wiens volmacht handelen de dragers van het apostelambt?

De apostelen zijn gezanten van Jezus Christus, zij handelen in Zijn naam. Hij heeft de apostelen gevolmachtigd de taken uit te voeren die uit Zijn ambten (koning, priester en profeet) voortkomen. Ze moeten de heerschappij van Christus uitoefenen, de goddelijke zegen toedienen en het evangelie van Christus verkondigen.

De autoriteit die het apostelambt heeft, komt uitsluitend voort uit Jezus Christus. Het apostelambt is volledig van Hem afhankelijk.

426

Welke aanduidingen zijn er in het Nieuwe Testament voor het apostelambt?

Het apostelambt wordt aangeduid als 'ambt van het Nieuwe Verbond', 'ambt van de Geest', 'ambt van de gerechtigheid', 'ambt van de verzoening' en 'ambt van het woord'.

427

Wat betekent: 'ambt van het Nieuwe Verbond'?

Met deze aanduiding, die teruggaat op 2 Korintiërs 3:6, wordt een grens getrokken ten opzichte van het Oude Verbond: daar gold de wet van Mozes, die zich beperkte tot het volk Israël. In het Nieuwe Verbond is de boodschap van de genade van God, het evangelie, dat de apostelen verkondigen bepalend. Het ambt van het Nieuwe Verbond is bovendien onder alle volkeren werkzaam.

428

Wat betekent: 'ambt van de Geest'?

Het 'ambt van de Geest' is het ambt dat 'de Geest brengt' (2 Kor. 3:8). Door het toedienen van de gave van de Heilige Geest ontvangt degene die met water is gedoopt het kinschap Gods en de voorwaarden voor het eerstelingschap.

Met 'eerstelingschap' worden de 'eerstelingen' in hun totaliteit bedoeld. Het beeld van de 'eersteling' gaat terug op Openbaring 14:4. Daarmee worden degenen aangeduid die Jezus Christus

bij Zijn wederkomst tot zich neemt. Ze zijn identiek aan de 'bruidsgemeente' (zie vraag 562 e.v.).

429

Wat betekent: 'ambt van de gerechtigheid'?

Het apostelambt maakt de mens ervan bewust dat hij een zondaar is en Gods genade nodig heeft. Het geloof in Jezus Christus en het aanvaarden van Zijn offer leiden tot de gerechtigheid die voor God geldt. Het apostelambt is dus het ambt dat gerechtigheid brengt (2 Kor. 3:9).

430

Wat betekent: 'ambt van de verzoening'?

Het apostelambt waaraan 'de verkondiging van de verzoening [is] toevertrouwd' (2 Kor. 5:18-19) spoort aan boete te doen en maakt het de gelovige mogelijk in de zondevergeving en de viering van het Heilig Avondmaal deel te hebben aan het offer van Christus. 'Verzoening' is er uiteindelijk op gericht de ongestoorde verhouding tussen de mens en God en tussen de mensen onder elkaar te herstellen.

431

Wat betekent: 'ambt van het woord'?

In Johannes 1:1-14 wordt Gods Zoon aangeduid als 'Woord' (Logos). Door dit 'Woord' is alles geschapen.

Het apostelambt heeft deel aan het 'woord' want de Heer (Logos) heeft de

apostelen ook de opdracht gegeven te onderwijzen. In deze zin moet ook Handelingen 6:4 worden verstaan: '[...] terwijl wij ons zullen wijden aan het gebed en aan de verkondiging van het woord van God.'

→ *logos*: zie vraag 101

432

Hoe worden apostelen ook genoemd?

Apostelen worden ook genoemd:

- *Gezanten van Christus*: de uitspraak 'Wij zijn gezanten van Christus, God doet door ons Zijn oproep. Namens Christus vragen wij ...' (2 Kor. 5:20) brengt tot uitdrukking dat Jezus Christus door de apostelen in Zijn kerk werkzaam is.
- *Beheerders over Gods geheimen*: een 'beheerder' (1 Kor. 4:1) is ergens verantwoordelijk voor, in het geval van de apostelen is dit de gemeente. In de gemeente letten de apostelen erop dat de prediking overeenkomt met het evangelie en dat de sacramenten in de zin van Jezus Christus worden toegediend. De apostelen wijden ambtsdragers en zorgen voor de orde in de gemeente.

433

Wat is een ander belangrijk kenmerk van het apostelambt?

Een ander belangrijk kenmerk van het apostelambt is dat het de gelovigen voorbereidt op de wederkomst van Christus (2 Kor. 11:2).

434

Wie zond de apostelen uit?

Jezus Christus zelf zond de apostelen uit. Hij koos uit de kring van Zijn leerlingen twaalf mannen die Hij als apostel aanstelde (vgl. Marc. 3:13-19). Op hen waren de woorden van Jezus van toepassing:

- 'Wie jullie ontvangt ontvangt Mij, en wie Mij ontvangt ontvangt Hem die Mij gezonden heeft' (Matt. 10:40).
- 'Ga dus op weg en maak alle volken tot Mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat Ik jullie opgedragen heb. En houd dit voor ogen: Ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld' (Matt. 28:19-20).

435

Hoe heetten de eerste twaalf apostelen?

De eerste apostelen heetten: Simon, met de bijnaam 'Petrus', Andreas, Jakobus, Johannes, Filippus, Bartolomeüs, Thomas, Matteüs, Jakobus, Taddeüs, Simon Kananeüs en Judas Iskariot (vgl. Matt. 10:2-4). Deze apostelen worden ook wel 'de twaalf' genoemd, ook nog na het verraad van Judas Iskariot.

436

Waren er behalve hen nog andere apostelen in de begindagen van de kerk?

Ja, naast de twaalf apostelen noemt het Nieuwe Testament nog: Mattias (Hand.

1:15-26), Barnabas (Hand. 13:1-4; 14:4 en 14), Paulus (1 Kor. 9:1-16; 2 Kor. 11) en Jakobus, de broer van de Heer (Gal. 1:19; 2:9). Ook Silvanus en Timoteüs worden aangeduid als apostel (1 Tess. 1:1; 2:7), evenals Andronikus en Junia (Rom. 16:7).

Het is opvallend dat alleen bij Mattias als voorwaarde voor de beroeping tot apostel werd verlangd dat hij ooggetuige was geweest van Jezus' werkzaamheid (Hand. 1:21-22).

437

Werd aan een van de apostelen een bijzondere positie toegekend?

Ja, in aanwezigheid van de andere apostelen gaf Jezus Christus een bijzondere volmacht aan Simon Petrus. Simon werd de 'rots' (Petrus) genoemd en aan hem werd de 'sleutelvolmacht' gegeven.

Ook vertrouwde de Heer hem de zorg over Zijn 'lammeren en schapen', dus de gemeente, toe (Joh. 21:15-17). De Heer richtte tot hem de woorden: 'Simon, Simon, weet dat Satan jullie voor zich heeft opgeëist om jullie als graan te mogen zeven. Maar Ik heb voor je gebeden opdat je geloof niet zou bezwijken. En als jij eenmaal tot inkeer bent gekomen, moet jij je broeders sterken' (Luc. 22:31-32).

→ **sleutelvolmacht, rotsambt:**

zie vraag 457, 458 en toelichtingen

'[...] jij bent Petrus, de rots waarop Ik Mijn kerk zal bouwen, en de poorten van het dodenrijk zullen haar niet kunnen overweldigen'

Matt. 16:18

438

Waaruit blijkt de bijzondere positie van apostel Petrus na Jezus' hemelvaart?

De bijzondere positie van apostel Petrus na de hemelvaart van de Heer blijkt uit het feit dat

- hij ervoor zorgde dat Judas Iskariot in de kring van de apostelen werd vervangen (vgl. Hand. 1:15-26);
- hij op het pinksterfeest de prediking hield (vgl. Hand. 2:14);
- de Heer aan hem openbaarde dat het heil in Christus ook voor heidenen is bedoeld (vgl. Hand. 10).

439

Welk nieuwtestamentisch boek beschrijft het meest uitvoerig de werkzaamheid van de apostelen?

Lucas beschrijft in de Handelingen het meest uitvoerig de werkzaamheid van de apostelen. Zo worden in Handelingen 11:1-18 en 15:1-29 vergaderingen beschreven die onder leiding van apostelen stonden, waarin o.a. werd vastgelegd dat ook gelovige heidenen tot de gemeente van Christus konden behoren. De apostelen namen dus gezamenlijk beslissingen die een verstrekkende uitwerking op de christelijke gemeente hadden.

440

Wie diende volgens het Nieuwe Testament de gave van de Heilige Geest toe?

Uit Handelingen 8:15-18 blijkt dat de toediening van de gave van de Heilige Geest aan het apostelambt is gebonden. Filippus predikte in Samaria en doopte de gelovigen met water. De apostelen hoorden daarvan en zonden daarop Petrus en Johannes naar Samaria. Ze baden 'dat ook de Samaritanen de Heilige Geest mochten ontvangen, want deze was nog op niemand van hen neergedaald; ze waren alleen gedoopt in de naam van de Heer Jezus. Na het gebed legden Petrus en Johannes hun de handen op, en zo ontvingen ze de Heilige Geest'.

Dit wordt onderstreept in Handelingen 19:6: 'En toen Paulus hun de handen had opgelegd daalde de Heilige Geest op hen neer.'

441

Wat waren andere belangrijke taken van de apostelen?

Een belangrijke taak was te verkondigen dat Jezus Christus onder hen had gewerkt, was gestorven en uit de dood was opgestaan (vgl. Hand. 13:26-41; 17:1-4). Ze bestreden dwaalleren die dit ontken- den (vgl. 1 Kor. 15:3-8; 1 Joh. 4:1-6).

442

Welke verwachting stond destijds al centraal in de prediking van de apostelen?

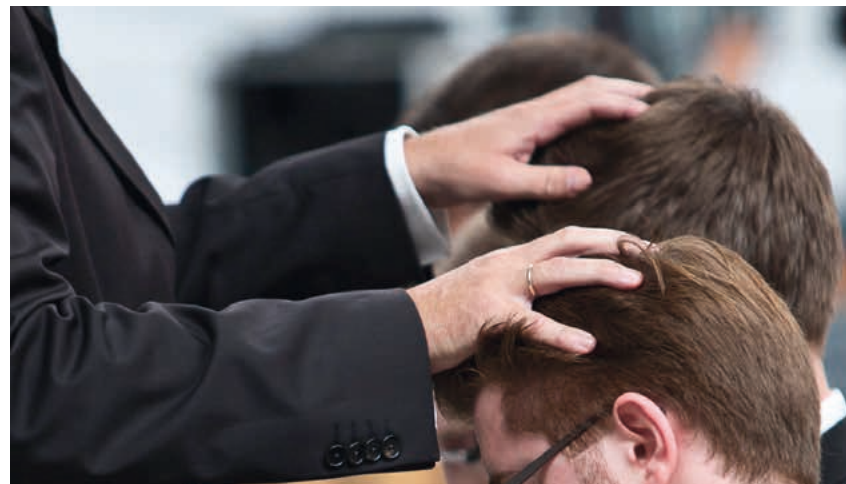
De apostelen verwachtten de wederkomst van Christus tijdens hun leven en bereidden de gelovigen hierop voor (1 Tess. 4:14-18). Daaruit blijkt dat het tot de essentie van het apostelambt behoort de wederkomst van Christus te verkondigen en de gemeenten daarop voor te bereiden.

443

Welk ambt is als eerste uit het apostelambt voortgekomen?

Na Pinksteren begonnen de apostelen hun opdracht uit te voeren en het evangelie te verkondigen. Al snel werd duidelijk dat ze hulp nodig hadden en hiertoe werden zeven mannen uitgekozen. De apostelen baden en legden hun de handen op en zo werden ze gezegend voor hun opdracht. Deze zeven mannen worden aangeduid als de eerste diakenen.

'Ze lieten deze mannen plaatsnemen voor de apostelen, die een gebed uitspraken en hun daarna de handen oplegden'
Hand. 6:6

444

Wat is af te leiden uit de handelwijze van de apostelen bij de wijding van de eerste diakenen?

Uit deze handelwijze is af te leiden dat voor een wijding handoplegging en gebed door een apostel nodig zijn.

445

Zijn uit het apostelambt nog andere ambten voortgekomen?

Ja, apostelen en andere gelovigen stichtten nieuwe gemeenten die geestelijk moesten worden verzorgd door ambtsdragers. Daarvoor stelden de apostelen gemeentevorgangers aan die 'opzieners' of 'oudsten' werden genoemd. Bovendien werkten in de christelijke gemeenten in de begintijd profeten, evangelieverkondigers ('evangelisten'), herders en leraren (Ef. 4:11).

446

Hoe werden de gemeenten na de dood van de eerste apostelen geestelijk verzorgd?

Na de dood van de eerste apostelen ontstonden opdrachten met verschillende taken en benamingen. Zo werden de leden van de gemeenten geestelijk verzorgd.

→ *opdrachten: zie vraag 418 e.v.*

447

Bestond het apostelambt nog na de dood van de eerste apostelen?

Ja, hoewel de apostelen stierven, bleef het apostelambt bestaan. Het is door Jezus Christus voor Zijn kerk ingesteld. Zelfs in de tijd waarin dit ambt op aarde niet werd bekleed, was het door Hem ingestelde ambt aanwezig.

De apostelen moeten Christus' getuigen zijn tot aan de voltooiing van de wereld (vgl. Matt. 28:19-20). Opdat

deze omvangrijke opdracht met het oog op Zijn wederkomst wordt uitgevoerd, zendt Jezus Christus ook in de huidige tijd apostelen.

'Voltooiing van de wereld': in de Griekse grondtekst staat in Matteüs 28:20 het begrip 'Aeon' waarmee een tijdperk, een lange periode of ook de 'voltooiing van de wereld' wordt bedoeld. In Handelingen 1:8 is sprake van 'de uiteinden van de aarde'; dit is geografisch bedoeld.

448

Tot wanneer duurde de onderbreking van de werkzaamheid van de apostelen?

Volgens gegevens die niet in de Bijbel zijn opgenomen, stierf Johannes als laatste van de vroegchristelijke apostelen aan het einde van de eerste eeuw. Tot aan de herbekleding van het apostelambt in de 19e eeuw was dus de werkzaamheid van de apostelen onderbroken.

→ **herbekleding van het apostelambt:**
zie vraag 400 en 603

449

Waarom werd de werkzaamheid van de apostelen onderbroken?

De onderbreking van de werkzaamheid van de apostelen berust op Gods wil; voor de mens blijft dit een mysterie.

Desondanks was de Heilige Geest ook in de tijd zonder apostelen werkzaam en zorgde Hij voor het behoud en de verkondiging van het evangelie.

450

Wanneer werd het apostelambt opnieuw bekleed?

Het apostelambt werd overeenkomstig Gods wil opnieuw door mensen bekleed toen de tijd was aangebroken voor het definitief bijeenbrengen en voorbereiden van de bruidsgemeente voor de wederkomst van Christus. Vanaf 1832 werd het apostelambt opnieuw bekleed.

Apostelen zijn dus werkzaam aan het begin van de kerk van Christus en in de tijd voor Christus' wederkomst om de bruidsgemeente voor te bereiden.

→ **bruidsgemeente:** zie vraag 562 e.v.

Onder 'bekleding door mensen' van het apostelambt moet worden verstaan dat er dragers van het apostelambt zijn. Zij zijn tot dit ambt geroepen en oefenen het uit in de gezindheid en geest van Jezus Christus.

451

Bestaat er een verschil in geestelijke volmacht tussen het apostelambt aan het begin en aan het einde van Gods verlossingswerk?

Nee, er bestaat wat opdracht en werkzaamheid betreft geen verschil in geestelijke volmacht. Het apostelambt is namelijk *eenmaal* door Jezus Christus voor Zijn kerk ingesteld.

→ **verlossingswerk van God / verlossingswerk van de Heer:**
zie toelichting bij vraag 386

452

Welke ambtsniveaus en ambten zijn er in de Nieuw-Apostolische Kerk?

In de Nieuw-Apostolische Kerk zijn drie ambtsniveaus met verschillende geestelijke volmachten: apostel, priesterlijk ambt en diaken.

- Tot het ambtsniveau apostel behoren: stamapostel, districtsapostel en apostel.
- Tot het ambtsniveau priesterlijk ambt behoren: opziener, districtsoudste, districtsevangelist, herder, gemeentevangelist en priester.
- Tot het ambtsniveau diaken behoren: diaken en onderdiaken.

→ **gevolmachtigd / volmacht:**
zie vraag 412 en 415 en
toelichting bij vraag 415

453

Welke taken heeft het apostolaat?

Jezus Christus heeft apostelen de taak gegeven te binden en ontbinden (vgl. Matt. 18:18), dus iets toe te staan of te verbieden. Daardoor wordt de leer vastgelegd en de ordening in de gemeenten bepaald.

Volgens het voorbeeld van Jezus zijn de apostelen dienaren (Joh. 13:15). Ze heersen niet over het geloof van de gemeente maar dragen bij aan de vreugde (2 Kor. 1:24) en moeten voor de gemeenteteen voorbeeld zijn in de navolging van Christus (vgl. 1 Kor. 11:1).

454

Waaruit komt de autoriteit van het apostelambt voort?

De autoriteit van het apostelambt komt voort uit de beroeping van de apostelen door Jezus Christus en de volmachten die de Heer in dit ambt heeft gelegd. De betekenis van het ambt wordt duidelijk in het hogepriesterlijk gebed van Jezus: 'Ik zend hen naar de wereld, zoals U Mij naar de wereld hebt gezonden. Ik heb Mij geheiligd omwille van hen, zo zullen ook zij door de waarheid geheiligd zijn' (Joh. 17:18-19).

455

Waarop is de werkzaamheid van de apostelen gericht?

De werkzaamheid van de apostelen is erop gericht het verlossingswerk van de Heer op te bouwen en te voltooiën. Daartoe behoort dat de sacramenten worden toegediend overeenkomstig de wil van Jezus Christus. De apostelen letten erop dat het evangelie onvervalst wordt verkondigd en dat de ordening van de gemeente God welgevallig is.

Bovendien moeten de apostelen de bruidsgemeente door de prediking van het evangelie, de verkondiging van de zondevergeving, de doop met water en de Heilige Geest evenals de viering van het Heilig Avondmaal voorbereiden op de wederkomst van de Heer.

→ **verlossingswerk van de Heer:**
zie toelichting bij vraag 386

456

Is het apostelambt gegeven voor de kerk van Christus in haar totaliteit?

Ja, het apostelambt is gegeven voor de kerk van Christus in haar totaliteit. Het heeft de taak het heil in Jezus Christus aan alle mensen aan te bieden. Apostel Paulus beschrijft zijn opdracht als apostel als volgt: 'Want de Heer heeft ons het volgende opgedragen: "Ik heb je bestemd tot een licht voor alle volken om redding te brengen, tot aan de uiteinden van de aarde"' (Hand. 13:47).

Het heil is alleen mogelijk door Gods Zoon. Het heil wordt door de apostelen in woord en sacrament aangeboden tot aan de wederkomst van Christus.

457

Waarop is het stamapostelambt gebaseerd?

De grondslag van het stamapostelambt is de opdracht die Jezus bij de instelling van de petrinische opdracht heeft gegeven. Jezus zei tegen Simon Petrus: 'En Ik zeg je: jij bent Petrus, de rots waarop Ik Mijn kerk zal bouwen, en de poorten van het dodenrijk zullen haar niet kunnen overweldigen. Ik zal je de sleutels van het koninkrijk van de hemel geven, en al wat je op aarde bindend verklaart zal ook in de hemel bindend zijn, en al wat je op aarde ontbindt zal ook in de hemel ontbonden zijn' (Matt. 16:18-19).

De '**petrinische opdracht**' is de fundamentele opdracht die Jezus Christus aan apostel Petrus heeft gegeven. Tot de petrinische opdracht behoort de zorg voor degenen die tot de kerk van Christus behoren, zoals de opgestane Jezus het aan Petrus opdroeg: 'Weid Mijn lammeren, weid Mijn schapen.' Ook de 'sleutelvolmacht' (zie vraag 459) hoort bij de petrinische opdracht.

458

Waarom wordt het stamapostelambt ook 'rotsambt' genoemd?

Jezus noemde apostel Simon de 'rots' waarop Hij Zijn kerk zou bouwen. Daarmee is door Gods Zoon een onlosmakelijke band gesmeed tussen het ambt van Petrus - het 'rotsambt' - en de kerk van Christus. Tegenwoordig oefent de stamapostel het 'rotsambt' uit.

'Petrus' is de Latijnse vorm van het Griekse woord '**petros**' = 'rots'. De rots is het zinnebeeld van stevigheid, onverzettelijkheid en bestendigheid dat Jezus in de Bergrede heeft gebruikt (vgl. Matt. 7:24-25).

459

Welke taken heeft de stamapostel?

De stamapostel bewaart het één zijn onder de apostelen. Hij sterkt de apostelen (vgl. Luc. 22:32) en 'weidt' de kudde van Christus (vgl. Joh. 21:15-17). Hij ziet erop toe dat het evangelie zuiver wordt verkondigd. Hij maakt vanuit de Heilige Geest inzichten en verbanden in de leer van de kerk toegankelijk en is verantwoordelijk voor de eensgezinde verspreiding ervan. Ook legt hij de kerkelijke orde vast.

Al deze taken vormen de 'sleutelvolmacht' van het stamapostelambt.

De stamapostel wijdt de apostelen in hun ambt. Samen met hen leidt hij de kerk.

'Ik bid niet alleen voor hen, maar voor allen die door hun verkondiging in Mij geloven. Laat hen allen één zijn, Vader' **Joh. 17:20-21**

'Ik zal je de sleutels van het koninkrijk van de hemel geven, en al wat je op aarde bindend verklaart zal ook in de hemel bindend zijn, en al wat je op aarde ontbindt zal ook in de hemel ontbonden zijn' **Matt. 16:19**

460

Welke taken heeft de districtsapostel?

De districtsapostel heeft - boven de taken die elke apostel heeft - binnen een bepaald gebied (werkgebied van een districtsapostel) de verantwoordelijkheid voor de (geestelijke) verzorging van de gemeenten. Bovendien is hij verantwoordelijk voor de geestelijke toerusting van de ambtsdragers.

'**Geestelijke toerusting**' voor een ambt betekent dat iemand het ambtsvermogen en de zegen van God ontvangt om de in het ambt gelegen volmacht voor de diaconale of priesterlijke dienst in de gezindheid van zijn zender uit te oefenen. Bovendien betekent geestelijke toerusting dat ambtsdragers worden onderwezen en voor hun taken worden versterkt.

461

Wie roept een gelovige tot een geestelijk ambt?

De roeping tot een geestelijk ambt berust niet op menselijke overwegingen maar op de wil van God. Het is de taak van de apostel de goddelijke wil te herkennen en in overeenstemming daarmee te handelen.

462

Wat verstaan wij onder 'wijding'?

Een wijding is de benoeming in een geestelijk ambt. Het is niet een sacrament maar een ambtshandeling.

→ **sacrament:** zie vraag 472 e.v.

→ **ambtshandeling:** zie vraag 660 e.v.

463

Hoe wordt een wijding verricht?

Een wijding in een geestelijk ambt wordt uitgevoerd door de apostel in de naam van de drie-enige God door handoplegging en gebed. De ambtsdrager kan zijn taken alleen uitvoeren in een nauwe verbondenheid met het apostelambt.

464

Wat gebeurt er bij een wijding?

Bij een wijding wordt Gods zegen geschonken. Degene die in het ambt wordt geroepen, ontvangt de heiliging voor zijn ambt. Vanuit het apostelambt wordt het vermogen voor het betreffende ambt overgedragen. De daarbij behorende volmacht wordt geschonken, hetzij voor de

diaconale dienst, de priesterlijke dienst of de dienst van een apostel. De ambtsdrager ontvangt de opdracht het ambt binnen een vastgelegd kader uit te oefenen.

→ **heiliging:** zie vraag 417

465

Welke plichten worden bij de wijding overgenomen?

Degene die in een ambt wordt gewijd, belooft aan de apostel trouw aan God, navolging van Christus en gehoorzaamheid in het geloof.

466

Hoe moet een geestelijk ambt worden uitgeoefend?

Degene die een geestelijk ambt draagt, moet wat betreft levenswandel en gees-

telijke competenties aan bepaalde eisen voldoen. Hiertoe behoort dat hij getrouwd is met de leer, een vast geloof en besef van de zendingsopdracht heeft, in staat is geheimen te bewaren, veel kan verdragen en eerlijk, offerbereid en nederig is. De ambtsdrager moet zich in alles oriënteren op het voorbeeld van Jezus.

Opdat de ontvangen gaven zich ten gunste van de gemeente kunnen ontwikkelen, moet de ambtsdrager hetgeen hem bij de wijding door de zegening en heiliging werd toevertrouwd in praktijk brengen.

Degene die in een geestelijk ambt wordt geroepen, beseft dat hij een dienaar en werktuig in de hand van God is.

467

Wanneer eindigt een ambtsopdracht?

De opdracht een ambt uit te oefenen, eindigt in principe op het moment waarop aan de ambtsdrager ambtsrust wordt verleend; de ambtsdrager behoudt het ambt. Wanneer het ambt wordt teruggegeven of afgenomen, gaat het ambt verloren.

468

Wat is de taak van alle ambtsdragers?

Elke ambtsdrager heeft de taak het evangelie van Christus te verkondigen en te verdedigen. Hij verzorgt de gemeentelieden die aan zijn zielzorg zijn toevertrouwd en versterkt hun geloof. Als

zielzorger deelt hij in hun persoonlijke zorgen en begeleidt hij hen in de lasten van het dagelijkse leven.

→ **zielzorg:** zie vraag 688 e.v.

469

Wat zijn de taken van een priesterlijke ambtsdrager?

De priesterlijke ambtsdrager heeft de taak en volmacht ontvangen de Heilige Waterdoop te verrichten, de zondevergeving te verkondigen en het Heilig Avondmaal af te zonderen en toe te dienen. Tot zijn taken behoren verder het houden van erediensten en rouwplechtigheden, het verrichten van ambtshandelingen en het verlenen van zielzorg aan gemeentelieden.

→ **Doop met water:**

zie vraag 404, 481 e.v.

→ **zondevergeving:**

zie vraag 507, 629, 644 e.v.

→ **Heilig Avondmaal:**

zie vraag 494 e.v.

→ **ambtshandeling:**

zie vraag 660 e.v.

→ **rouwplechtigheid:**

zie vraag 685 e.v.

470

Wat zijn de taken van een diaken?

De diaken helpt op diverse wijzen in de gemeente. Ook is het zijn taak priesters te ondersteunen bij het verlenen van zielzorg. Diakenen kunnen meehelpen bij de prediking in de eredienst.

471

Wat houdt een opdracht in?

Een opdracht is een vastgelegde taak die begrensd kan zijn wat betreft tijd en plaats.

Onder een opdracht in combinatie met een geestelijk ambt wordt de opdracht als gemeentevorganger, districtsvoorganger, districtsapostelhelper of stamapostelhelper verstaan. Dit kan niet worden gelijkgesteld met een wijding. Een opdracht is niet gebonden aan de duur van de ambtsuitoefening, kan eerder eindigen en stopt op zijn laatst met het verlenen van ambtsrust aan de ambtsdrager.

Om de diverse taken in gemeenten en districten te vervullen worden opdrachten die onafhankelijk zijn van een geestelijk ambt zowel aan zusters als aan broeders gegeven.

DE SACRAMENTEN

Gabe des Heiligen Geistes

Heiliges Abendmahl

Leib und Blut Christi

Heilige Wassertaufe

Heilige Versiegelung

Gotteskind

Erbsünde

472

Wat zijn sacramenten?

Sacramenten zijn fundamentele uitingen van Gods genade. In deze heilige handelingen die door mensen aan mensen worden verricht, schenkt God de ontvanger heil.

→ *heil: zie vraag 243 e.v.*

Uitingen van Gods genade: Met het begrip 'uiting' wordt in deze samenhang een 'gift' bedoeld.

473

Waarom dienen de sacramenten?

De bedoeling van het toedienen van de sacramenten is dat de mens heil ontvangt: door de sacramenten wordt de mens opgenomen in de levensgemeenschap met God en blijft daarin bewaard.

Door het ontvangen van de drie sacramenten - Heilige Waterdoop, Heilige Verzegeling en Heilig Avondmaal - is het mogelijk om bij de wederkomst van Christus met de Heer te worden verenigd.

→ *wederkomst van Christus: zie vraag 550 e.v.*

474

Uit welke elementen bestaat een sacrament?

Een sacrament heeft vier elementen: vorm, inhoud, dienaar en geloof.

475

Wat is de 'vorm' bij een sacrament?

De 'vorm' is het zichtbare element bij een sacrament. Bij de Heilige Waterdoop is dat het water. Bij het Heilig Avondmaal zijn brood en wijn de 'vorm'. Bij de Heilige Verzegeling is de 'vorm' de handoplegging van de apostel.

476

Wat is de 'inhoud' bij een sacrament?

De 'inhoud' is de werking die heil schenkt. Bij de Heilige Waterdoop is de 'inhoud' dat de erfzonde wordt afgewassen en de gedoopte in Gods nabijheid komt. Bij het Heilig Avondmaal is de 'inhoud' het genieten van het lichaam en bloed van Jezus, bij de Heilige Verzegeling het ontvangen van de gave van de Heilige Geest.

477

Wie is de 'dienaar' bij een sacrament?

De 'dienaar' is degene die het sacrament toedient. De apostelen dienen alle drie de sacramenten toe, de priesterlijke ambtsdragers dienen in opdracht van de apostel de Heilige Waterdoop en het Heilig Avondmaal toe.

478

Welke betekenis heeft het 'geloof' bij een sacrament?

De mens ontvangt het sacrament alleen tot zijn heil, als hij in de werkzaamheid ervan gelooft.

479

Welke sacramenten heeft Jezus Christus ingesteld?

Jezus Christus heeft drie sacramenten ingesteld: Heilige Waterdoop, Heilige Verzegeling en Heilig Avondmaal.

'Er zijn dus drie getuigen: de Geest, het water en het bloed, en het getuigenis van deze drie is eensluidend'
1 Joh. 5:7-8

→ *Heilige Waterdoop:*

zie vraag 481 e.v.

→ *Heilige Verzegeling:*

zie vraag 515 e.v.

→ *Heilig Avondmaal:*

zie vraag 494 e.v.

480

Aan wie vertrouwde Jezus het beheer over de sacramenten toe?

Jezus Christus heeft het beheer over de sacramenten aan de apostelen toevertrouwd.

481

Wat gebeurt er door de Heilige Waterdoop?

Door de Heilige Waterdoop wordt de verhouding van de mens ten opzichte van God fundamenteel veranderd. De erfzonde wordt afgewassen en hierdoor wordt de dopeling weggehaald uit de toestand waarin hij gescheiden was van God. Hij komt in Gods nabijheid. Hij wordt een christen.

Door zijn geloof en doordat hij Christus belijdt, hoort de gedoopte bij de kerk van Christus.

482

Wat betekent 'erfzonde'?

'Erfzonde' (oerzonde) duidt de toestand aan die is ontstaan door de zondeval, waarin de mens van God is gescheiden en verwijderd. Vanaf de zondeval dragen alle mensen de last van de zonde (vgl. Gen. 3:20; Ps. 51:7; Rom. 5:12 en 18-19). Elk mens is dus een zondaar, nog voordat hij kan handelen of denken.

→ *zondeval: zie vraag 88 e.v.*

483

Wat is de betekenis van het water bij de Heilige Waterdoop?

Water is een voorwaarde voor leven en een middel om te reinigen. In de Doop is water het uiterlijke teken voor de innerlijke reiniging van de mens.

484

Staan er in het Oude Testament verwijzingen naar de Heilige Waterdoop?

Ja, Noachs redding in de ark, die door het water wordt gedragen, is een verwijzing naar de Waterdoop. Ook de daad van Naäman, die zich zevenmaal in het water van de Jordaan onderdompelde (2 Kon. 5:1-14), kan als zinnebeeld worden gezien voor de afwassing van de erfzonde in de Doop.

'In de ark werden slechts enkele mensen, acht in totaal, van de watervloed gered, en dat water is een voorafbeelding van het water van de Doop, waardoor u nu wordt gered'
1 Petr. 3:20-21

485

Waarom liet Jezus zich dopen?

Jezus Christus hoefde zich niet te laten dopen omdat Hij zonder zonden was. Desondanks liet Hij zich door Johannes de Doper dopen. Daardoor stelde Hij zich gelijk aan de zondaren. Hij toonde zo via welke weg rechtvaardigheid voor God kan worden verkregen (vgl. Matt. 3:15).

De doop van Johannes was een doop tot boetedoening. Het is een verwijzing naar het sacrament van de Heilige Waterdoop, die in de naam van de drie-enige God wordt verricht.

→ **rechtvaardigheid voor God:**
zie toelichting bij vraag 278
→ **boetedoening:** zie vraag 136, 651

486

Wat zei Jezus tegen Zijn apostelen over de Doop?

Na Zijn opstanding gaf Jezus Zijn apostelen de zendingsopdracht: 'Ga dus op weg en maak alle volken tot Mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest' (Matt. 28:19). Dopen hoort dus bij de taken van de apostelen.

In het Nieuwe Testament wordt onder 'doop' vaak de tweeledige doop met water en met de Heilige Geest verstaan (vgl. Hand. 8:14 e.v.). De Heilige Waterdoop en de Heilige Geestesdoop zijn dus aan elkaar gerelateerd.

→ **zendingsopdracht:**
zie vraag 159 en 434

'Hij ontmoette daar enkele leerlingen, aan wie hij vroeg: "Hebben jullie de Heilige Geest ontvangen toen jullie het geloof aanvaardden?" Ze antwoordden: "Nee, we hebben zelfs niet gehoord van het bestaan van een Heilige Geest." Hij vroeg: "Hoe zijn jullie dan gedoopt?" "Met de doop van Johannes," antwoordden ze. Daarop zei Paulus: "Johannes doopte de mensen om hen een nieuw leven te laten beginnen en zei tegen hen dat ze moesten geloven in Degene die na hem kwam, in Jezus." Toen ze dat gehoord hadden, lieten ze zich dopen in de naam van de Heer Jezus, en toen Paulus hun de handen had opgelegd daalde de Heilige Geest op hen neer, zodat ze in klanktaal gingen spreken en profeteerden'
Hand. 19:1-6

487

Wie kan de Heilige Waterdoop ontvangen?

Iedereen kan de Heilige Waterdoop ontvangen. Voorwaarde is dat hij gelooft in Jezus Christus en Zijn evangelie.

488

Hoe wordt de Heilige Waterdoop toegediend?

De Doop wordt verricht met water en toegediend in de naam van God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Het water voor de Doop wordt afgezonderd in de naam van de drie-enige God. Daarna brengt de doper met het water driemaal een kruisteken aan op het voorhoofd van de dopeling en spreekt daarbij de woorden: 'Ik doop u in de name Gods, des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes.'

489

Waarom kunnen kinderen worden gedoopt?

Uit de uitspraak van Jezus: 'Laat de kinderen bij Me komen, houd ze niet tegen, want het koninkrijk van God behoort toe aan wie is zoals zij' (Marc. 10:14), blijkt dat de zegeningen van God ook voor kinderen toegankelijk moeten worden gemaakt. De sacramenten horen daarbij.

In het Nieuwe Testament staat dat volledige huishoudens werden gedoopt: 'Meteen daarna werden hij en zijn huisgenoten gedoopt. [...] Hij en al zijn huisgenoten waren buitengewoon verheugd dat hij nu in God geloofde' (Hand. 16:33-34; vgl. ook 16:15). Bij huishoudens ho-

ren ook kinderen. Daaruit is de christelijke traditie voortgekomen om ook kinderen te dopen.

Daarnaast nemen bij de doop van kinderen degenen die voor de opvoeding verantwoordelijk zijn het belijden van het geloof in Jezus Christus over, evenals de verantwoordelijkheid voor de opvoeding in de zin van het evangelie.

'Crispus, een leider van de synagoge, aanvaardde echter samen met al zijn huisgenoten het geloof in de Heer, en ook veel Korintiërs die Paulus hadden gehoord gingen over tot het geloof en lieten zich dopen'
Hand. 18:8

490

Welke uitwerkingen heeft de Heilige Waterdoop?

De Heilige Waterdoop betekent het einde van een leven gescheiden van God en het begin van een leven in Christus. De Doop schenkt krachten om de strijd tegen de zonde te voeren.

De trinitarisch verrichte Doop verbindt de christenen met elkaar. Degene die in de Nieuw-Apostolische Kerk is gedoopt, heeft het permanente recht het Heilig Avondmaal te ontvangen.

→ **Heilige Waterdoop:**

zie vraag 481 e.v.

→ **Nieuwe Verbond:**

zie toelichting bij vraag 175

Het begrip '**trinitarisch**' (van het Latijnse 'trinitas' = 'drievuldigheid') heeft betrekking op de goddelijke drie-eenheid. De trinitarische doop is de doop in de naam van de drie-enige

God. De dopeling wordt gedoopt met de zgn. 'trinitarische formule', dus in de naam van God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

491

In welke verhouding staan de Heilige Waterdoop en de Heilige Verzegeling tot elkaar?

De Heilige Waterdoop en de Heilige Verzegeling zijn twee verschillende sacramenten. Ze staan met elkaar in een direct verband: door het ontvangen van beide sacramenten vindt de wedergeboorte uit water en Geest plaats. De Heilige Waterdoop gaat vooraf aan de Heilige Verzegeling.

→ **wedergeboorte uit water en Geest:**
zie vraag 528 e.v.

492

Wie mag de Heilige Waterdoop toedienen?

De opgestane Zoon van God heeft Zijn apostelen de opdracht gegeven te dopen (vgl. Matt. 28:18-20). In de Nieuw-Apostolische Kerk hebben de apostelen ook de priesterlijke ambtsdragers gevormachtigd om met water te dopen.

493

Is een doop die in een ander kerkgenootschap is toegediend ook geldig?

Ja, de toediening van de Waterdoop is overal in de ene kerk van Christus mo-

gelijk en werkzaam. De Waterdoop is de eerste stap op de weg naar de volledige verlossing. Overal waar in de naam van God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, met water wordt gedoopt, is de Doop geldig. De Waterdoop is derhalve aan de kerk in haar totaliteit toevertrouwd. De reden daarvoor ligt in de algemene wil van God tot heil van de mensen.

→ **kerk van Christus:** zie vraag 365 e.v.

→ **verlossing:** zie vraag 89-90, 108-109, 215-216

494

Waarvan is het begrip 'Heilig Avondmaal' afgeleid?

Het begrip 'avondmaal' verwijst naar de situatie waarin Jezus Christus dit sacrament instelde: op de avond voor Zijn

kruisiging vierde Hij in de verbondenheid met Zijn apostelen het pesachmaal.

Het eerste **pesachmaal** hielden de Israëlieten op Gods aanwijzing op de avond voor de uittocht uit Egypte. Lammeren zonder enig gebrek werden geslacht en toebedeeld. Daarbij aten de Israëlieten ongedesemd brood. God gebod het pesachmaal jaarlijks te vieren ter herinnering aan de bevrijding uit Egypte (pesachfeest).

495

Welke benamingen worden ook gebruikt voor het Heilig Avondmaal?

Het Heilig Avondmaal wordt ook 'Eucharistie' ('dankzegging'), 'Maal van de Heer' of 'Broodbreking' genoemd.

496

Bestaat er een verband tussen pesachmaal en Heilig Avondmaal?

Ja, er bestaat een verband: volgens het verslag van de eerste drie evangeliën stelde Jezus het Avondmaal in tijdens de viering van het pesachmaal met Zijn apostelen. Net als het pesachmaal is ook het Avondmaal een gedachtenismaal. In het pesachmaal wordt de bevrijding van de Israëlieten uit de Egyptische slavernij en gevangenschap herdacht. Het Heilig Avondmaal betekent bevrijding in een veel ruimere zin, namelijk de verlossing van de mensen uit de slavernij van de zonde.

497

Zijn er nog meer getuigenissen over het Heilig Avondmaal in het Nieuwe Testament?

Ja, in 1 Korintiërs 11:23-26 staat nog een getuigenis over het Heilig Avondmaal: 'In de nacht waarin de Heer Jezus werd uitgeleverd nam Hij een brood, sprak het dankgebed uit, brak het brood en zei: "Dit is Mijn lichaam voor jullie. Doe dit, telkens opnieuw, om Mij te gedenken." Zo nam Hij na de maaltijd ook de beker, en Hij zei: "Deze beker is het Nieuwe Verbond dat door Mijn bloed gesloten wordt. Doe dit, telkens als jullie hieruit drinken, om Mij te gedenken." Dus altijd wanneer u dit brood eet en uit de beker drinkt, verkondigt u de dood van de Heer, totdat Hij komt.'

Deze woorden zijn de grondslag voor de tekst die bij de afzondering van het Heilig Avondmaal wordt uitgesproken.

Door de 'afzondering' worden brood en wijn uit het dagelijks gebruik gehaald, gewijd en geheiligd (zie toelichting 'consecratie' bij vraag 503).

498

Wat betekenen de elementen brood en wijn?

De elementen brood en wijn zijn beide noodzakelijk voor de viering van het Heilig Avondmaal. Brood staat net als wijn voor voeding van de mens. Wijn is in Israël ook een symbool voor vreugde en voor het toekomstige heil.

499

Waar herinnert het Heilig Avondmaal de gelovige aan?

Het Heilig Avondmaal is een gedachtenismaal: de dood van Jezus Christus wordt als een unieke en voor alle tijden geldige gebeurtenis herdacht. Jezus Christus gaf de apostelen de opdracht Heilig Avondmaal te vieren met de woorden: 'Doe dit, telkens opnieuw, om Mij te gedenken' (Luc. 22:19).

500

Wat belijden degenen die aan het Heilig Avondmaal deelnemen?

Wie aan het Heilig Avondmaal deelneemt, belijdt op die manier zijn geloof in de dood, opstanding en wederkomst van Jezus Christus. Wie permanent aan het Heilig Avondmaal in de Nieuw-Apostolische Kerk deelneemt, belijdt zo ook zijn geloof in de apostelen van Jezus die in de

huidige tijd werkzaam zijn. In die zin is het Heilig Avondmaal ook een belijdenismaal.

501

Op welke wijze is het Heilig Avondmaal een gemeenschapsmaal?

In de viering van het Heilig Avondmaal treedt Jezus Christus allereerst in innig contact met Zijn apostelen en vervolgens met de gelovigen. In de avondmaalsviering zijn de gelovigen bovendien met elkaar verbonden.

502

Bestaat er een verband tussen het Heilig Avondmaal en het komende 'bruiloftsmaal' in de hemel?

Ja, het Heilig Avondmaal verwijst naar het komende 'bruiloftsmaal' in de hemel. Het Heilig Avondmaal heeft derhalve ook een eschatologisch karakter.

Jezus sprak bij de instelling van het Avondmaal in de kring van de apostelen: '[...] vanaf nu zal Ik niet meer drinken van de vrucht van de wijnstok tot het koninkrijk van God gekomen is' (Luc. 22:18).

Tot het moment waarop de bruidsgemeente en Jezus Christus worden verenigd, beleeft de gemeente de innige verbondenheid met de Heer in het Heilig Avondmaal.

→ **bruiloft in de hemel:**
zie vraag 251, 562 e.v.

503

Wat gebeurt er bij de afzondering van de hosties?

Bij de afzondering (consecratie) ontstaat de werkelijke aanwezigheid van het lichaam en bloed van Jezus Christus.

De substantie van het brood en de wijn wordt door de afzondering niet veranderd, m.a.w. het uiterlijk van het brood en de wijn verandert niet. De substantie van het lichaam en bloed van Jezus wordt aan het brood en de wijn toegevoegd. Deze gebeurtenis wordt 'consuubstantiatie' genoemd.

Bij het Heilig Avondmaal zijn brood en wijn geen metaforen of symbolen voor het lichaam en bloed van Christus, maar het lichaam en bloed van Christus zijn na de afzondering werkelijk aanwezig.

'Consecratie' is afgeleid van het Latijnse woord 'consecrare' en betekent 'wijden', 'heiligen'. Het begrip wordt gebruikt in de betekenis van 'wijding' bij de afzondering van brood en wijn voor het Heilig Avondmaal.

'Substantie' is afgeleid van het Latijnse woord 'substantia' en betekent 'wezen', 'aard', 'toestand'. Er wordt mee aangeduid, waaruit iets bestaat.

504

Is het offer van Jezus Christus aanwezig in het Heilig Avondmaal?

Ja, het offer van Jezus Christus is aanwezig in het Heilig Avondmaal. Dit offer wordt echter niet herhaald, want het is 'voor eens en altijd' gebracht (Hebr. 10:10).

505

Waarom wordt het Heilig Avondmaal in elke eredienst gevierd?

In tegenstelling tot de sacramenten van de Heilige Waterdoop en de Heilige Verzegeling wordt het Heilig Avondmaal in elke eredienst gevierd, omdat het de mens behoudt in de levensgemeenschap met Jezus Christus. De mens neemt zo het wezen van Jezus tot zich.

506

Hoe lang blijven het lichaam en bloed van Christus aanwezig in de afgezonderde hosties?

Het lichaam en bloed van Christus blijven aanwezig in de afgezonderde hosties, totdat ze door de persoon in ontvangst worden genomen voor wie de hostie is bedoeld.

507

In welke verhouding staan zondevergeving en Heilig Avondmaal tot elkaar?

Zondevergeving en Heilig Avondmaal zijn nauw aan elkaar gerelateerd, want beide zijn gebaseerd op het offer van Jezus Christus.

In het sacrament van het Heilig Avondmaal wordt niet tegelijk ook de vergeving van zonden bewerkstelligd. De vergeving van zonden is noodzakelijk om aansluitend het Heilig Avondmaal waardig, d.w.z. gereinigd van zonden, te kunnen genieten.

508

Aan wie heeft Jezus Christus het Heilig Avondmaal toevertrouwd?

Jezus Christus heeft het Heilig Avondmaal in de kring van de apostelen ingesteld en aan hen toevertrouwd. Daar waar apostelen of door hen gevolmachtigde priesterlijke ambtsdragers werkzaam zijn, zijn alle aspecten van het Heilig Avondmaal aanwezig.

509

Hoe luiden de afzonderingswoorden voor het Heilig Avondmaal?

Bij de afzondering (consecratie) van het Heilig Avondmaal wordt een in de liturgie vastgelegde tekst uitgesproken die is gebaseerd op 1 Korintiërs 11:23 e.v. en Matteüs 26:26 e.v.:

'In de name Gods, des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes zonder ik af brood en wijn voor het Heilig Avondmaal en leg daarop het eenmaal gebrachte, eeuwig geldende offer van Jezus Christus. Want de Heer nam brood en wijn, dankte en zei: Dit is Mijn lichaam dat voor u gegeven wordt. Dit is Mijn bloed, het bloed van het Nieuwe Verbond dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van zonden. Eet en drink! Doe dit om Mij te gedenken. Dus altijd wanneer u dit brood eet en deze wijn drinkt, verkondigt u de dood van de Heer, totdat Hij wederkomt. Amen.'

510

Hoe wordt de viering van het Heilig Avondmaal in de eredienst vormgegeven?

Allereerst worden de hosties afgezonderd. Hiertoe spreidt de geïmmandateerde ambtsdrager zijn handen over de geopende avondmaalsschalen en spreekt hij de afzonderingswoorden.

Daarna ontvangen de ambtsdragers en de gemeente het lichaam en bloed van Jezus Christus in de vorm van een hostie waarin drie druppels wijn zijn verwerkt. De hostie wordt uitgereikt met de woorden: 'Het lichaam en bloed van Jezus voor u gegeven.'

511

Wat is de voorwaarde voor het waardig genieten van het Heilig Avondmaal?

Voorwaarde voor het waardig genieten van het Heilig Avondmaal is naast de voorafgaande zondevergeving het geloof in Jezus Christus en Zijn offer.

→ **zondevergeving:** zie vraag 415, 507, 629, 644 e.v.

512

Welke uitwerkingen heeft het Heilig Avondmaal?

Het Heilig Avondmaal brengt een innige verbondenheid met Jezus Christus tot stand. Het verstrekt het wezen en de kracht van Gods Zoon. Het genieten van het Heilig Avondmaal dient bovendien de onderlinge eenheid van de gelovigen, want ze ontwikkelen zich gezamenlijk in het wezen van Jezus Chris-

tus. Zo is het Heilig Avondmaal een belangrijk middel ter voorbereiding op de wederkomst van Christus.

'Omdat het één brood is zijn wij, hoewel met velen, één lichaam, want wij hebben allen deel aan dat ene brood'
1 Kor. 10:17

→ **Heilige Waterdoop:**
zie vraag 404, 481 e.v.

→ **Heilige Verzegeling:**
zie vraag 404, 515 e.v.

→ **opname:** zie vraag 662 en 669

514

Welke betekenis hebben avondmaalsvieringen in andere kerken?

In de avondmaalsvieringen van andere kerken zijn belangrijke elementen van het Heilig Avondmaal aanwezig. Ook daar wordt de dood en opstanding van Jezus Christus met dankbaarheid en in geloof herdacht. Nieuw-apostolische christenen moeten echter beseffen dat zij door een permanente deelname aan avondmaalsvieringen in andere kerken in wezen de leer van die kerk belijden.

513

Wie is bevoegd deel te nemen aan het Heilig Avondmaal?

Degenen die in de Nieuw-Apostolische Kerk zijn gedoopt, zijn verzegeld of in de gemeente zijn opgenomen, hebben het permanente recht deel te nemen aan het Heilig Avondmaal.

Aan andere christenen die op de juiste wijze zijn gedoopt, kan de toegang tot het Heilig Avondmaal als gast worden toegestaan.

515

Wat is de Heilige Verzegeling?

De Heilige Verzegeling is het sacrament waardoor de gelovige onder handoplegging en gebed van een apostel de gave van de Heilige Geest ontvangt. Hij wordt een kind van God en is geroepen tot het eerstelingschap.

→ **eerstelingschap:** zie vraag 428 en 530

→ **kind van God:** zie toelichting bij vraag 530

516

Wat betekent in de nieuwtestamentische brieven de formulering 'verzegelen'?

In de nieuwtestamentische brieven betekent 'verzegeld worden' het ontvangen van de gave van de Heilige Geest: 'En Hij die ons met u bevestigt in Christus en ons gezalfd heeft, is God, die ons ook verzegeld heeft en het onderpand van de Geest in onze harten gegeven heeft' (2 Kor. 1:21-22, Herziene Statenvertaling (HSV)).

'In Hem [Christus] bent ook u, nadat u het woord van de waarheid, namelijk het evangelie van uw zaligheid, gehoord hebt; in Hem bent u ook, toen u tot geloof kwam, verzegeld met de Heilige Geest' (Ef. 1:13, HSV).

'En bedroef de Heilige Geest van God niet, door wie u verzegeld bent tot de dag van de verlossing' (Ef. 4:30, HSV).

517

Was de Heilige Geest reeds werkzaam in de tijd van het Oude Testament?

Ja, de Heilige Geest werkt als persoon van de drie-eenheid van God net als de Vader en de Zoon van eeuwigheid her. In het Oude Verbond was Hij werkzaam in afzonderlijke mensen die door God voor bepaalde opdrachten waren uitverkoren.

→ **Oude Verbond en Nieuwe Verbond:** zie vraag 175

'Samuel nam de hoorn met olie en zalfde hem [David] te midden van zijn broers. Van toen af aan was David door-drongen van de Geest van de Heer'

1 Sam. 16:13

'[...] verban mij niet uit Uw nabijheid, neem Uw Heilige Geest niet van mij weg'

Ps. 51:13

518

Staan er in het Oude Testament verwijzingen naar de uitstorting van de Heilige Geest in het Nieuwe Verbond?

Ja, het Oude Testament verwijst er meerdere keren naar (bijv. Ezech. 36:27), dat Gods Geest over veel mensen zal worden uitgestort. Een belangrijke aanwijzing staat in Joël 3:1-2: 'Ik zal Mijn Geest uitgieten over al wat leeft. Jullie zonen en dochters zullen profeteren, oude mensen zullen dromen dromen, en jongeren zullen visioenen zien; zelfs over slaven en slavinnen zal Ik in die tijd Mijn Geest uitgieten' (zie ook Hand. 2:15 e.v.).

519

Heeft Jezus de uitstorting van de Heilige Geest beloofd?

Ja, Jezus beloofde Zijn apostelen herhaaldelijk de zending van de Heilige Geest, bijv.: 'Wanneer de Pleitbezorger komt die Ik van de Vader naar jullie zal zenden, de Geest van de Waarheid die van de Vader komt, zal Die over Mij getuigen' (Joh. 15:26).

520

Wanneer ging de belofte over de uitstorting van de Heilige Geest in vervulling?

Met Pinksteren ging deze belofte in Jeruzalem in vervulling, toen de Heilige Geest over de apostelen en de leerlingen werd uitgestort.

'Toen de dag van het pinksterfeest aanbrak waren ze allen bij elkaar. Plot-seling klonk er uit de hemel een geluid als van een hevige windvlaag, dat het huis waar ze zich bevonden geheel vulde. Er verschenen aan hen een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreidden en zich op ieder van hen neerzetten, en allen werden vervuld van de Heilige Geest'

Hand. 2:1-4

521

Wanneer werd Jezus gezalfd met de Heilige Geest?

Na de doop van Jezus daalde de Heilige Geest op Hem neer. Johannes de Doper getuigde: 'Ik heb de Geest als een duif uit

de hemel zien neerdalen, en Hij bleef op Hem rusten' (Joh. 1:32). Deze gebeurtenis kan worden gezien als 'zalving'.

'Werk niet om het voedsel dat vergaet, maar om het voedsel dat blijft tot in het eeuwige leven, dat de Zoon des Mensen u geven zal; want Hem heeft God de Vader verzegeld'

Joh. 6:27, HSV

→ **doop van Jezus:** zie vraag 129 e.v.

522

Wat betekenen de doop van Jezus en de aansluitende zalving met de Heilige Geest?

De doop van Jezus door Johannes de Doper en het neerdalen van de Heilige Geest op Jezus zijn verwijzingen naar de sacramenten van de Heilige Waterdoop en de Heilige Verzegeling.

De zalving van Jezus met de Heilige Geest bewijst dat Hij de Messias is. Het is een verwijzing naar het sacrament van de Heilige Verzegeling. Handelingen 10:37-38 heeft daarop betrekking: 'U weet wat er in heel het Joodse land is gebeurd, hoe het begon in Galilea, hoe God, na de doop waartoe Johannes opriep, Jezus uit Nazaret met de Heilige Geest heeft gezalfd en met kracht heeft bekleed.'

Reeds in het Oude Verbond werden mensen door **zalving** met zalfolie voor bepaalde taken gewijd. Profeten, koningen en priesters werden op die manier gezalfd. Zie ook 'Messias' (= de 'Gezalfde'), vraag 111 en 112.

² In de Nieuwe Bijbelvertaling komt het woord 'verzegelen' in deze hoedanigheid niet voor. Daarom is hier gekozen voor citaten uit de Herziene Statenvertaling.

523

Waaruit blijkt dat de Waterdoop een voorwaarde is voor het ontvangen van de gave van de Heilige Geest?

Apostel Petrus antwoordde de toehoorders van de pinkstertoespraak toen ze vroegen wat ze moesten doen: 'Keer u af van uw huidige leven en laat u dopen onder aanroeping van Jezus Christus om vergeving te krijgen voor uw zonden. Dan zal de Heilige Geest u geschonken worden' (Hand. 2:38).

524

Wat staat er in Handelingen over de Heilige Verzegeling?

Een belangrijke uitspraak over de Verzegeling staat in Handelingen 8:14-17: 'Toen de apostelen in Jeruzalem hoorden dat de inwoners van Samaria het woord van God hadden aanvaard, stuurden ze Petrus en Johannes naar hen toe. Nadat ze waren aangekomen, baden ze dat ook de Samaritanen de Heilige Geest mochten ontvangen, want Deze was nog op niemand van hen neerge-daald; ze waren alleen gedoopt in de naam van de Heer Jezus. Na het gebed legden Petrus en Johannes hun de handen op, en zo ontvingen ze de Heilige Geest.'

Volgens dit getuigenis van de Schrift is de Heilige Verzegeling gebonden aan het apostelambt. Dit wordt ook bevestigd in Handelingen 8:18: Simon, die voorheen magie had bedreven, tot het geloof was gekomen en zich had laten dopen (vgl. Hand. 8:9-13), 'zag dat de mensen door de handoplegging van de apostelen vervuld raakten van de Geest'.

Uit deze gebeurtenis blijkt dat de sacramenten van de Heilige Waterdoop en de Heilige Verzegeling duidelijk van elkaar zijn gescheiden. Dat blijkt ook uit Handelingen 19:1-6. In Efeze hadden leerlingen alleen de doop tot boetedoening door Johannes ontvangen. Toen ze het geloof in Jezus hadden aangenomen, werden ze allereerst in de naam van de Heer Jezus gedoopt. Daarna ontvingen ze door de apostel de gave van de Heilige Geest: 'En toen Paulus hun de handen had opgelegd daalde de Heilige Geest op hen neer.'

→ **doop tot boetedoening: zie vraag 485**

525

Hoe wordt het sacrament van de Heilige Verzegeling toegediend?

Het sacrament van de Heilige Verzegeling wordt door een apostel toegediend, doordat hij de gedoopte in de naam van God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, de gave van de Heilige Geest schenkt. Daarbij legt hij de handen op het hoofd van de gedoopte en spreekt hij een gebed uit.

526

Welke voorwaarden zijn er verbonden aan het ontvangen van de Heilige Verzegeling?

Een voorwaarde voor het ontvangen van de Heilige Verzegeling is het geloof in de drie-enige God en in de door Jezus Christus gezonden apostelen. De gelovige moet vooraf op de juiste wijze zijn gedoopt met water. Hij moet zijn geloof belijden en de gelofte doen Christus na te volgen.

527

Wie kan de Heilige Verzegeling ontvangen?

Iedereen die aan de geldende voorwaarden voldoet, kan de Heilige Verzegeling ontvangen. Het sacrament wordt zowel aan volwassenen als aan kinderen toegediend. Bij de Verzegeling van een kind moeten de ouders c.q. de personen die de verantwoordelijkheid dragen voor de religieuze opvoeding van het kind, plaatsvervangend het geloof belij-

den. Ze moeten beloven het kind in het nieuw-apostolisch geloof op te voeden.

528

Wat verstaan wij onder 'wedergeboorte uit water en Geest'?

De beide sacramenten Heilige Waterdoop en Heilige Verzegeling vormen samen de 'wedergeboorte uit water en Geest'. Hierdoor creëert God de 'nieuwe schepping' - leven uit God.

'Jezus antwoordde: "Waarachtig, Ik verzeker u: niemand kan het koninkrijk van God binnengaan, tenzij hij geboren wordt uit water en Geest"'

Joh. 3:5

'Daarom ook is iemand die één met Christus is, een nieuwe schepping. Het oude is voorbij, het nieuwe is gekomen'

2 Kor. 5:17

529

In welke verhouding staan de Heilige Verzegeling en de wedergeboorte uit water en Geest tot elkaar?

De Heilige Verzegeling is een bestanddeel van de wedergeboorte uit water en Geest. In de Verzegeling wordt datgene voltooid, wat God bij de Heilige Waterdoop is begonnen. De vernieuwing van de mens gebeurt door God, de Heilige Geest, die zich op deze wijze openbaart als schepper van het nieuwe.

→ **Heilige Waterdoop:**
zie vraag 404, 481 e.v.

530

Wat zijn de uitwerkingen van de Heilige Verzegeling?

Bij de Heilige Verzegeling wordt de mens blijvend met de Heilige Geest vervuld. God maakt hem deelgenoot van Zijn wezen; daarbij worden Gods kracht, Gods leven en Gods liefde aan de mens geschonken: 'Gods liefde [is] in ons hart [...] uitgedoten door de Heilige Geest, die ons gegeven is' (Rom. 5:5).

De verzegelde is eigendom van God, Gods Geest woont permanent in hem (Rom. 8:9).

De mens is nu een kind van God, hij is uitverkoren een eersteling te zijn: de wedergeboorte heeft dus een tegenwoordige uitwerking in het kinschap Gods en een toekomstige in het eerstelingschap.

Als kind van God is de gelovige Gods erfgenaam en mede-erfgenaam van Christus. De Geest die is gegeven om Gods kinderen te zijn, die door de Verzegeling in de mens werkzaam wordt, spreekt God vol vertrouwen aan met 'lieve Vader'.

Wanneer de verzegelde de Heilige Geest de ruimte geeft zich te ontplooiën, ontwikkelen zich goddelijke deugden. Ze worden beeldend beschreven als 'vrucht van de Geest' (Gal. 5:22).

→ **eerstelingschap: ziehe Frage 428**

'Maar de vrucht van de Geest is liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing'

Gal. 5:22-23

'[...] u hebt de Geest ontvangen om Gods kinderen te zijn, en om Hem te kunnen aanroepen met "Abba, Vader". De Geest zelf verzekert onze geest dat wij Gods kinderen zijn. En nu we Zijn kinderen zijn, zijn we ook Zijn erfgenamen, erfgenamen van God. Samen met Christus zijn wij erfgenamen'

Rom. 8:15-17

Het begrip '**kind van God**' heeft verschillende aspecten:

- Elk mens is een kind van God, want hij is geschapen door God en mag de Almachtige derhalve 'Vader' noemen.
- In de oudtestamentische tijd zorgde God als een vader voor het volk Israël. Zo wordt Israël Gods 'eerstgeboren zoon' genoemd (Ex. 4:22). Israël staat dus in een kind-vaderverhouding tot God. Toen Jezus in de Bergrede tot de joden sprak, omschreef Hij God eveneens als hun 'Vader in de hemel'.
- Aan alle christenen is het Onze Vader gegeven en in dit gebed wendt men zich vol vertrouwen tot God, 'onze Vader'.
- Bovendien wordt met 'kinschap Gods' bedoeld dat de mens tegenover God een plaats inneemt die wordt gekenmerkt door het ontvangen van alle sacramenten, door het geloof en door een levenswandel die is gericht op de wederkomst van Christus. Het kinschap Gods wordt verkregen door de wedergeboorte uit water en Geest. Aan degenen die zijn wedergeboren, is beloofd dat zij als 'kinderen van God' erfgenaam van de Allerhoogste zullen zijn.

HET LEVEN NA DE DOOD

geistlicher Tod

Weiterleben

*Auferstehung
der Toten*

Verstorbene

Heil nach dem leiblichen Tod

Jenseits

531

Is er een leven na de dood?

Ja, de mens is zowel een lichamelijk als een geestelijk wezen; een eenheid van lichaam, ziel en geest.

Het lichaam van de mens is sterfelijk, het is onderhevig aan vergankelijkheid. Het is genomen uit de aarde en zal weer tot de aarde terugkeren (vgl. Gen. 3:19). Ziel en geest leven daarentegen verder

na de lichamelijke dood, ze zijn dus onsterfelijk. De persoonlijkheid van de mens - het wezenlijke, hetgeen de mens kenmerkt, wat hij heeft beleefd, ervaren, geloofd en gedacht - blijft dus behouden na de lichamelijke dood.

‘God heeft de mens immers geschapen voor de eeuwigheid, als afspiegeling van Zijn eigen wezen’
Wijsh. 2:23

532

Wat is de dood?

Er wordt een verschil gemaakt tussen de lichamelijke en de geestelijke dood. De lichamelijke dood betekent het einde van het leven op aarde. Wanneer de lichamelijke dood is ingetreden, hebben ziel en geest het lichaam verlaten. Door de geestelijke dood wordt de mens van God gescheiden. Dit is het gevolg van de zonde.

Als de Bijbel spreekt over de ‘tweede dood’ (Openb. 20:6; 21:8), wordt daarmee de scheiding van God bedoeld die na het eindgericht intreedt.

→ **eindgericht: zie vraag 579 e.v.**

‘Het loon van de zonde is de dood, maar het geschenk van God is het eeuwige leven in Christus Jezus, onze Heer’
Rom. 6:23

533

Wat wordt in de Bijbel nog meer verstaan onder 'dood'?

In de Bijbel wordt met ‘dood’ ook de antigoddelijke macht aangeduid die het lichamelijke en geestelijke leven bedreigt en wil vernietigen. In de Openbaring van Johannes wordt de dood in overdrachtelijke zin als persoon beschreven: ‘Toen zag ik een vaalgeel paard. De ruiter heette Dood, en Dodenrijk vergezelde hem’ (Openb. 6:8).

534

Wie heeft macht over de dood?

De drie-enige God is Heer over leven en dood. Jezus Christus heeft door Zijn opstanding de dood overwonnen. Daarmee heeft Hij de mens de toegang tot het eeuwige leven mogelijk gemaakt: ‘[...] onze redder Christus Jezus [...] die de dood heeft vernietigd en onvergankelijk leven heeft doen oplichten door het evangelie’ (2 Tim. 1:10).

535

Welke betekenis heeft de opstanding van Jezus Christus?

De opstanding van Jezus Christus is de grondslag voor de opstanding van de doden. Omdat Hij is opgestaan, zullen ook de doden opstaan, ‘sommigen om eeuwig te leven, anderen om voor eeuwig te worden veracht en verafschuwd’ (Dan. 12:2).

‘Ik zal u een geheim onthullen: wij zullen niet allemaal eerst sterven - toch zullen wij allemaal veranderd worden, in een ondeelbaar ogenblik, in een oogwenk, wanneer de bazuin het einde inluidt. Wanneer de bazuin weerklinkt, zullen de doden worden opgewekt met een onvergankelijk lichaam en zullen ook wij veranderen’
1 Kor. 15:51-52

536

Zijn er in de Heilige Schrift aanwijzingen voor een leven na de dood?

In het Oude Testament staan reeds verwijzingen naar een leven na de lichamelijke dood, in het Nieuwe Testament wordt er meermaals van getuigd. Zo staat er in 1 Petrus 3:19-20: 'Hij [Jezus Christus] is naar de geesten gegaan die gevangenzaten, om dit alles te verkondigen aan hen die ten tijde van Noach weigerden te gehoorzamen, toen God geduldig wachtte en de ark gebouwd werd. In de ark werden slechts enkele mensen, acht in totaal, van de watervloed gered.'

537

Waar bevinden mensen zich na de lichamelijke dood?

De ziel en de geest van gestorvenen komen in het dodenrijk, ook wel 'gene zijde' genoemd.

538

Wat verstaan wij onder 'gene zijde'?

Het begrip 'gene zijde' heeft over het algemeen betrekking op alle gebieden, processen en toestanden die zich bevinden buiten de materiële wereld. In engere zin wordt daarmee het dodenrijk (Hebr.: 'sheol', Grieks: 'hades') bedoeld.

539

Bestaat reïncarnatie van de doden?

Nee, voorstellingen van een herhaald leven op aarde (reïncarnatie), als mens,

dier of plant, zijn in strijd met de Bijbelse getuigenissen en daarmee met de inhoud van het evangelie: 'Eens moeten mensen sterven' (Hebr. 9:27).

Met het begrip 'reïncarnatie' worden (niet met de christelijke leer overeenstemmende) voorstellingen aangeduid van een herhaald leven op aarde van de mens in verschillende gedaanten.

540

Kunnen wij met overledenen in contact treden?

Door overledenen te gedenken en voor hen te bidden, zijn wij met hen verbonden.

Het is door God verboden, en dus zondig, om door dodenbezweering of het raadplegen van doden in contact te treden met gestorvenen: 'Er mag bij u geen plaats zijn voor [...] bezweerders, en voor hen die geesten raadplegen of doden oproepen. Want de Heer verafschuwt mensen die zulke dingen doen' (Deut. 18:10-12).

541

In welke toestand verkeren de zielen aan gene zijde?

De toestand van de zielen in de wereld aan gene zijde is een afspiegeling van de nabijheid of het verwijderd zijn van God. De ziel van de mens is niet veranderd door zijn lichamelijke dood. Geloof of ongeloof, verzoeningsgezindheid of onverzoenlijkheid en liefde of haat kenmerken de mens niet alleen in deze wereld, maar ook aan gene zijde.

Deze toestand blijkt ook uit de gelijkenis van Jezus over de rijke man en de arme Lazarus (Luc. 16:19-31), als wordt gesproken over een plaats van geborgenheid en een plaats van kwellingen. De gestorvene kan zich bewust worden van de toestand waarin hij verkeert. Degenen die worden gekweld, hopen op hulp.

542

Wie zijn de 'doden die Christus toebehoren'?

In 1 Tessalonicenzen 4:16 wordt gesproken over de 'doden die Christus toebehoren'. Dit zijn overledenen die uit water en Geest zijn wedergeboren en zich lieten voorbereiden op de wederkomst van Christus. Ze behoren ook tot de gemeente van de Heer en gelden, uit genade en vanwege hun geloof, voor God als rechtvaardig.

→ **wedergeboorte uit water en Geest:**
zie vraag 528 e.v.

'De zielen van de rechtvaardigen zijn in Gods hand, geen marteling kan hun deren. Dwazen menen dan wel dat de rechtvaardigen dood zijn, dat het ellendig is dat ze ons moesten verlaten en rampzalig dat ze afscheid moesten nemen - de rechtvaardigen zijn evenwel in vrede'
Wijsh. 3:1-3

543

Kan de toestand van de zielen aan gene zijde worden veranderd?

Ja, sinds het offer van Jezus kan de toestand van de zielen aan gene zijde zich ten goede keren.

Jezus Christus is na Zijn dood naar het dodenrijk gegaan en heeft daar gepredikt. De verkondiging van het evangelie maakt verandering mogelijk voor degenen die het in geloof aanneemt.

Het heil kan dus ook nog na de lichamelijke dood van de mens worden verkregen.

→ **heil:** zie vraag 243 e.v., 546

544

Hoe is verandering van de zielen aan gene zijde mogelijk?

Zielen aan gene zijde die nooit van het evangelie gehoord, geen zondevergeving ervaren en geen sacrament ontvangen hebben, bevinden zich in een toestand waarin zij ver van God verwijderd zijn. Deze toestand kan alleen worden overwonnen door het geloof in Jezus Christus en Zijn offer en door het ontvangen van de sacramenten.

545

Wat zegt de Heilige Schrift over hulp aan overledenen?

2 Makkabeeën 12:41-45 doet verslag van joden die afgoden hadden gediend en in een oorlog waren omgekomen. Men bad voor hen om hulp in de zondige toestand van hun ziel. Er werd geld ingezameld om daarvan offerdieren voor een zoen-offer te kunnen kopen.

De Bijbelse grondslag voor het toedienen van de sacramenten aan overleden zielen is gelegen in 1 Korintiërs 15:29: in Korinte lieten levenden zich voor de doden dopen. Deze handeling werd door de apostelen van de nieuwe tijd hervat. Zo ontwikkelden zich de tegenwoordig bekende erediensten voor ontslapenen.

546

Hoe kunnen wij de overledenen helpen om het heil te ontvangen?

Wij kunnen in de voorbede pleiten voor onverloste zielen en de Heer vragen of Hij hen wil helpen. Eveneens kunnen wij

ervoor bidden dat de zielen tot het geloof in Jezus Christus komen en ontvankelijk en bereid zijn het heil dat God hun wil schenken te aanvaarden.

Aangezien de doden en de levenden in Christus één gemeenschap vormen, zijn ze zowel aan gene zijde als op aarde werkzaam in de gezindheid van Christus en pleiten ze in de voorbede voor de onverloste zielen.

De eigenlijke verlossing komt echter alleen tot stand door Jezus Christus.

→ **verlossing:** zie vraag 215 e.v.

→ **heil:** zie vraag 243, 248 e.v.

547

Waaruit bestaat de overdracht van het heil aan overledenen?

Jezus Christus is heer over doden en levenden. Het is Gods wil dat alle mensen worden geholpen (vgl. 1 Tim. 2:4-6). Dit gebeurt door de prediking, de sacramenten en de vergeving van zonden. Daarvoor is het geloof in Jezus Christus nodig. Dat geldt zowel voor de doden als voor de levenden.

In 1 Petrus 4:6 staat dat het evangelie ook aan de doden moet worden verkondigd: 'Ook aan de doden is het evangelie verkondigd, opdat ook zij, al zijn ze naar hun leven op aarde door de mensen veroordeeld, bij God in de geest kunnen leven.'

'Want God had de wereld zo lief dat Hij Zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft'
Joh. 3:16

548

Hoe en door wie ontvangen overledenen het heil?

De toediening van de Heilige Waterdoop, de Heilige Verzegeling en het Heilig Avondmaal voor ontslapenen vindt plaats wanneer een apostel de desbetreffende zichtbare handeling aan levenden verricht. De werkzaamheid van het heil komt hier niet ten goede aan de levenden, maar aan de ontslapenen.

Zoals Jezus Christus Zijn offer op aarde heeft gebracht, zo vindt ook de overdracht van het heil door de apostelen plaats op aarde.

→ **Heilige Waterdoop:**

zie vraag 481 e.v.

→ **Heilig Avondmaal:**

zie vraag 494 e.v.

→ **Heilige Verzegeling:**

zie vraag 515 e.v.

10

DE LEER
VAN DE LAATSTE
DINGEN

Friedensreich

erste Auferstehung

Glaubensziel

Endgericht

*Verheißung der
Wiederkunft Christi*

neue Schöpfung

549

Waarop is de kennis over toekomstige gebeurtenissen gebaseerd?

De leer van de gebeurtenissen die in de toekomst zullen plaatsvinden (eschatologie), heeft zijn grondslag in de Heilige Schrift. In de evangeliën en de brieven van de apostelen zijn veel aanwijzingen over de toekomstige heilsgeschiedenis te vinden. In de Openbaring van Johannes staan centrale uitspraken waarin toekomstige gebeurtenissen op een figuurlijke wijze worden beschreven.

→ **eschatologie:**

zie toelichting bij vraag 40

550

Welke toekomstige gebeurtenis is het geloofsdoel van de nieuw-apostolische christenen?

Jezus Christus komt terug - dat is een kernboodschap van het evangelie. Vanaf Zijn hemelvaart verkondigen de apostelen de wederkomst van de Heer. Het geloofsdoel van de nieuw-apostolische christenen is, om dan door Hem te worden aangenomen.

551

Wie heeft de wederkomst van Jezus Christus beloofd?

Jezus Christus zelf heeft aan Zijn apostelen beloofd: 'Wanneer Ik een plaats voor jullie gereedgemaakt heb, kom Ik terug.

Dan zal Ik jullie met Me meenemen, en dan zullen jullie zijn waar Ik ben' (Joh. 14:3).

Deze belofte van Jezus werd bij Zijn hemelvaart door engelen bevestigd: 'Jezus, die uit jullie midden in de hemel is opgenomen, zal op dezelfde wijze terugkomen als jullie Hem naar de hemel hebben zien gaan' (Hand. 1:11).

552

Wie kent het tijdstip van de wederkomst van Christus?

Op welke dag en welk tijdstip Jezus Christus wederkomt, weten noch mensen, noch engelen. Dat weet alleen de drie-enige God.

553

Wat betekent het dat geen enkel mens het tijdstip van de wederkomst van Christus kent?

Omdat geen enkel mens het tijdstip van Christus' wederkomst kent, moet de gelovige elke dag hierop voorbereid zijn. Gods Zoon omschrijft dit als volgt: 'Wees dus waakzaam, want jullie weten niet op welke dag jullie Heer komt' (Matt. 24:42). Jezus verduidelijkte ook in gelijkenissen dat de mens op elk tijdstip waakzaam moet zijn en Hem moet verwachten.

→ **gelijkenissen over de wederkomst van Christus:** zie vraag 157

'Dan zal het met het koninkrijk van de hemel zijn als met tien meisjes die hun olielampen hadden gepakt en eropuit trokken, de bruidegom tegemoet. Vijf van hen waren dwaas, de andere vijf waren wijs. [...] Omdat de bruidegom op zich liet wachten, werden ze allemaal slaperig en dommelden ze in. Midden in de nacht klonk er luid geroep: "Daar is de bruidegom! Kom, ga hem tegemoet." Dat wekte de meisjes en ze brachten hun olielampen in orde. De dwaze meisjes zeiden tegen de wijze: "Geef ons wat van jullie olie, want onze lampen gaan al uit." [...] Terwijl zij op olie uit waren, arriveerde de bruidegom, en zij die klaarstonden gingen met hem naar binnen voor het bruiloftsfeest, waarna de deur gesloten werd. Enige tijd later kwamen ook de andere meisjes. [...] Wees dus waakzaam, want jullie weten niet op welke dag en op welk tijdstip Hij komt' **Matt. 25:1-13**

554

Hoe zijn de eerste apostelen omgegaan met de belofte van de wederkomst van Christus?

De belofte van Christus' wederkomst speelde een belangrijke rol in de prediking van de eerste apostelen. Deze belofte behoorde naast de offerdood en opstanding van Jezus tot de belangrijkste aspecten van hun geloof. Ze waren ervan overtuigd dat Jezus tijdens hun leven zou terugkomen: 'Ik zal u een geheim onthullen: wij zullen niet allemaal eerst sterven – toch zullen wij allemaal veranderd worden' (1 Kor. 15:51).

Apostel Paulus sprak de gemeente in Korinte aan met de vroegchristelijke oproep tot gebed: 'Maranata' – wat betekent: 'Onze Heer komt!' of 'Kom, Heer!' (vgl. 1 Kor. 16:22).

De oproep steeds bereid te zijn voor de wederkomst van Christus komt ook tot uitdrukking in de Openbaring van Johannes, in de woorden van de Heer: 'Ik kom spoedig' (Openb. 3:11; 22:7, 12 en 20).

555

Wat betekent de belofte van de wederkomst van Christus tegenwoordig voor ons?

Het is een van de fundamentele zekerheden van het evangelie dat Jezus Christus wederkomt en Zijn bruidsgemeente tot zich zal nemen. Hij heeft zelf Zijn wederkomst beloofd (vgl. Joh. 14:3).

→ **bruidsgemeente**: zie vraag 562 e.v.

556

Waarom geloven wij dat de wederkomst van Christus nabij is?

Dat het apostelambt weer wordt bekleed is een voorteken van de spoedige wederkomst van Christus. De verwachting dat deze belofte van de Heer in vervulling gaat, staat tegenwoordig centraal in het nieuw-apostolische geloof, evenals de hoop de wederkomst van Christus persoonlijk mee te maken en door Hem te worden weggevoerd.

→ **verandering en wegvoeren van de bruid**: zie vraag 559 e.v.

557

Hoe verloopt de voorbereiding op de wederkomst van Christus?

De apostelen bereiden de gelovigen voor op de wederkomst van Christus door woord en sacrament. De gelovigen richten hun leven bewust daarop in.

558

Hoe wordt de wederkomst van Christus beschreven in de brieven van apostel Paulus?

In 1 Tessalonicenzen 4:15-17 staat: 'Wij zeggen u met een woord van de Heer: wij, die in leven blijven tot de komst van de Heer, zullen de doden in geen geval voorgaan. Wanneer het signaal gegeven wordt, de aartsengel zijn stem verheft en de bazuin van God weerklinkt, zal de Heer zelf uit de hemel neerdalen. Dan zullen eerst de doden die Christus toebehoren opstaan, en daarna zullen wij, die nog in leven zijn, samen met hen op de

wolken worden weggevoerd en gaan we in de lucht de Heer tegemoet. Dan zullen we altijd bij Hem zijn.'

In 1 Korintiërs 15:51-52 staat: 'Ik zal u een geheim onthullen: wij zullen niet allemaal eerst sterven – toch zullen wij allemaal veranderd worden, in een ondeelbaar ogenblik, in een oogwenk, wanneer de bazuin weerklinkt, zullen de doden worden opgewekt met een onvergankelijk lichaam en zullen ook wij veranderen.'

In Filippenzen 3:20-21 staat: 'Maar wij hebben ons burgerrecht in de hemel, en van daar verwachten wij onze redder, de Heer Jezus Christus. Met de kracht waarmee Hij in staat is alles aan zich te onderwerpen, zal Hij ons armzalig lichaam gelijkmaken aan Zijn verheerlijkt lichaam.'

559

Wat gebeurt er bij de wederkomst van Christus?

Resumerend blijkt uit de hierboven geciteerde uitspraken van apostel Paulus:

Bij de wederkomst van de Heer zullen eerst de doden die Hem toebehoren, onvergankelijk opstaan. De levenden die zich op de wederkomst van Christus lieten voorbereiden, worden veranderd zonder de lichamelijke dood te hoeven sterven.

De doden en de levenden zullen een verheerlijkt lichaam ontvangen. Dit lichaam is gelijk aan het opstandingslichaam van Christus. Ze zullen samen met Jezus Christus worden weggevoerd en voor eeuwig verbonden zijn met de drie-enige God.

Deze gebeurtenissen behoren tot de eerste opstanding, die wordt vermeld in Openbaring 20:5-6.

→ **opstanding**: zie vraag 574 e.v.

→ **opstandingslichaam van Christus**: zie vraag 189

'Onvergankelijk' betekent 'onverderfelijk, eeuwigdurend'. Anders dan ons huidige lichaam zal het opstandingslichaam niet aan verval onderhevig zijn.

560

Waarop berust de hoop van de gelovige om de lichamelijke dood niet te hoeven sterven?

De hoop van de gelovige christen om de lichamelijke dood niet te hoeven sterven, berust op de uitspraak van apostel Paulus: 'Wij zuchten in onze aardse woning er nu al over wordt aangetrokken [...] omdat we niet willen dat deze kleding wordt uitgetrokken; we willen dat er nieuwe over wordt aangetrokken, zodat het sterfelijke door het leven wordt verslonden. Hiervoor heeft God zelf ons gereedgemaakt, door ons de Geest als onderpand te geven' (2 Kor. 5:2 en 4-5).

Met 'hemelse woning' bedoelt de apostel het verheerlijkte lichaam dat niet alleen degenen die uit de dood opstaan ontvangen, maar ook degenen die bij de wederkomst van Christus worden veranderd. De wens dat deze woning er nu al over wordt aangetrokken, betekent dat het nieuwe lichaam wordt ontvangen, zonder dat we eerst hoeven te sterven. Met het 'uittrekken van kleding' wordt hier het sterven bedoeld.

561

Wie worden bij de wederkomst van Christus weggevoerd?

Te worden weggevoerd bij de wederkomst van Christus is allereerst beloofd aan degenen die zijn wedergeboren uit water en Geest, in Jezus Christus geloven en Hem navolgen. Deze schare wordt ook 'bruidsgemeente' of 'zoon van de zonnevrouw' (Openb. 12:5) genoemd.

Het is niet aan de mens te beoordelen of God bovendien anderen in dit opzicht genadig zal zijn: het is alleen God die daarover beslist.

→ **wedergeboorte uit water en Geest:**
zie vraag 528

Met 'wegvoeren' wordt bedoeld dat mensen bij de wederkomst van Christus direct met God verbonden zullen zijn.

562

Wie behoren tot de 'bruidsgemeente'?

Jezus Christus heeft Zijn apostelen de opdracht gegeven de kerk van Christus voor te bereiden op de vereniging met Hem bij Zijn wederkomst. Apostel Paulus schrijft daarover: 'Ik waak over u zoals God over u waakt. Ik heb u aan één man uitgehuwelijkt, aan Christus, en ik wil u als een kuis bruid aan Hem geven' (2 Kor. 11:2). Het beeld van de 'kuis bruid' verwijst naar de bruidsgemeente (Openb. 19:7). Wie daartoe behoort en met Jezus Christus zal worden verenigd, blijkt pas bij de wederkomst van Christus.

563

Wat zijn kenmerken van degenen die bij de bruidsgemeente horen?

Een duidelijk kenmerk is dat zij dagelijks op Christus' wederkomst wachten en volharden in het gebed: 'Kom, Heer Jezus!' (vgl. Openb. 22:17 en 20).

564

Worden in de Bijbel andere kenmerken voor de bruidsgemeente genoemd?

Ja, in Openbaring 14:1-5 worden andere kenmerken voor de bruidsgemeente genoemd. Hier wordt voor de bruidsgemeente het zinnebeeld gebruikt van een schare van 'honderdvierenvierendertigduizend mensen'. Het getal '144.000' moet niet letterlijk worden genomen, maar heeft een symbolisch karakter. Het is afgeleid van de twaalf stammen van Israël. Het wordt met de volgende beelden beschreven: 'het Lam stond op de Sion, en bij het Lam waren honderdvierenvierendertigduizend mensen die Zijn naam en die van Zijn Vader op hun voorhoofd hadden. [...] Zij volgen het Lam waarheen Het maar gaat. Ze zijn uit de mensheid vrijgekocht om als de eerste opbrengst te worden aangeboden aan God en aan het Lam. Geen leugen komt over hun lippen, er valt niets op hen aan te merken.'

565

Wat betekenen de zinnebeelden in Openbaring 14:1-5?

De markering met de naam van het Lam en die van de Vader betekent dat de hon-

derdvierenvierendertigduizend eigendom van God zijn.

'Geen leugen komt over hun lippen,' er valt niets op hen aan te merken' en 'zij volgen het Lam waarheen Het maar gaat' betekent dat ze hun leven in woord en daad naar het evangelie inrichten.

Met de 'eerste opbrengst,' ook 'eerstelingen' genoemd, worden degenen aangeduid die Jezus Christus bij Zijn wederkomst tot zich neemt. Het zijn degenen die als eersten het omvangrijke heil zullen ontvangen.

Met het 'Lam' wordt Jezus Christus bedoeld: 'Daar is het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt' (Joh. 1:29).

In Openbaring 5:12 staat dat het Lam dat is geslacht de overwinning behaalt. Dat betekent dat de vernederde en gekruisigde Zoon van God tevens triomfeert en overwint.

→ **heil:** zie vraag 243 e.v.

'Het Lam dat geslacht is, komt alle macht, rijkdom en wijsheid toe, en alle kracht, eer, lof en dank'
Openb. 5:12

566

Wanneer vindt de bruiloft van het Lam plaats?

De bruiloft van het Lam, dus de vereniging van de bruidsgemeente met de bruidegom Jezus Christus, vindt plaats wanneer Hij is wedergekomen en Zijn bruidsgemeente is veranderd en weggevoerd.

567

Wat gebeurt er bij de bruiloft van het Lam?

De bruidsgemeente mag delen in de luister van Christus en is direct en onlosmakelijk verbonden met God.

→ **bruidsgemeente:** zie vraag 562 e.v.

"Halleluja! De Heer, onze God, de Almachtige, heeft het koningschap op zich genomen. Laten we blij zijn en jubelen, laten we Hem de eer geven! Want de bruiloft van het Lam is gekomen en Zijn bruid staat klaar. Zij mag zich kleden in zuiver, stralend linnen." Want dit linnen staat voor al het goede dat gedaan is door de heiligen. Toen zei hij tegen mij: "Schrijf op: 'Gelukkig zijn zij die voor het bruiloftsmaal van het Lam zijn uitgenodigd'"
Openb. 19:6-9

568

Wat gebeurt er op aarde na de wederkomst van Christus?

Na de wederkomst van Christus begint een periode waarin de mensen en de schepping zullen lijden, omdat ze zijn blootgesteld aan de macht van Satan. Deze periode wordt 'tijd van verdrukking' genoemd.

→ **tijd van verdrukking:**
zie vraag 405, 409

569

Zal er in de tijd van verdrukking een toevlucht zijn?

Ja, in de tijd van verdrukking is er een geestelijke toevlucht voor diegenen die

bij de kerk van Jezus Christus horen maar niet naar Jezus Christus zijn weggevoerd.

In Openbaring worden zij beschreven aan de hand van het zinnebeeld van de vrouw, bekleed met de zon, die een zoon had gebaard. Zij ervaren verder goddelijke begeleiding en geestelijke verzorging zodat hun geloof blijft behouden (vgl. Openb. 12:6).

In de tijd van verdrukking worden mensen die hun geloof in Christus belijden, gedood. Deze standvastige getuigen van Christus worden martelaren (bloedgetuigen).

570

Wat gebeurt er met de martelaren uit de tijd van verdrukking?

Mensen die in de tijd van verdrukking hun geloof in Christus belijden en daarom worden gedood, zijn, net als de bruidsgemeente, betrokken bij de eerste opstanding.

→ *eerste opstanding:*
zie vraag 574 e.v.

571

Wat gebeurt er na de bruiloft van het Lam en de tijd van verdrukking?

Na de bruiloft van het Lam komt Jezus Christus met de bruidsgemeente terug op aarde en beëindigt Hij de tijd van verdrukking.

572

Wat gebeurt er met Satan na de tijd van verdrukking?

Satan en zijn aanhang, de antigoddelijke machten, worden volgens Openbaring 20:1-3 'geketend' en 'in de diepte gegooid'. Alle macht wordt hun dus ontnomen. Derhalve kan niemand meer door Satan worden verleid.

573

Wat gebeurt er als Satan is geketend en aan hem alle macht is ontnomen?

Als Satan is geketend en aan de antigoddelijke machten alle macht is ontnomen, vindt de opstanding van de martelaren uit de tijd van verdrukking plaats. De martelaren hebben dan deel aan de eerste opstanding.

574

Uit welke gebeurtenissen bestaat de eerste opstanding?

Bij de eerste opstanding zullen de doden die Christus toebehoren opstaan en gezamenlijk met de levenden die tot de bruidsgemeente behoren, worden weggevoerd.

Na de bruiloft in de hemel zullen de martelaren uit de tijd van verdrukking opstaan en zich voegen bij het koninklijke priesterschap.

Deze beide gebeurtenissen worden aangeduid als de 'eerste opstanding':

'Gelukkig en heilig zijn zij die deelhebben aan de eerste opstanding. De tweede dood heeft geen macht over hen. Zij zullen priester van God en van de Messias zijn en duizend jaar lang samen met Hem heersen' (Openb. 20:6).

→ *wegvoeren / verandering van de bruid:* zie vraag 559 e.v.

→ *tijd van verdrukking:*
zie vraag 569 e.v.

575

Wat gebeurt er na de eerste opstanding?

Na de eerste opstanding zal Christus op aarde Zijn Vredesrijk stichten en duizend jaar als koning heersen. Deze duizend jaar staan symbool voor een lange, maar toch begrensde tijd.

576

Zullen mensen in deze tijd nog zondigen?

Ja. Satan heeft weliswaar geen macht meer en hij kan niemand meer tot zonde verleiden, maar toch blijven de mensen nog steeds zondaren en zijn ze sterfelijk, omdat de neiging om te zondigen niet is weggenomen. Degenen die deel hadden aan de eerste opstanding zijn daarvan uitgezonderd.

→ *neiging tot zondigen:*

zie vraag 227 en toelichting

→ *eerste opstanding:* zie vraag 574

577

Wat gebeurt er op aarde tijdens de periode van het Vredesrijk?

Tijdens de periode van het Vredesrijk van Christus zal Jezus Christus met het koninklijke priesterschap het evangelie ongehinderd verkondigen. Het evangelie zal aan alle mensen die op aarde leven en eveneens aan alle zielen die aan gene zijde vertoeven, worden verkondigd. Aan het einde van het Vredesrijk zullen alle mensen van alle tijden het evangelie van Jezus Christus hebben leren kennen.

→ *koninklijke priesterschap:*
zie vraag 259, 409 en 574

578

Wat gebeurt er aan het einde van het Vredesrijk?

Aan het einde van het Vredesrijk wordt Satan losgelaten: hij heeft voor het laatst de gelegenheid mensen te misleiden. Na Christus' overwinning over hem wordt hij 'in de poel van vuur en zwavel gegooid' (Openb. 20:7-10). Het kwaad is dan voor eeuwig buiten werking gesteld.

579

Wat gebeurt er als het kwaad zijn macht voor altijd heeft verloren?

Als het kwaad zijn macht voor altijd heeft verloren, zullen de doden opstaan voor het eindgericht. Dan zal Jezus Christus oordelen over alle mensen die

ooit hebben geleefd, met uitzondering van degenen die deel hadden aan de eerste opstanding

Het **'eindgericht'** is het afsluitende oordeel over alle mensen die geen deel hadden aan de eerste opstanding. Dit oordeel wordt aangehaald in Openbaring 20:11-15.

'De doden werden op grond van wat in de boeken stond geoordeeld naar hun daden'
Openb. 20:12

580

Wat gebeurt er met degenen waarover in het eindgericht wordt geoordeeld?

Degenen die in het eindgericht genade vinden, worden - samen met degenen die aan de eerste opstanding deel hadden - bewoners van Gods nieuwe schepping. Ze mogen dan eeuwig met God verbonden zijn. De anderen blijven in de erbarmelijke toestand, ver van God verwijderd.

581

Wat staat er in de Bijbel over Gods nieuwe schepping?

God zal na het eindgericht een nieuwe schepping op de plaats van de oude creëren: 'Hij [God] zal bij hen wonen. Zij zullen Zijn volken zijn en God zelf zal als hun God bij hen zijn' (Openb. 21:3). Daarmee gaat de verwachting in vervul-

ling die in 2 Petrus 3:13 wordt uitgesproken: 'Maar wij vertrouwen op Gods belofte en zien uit naar een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waar gerechtigheid woont.' Dit koninkrijk van God zal in eeuwigheid bestaan en God zal over alles en allen regeren (vgl. 1 Kor. 15:28).

11

UIT DE GESCHIEDENIS
VAN HET
CHRISTENDOM

*Evangelium
für Juden und Heiden*

Gemeinden

Reformation

Katholisch-apostolische Kirche

Neuapostolische Kirche

*Wiederbesetzung des
Apostelamtes*

582

Hoe ontstonden de eerste christelijke gemeenten?

In Jeruzalem ontstond met Pinksteren de eerste christelijke gemeente (vgl. Hand. 2:37 e.v.). Deze bestond alleen uit joden. Vanwege vervolgingen vluchtten vele gelovigen weg uit Jeruzalem (Hand. 8:1; 11:19). In hun nieuwe omgeving verkondigden ze het evangelie, dat daar ook in geloof werd aangenomen. Zo ontstonden op meer plaatsen christelijke gemeenten.

583

Hoe werden de heidenen met het evangelie bekend gemaakt?

In eerste instantie gingen de apostelen ervan uit dat het evangelie alleen aan joden moest worden verkondigd. God maakte apostel Petrus echter in een visioen duidelijk dat het evangelie ook bestemd was voor heidenen (vgl. Hand. 10 en 11).

Tijdens de apostelvergadering in Jeruzalem werden vraagstukken over de zending onder de heidenen en de betekenis van de wet van Mozes voor gedoopte heidenen opgehelderd (vgl. Hand. 15:1-29). Deze beslissingen droegen ertoe bij dat de christelijke gemeenten zich uiteindelijk ontteden van veel tradities van het joodse geloof.

→ **heideneen:**

zie toelichting bij vraag 256

→ **wet van Mozes:**

zie vraag 272 e.v.

Door een 'visioen' maakt God in uitzonderlijke gevallen Zijn wil bekend aan mensen die Hij daartoe heeft uitver-

koren. Een visioen wordt ook wel 'verschijning' genoemd.

584

Welke apostel verkondigde het evangelie voornamelijk aan heidenen?

Vooraf apostel Paulus verkondigde het evangelie aan heidenen. Hiervoor reisde hij, voor een deel samen met apostel Barnabas, naar het huidige Turkije, Griekenland, Cyprus en uiteindelijk ook naar Italië.

585

Waar ontstond de aanduiding 'christen'?

In Antiochië werden de aanhangers van Jezus voor het eerst 'christenen' genoemd (vgl. Hand. 11:26).

586

Hoe lang waren de apostelen werkzaam?

De apostelen waren aanvankelijk werkzaam tot het einde van de eerste eeuw na Christus. Johannes wordt gezien als de laatste apostel van de vroegchristelijke kerk. Daarna begon de tijd waarin het apostelambt wel bestond maar niet persoonlijk werd bekleed. Pas in de 19e eeuw werd het apostelambt opnieuw persoonlijk bekleed.

→ **persoonlijke bekleding van het apostelambt:** zie vraag 450 en toelichting

→ **voortbestaan van het apostelambt:** zie vraag 447 e.v.

587

Waaruit bleek de werkzaamheid van de Heilige Geest na de dood van de eerste apostelen?

De Heilige Geest zorgde voor de totstandkoming van de bindende verzameling van geschriften van het Oude en het Nieuwe Testament (canon).

Door de werkzaamheid van de Heilige Geest konden tijdens kerkelijke vergaderingen (concilies) fundamentele grondslagen van de christelijke leer worden geformuleerd. Daartoe behoren bijv. de leer dat God drie-enig is, de leer dat Jezus Christus waarachtig mens en waarachtig God is, evenals het besef van de beslissende betekenis van het offer en de opstanding van Jezus voor het heil en de verlossing van de mensen.

De werkzaamheid van de Heilige Geest door de eeuwen heen heeft bovendien ten grondslag gelegen aan de wereldwijde verspreiding van het christelijke geloof.

→ **Bijbel, canon:** zie *Fragen 12 ff.*

→ **concilie:** zie toelichting bij vraag 33

→ **drie-enige God:** zie vraag 61 e.v.

→ **twee naturen van Jezus Christus:**

zie vraag 103 e.v.

588

Hoe werd het heil overgedragen in de tijd waarin het apostelambt niet persoonlijk werd bekleed?

Het heil werd hoofdzakelijk overgedragen door het verkondigen van het evangelie en het toedienen van de Heilige Waterdoop.

→ **heil:** zie vraag 243 e.v.

589

Hoe ontwikkelde het christendom zich vanaf de 2e eeuw?

Wat begon met de steniging van de diaken Stefanus, groeide uit tot golven van vervolging: veel christenen werden vanwege hun geloof gedood en werden martelaren.

Ondanks vervolgingen en veel tegenstand verspreidde het christelijke geloof zich in heel het Romeinse Rijk.

→ **martelaren:**

zie toelichting bij vraag 394

590

Wie gaf de prediking van de eerste apostelen door aan latere generaties?

De oorspronkelijke prediking van de apostelen werd doorgegeven en voortgezet door de 'apostolische vaders'. Dit waren kerkleraren die veel invloed hadden. Tot hen worden gerekend: Clemens Romanus (gestorven ca. 100), Ignatius van Antiochië (gestorven ca. 115), Polycarpus, de bisschop van Smyrna (ca. 69 - ca. 155) en Papias, de bisschop van Hierapolis (ca. 70 - ca. 130/140). Zij wilden het christelijke geloof verdedigen tegenover heidenen en joden en de grondbeginselen van de christelijke geloofsleer beschermen.

Een voor de kerk bepalende persoon was Athanasius van Alexandrië (ca. 295 - 373), onder wiens invloed in 325 de geloofsbelijdenis van Nicea werd geformuleerd.

Ambrosius van Milaan

Hiëronymus van Stridon

Augustinus van Hippo

591

Wie waren de 'kerkvaders'?

'Kerkvaders' waren geleerden die na de 'apostolische vaders' de fundamentele christelijke leerstellingen formuleerden. Tot hen behoren o.a. Ambrosius van Milaan (339 - 397), Hiëronymus van Stridon (347 - 420) en Augustinus van Hippo (354 - 430).

592

Wanneer werd het christendom in het Romeinse Rijk de staatsreligie?

Na tijden van hevige vervolging kondigde de Romeinse keizer Constantijn de Grote in 313 geloofsvrijheid voor christenen af.

In 381 verhief keizer Theodosius het christendom in het Romeinse Rijk tot staatsreligie. Hij verbood het vereren van heidense afgoden.

'Geloofsvrijheid' betekent dat mensen hun religie en levensbeschouwing vrij kunnen kiezen, belijden en uitoefenen.

593

Hoe verliep de ontwikkeling van het christendom tot aan de middeleeuwen?

Ten tijde van de volksverhuizingen (4e/5e eeuw) verstevigde het christendom in Europa en Azië zijn positie.

Bij de verspreiding van het christendom speelden monniken, die vanaf de 3e eeuw voor het eerst in Egypte voorkwamen, een wezenlijke rol. Een voornaam doel van de monniken was om hun leven in armoede te leiden naar het voorbeeld van Christus en het christelijke geloof te verspreiden. In de middeleeuwen leverden monniken en nonnen dikwijls grootse prestaties in de wetenschap en waren ze actief op het gebied van landbouw en sociale voorzieningen.

Het christendom bepaalde steeds meer het leven van de mensen, evenals de cultuur, politiek en samenleving in Europa.

In 1054 ontstond door een scheuring een westerse kerk (Rooms-Katholieke Kerk) en een oosterse kerk (orthodoxe kerken).

Monniken verbinden zich aan een leefwijze waarin zij proberen, afgescheiden van wereldse invloeden, hun leven volledig aan de religie te wijden. Zowel mannen als vrouwen (nonnen) kunnen hiertoe behoren.

594

Waarmee moesten christenen vanaf de 7e eeuw toenemend rekening houden?

Vanaf de 7e eeuw moesten christenen in delen van Azië, Afrika en ook Europa rekening houden met een nieuwe religie: de islam. Veel gebieden gingen voor het christelijke geloof verloren, bijvoorbeeld het Midden-Oosten en Noord-Afrika.

In sommige gevallen leidde dit tot oorlogen, bijvoorbeeld in het geval van de kruistochten. Deze vonden tussen 1095 en 1270 plaats in het Midden-Oosten en hadden tot doel Jeruzalem en het Heilige Land voor de christelijke wereld terug te winnen.

De islam is de jongste grote wereldreligie. Deze godsdienst werd opgericht door Mohammed in de 7e eeuw na Christus. De islam gelooft in één god die echter niet drie-enig is. De islam ziet Jezus als profeet. De heilige schrift van de islam is de Koran.

Kruistochten: Palestina, waar ook Jeruzalem lag, bevond zich onder islamitische heerschappij. Tussen de 11e en 13e eeuw riepen verschillende pausen op dit gebied weer onder christelijke heerschappij te brengen. De veldtochten die in dit kader werden gehouden, noemt men 'kruistochten' en de strijders 'kruisridders', omdat zij in naam en tot eer van het kruis van Christus ten strijde trokken.

595

Waarom werden er pogingen ondernomen de kerk te hervormen?

In de middeleeuwen verwerdlijkte de kerk steeds meer - het geloof en de leer verloren steeds meer aan waarde. Een gebrekkige oriëntatie op het evangelie lag hieraan ten grondslag.

Daarom werden pogingen om de kerk te hervormen intensiever. Aan de ene kant probeerden monniken de kerk te hervormen en aan de andere kant werden ook pogingen ondernomen door mannen als de Franse koopman Petrus Waldo (ca. 1140 - 1218), de Engelse theoloog John Wyclif (ca. 1330 - 1384) en de rector van de universiteit van Praag, Johannes Hus (ca. 1369 - 1415). Zij waren consequente critici van een verwerdlijkte kerk. De door hen veroorzaakte en ondersteunde bewegingen kregen grote delen van Europa in hun greep en hadden uiteindelijk de reformatie tot gevolg.

596

Wat is de reformatie?

De reformatie (uit het Latijn 'reformatio': hervorming, vernieuwing) was een religieuze vernieuwingsbeweging in Europa die gebaseerd was op de wens naar een herbezinning op het evangelie.

De reformatie was nauw verbonden met de Duitse monnik Maarten Luther (1483 - 1546). Volgens hem moest alleen het Bijbelse getuigenis van Jezus Christus grondslag zijn voor de geloofsleer. Luther vertaalde de Bijbel uit het Hebreeuws en Grieks in de Duitse taal en maakte de Schrift op die wijze toegankelijk voor het volk.

Maarten Luther

Ulrich Zwingli

Johannes Calvijn

Los van deze ontwikkelingen ontstond in 1534 in Engeland de Anglicaanse Kerk.

597

Wie waren de belangrijkste reformatoren?

Naast Maarten Luther uit Wittenberg waren dit de in Zürich werkzame reformator Ulrich Zwingli (1484 - 1531) en Johannes Calvijn (1509 - 1564), die in Genève een zelfstandige reformatiebeweging opzette.

598

Hoe reageerde de Rooms-Katholieke Kerk op de reformatie?

Als reactie op de reformatie leidde het concilie van Trente (vanaf 1545) tot een vernieuwing van de kerk en werd de ba-

sis gelegd voor de contrareformatie. Een verstevigde positie van het pausdom was het gevolg.

Met 'contrareformatie' wordt de tegenbeweging van de Rooms-Katholieke Kerk op de reformatie bedoeld.

599

Welke gevolgen had dit conflict tussen het protestantisme en het katholicisme?

De conflicten tussen protestanten en katholieken in Europa hadden de Dertigjarige Oorlog (1618 - 1648) tot gevolg, die o.a. leidde tot een grotere invloed van de staat op de kerk. De gezaghebber bepaalde de religie van zijn onderdanen.

De aanhangers van de reformatie worden 'protestanten' genoemd.

600

Hoe was de toestand van het christendom in het Europa van de 18e eeuw?

In de 18e eeuw verbond het christelijke geloof zich vaak met gedachten die het menselijke verstand als enige maatstaf zagen ('verlichting'). Als reactie daarop begon het piëtisme, een beweging binnen de protestantse kerk, veld te winnen. Piëtisten beoefenen een intensieve Bijbelstudie en een actieve zendingspraktijk en zijn sociaal actief.

→ zending: zie toelichting bij vraag 393

601

Hoe was de toestand van het christendom in het Europa van de 19e eeuw?

In de 19e eeuw werd een poging ondernomen om mensen die zich vanwege hun armoede en onwetendheid van het christelijke geloof hadden vervreemd, weer voor het evangelie terug te winnen ('inwendige zending'). Bovendien werden 'zendingsgenootschappen' opgericht: zij zorgden voor een verdere verspreiding van het christendom in landen buiten Europa, vooral in Afrika.

602

Welke belangrijke ontwikkelingen vonden in de 19e eeuw binnen het christendom plaats?

Van grote betekenis waren - vooral binnen het protestantisme in Engeland en de VS - de zogenoemde 'opwekkingsbewegingen'. Gelovige christenen deden

de oproep terug te keren van een 'christendom uit gewoonte' naar een levend christelijk geloof. Deze oproep tot bezinning op het evangelie was vaak verbonden met de hoop op de wederkomst van Christus.

Tegen deze historische achtergrond bereidde God de hernieuwde werkzaamheid van apostelen voor.

603

Wat leidde in de 19e eeuw tot de herbekleding van het apostelambt?

Tussen 1826 en 1829 kwamen gelovige mannen in Albury (Zuid-Engeland) bijeen op conferenties om zich bezig te houden met de Openbaring van Johannes. Deze conferenties vonden plaats op uitnodiging van de bankier Henry Drummond (1786 - 1860), in nauwe samenwerking met Edward Irving (1792 - 1834), een geestelijke van de Schotse presbyteriaanse kerk. De deelnemers aan de conferenties wilden duidelijkheid verkrijgen over Bijbelse uitspraken betreffende de werkzaamheid van de Heilige Geest en de wederkomst van Christus.

Ook in Schotland wachtten gelovigen van verschillende confessies op een versterkte werkzaamheid van de Heilige Geest. Onder hen kwamen in 1830 veelbesproken genezingen van zieken, gevallen van klanktaal (spreken in onbekende talen) en profetieën voor.

In de herfst van 1832 werd John Bate Cardale (1802 - 1877) in Londen door de Heilige Geest tot apostel geroepen en door Henry Drummond 'apostel' genoemd.

Vanaf september 1833 werden elf an-

Albury-Konferenz

dere apostelen door profetieën - vooral door de profeet Oliver Taplin (1800 - 1862) - geroepen.

604

Hoe ontstond de Katholiek Apostolische Kerk?

De apostelen trokken zich in 1835 in Albury een jaar lang terug voor intensief, gezamenlijk overleg. Ze werkten aan het 'Groot Testimonium' (1837), een belijdenisgeschrift dat aan alle geestelijke en wereldlijke leiders van de christenheid werd aangeboden.

In het Testimonium riepen de apostelen christenen op zich onder hun leiding te verzamelen en op de wederkomst van Christus voor te bereiden. Men wilde dus niet een nieuwe kerk oprichten, maar de verschillende bestaande kerken onder apostelen samenvoegen.

De meeste christenen gaven echter geen gehoor aan de oproep van de apostelen. De weinige christenen die in de apostelen geloofden, verbonden zich in een nieuwe kerk, namelijk de Katholiek

Apostolische Kerk.

605

Wanneer vonden de eerste Verzegelingen plaats?

De eerste Verzegelingen, die destijds 'apostolische handoplegging' werden genoemd, vonden in 1847 in Engeland, Canada en Duitsland plaats.

606

Wat gebeurde er toen enkele apostelen stierven?

In 1855 stierven drie apostelen. Door de profeten Edward Oliver Taplin en Heinrich Geyer (1818 - 1896) werden opvolgers in het apostelambt geroepen. Deze roepingen werden echter niet erkend door de overgebleven apostelen. Er werden geen apostelen meer gewijd.

Deze zienswijze had uiteindelijk tot gevolg dat er in de Katholiek Apostolische kerk na de dood van de laatst overgebleven apostel, Francis V. Woodhouse

in 1901, geen apostelen meer waren. Er werden ook geen ambtsdragers meer gewijd.

607

Hoe is de Nieuw-Apostolische Kerk ontstaan?

Op 10 oktober 1862 werd in Koningsbergen de priester Rudolf Rosochacky (1815 - 1894), voorganger van de plaatselijke katholiek apostolische gemeente, door de profeet Geyer tot apostel geroepen. De apostelen van de Katholiek Apostolische Kerk erkenden deze beroeping niet.

Profeet Heinrich Geyer en de leider van de katholiek apostolische gemeente in Hamburg, Friedrich Wilhelm Schwartz (1815 - 1895), waren er echter van overtuigd dat deze beroeping het werk van de Heilige Geest was.

De gemeente in Hamburg erkende op 4 januari 1863 de beroeping van deze apostel en werd als gevolg daarvan uitgesloten van de Katholiek Apostolische Kerk.

Januari 1863 kan derhalve worden beschouwd als het begin van de Nieuw-Apostolische Kerk.

Ook toen apostel Rosochacky kort daarop zijn ambt teruggaf, hielden Geyer, Schwartz en de gemeente in Hamburg staande dat het een goddelijke roeping was geweest.

608

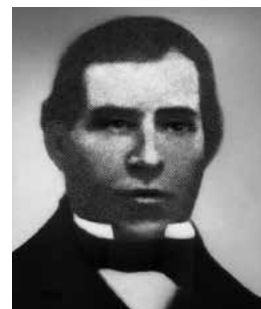
Wat gebeurde er in de tijd na de oprichting van de Nieuw-Apostolische Kerk?

Priester Carl Wilhelm Louis Preuß (1827 - 1878) en, niet lang daarna, Friedrich Wilhelm Schwartz werden als apostel geroepen. Apostel Preuß was werkzaam in Noord-Duitsland terwijl apostel Schwartz Nederland als werkgebied kreeg toegewezen.

In korte tijd werden meer apostelen geroepen. De nieuw ontstane gemeenschap noemde zich 'Allgemeine Christliche Apostolische Mission' (= 'Algemene Christelijke Apostolische Zending').

In 1872 werd Friedrich Wilhelm Menkhoff (1826 - 1895) geroepen als apostel voor Westfalen en het Rijnland.

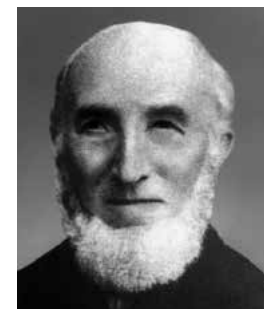
Apostel Menkhoff richtte in 1884 in Duitsland het kerkelijke tijdschrift 'Der Herold' op. Onder de invloed van apostel Menkhoff schafte apostel Schwartz aller-

Carl Wilhelm Louis Preuß

Friedrich Wilhelm Schwartz

Friedrich Wilhelm Menkhoff

eerst in zijn werkgebied de liturgische gewaden af, evenals vele elementen die waren overgenomen van de katholieke apostolische liturgie. In 1885 werden deze veranderingen door alle andere gemeenten overgenomen.

Met 'liturgie' worden de regels over het verloop van een eredienst bedoeld.

609

Waar is de naam 'Nieuw-Apostolische Kerk' ontstaan?

Ter onderscheiding van de katholieke apostolische gemeenten, noemden de gemeenten die vanaf 1863 ontstonden zich in officiële stukken al snel 'nieuw-apostolische gemeenten'. In 1907 volgde de officiële naam 'Nieuw-Apostolische Gemeenten' en vanaf ca. 1930 'Nieuw-Apostolische Kerk'.

610

Hoe lang was het profetenambt werkzaam?

Tegen het einde van de 19e eeuw trad het apostelambt in de kerk duidelijker naar voren als het centrale ambt met veelomvattende volmachten. Tegelijkertijd nam de betekenis van het profetenambt af. Vanaf het einde van de jaren twintig van de vorige eeuw zijn in de gemeenten geen profeten meer actief.

611

Wie was de eerste stamapostel?

In 1881 werd Friedrich Krebs (1832 - 1905) uit Braunschweig (Duitsland) als apostel geroepen. Na de dood van de apostelen Schwartz en Menkhoff nam hij in de kerk een leidende positie in. De eenheid onder de apostelen was voor hem erg belangrijk. Vanaf 1897 ontwikkelde zich het stamapostelambt. Friedrich Krebs was de eerste stamapostel volgens het huidige begrip.

612

Wie droegen er verder het stamapostelambt?

- Hermann Niehaus (1848 - 1932, stamapostel van 1905 tot 1930),
- Johann Gottfried Bischoff (1871 - 1960, stamapostel van 1930 tot 1960),
- Walter Schmidt (1891 - 1981, stamapostel van 1960 tot 1975),
- Ernst Streckeisen (1905 - 1978, stamapostel van 1975 tot 1978),
- Hans Urwyler (1925 - 1994, stamapostel van 1978 tot 1988),
- Richard Fehr (1939 - 2013, stamapostel van 1988 tot 2005),
- Wilhelm Leber (geboren 1947, stamapostel van 2005 tot 2013),
- Jean-Luc Schneider (geboren 1959, stamapostel sinds 2013).

Friedrich Krebs

Hermann Niehaus

Johann Gottfried Bischoff

Walter Schmidt

Ernst Streckeisen

Hans Urwyler

Richard Fehr

Wilhelm Leber

Jean-Luc Schneider

12

EREDIENST,
AMBTSHANDELINGEN
EN ZIELZORG

Sündenvergebung

Gemeinschaft
Predigt

kirchliche Unterrichte

Konfirmation

Trauerbegleitung

Vaterunser

613

Wat is een eredienst?

In de eredienst is God werkzaam voor de mens. Tegelijkertijd is de mens werkzaam voor God.

Voor de eredienst komen mensen samen om met elkaar God te aanbidden, Hem te loven en te danken. Ook komen ze bijeen om Gods woord te horen en de sacramenten te ontvangen.

De eredienst is dus een ontmoeting tussen God en de mens. De gemeente ervaart in de eredienst de aanwezigheid van de drie-enige God en beleeft dat Hij de gemeente in liefde dient.

614

Hoe verliep de eredienst in de oudtestamentische tijd?

In de oudtestamentische tijd bestond de eredienst voornamelijk uit de offerdienst, waarbij de priesters God offers brachten. Bovendien hadden ze de opdracht om het volk de zegen van God te schenken (vgl. Num. 6:22-27).

Over de tijd van koning David wordt geschreven dat zangers en muzikanten in de eredienst hun medewerking verleenden en God prezen met psalmen (vgl. 1 Kron. 25:6).

In de tijd van de Babylonische ballingschap (597 v. Chr. - 539 v. Chr.) kwamen gelovige joden samen in speciaal gebouwde huizen (synagogen) om te bidden, de heilige schriften te lezen en deze uit te leggen. Dit is een oorsprong van de christelijke eredienst zoals die later zou ontstaan.

615

Uit welke elementen bestond de eredienst in de eerste christelijke gemeenten?

Het is niet bekend hoe de eredienst in de eerste christelijke gemeenten verliep. Het evangelie werd verkondigd, de gemeente beleed het geloof, er werd gezamenlijk gebeden en gezongen en het Avondmaal werd gevierd.

616

Hoe ontwikkelde de christelijke eredienst zich verder?

De christelijke eredienst had eeuwenlang een liturgisch karakter. Dit betekent dat de eredienst hoofdzakelijk werd bepaald door rituelen, vastgelegde formuleringen en gezangen.

In veel kerkgenootschappen veranderde dit na de reformatie en stond nu de prediking centraal. De nieuw-apostolische eredienst sluit aan bij deze traditie, met een vrij gesproken prediking.

→ **prediking:** zie vraag 623 e.v.

→ **reformatie:** zie vraag 595 e.v.

617

Is God in de eredienst aanwezig?

Ja, aan het begin van de eredienst wordt God aangeropen met de woorden 'In de name Gods, des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes'. Deze aanroeping staat bekend als de 'trinitarische openingswoorden'. Voor de deelnemer aan de eredienst is zo duidelijk dat God aanwezig is, zoals Gods Zoon het heeft beloofd (vgl. Matt. 18:20).

618

Wat zijn de fundamentele elementen van de eredienst?

Van de eerste christenen in Jeruzalem staat geschreven: 'Ze bleven trouw aan het onderricht van de apostelen, vormden met elkaar een gemeenschap, braken het brood en wijdden zich aan het gebed' (Hand. 2:42). De fundamentele elementen van de eredienst zijn hiervan af te leiden: het onderricht van de apostelen, de gemeenschap, het breken van het brood en het gebed.

619

Wat wordt bedoeld met 'onderricht van de apostelen'?

Met het onderricht van de apostelen wordt bedoeld dat de apostelen de leer

van Jezus Christus verkondigen, dus het evangelie van de dood, opstanding en wederkomst van de Zoon van God. Deze leer wordt ook in de eredienst verkondigd door ambtsdragers die in opdracht van de apostelen actief zijn.

620

Wat verstaan wij onder 'breken van het brood'?

Het 'breken van het brood' is de viering van het Heilig Avondmaal. Het is de centrale gebeurtenis in de eredienst, die uit dankbaarheid voor het offer van Jezus wordt gevierd.

→ **Heilig Avondmaal:**
zie vraag 494 e.v.

621

Wat betekent 'gemeenschap' in de eredienst?

'Gemeenschap' betekent dat de woorden van Jezus Christus: 'Want waar twee of drie mensen in Mijn naam samen zijn, ben Ik in hun midden' (Matt. 18:20), in vervulling gaan.

Gemeenschap in de eredienst betekent ook dat de gelovigen met elkaar God aanbidden en Hem loven en danken. Zo beleven ze ook een onderlinge verbondenheid.

622

Welke rol speelt het gebed in de eredienst?

Het gebed is een onmisbaar onderdeel van de eredienst.

In de eredienst verbindt de gemeente zich met de gebeden van de dienstleider. Daarin komen aanbidding van God, dank, voorbede en bede tot uitdrukking.

Voor de zondevergeving wordt gezamenlijk het gebed 'Onze Vader' uitgesproken. Na de ontvangst van het Heilig Avondmaal dankt de gelovige God in een stil gebed.

623

Wat verstaan wij onder 'prediking'?

In de erediensten wordt Gods woord verkondigd. Ambtsdragers spreken gedachten uit die de Heilige Geest in hen opwekt. Dit wordt 'prediking' genoemd.

In de nieuw-apostolische eredienst is de prediking niet een van te voren geschreven tekst. Aan de prediking ligt een woord uit de Bijbel ten grondslag dat de ambtsdrager vrij sprekend uitwerkt.

624

Wat bewerkstelligt de prediking?

Aangezien de prediking door God wordt opgewekt, ervaren de toehoorders dat het gesproken woord 'leeft'. Dat betekent dat

- levens- en geloofsvragen worden beantwoord,
- het geloof wordt versterkt,
- troost wordt geschonken,
- vaste hoop wordt gegeven,
- hulp bij beslissingen en ook waarschuwingen worden gegeven.

Het woord van het altaar geeft oriëntatie om naar Gods wil te leven.

De prediking is 'voedsel' voor de ziel, volgens de woorden van Jezus: 'De mens leeft niet van brood alleen, maar van ieder woord dat klinkt uit de mond van God' (Matt. 4:4).

625

Wie is ertoe geroepen in de eredienst het woord van God te verkondigen?

De apostelen en de daartoe door hen gevolmachtigde ambtsdragers zijn geroepen om het woord van God in de eredienst te verkondigen.

626

Wat is de voornaamste inhoud en het doel van de prediking?

De voornaamste inhoud van de prediking is het evangelie van Jezus Christus, de blijde boodschap, dat Jezus het offer heeft gebracht, is opgestaan en zal wederkomen.

De Heilige Geest spreekt door de ambtsdrager. Zo wordt het geloof verwekt en versterkt. Het doel van de prediking is altijd de gemeente voor te bereiden op de komst van Jezus Christus (vgl. 2 Kor. 11:2).

627

Zijn fouten bij de verkondiging en het beluisteren van de prediking uitgesloten?

De mens die Gods woord verkondigt, is een zondaar; hij heeft gebreken en maakt fouten. Het ambt echter dat hij draagt, is door God gegeven en derhalve heilig. Als de onvolkomen mens nu Gods woord verkondigt, kunnen er fouten worden gemaakt. Toch legt God kracht in de door de mens gesproken woorden.

Ook de toehoorder is een zondaar, hij heeft gebreken en maakt fouten. Daarom zijn fouten in het begrijpen van hetgeen hij hoort niet uitgesloten. Als hij het woord echter in geloof aanneemt, zal hij ondanks menselijke onvolkomenheden en gebreken de goddelijke krachten die in de prediking liggen opgesloten, in zijn ziel kunnen opnemen.

628

Welke taak hebben de toehoorders van de prediking?

Vóór de prediking dienen de toehoorders te bidden dat de Heer hun uit het woord kracht en vrede schenkt. Ze moeten het woord gelovig aannemen en hebben de taak het in hun dagelijkse leven - in hun gedachten, spreken, handelen - in praktijk te brengen. De toehoorder

wordt dus opgeroepen te leven in navolging van Christus.

629

Hoe worden de zondevergeving en de viering van het Heilig Avondmaal voorbereid?

De dienstleider bereidt de toehoorders met passende woorden voor op de zondevergeving en de viering van het Heilig Avondmaal. Een gezamenlijk gezongen boetelied dient als directe voorbereiding. Hierin belijdt de gemeente haar zondigheid en brengt zij tot uitdrukking aangevoelen te zijn op hulp.

630

Welk gebed wordt in de eredienst in een vastgelegde formulering gebeden?

Het gebed dat Jezus ons heeft geleerd is het 'Onze Vader'. Het is het enige gebed dat de gelovigen in de eredienst in een vastgelegde formulering gezamenlijk bidden.

Het is overgeleverd in een versie met vijf beden (vgl. Luc. 11:2-4) en in een meer uitvoerige versie met zeven beden (vgl. Matt. 6:9-13).

631

In welke formulering wordt het Onze Vader in de eredienst gebeden?

In de eredienst wordt het Onze Vader gebeden conform de formulering uit het evangelie volgens Matteüs (Statenvertaling, Jongbloed-editie):

'Onze Vader, die in de hemelen zijt.
Uw naam worde geheiligd.
Uw koninkrijk kome.
Uw wil geschiede, gelijk in de hemel also ook op de aarde.
Geef ons heden ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.
En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.
Want Uw is het koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, in der eeuwigheid, amen.'

632

Wat betekent de aanhef 'Onze Vader'?

Uit de aanhef 'Onze Vader' blijkt dat dit gebed een gemeenschappelijk gebed is. Als mensen God met 'Vader' aanspreken, komt daarin tot uitdrukking dat God hen heeft geschapen, hun Heer is en voor hen zorgt. Ze mogen God zonder

vrees, in liefde en vol vertrouwen aanspreken met 'Vader'.

→ *kind van God:*

zie toelichting bij vraag 530

633

Wat betekent: 'die in de hemelen zijt'?

De woorden 'die in de hemelen zijt' benadrukken dat God groter en verhevener is dan al het aardse. En toch is Hij in Zijn alomtegenwoordigheid de mensen nabij.

634

Wat betekent: 'Uw naam worde geheiligd'?

Dit is de eerste bede in het Onze Vader. God is heilig. De gelovigen heiligen Zijn naam door Hem alle eer te geven en zich

in te spannen hun leven overeenkomstig Zijn wil in te richten. Deze bede doet tegelijkertijd denken aan het tweede gebed.

635

Wat betekent: 'Uw koninkrijk kome'?

Het koninkrijk van God is in Jezus Christus naar de mensen toegekomen. Met 'Uw koninkrijk kome' wordt gebeden dat het wezen van Christus in de gemeente steeds meer waarneembaar zou mogen worden. Bovendien wordt met deze woorden gebeden, dat het toekomstige koninkrijk van God openbaar zou mogen komen: dit begint met de wederkomst van Christus om Zijn bruid op te halen.

636

Wat betekent: 'Uw wil geschiede, gelijk in de hemel also ook op de aarde'?

In de hemel, het gebied waar God troont, heerst Zijn wil onbeperkt. Met deze bede wordt de wens uitgesproken dat alles op aarde zich volgens Gods wil voltrekt. Ook bidden de gelovigen met deze woorden dat het hun moge gelukken om Gods wil te doen.

637

Wat betekent: 'Geef ons heden ons dagelijks brood'?

Met deze bede wordt gebeden om alles wat de mens nodig heeft om te leven. Ook behelst de bede dat God de schepping moge behoeden. In overdrachtelijke zin is deze bede een vraag om Gods woord als 'voedsel' voor de onsterfelijke ziel.

638

Wat betekent: 'En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren'?

Alle mensen laden op grond van hun zonden schuld op zich. Met deze woorden bekennen de gelovigen voor God zondaren te zijn en vragen zij Hem om vergeving. Omdat God genadig is en vergeeft, verwacht Hij ook dat wij degenen vergeven die ons onrecht hebben aangedaan. Daarom wordt vergeving alleen

geschonken, als wij zelf verzoenings- en vergevingsgezind zijn.

'Daarop kwam Petrus bij Hem staan en vroeg: "Heer, als mijn broeder of zuster tegen mij zondigt, hoe vaak moet ik dan vergeving schenken? Tot zevenmaal toe?" Jezus antwoordde: "Niet tot zevenmaal toe, zeg Ik je, maar tot zeventig maal zeven"'

Matt. 18:21-22

639

Wat betekent: 'En leid ons niet in verzoeking'?

De gelovigen bidden dat God hun helpt om met alles wat in hun vermogen ligt de zonde te weerstaan. Ook wordt met deze woorden de bede uitgedrukt dat God hen voor zware beproevingen in het geloof zou mogen bewaren.

640

Wat betekent: 'Verlos ons van de boze'?

Deze bede drukt de wens uit door God te mogen worden bevrijd van de macht van het kwaad. Uiteindelijk gaat het om de definitieve verlossing die God schenkt door de mens voor altijd van het kwaad te bevrijden. Het is Gods Zoon die 'de verlossing heeft gebracht, de vergeving van onze zonden' (Kol. 1:14).

→ **het kwaad:** zie vraag 217 e.v.

641

Wat betekent: 'Want Uw is het koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, in der eeuwigheid'?

Deze woorden zijn een lofprijzing van God ('doxologie'). Hiermee wordt de Almachtige verheerlijkt en wordt Hem de eer gegeven die Hem toekomt. De blik wordt gericht op de voltooiing van Zijn heilsplan, als de verlostten voor eeuwig bij God de luister mogen ervaren.

→ **heilsplan:** zie vraag 243 e.v.

642

Wat betekent: 'Amen'?

Het woord 'amen' stamt uit het Hebreeuws en betekent: 'het zij zo'. Hiermee wordt het Onze Vader afgesloten. Alles wat in dit gebed aan God is voorgelegd, wordt er nogmaals mee bekrachtigd.

643

Wanneer vindt in de eredienst de verkondiging van de zondevergeving plaats?

De verkondiging van de zondevergeving vindt direct na het gezamenlijk gebeden Onze Vader plaats.

644

Met welke woorden wordt de zondevergeving verkondigd?

De apostelen verkondigen de zondevergeving en verwijzen daarbij direct naar Jezus Christus: 'Nu verkondig ik u de

blijde boodschap: in de naam van onze Heer Jezus Christus, de Zoon van de levende God, zijn u de zonden vergeven. De vrede van de Opgestane zij met u. Amen.'

De priesterlijke ambtsdragers verkondigen de zondevergeving onder verwijzing naar het apostelambt: 'In opdracht van mijn zender, de apostel, verkondig ik u de blijde boodschap: in de naam van onze Heer Jezus Christus, de Zoon van de levende God, zijn u de zonden vergeven. De vrede van de Opgestane zij met u. Amen.'

→ **priesterlijke ambtsdragers:** zie vraag 415, 508, 661

645

Is de zondevergeving een sacrament?

Nee, de zondevergeving ('vrijspraak', 'absolutie') is niet een sacrament. Het is echter een van de voorwaarden om de sacramenten waardig te ontvangen.

646

Op welke grond kunnen zonden worden vergeven?

Zonden kunnen worden vergeven omdat God - als God van de liefde - Zijn Zoon naar de mensen op aarde zond. Deze bracht door Zijn dood aan het kruis het eeuwig geldige offer voor de vergeving van zonden. Door Zijn leven vrijwillig te geven, heeft Jezus Christus de macht van Satan gebroken en hem en zijn werken, namelijk zonde en dood, overwonnen. Sindsdien bestaat de mogelijkheid van

zonden te worden bevrijd (vgl. Matt. 26:28).

Jezus heeft Zijn leven voor ons geofferd zodat onze zonden kunnen worden vergeven en wij niet onder de heerschappij van de zonde hoeven te blijven.

‘Daar is het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt’

Joh. 1:29

‘[...] des te zekerder is het dat wij, nu we met Hem [Jezus] zijn verzoend, worden gered door Diens leven’

Rom. 5:10

647

Wie vergeeft de zonden?

De drie-enige God vergeeft de zonden. De mens is uit eigen kracht niet in staat zonden te vergeven en van zonden te worden bevrijd: ‘[...] gelukkig is de mens wiens zonden de Heer niet telt’ (Rom. 4:8).

648

Is de verkondiging van de zondevergeving noodzakelijk?

Ja, de zondevergeving moet worden verkondigd. De apostelen verkondigen de zondevergeving in opdracht van Jezus, overeenkomstig Zijn woorden: ‘Als jullie iemands zonden vergeven, dan zijn ze vergeven’ (Joh. 20:23). Ze maken het offer van Jezus dus toegankelijk voor de gelovigen. De priesterlijke ambtsdragers zijn door de apostelen gevolmachtigd de zondevergeving te verkondigen.

649

Wat moet de mens doen zodat zijn zonden hem worden vergeven?

Om de zondevergeving te ontvangen is het nodig dat de mens:

- in Jezus Christus gelooft als zijn Verlosser (vgl. Joh. 8:24),
- gelooft dat de zondevergeving door de apostelen wordt verkondigd,
- erkent dat hij heeft gezondigd, schuld op zich heeft geladen en derhalve genade nodig heeft,
- de wens in het hart draagt met God te worden verzoend,
- zijn zonden betreurt en voor God in het Onze Vader belijdt: ‘Vergeef ons onze schulden’,
- er oprecht naar streeft zwakheden en fouten te overwinnen,
- zich wil verzoenen met degene die hem iets heeft aangedaan, en derhalve tegenover hem schuld op zich heeft geladen.

‘Ik heb tegen u gezegd dat u in uw zonden zult sterven, want als u niet gelooft dat Ik het ben, zult u inderdaad in uw zonden sterven’

Joh. 8:24

650

Wat hoort bij het besef te hebben gezondigd?

Bij het besef te hebben gezondigd hoort het waarnemen van eigen zwakheden en fouten. Hiervoor is zelfcontrole nodig.

Dit besef leidt tot boetedoening en berouw.

651

Wat betekenen boetedoening en berouw?

Met boetedoening wordt het besef uitgedrukt dat men zich verkeerd heeft gedragen, berouw toont en er oprecht naar streeft fouten en zwakheden te overwinnen.

Berouw is het gevoel van verdriet over onrecht dat men heeft gepleegd, door een daad of door nalatigheid. Oprecht berouw blijkt ook uit de wil zich met de naaste te verzoenen en aangerichte schade waar mogelijk weer goed te maken.

652

Welke uitwerkingen heeft de zondevergeving?

De zondevergeving maakt vrij van zonden en heft de schuld op die tegenover God bestaat.

Aan de gelovige van wie de zonden zijn vergeven, wordt de vrede van Jezus Christus verkondigd met de woorden: ‘De vrede van de Opgestane zij met u.’ Als deze vrede gelovig in het hart wordt opgenomen, kan de angst voor de gevolgen van de zonde verdwijnen.

Los van de zondevergeving moet de mens instaan voor de consequenties en verantwoordelijkheden van materiële of juridische aard die voortkomen uit zijn zondige gedrag.

653

Zijn er zonden die niet worden vergeven?

Ja, het lasteren van de Heilige Geest is een zonde die niet wordt vergeven. Gods

Zoon zei daarover: ‘[...] maar wie lastertaal spreekt tegen de Heilige Geest, krijgt in alle eeuwigheid geen vergeving, want zo iemand is schuldig aan een onuitwisbaar vergriep’ (Marc. 3:29).

654

Wanneer wordt de Heilige Geest gelasterd?

Degene die de Heilige Geest uit vijandige of laaghartige motieven bewust en moedwillig als duivels of verleidelijk voorstelt, lastert de Heilige Geest.

655

Wie dient de sacramenten toe in de eredienst?

De sacramenten Heilige Waterdoop en Heilig Avondmaal worden toegediend door apostelen of priesterlijke ambtsdragers in opdracht van de apostelen. Het sacrament de Heilige Verzegeling wordt alleen toegediend door apostelen.

656

Hoe vaak worden de sacramenten toegediend?

De Heilige Waterdoop en de Heilige Verzegeling worden slechts eenmaal aan de mens toegediend. Het Heilig Avondmaal wordt herhaaldelijk toegediend.

657

Wordt het Heilig Avondmaal in elke eredienst gevierd?

In principe wordt het Heilig Avondmaal in elke eredienst gevierd.

In sommige gevallen (bijv. huwelijk, overlijden) worden 'woorddiensten' - erediensten zonder avondmaalsviering - gehouden (huwelijksdienst, rouwdienst).

658

Worden de sacramenten ook aan kinderen toegediend?

Ja, ook kinderen kunnen alle drie de sacramenten ontvangen. Indien mogelijk nemen de kinderen samen met de gemeente deel aan de viering van het Heilig Avondmaal.

Kinderen ontvangen de sacramenten Heilige Waterdoop, Heilig Avondmaal, Heilige Verzegeling volgens de woorden van Jezus: 'Laat de kinderen bij Me komen, houd ze niet tegen' (Marc. 10:14).

→ *doop van kinderen: zie vraag 489*

659

Worden de sacramenten ook aan ontslapenen toegediend?

Ja, in de eredienst op zondag en op kerkelijke feestdagen dienen de stamapostel en de districtsapostelen, of door hen aangewezen apostelen, na de viering van het Heilig Avondmaal met de gemeente het sacrament ook toe aan ontslapenen. Twee ambtsdragers nemen daarbij plaatsvervangend voor ontslapenen het lichaam en bloed van Christus in ontvangst.

Drie keer per jaar - de eerste zondag in maart, juli en november - worden erediensten gehouden waarin de stamapostel, de districtsapostel of door hen aangewezen apostelen alle drie de sacra-

menten aan ontslapenen toedienen. Ook deze handelingen worden plaatsvervangend aan twee ambtsdragers verricht.

Dat de **sacramenten voor ontslapenen** plaatsvervangend aan levenden worden toegediend, is gebaseerd op 1 Korintiërs 15:29: 'Wat denken zij die zich voor de doden laten dopen te bereiken? Als de doden toch niet worden opgewekt, waarom zouden zij zich dan voor hen laten dopen?'

→ *hulp voor ontslapenen: zie vraag 545*

660

Wat zijn 'ambtshandelingen'?

God begeleidt de mensen in verschillende levensomstandigheden met zegen. Onder 'ambtshandelingen' worden alle kerkelijke handelingen verstaan die naar aanleiding van vastgelegde gelegenheden worden verricht. Ambtshandelingen zijn geen sacramenten.

→ *sacramenten: zie vraag 472 e.v.*

661

Wat gebeurt er bij een ambtshandeling?

Bij een ambtshandeling wendt God zich tot de mens die oprecht naar Zijn zegen vraagt. Door apostelen en priesterlijke ambtsdragers zegent God de gelovige en biedt hem hulp, genade en barmhartigheid aan.

Ook de inwijding van een kerkgebouw of een ruimte waar een gemeente samenkomt is in ruimere zin een ambtshandeling.

662

Welke ambtshandelingen vinden plaats tijdens een eredienst?

Tijdens een eredienst vinden de volgende ambtshandelingen plaats: confirmatie, opname in de Nieuw-Apostolische Kerk, het schenken van een verlovingszeggen, huwelijkszeggen of zegen op een huwelijksjubileum. Wijdingen in een ambt en andere handelingen die met een ambt te maken hebben, worden eveneens verricht tijdens een eredienst.

663

Wat is de confirmatie?

De confirmatie (Lat. 'confirmatio' = 'bevestiging') is de ambtshandeling waarbij jonge nieuw-apostolische christenen de verplichtingen overnemen die degenen die voor hun opvoeding verantwoordelijk waren, plaatsvervangend bij de Doop en Verzegeling voor hen zijn aangegaan.

De confirmanten nemen de verplichting op zich God trouw te zijn en belijden openbaar, voor de gemeente, het nieuw-apostolische geloof.

Vanaf de confirmatie dragen ze nu als mondige christenen voor God de verantwoordelijkheid voor hun geloofsleven.

→ *degenen die voor de opvoeding verantwoordelijk zijn, verantwoordelijkheid bij de Doop: zie vraag 489*

→ *degenen die voor de opvoeding verantwoordelijk zijn, verantwoordelijkheid bij de Verzegeling: zie vraag 527*

664

Wat is ervoor nodig om te worden geconfirmeerd?

De eerste voorwaarde om te worden geconfirmeerd, is dat de confirmant de Heilige Waterdoop en de Heilige Verzegeling heeft ontvangen. Andere voorwaarden zijn het regelmatig bezoeken van de erediensten en het confirmatieonderwijs.

De confirmanten moeten de grondslagen van het nieuw-apostolische geloof en de geloofsartikelen kennen en bereid zijn om hun leven conform het evangelie in te richten.

665

Hoe verloopt de ambtshandeling van de confirmatie?

De confirmatie vindt plaats tijdens een eredienst. Allereerst beantwoorden de confirmanten voor het altaar de vraag of zij op hun toekomstige levensweg als nieuw-apostolische christen aan God trouw willen zijn met een 'ja'. Na deze belijdenis voor God en de gemeente spreken de jonge christenen de confirmatiegeloofte uit. Daarmee beloven zij openbaar Jezus Christus als hun Heer aan te nemen en hun leven dienovereenkomstig in te richten.

Daarop ontvangen de confirmanten, na een gebed van de dienstleider, de zegen. Deze wordt hun geschonken onder handoplegging.

666

Wat is de uitwerking van de zegen op de confirmatie?

Deze zegen versterkt de confirmanden in hun streven zich aan hun gelofte te houden en Jezus Christus in woord en daad te belijden.

667

Hoe luidt de confirmatiegelofte?

De confirmatiegelofte luidt: 'Ik verzaak de duivel en al zijn werk en wezen en geef mij aan U over, drie-enig God, Vader, Zoon en Heilige Geest, in het geloof, de gehoorzaamheid en het ernstige voornemen U trouw te zijn tot aan mijn einde, Amen.'

Hiermee wordt uitgedrukt dat de confirmant het vaste voornemen heeft het kwaad en alles wat antigoddelijk is te

mijden en consequent de weg van het evangelie te bewandelen. Hij belijdt zijn geloof in de drie-enige God en geeft uiting aan zijn wil om te leven in geloof en gehoorzaamheid tegenover God.

668

Wat verstaan wij onder opname in de Nieuw-Apostolische Kerk?

De opname is de ambtshandeling waarbij christenen van andere denominaties tijdens een eredienst officieel in de Nieuw-Apostolische Kerk worden welkom geheten.

→ *denominatie: zie vraag 365*

669

Wat gebeurt er bij de opname?

Bij de opname leggen christenen openbaar een belijdenis van het nieuw-apostolische geloof af. Na een gebed worden ze in de naam van de drie-enige God in de Nieuw-Apostolische Kerk opgenomen. Degene die is opgenomen heeft nu het permanente recht deel te nemen aan de viering van het Heilig Avondmaal. Alle ambtshandelingen van de kerk zijn voor hem toegankelijk.

670

Wat is de verlofingszegen?

De verlofingszegen is de zegen die wordt geschonken als een paar zich heeft verloofd. De verloving is de oprechte belofte om in het huwelijk te treden. Het verloofde paar verklaart tijdens de ambtshande-

ling openlijk voor God en de gemeente dat het zich op een God welgevallige wijze op het huwelijk wil voorbereiden. Daarvoor ontvangt het paar de zegen.

671

Wat is de huwelijkszegen?

De huwelijkszegen is de zegen die na de huwelijksvoltrekking wordt geschonken.

De huwelijkspartners wordt gevraagd of zij elkaar in wederzijdse trouw onder alle omstandigheden ter zijde willen staan en in liefde met elkaar de levensweg willen gaan. Beiden beloven dat ten overstaan van God en de gemeente met hun jawoord. Daarop ontvangt het paar de zegen van de drie-enige God. De zegen moet hen helpen zich aan deze gelofte te houden, het gezamenlijke leven harmonisch vorm te geven en met Gods hulp moeilijke situaties te trotseren.

672

Voor welke huwelijksjubilea wordt een zegen geschonken?

Op verzoek van een echtpaar wordt de zegen geschonken op de volgende huwelijksjubilea:

- zilveren bruiloft (25 jaar)
- robijnen bruiloft (40 jaar)
- gouden bruiloft (50 jaar)
- diamanten bruiloft (60 jaar)
- briljanten bruiloft (65 jaar)
- platina bruiloft (70 jaar)
- rodium bruiloft (75 jaar)

Daarbij wordt op het huwelijksverbond opnieuw Gods zegen gelegd en de huwelijkspartners worden toevertrouwd aan de zorg en begeleiding van God.

673

Wat gebeurt er bij de inwijding van een kerkgebouw?

Een kerkgebouw wordt op het moment van de eerste eredienst aan zijn bestemming overgedragen. Het gebouw wordt in het wijdingsgebed in de naam van de drie-enige God ingewijd als een openbaringsplaats van de Heilige Geest, dus als een plaats waar Gods woord wordt verkondigd en de sacramenten worden toegediend.

De ingewijde kerk is een plaats waar God wordt aanbeden en ook een toevluchtsoord voor naar heil zoekende mensen. Tijdens erediensten worden hier goddelijke genade en troost, versterking van het geloof en vrede voor de ziel aangeboden.

674

Wat gebeurt er bij de 'ontwijding' van een kerkgebouw?

Wanneer een ingewijde kerk niet meer voor erediensten wordt gebruikt, vindt een 'ontwijding' plaats. In deze laatste eredienst wordt de bestemming van het kerkgebouw als heilige plaats van Gods werkzaamheid, die tot stand is gekomen met de inwijding, opgeheven. Na de ontwijding is de voormalige kerk weer een 'gewoon' gebouw dat voor een andere bestemming kan worden gebruikt.

675

Wanneer worden tijdens de eredienst sacramenten toegediend en ambtshandelingen verricht?

De sacramenten worden na de zondevergeving en het aansluitende gebed toegediend.

De ambtshandelingen vinden in principe plaats na de avondmaalsviering. Aangezien de confirmatie in een rechtstreeks verband met de sacramenten Heilige Waterdoop en Heilige Verzegeling staat, wordt deze ambtshandeling direct voor de viering van het Heilig Avondmaal verricht. De opname brengt het recht op deelname aan het Heilig Avondmaal met zich mee en daarom wordt deze ambtshandeling ook voor de avondmaalsviering verricht.

676

Wanneer vinden tijdens de eredienst wijdingen in een ambt, ambtsbevestigingen en het verlenen van opdrachten en ambtsrust plaats?

De wijding in een geestelijk ambt, het verlenen van een opdracht tot gemeente- of districtsvoorganger, de bevestiging van een ambtsdrager in een ambt en het verlenen van ambtsrust worden verricht na de toediening van de sacramenten. Ze vinden dus plaats na de viering van het Heilig Avondmaal.

→ **wijding**: zie vraag 462 e.v.

677

Hoe wordt een wijding in een ambt verricht?

Wijdingen worden uitsluitend verricht door apostelen. Aan degene die wordt gewijd, wordt na een toespraak van de apostel gevraagd of hij bereid is het ambt aan te nemen. Bovendien wordt hem gevraagd of hij God trouw en in gehoorzaamheid wil dienen, het evangelie van Jezus Christus wil vertegenwoordigen en het ambt overeenkomstig de nieuw-apostolische geloofsbelijdenis wil uitoefenen. Eveneens wordt hem gevraagd of hij bereid is om het ambt in de gezindheid van Jezus Christus, in liefde voor de gelovigen en in geloofsgehoorzaamheid uit te oefenen.

Degene die het ambt ontvangt, belooft dit met een 'ja' ten overstaan van God,

die hem tot de dienst roept, en de gemeente. Het ambt wordt knielend ontvangen door handoplegging en gebed van de apostel.

678

Wat is de taak van muziek in de eredienst?

De taak van muziek in de eredienst is God te loven en te eren (vgl. Ps. 150). Muziek heeft dus een dienende functie.

Muziek kan ontroeren, de gemeente gelijk stemmen met de prediking en het woord van God onderstrepen. Door zang van de gemeente en het koor of door instrumentale bijdragen worden moed, kracht en een vast vertrouwen uitgedrukt en overgedragen. Bij droefenis en verdrukking kan door muziek troost worden ervaren.

Muziek en heiliging voor aanvang van de eredienst dienen de innerlijke concentratie van de gemeente en vormen een voorbereiding op de prediking. Door gemeentezang zijn alle aanwezigen actief betrokken bij de vormgeving van de eredienst.

Voor de viering van het Heilig Avondmaal kan de gemeente met een lied uiting geven aan een boetvaardige gezindheid. In het lied dat tijdens de avondmaalsviering wordt gezongen, worden liefde en dankbaarheid tegenover God tot uitdrukking gebracht.

679

Hoe wordt de eredienst beëindigd?

Aan het einde van de eredienst ontvangen alle aanwezigen de zegen van de drie-enige God. Samen met de trinitarische openingswoorden vormt de slotzegen het raamwerk waarbinnen de eredienst zich afspeelt. Daardoor wordt duidelijk dat alles wat in de eredienst gebeurt, uitgaat van de drie-enige God.

→ **trinitarisch:**

zie toelichting bij vraag 490

680

Hoe luidt de slotzegen?

De slotzegen wordt aan de gemeente verkondigd volgens de woorden uit 2 Korintiërs 13:13: 'De genade van de Heer Jezus Christus, de liefde van God en de gemeenschap van de Heilige Geest zij met u allen.'

681

Wat brengt de gelovigen ertoe de erediensten regelmatig te bezoeken?

De gelovigen willen gezamenlijk God aanbidden. Ze weten dat het geloof in de eredienst door de prediking wordt verstevigd en de hoop op de spoedige wederkomst van Christus wordt versterkt. Ze laten zich in elke eredienst op deze gebeurtenis voorbereiden. Verder willen ze de vergeving van zonden ervaren en het Heilig Avondmaal ontvangen. Bovendien worden ze in de eredienst gezegend.

682

Wat zijn de gevolgen van het verzuimen van de erediensten?

Degene die de erediensten lichtzinnig verzuimt, mist de zegen, de genade en de kracht die in het woord van God en in het Heilig Avondmaal liggen opgesloten.

Als men vaak zonder dwingende redenen uit de erediensten wegblijft, kan het gebeuren dat het geloof afzwakt en het verlangen naar het woord van God verdwijnt.

Het is een zonde als de eredienst en de genade bewust worden geweigerd of worden geminacht.

683

Zijn er ambtshandelingen die niet tijdens de eredienst plaatsvinden?

Ja, de prenatale zegen wordt nooit tijdens een eredienst geschonken. Deze handeling wordt in de regel in huiselijke kring verricht.

684

Wat is de prenatale zegen?

De prenatale zegen is de eerste zichtbare handeling van God aan de nog ongebooren mens. De zegen komt de ziel van de ongeborene ten goede. De ambtshandeling wordt verricht aan de moeder. Door de prenatale zegen geeft God de moeder de kracht om haar kind in de prenatale ontwikkeling wat betreft het geloof te versterken en te verzorgen.

Met de prenatale zegen is de hulp van God voor de periode van de zwangerschap en de geboorte van het kind verbonden. Dit betekent echter niet de garantie voor een probleemloze zwangerschap of de geboorte van een gezond kind.

685

Wat is een kerkelijke rouwplechtigheid?

De kerkelijke rouwplechtigheid is een eredienst tot troost en versterking van de nabestaanden. Deze troost ligt vooral in de hoop op de wederkomst van Christus,

op de daarmee verbonden opstanding van de doden die Christus toebehoren en op de vereniging met hen (vgl. 1 Tess. 4:13-18).

Het woord dat tijdens de rouwplechtigheid wordt verkondigd, is ook bedoeld voor de onsterfelijke ziel van de gestorvene die in de genade van God wordt aanbevolen.

De voor de rouwplechtigheid samengekomen gemeente staat om de nabestaanden heen om hun deelneming te betuigen en een gevoel van geborgenheid te geven. Bovendien wordt op die wijze de gestorvene de laatste eer bewezen.

686

Wat gebeurt er bij een kerkelijke rouwplechtigheid?

Tijdens de rouwplechtigheid wordt het leven van de overledene op gepaste wijze geëerd. Ziel en geest van de gestorvene worden aanbevolen in de liefde van de

Verlosser Jezus Christus met de zegenen- de troostwoorden dat Hij deze moge bewaren tot de opstanding voor het eeuwige leven. Het ontzielde, vergankelijke lichaam wordt aan zijn bestemming overgegeven.

'Zweten zul je voor je brood, totdat je terugkeert tot de aarde, waaruit je bent genomen: stof ben je, tot stof keer je terug'
Gen. 3:19

687

Heeft de wijze van lijkbezorging invloed op de opstanding van de doden?

Of en hoe het stoffelijke overschot wordt begraven, is voor de opstanding van de doden niet van belang.

688

Wat betekent zielzorg?

Wat zielzorg inhoudt, blijkt uit het optreden van Jezus: Hij ontfermde zich zonder aanzien des persoons over zondaren en liet hun Zijn liefde ervaren. Hij luisterde, hielp, troostte, gaf raad, vermaande, versterkte, bad en onderwees.

689

Hoe vervullen de ambtsdragers van de kerk taken op het gebied van zielzorg?

Het doel van zielzorg door de ambtsdragers is de gelovigen te ondersteunen en hen voor te bereiden op de wederkomst van Christus. De zielzorgers begeleiden de leden van de kerk in de meest uiteenlopende levensomstandigheden. Daar hoort ook bij dat zij voor hen bidden.

Aan elke nieuw-apostolische christen wordt persoonlijke zielzorg aangeboden. Dit vindt voornamelijk plaats tijdens bezoeken door de priesterlijke ambtsdragers. Dergelijke bezoeken kunnen echter ook door diakens worden afgelegd.

690

Wat is het doel van zielzorgbezoeken?

Tijdens zielzorgbezoeken staat het streven op de voorgrond de liefde voor God en Zijn werk te verdiepen, het geloofsleven te versterken en het inzicht in Gods werkzaamheid te vergroten. Dat gebeurt voornamelijk door over vragen die het geloof betreffen van gedachten te wisselen. Bij een zielzorgbezoek hoort ook het gezamenlijke gebed.

In geval van ziekte ervaart de nieuw-apostolische christen betrokkenheid door zielzorgbezoeken, hetzij thuis of in een ziekenhuis. De ambtsdrager versterkt zijn geloof, troost, bidt en viert waar mogelijk met de zieke het Heilig Avondmaal.

Het voorbeeld voor de persoonlijke zielzorg is Jezus Christus, die regelmatig bezoeken aflegde, bijvoorbeeld aan Maria, Marta en Lazarus en aan de tollenaar Zacheüs: 'Jezus zei tegen hem: "Vandaag is dit huis redding ten deel gevallen"' (Luc. 19:9).

691

Bestaat in de Nieuw-Apostolische Kerk de biecht?

Ja, in de Nieuw-Apostolische Kerk bestaat de biecht. Hieronder wordt het belijden c.q. bekennen van zonde en schuld ten overstaan van een kerkelijke ambtsdrager verstaan.

Voor de vergeving van zonden is weliswaar geen biecht nodig, maar desondanks bestaat de mogelijkheid te biechten, wanneer ondanks de zondevergeving de schuld nog als belastend wordt ervaren en geen innerlijke vrede wordt gevonden. De biecht wordt dan door een apostel afgenomen. Als in dringende gevallen geen apostel bereikbaar is, kan bij wijze van uitzondering elke priesterlijke ambtsdrager de biecht afnemen en in opdracht van de apostel en in naam van Jezus Christus vergeving verkondigen.

692

Is zielzorg alleen een taak van ambtsdragers?

Zielzorg is in bredere zin ook een taak van de gehele gemeente. Het moet ook een praktische hulp in het leven zijn.

Jezus zegt hierover: 'Want Ik had honger en jullie gaven Mij te eten, Ik had dorst en jullie gaven Mij te drinken. Ik was een vreemdeling, en jullie namen Mij op, Ik was naakt, en jullie kleeadden Mij. Ik was ziek en jullie bezochten Mij, Ik zat gevangen en jullie kwamen naar Mij toe. [...] alles wat jullie gedaan hebben voor een van de onaanzienlijksten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor Mij gedaan' (Matt. 25:35-36 en 40).

693

Hoe wordt aan kinderen zielzorg verleend?

Zielzorg voor kinderen is vooral de taak van de ouders. Zij brengen hun kinderen de basisbeginselen van het evangelie bij. Ze leren de kinderen God en de naaste lief te hebben en zijn een voorbeeld in het gebedsleven en het trouw offeren.

Ambtsdragers en broeders en zusters aan wie een onderwijzende taak is opgedragen ondersteunen de ouders in hun verantwoordelijkheid, zodat de kinderen kunnen opgroeien tot overtuigde en zelfverantwoordelijke nieuw-apostolische christenen.

694

Wat is het doel van kerkelijk onderwijs?

Tijdens het kerkelijke onderwijs worden kinderen met de inhoud van het geloof vertrouwd gemaakt en onderwezen om gewetensvol voor God te leven. Dit doel is afgeleid van het evangelie van Jezus Christus. Bovendien wordt de verbondenheid en het saamhorigheidsgevoel onder de kinderen versterkt.

Het onderwijsaanbod is afgestemd op de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van de kinderen.

695

Wat is het doel van de kleine zondagsschool?

Het doel van de kleine zondagsschool is kinderen op een op hen afgestemde wijze bekend te maken met God en Zijn werk. Zo kunnen nog niet leerplichtige kinderen een vertrouwensvolle relatie met God ontwikkelen. In de kleine zondagsschool gaat het in eerste instantie niet om de overdracht van kennis. Veelmeer moet geborgenheid worden geschonken en vreugde in het geloof in de harten van de kinderen worden gelegd.

696

Wat is het doel van de grote zondagsschool?

Als kinderen 6 jaar zijn geworden, bezoeken zij de grote zondagsschool. Het doel van de grote zondagsschool is:

- vreugde in de verbondenheid met de kinderen Gods en de erediensten te wekken en te versterken,
- de kinderen aan de hand van Bijbelse verhalen bekend te maken met Gods werkzaamheid,
- het geloof in goddelijke beloften te versterken,
- aan de kinderen het verloop van de eredienst, de betekenis van de sacramenten, ambtshandelingen en kerkelijke feestdagen uit te leggen.

697

Wat is de inhoud en het doel van kinderdiensten?

Naast de zondagsschool vinden er af en toe op kleinere of grotere schaal kinderdiensten plaats. Het woord van God wordt door priesterlijke ambtsdragers op een door kinderen te begrijpen wijze verkondigd. De ambtsdragers helpen de kinderen zo om God en Zijn werk te begrijpen. Wat de kinderen uit hun eigen ervaring kunnen begrijpen, wordt een geloofsfundament op hun levensweg.

De kinderdienst gaat in op de behoeftes van de kinderen. Ze voelen zich begrepen, geborgen en geliefd. Het is voor hen een bijzondere ervaring in hun kring de eredienst en het Heilig Avondmaal te vieren.

698

Wat is het doel van kerkelijk godsdienstonderwijs?

Tijdens het godsdienstonderwijs leren kinderen van verslagen van ervaringen die mensen met God hadden. De heilsgeschiedenis wordt behandeld in samenhang met het geloofsleven van de kinderen. De inhoud van het geloof wordt verdiept, het inzicht wordt versterkt en verbanden in Gods heilsplan worden toegelicht. Zo worden aan de kinderen waarden overgedragen die duurzaam zijn.

Voorts moet het godsdienstonderwijs hen in staat stellen hun geloof vrijmoedig te belijden.

→ *heilsplan, heilsgeschiedenis:*
zie vraag 243 e.v.

699

Wat is het doel van confirmatieonderwijs?

Tijdens het confirmatieonderwijs worden kinderen voorbereid om bij de confirmatie ten overstaan van de gemeente hun belofte van trouw aan God af te leggen en als mondige christenen de verantwoordelijkheid voor hun geloofsleven over te nemen. Het inhoudelijke zwaartepunt van het confirmatieonderwijs is de bestudering van de geloofsbelijdenis, het Onze Vader en de Tien Geboden.

700

Hoe wordt aan jonge mensen zielzorg verleend?

Jongeren ontvangen bij hun leeftijd passende verzorging en begeleiding. Als persoonlijke contactpersonen staan de jeugdleiders hun terzijde, voor vertrouwelijke gesprekken in uiteenlopende levenssituaties of voor vragen die betrekking hebben op het geloof.

701

Wat is het doel van zielzorg aan jonge mensen?

Zielzorg moet voor jonge mensen een steun zijn om zich te ontwikkelen tot persoonlijkheden die sterk in het geloof

staan en zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid. Zij moeten worden versterkt in de waarden van het christelijke geloof en voor deze waarden enthousiast worden gemaakt. Zo vinden ze grondslagen voor het nemen van beslissingen die bepalend zijn voor hun levenswandel. Ze worden bemoedigd hun geloof in praktijk te brengen en het in hun naaste omgeving te belijden en te verdedigen. Bovendien wordt de bereidheid gestimuleerd zich in de gemeente in te zetten.

Een belangrijk doel van de verzorging van jonge mensen is het onderhouden van de onderlinge verbondenheid.

Voor jongeren zijn er speciale erediensten. Deze vinden in de regel op districts- of op regionaal niveau tijdens jeugddagen plaats.

702

Hoe wordt aan terminaal zieken en stervenden zielzorg verleend?

Terminaal zieken en stervenden hebben bijzondere aandacht nodig.

Ook gelovige mensen hebben angst voor het sterven en de dood. Deze angst mag niet worden opgevat als teken van een tekortschietend geloof. Op de zware weg die de stervende gaat, ontfermt de zielzorger zich over de stervende in zijn angsten en noden.

Het is van belang de hoop op een leven met God en de troost die in deze hoop ligt, levend te houden.

Bij stervensbegeleiding hoort ook dat de zielzorger de stervende de zondevergeving verkondigt, hem de vrede van de Opgestane schenkt en met hem Heilig Avondmaal viert. Het tot zich nemen van het lichaam en bloed van de Heer waarborgt de levensgemeenschap met de Zoon van God. Zo wordt de stervende op zijn laatste weg getroost en versterkt.

Ook het vaste vertrouwen op een wederzien met degenen die reeds vooruit zijn gegaan naar gene zijde, draagt de stervende door de fase van het afscheid nemen.

→ *Heilig Avondmaal: zie vraag 494 e.v.*

→ *leven na de dood: zie vraag 531*

703

Hoe wordt aan dierbaren van een stervende zielzorg verleend?

Ook zielzorg voor dierbaren van een stervende is noodzakelijk. In een fase waarin zij beseffen dat ze een dierbare zullen verliezen, moeten ze de zekerheid ervaren niet alleen te worden gelaten. Gezamenlijke gebeden worden als bijzonder troostrijk ervaren.

De zekerheid van een weerzien helpt de last van het afscheid nemen te dragen. Bovendien sterkt het de dierbaren wanneer hun wordt gezegd wat zij voor de stervende hebben gedaan.

704

Wat hoort bij rouwbegeleiding?

Rouw moeten worden toegelaten. Het is belangrijk degenen die verdriet hebben op te zoeken, aan hen medeleven te betuigen en met hen te bidden. Zij moeten het gevoel hebben, dat waarachtig met hen wordt meegeleefd. Ondanks de mogelijke angst om contact te zoeken, moeten degenen die verdriet hebben worden opgezocht: 'Ga wie verdriet heeft niet uit de weg, klaag met hen die klagen' (Sir. 7:34).

Wanneer duidelijk kan worden gemaakt dat ook Jezus Christus heeft geleden en is gestorven, kan dit helpen bij de rouwverwerking. Zijn opstanding is de grondslag van de opstanding van de ontslapene; hij heeft deel aan de overwinning van Christus over de dood (Rom. 14:7-9).

705

Waarom dient rouwbegeleiding?

Rouwbegeleiding dient ertoe om degenen die rouwen aan te moedigen te spreken over het verlies en hun gevoelens tot uitdrukking te brengen. Droefenis, angst, woede, twistgesprekken met God en schuldgevoelens mogen ter sprake komen en zonder voorbehoud worden geuit tegenover de zielzorger.

Bij rouwbegeleiding is het waardevol ook het positieve in herinnering te roepen, bijv. fijne belevenissen of ervaringen met de overledene.

Troostende ondersteuning na de dood van een geliefde d.m.v. zielzorg aan dege-

nen die rouw dragen tot aan het moment dat de rouw is verwerkt, kan zich uitstrekken over weken, maanden of soms zelfs jaren.

706

Welke feestdagen worden in de Nieuw-Apostolische Kerk gevierd?

In de Nieuw-Apostolische Kerk worden de volgende feestdagen gevierd: Kerstmis, Palmzondag, Goede Vrijdag, Pasen, Hemelvaart, Pinksteren en dankdag voor de oogst.

707

Wat is de betekenis van Kerstmis?

Tijdens het kerstfeest wordt de geboorte van Jezus Christus in herinnering geroepen, een feest dat verwijst naar een centrale gebeurtenis in de heilsgeschiedenis. De herinnering aan de eerste komst van Gods Zoon versterkt het geloof in Zijn spoedige wederkomst

→ *heilsgeschiedenis: zie vraag 243 e.v.*

708

Wat is de betekenis van Palmzondag?

Op palmzondag wordt herinnerd aan de intocht van Jezus in Jeruzalem naar aanleiding van de viering van het joodse pesachfeest.

→ *Pesach: zie toelichting bij vraag 496*

709

Wat is de betekenis van Goede Vrijdag?

Op Goede Vrijdag wordt met dankbaarheid de kruisiging en de offerdood van Jezus Christus herdacht. Door Zijn offerdood heeft de Zoon van God de macht van Satan en de zonde gebroken.

‘[...] zei Hij: “Het is volbracht.” Hij boog Zijn hoofd en gaf de geest’
Joh. 19:30

710

Wat is de betekenis van Pasen?

De grondslag van dit feest is het feit dat Jezus Christus uit de dood is opgestaan.

De opstanding van Jezus Christus uit de dood vond plaats op de eerste dag van de week, een zondag. Later is een bepaald zondag in het jaar vastgelegd voor het paasfeest.

Met Zijn opstanding laat Jezus Christus zien dat Hij ook de macht van de dood heeft gebroken. De opstanding van Jezus Christus uit de dood is grondslag voor het geloof in de opstanding van de doden en de hoop op het eeuwige leven.

→ **opstanding van Christus:**

zie vraag 184 en 535

→ **opstanding van de doden:**

zie vraag 92, 186, 535, 579

711

Wat is de betekenis van Hemelvaart?

Op Hemelvaartsdag wordt herdacht dat Jezus Christus op de veertigste dag na Pasen uit de kring van de apostelen in de hemel werd opgenomen. Toen ‘werd Hij voor hun ogen omhooggeheven en opgenomen in een wolk, zodat ze Hem niet meer zagen.’ Door twee engelen ontvingen de apostelen de belofte: ‘Jezus, die uit jullie midden in de hemel is opgenomen, zal op dezelfde wijze terugkomen als jullie Hem naar de hemel hebben zien gaan’ (Hand. 1:3-11).

712

Wat is de betekenis van Pinksteren?

Het pinksterfeest - vijftig dagen na Jezus’ opstanding - wordt gevierd ter nagedachtenis aan de dag waarop de Heilige Geest werd uitgestort. Pinksteren wordt ook wel de ‘geboortedag van de kerk van Christus’ genoemd. Apostel Petrus hield na de uitstorting van de Heilige Geest een toespraak waarin de gekruisigde, opgestane en ten hemel gevaren Christus centraal stond.

Pinksteren is bovendien een feest van vreugde over de aanwezigheid en de werkzaamheid van de Heilige Geest in de kerk.

→ **Pinksteren:**

zie vraag 209, 422, 520, 582

713

Wat is de betekenis van dankdag voor de oogst?

Dankdag voor de oogst is een feest waar bij God als de Schepper wordt gedankt.

Op één zondag in het jaar wordt een eredienst gehouden waarin de dank voor alles wat God aan de mens geeft centraal staat.

Uit dankbaarheid brengen de gelovigen een bijzonder offer: ‘[...] wie een dankoffer brengt, geeft Mij alle eer, wie zo zijn weg gaat, zal zien dat God redt’ (Ps. 50:23).

714

Hoe worden de erediensten tijdens kerkelijke feestdagen vormgegeven?

De erediensten tijdens kerkelijke feestdagen komen in principe overeen met de erediensten waarin Heilig Avondmaal wordt gevierd.

Door Bijbellezingen met als thema de betreffende historische gebeurtenis wordt de betekenis ervan voor het heil van de mens belicht.

→ **heil:** zie vraag 243 e.v.

13

DE
NIEUW-APOSTOLISCHE
CHRISTEN
EN ZIJN GELOOFSLEVEN

Fürbitte
beten

Achtung und Toleranz

Dank

Opfer und Opferbereitschaft

Anbetung

Staat und Gesellschaft

715

Wat verstaan wij onder het gebed?

Het gebed is een door God aan de mens gegeven mogelijkheid om met Hem in verbinding te treden. In het gebedervaart de gelovige dat God aanwezig is, luistert en antwoordt. Zo buigt de gelovige mens zich in deemoed voor Gods majesteit en liefde. De Heilige Geest geeft impulsen voor het juiste gebed.

716

Is bidden noodzakelijk?

Bidden wordt ook wel aangeduid als het 'ademen van de ziel'. Deze figuurlijke voorstelling verduidelijkt de noodzaak van het bidden voor het geloof.

Een geloof zonder gebed is niet een levend geloof. Een gebed zonder geloof is niet een juist gebed.

717

Wat zegt het Oude Testament over het gebed?

In het Oude Testament staan veel getuigenissen over het aanbidden van God. Een voorbeeld daarvan is het lied van Mozes: 'Want de naam van de Heer roep ik uit: de Heer is onze God, laat iedereen Hem prijzen! Hij is een rots, Hij staat voor recht; alles wat Hij doet is volmaakt. Trouw is God, rechtvaardig en zuiver, in Hem is geen spoor van kwaad' (Deut. 32:3-4).

Een belangrijk doel van de Psalmen is God in gebeden te danken, Hem te loven en te prijzen. Ook gebeden waarin om Gods hulp en nabijheid wordt gesmeekt, komen vaak voor in het Oude Testament.

718

Welke aanwijzingen gaf Jezus voor het gebed?

In de Bergrede gaf Jezus enkele aanwijzingen voor het gebed (vgl. Matt. 6:5-8): het gebed mag niet een vertoning worden en bovendien behoeven er niet veel woorden te worden gebruikt. God mag als 'Vader' worden aangesproken. Het gebed moet uit het hart komen.

Met het oog op Zijn wederkomst, deed Jezus de oproep: 'Wees waakzaam en bid onophoudelijk om te ontkomen aan de dingen die gebeuren gaan en om voor de Mensenzoon te kunnen verschijnen' (Luc. 21:36).

719

Wat staat er in de Bijbel over het gebedsleven van Jezus?

In de evangeliën staat dat Jezus zich vaak terugtrok om te bidden. In het evangelie volgens Lucas staat dat Jezus in het bijzonder bad vóór gebeurtenissen die van beslissende betekenis waren, namelijk:

- voordat de Heilige Geest op Hem neerdaalde (vgl. Luc. 3:21-22);
- voordat Hij de twaalf apostelen uitkoos (vgl. Luc. 6:12);
- voordat de Vader Hem verheerlijkte ten overstaan van aardse getuigen en getuigen van gene zijde (vgl. Luc. 9:28-36);
- voordat Zijn lijden begon (vgl. Luc. 22:41-46);
- voordat Hij stierf aan het kruis (vgl. Luc. 23:46).

Opvallend is dat Jezus al dankte voordat Zijn gebed was verhoord (vgl. Joh. 11:41-42).

720

Wat is het hogepriesterlijke gebed?

In Johannes 17 staat het hogepriesterlijke gebed opgetekend. Het is het hoogste gebed dat Jezus voor Zijn lijdensweg heeft uitgesproken. Hij bad het ten overstaan van de apostelen en de toekomstige gemeente: 'Ik bid niet alleen voor hen [de apostelen], maar voor allen die door hun verkondiging in Mij geloven. Laat hen allen één zijn, Vader' (Joh. 17:20-21).

721

Wat weten wij over het gebed van de eerste christenen?

De eerste christenen baden gezamenlijk: 'Vurig en eensgezind wijdden ze zich aan het gebed, samen met de vrouwen en met Maria, de moeder van Jezus, en met Zijn broers' (Hand. 1:14).

Naar aanleiding van belangrijke gebeurtenissen, bijv. de uitverkiezing van Mattias tot apostel of de afzondering van de eerste zeven diakenen, werd intensief gebeden.

Ook werden de apostelen in gevaarlijke situaties ondersteund door de gebeden van de gemeente (vgl. Hand. 12:1-12).

→ **diakenen:** zie vraag 470

'[...] terwijl wij ons zullen wijden aan het gebed en aan de verkondiging van het woord van God'
Hand. 6:4

722

Hoe moeten wij bidden?

Het gebed is niet gebonden aan een uiterlijke vorm. De intensiviteit van het gebed kan echter worden verdiept, bijv. door de ogen dicht te doen, de handen te vouwen of te knielen. Degene die bidt, trekt zich daarmee terug uit de drukte van het dagelijkse leven, hij komt tot bezinning en buigt zich in deemoed voor God.

Nieuw-apostolische christenen beginnen en eindigen de dag met gebed. Ook bidden ze voor de maaltijden en richten ze zich in de loop van de dag telkens

weer tot God om Zijn nabijheid te ervaren en Zijn hulp te zoeken.

In de gezinnen bidden ouders met hun kinderen en brengen hun zo een eigen gebedsleven bij.

723

Wat is de inhoud van het gebed?

De inhoud van het gebed wordt bepaald door aanbidding, dank, bede en voorbede.

724

Hoe vindt aanbidding plaats?

Gods majesteit te kennen, is een aansporing om God te aanbidden: 'Ga binnen, laten wij buigen in aanbidding, knielen voor de Heer, onze maker' (Psalm 95:6).

725

Waaruit bestaat de dank in het gebed?

De dank in het gebed omvat alles wat is voortgekomen uit Gods goedheid: woord, genade en sacrament evenals aardse gaven zoals voedsel, kleding en woonruimte.

726

Welke bedden zenden wij op tot God?

Alles wat ons na aan het hart ligt, wordt in een bede aan God voorgelegd, zoals bewaring in het geloof, bescherming door de engelen of Zijn hulp in het dagelijkse leven. De belangrijkste bede richt zich op de spoedige wederkomst van

Christus en het verlangen dan in genade te worden aangenomen.

727

Wat is het doel van de voorbede?

Voorbede is een uitdrukking van naastenliefde. Voorbede beperkt zich niet tot het eigen gezin of de gemeente, maar omvat allen die Gods hulp nodig hebben, hetzij op aarde of aan gene zijde.

728

Welke uitwerkingen heeft het gebed?

Het gebed versterkt het geloof en het vertrouwen in God en schenkt de zekerheid van de geborgenheid in God. Degene die bidt, heeft na het gebed de zekerheid dat al zijn zorgen nu in Gods hand liggen: 'Leg je leven in de handen van de Heer, vertrouw op Hem, Hij zal dit voor je doen' (Ps. 37:5).

729

Wat is offervaardigheid?

Over het algemeen wordt onder 'offervaardigheid' de bereidheid verstaan krachten en gaven in te zetten voor het welzijn van anderen en eigen belangen daarvoor op de tweede plaats te zetten.

730

Wat wordt in het algemeen verstaan onder 'offer'?

In het gangbare taalgebruik zijn offers gaven die aan God worden gebracht. De daden van mensen die zich in dienst van anderen stellen, kunnen daar eveneens onder worden gerekend. Geldmiddelen die worden geschonken voor religieuze doeleinden zijn in het religieuze taalgebruik ook offers.

731

Wat verstaan wij onder ons 'offer'?

Onder ons offer verstaan wij het inzetten van gaven, tijd en moeite in dienst van God en Zijn werk.

Ook wanneer ten gunste van het werk van God van eigen voordeel wordt afgezien, is er sprake van een offer.

De gelovige hecht er waarde aan zijn dankbaarheid en liefde voor God ook in concrete gaven (offers) uit te drukken, hetzij in geldmiddelen of in natura. Volgens Maleachi 3:10 moet men de 'tienden' van alle inkomsten naar het huis van de Heer brengen. De tienden kunnen als oriëntering dienen voor de offergaven.

Uiteindelijk is alles wat de gelovige vanuit liefde voor God doet of juist na-laat een offer.

‘Breng alle tienden naar Mijn voorraadkamer, zodat er voedsel in Mijn tempel is, en zie dan of Ik niet de sluizen van de hemel voor jullie open en zegen in overvloed op jullie land laat neerdalen’
Mal. 3:10

732

Welke betekenis had het offer in het Oude Verbond?

Het offer was in het Oude Verbond van grote betekenis. Met het offer moest dankbaarheid tot uitdrukking worden gebracht, goddelijke straf worden afgewend of verzoening tot stand worden gebracht.

Offers werden in diverse vormen gebracht. De wet van Mozes legde alle details van de offerdienst nauwkeurig vast (vgl. Lev. 1-7).

→ **Oude Verbond:**

zie toelichting bij vraag 175

→ **wet van Mozes:** zie vraag 272 e.v.

733

Welke betekenis heeft het offer in het Nieuwe Verbond?

De oudtestamentische offerdienst, die de mens met God moest verzoenen, heeft door het offer van Christus zijn betekenis verloren (vgl. Hebr. 8-10). In nieuwtestamentische zin betekent het offer dat men zijn leven inricht volgens het evangelie. Apostel Paulus riep de christenen bijv. op om zichzelf te geven ‘als een levend, heil-

lig en God welgevallig offer’ (Rom. 12:1).

→ **Nieuwe Verbond:**

zie toelichting bij vraag 175

‘Waar dat alles vergeven is, daar is geen offer voor de zonde meer nodig’
Hebr. 10:18

734

Wie is het voorbeeld van offervaardigheid?

Jezus Christus is het voorbeeld van offervaardigheid. Hij heeft zichzelf uit liefde voor de mensen gegeven als gave en offer.

Hoewel geen enkel ander offer mag worden vergeleken met het offer van de Heer, is Zijn offervaardigheid toch een voorbeeld dat oproept tot navolging.

‘Volg dus het voorbeeld van God, als kinderen die Hij liefheeft, en ga de weg van de liefde, zoals Christus, die ons heeft liefgehad en zich voor ons gegeven heeft als offer, als een geurige gave voor God’
Ef. 5:1-2

735

Wat is de grondslag voor offervaardigheid?

Het offer in christelijke zin mag niet een gedwongen plicht zijn en niet worden verbonden met de verwachting van een tegenprestatie. Offervaardigheid komt veeleer voort uit geloof, dankbaarheid en liefde tegenover God.

736

Hoe openbaart offervaardigheid zich in het gemeenteleven?

Offervaardigheid openbaart zich direct in het gemeenteleven: talrijke gemeenteleden stellen zonder dat daar een vergoeding tegenover staat een niet gering gedeelte van hun vrije tijd, kracht en talenten in dienst van de gemeente. Velen werken mee in de muziek en het kerkelijke onderwijs. Op enkele uitzonderingen na zijn ook de ambtsdragers onbezoldigd werkzaam.

737

Wat is een geestelijk offer?

Wanneer men de eigen wil aan Gods wil ondergeschikt maakt en zich door Zijn wil laat leiden, brengt men een geestelijk offer.

738

In welke verhouding staan offer en zegen tot elkaar?

In principe kan de mens alleen offeren omdat God hem van te voren al heeft gezegend. Offers zijn derhalve uitdrukking van de dankbaarheid voor hetgeen men heeft ontvangen.

Bij alle offers is de gezindheid bepalend. Als het offer vrijwillig uit dankbaarheid en liefde wordt gebracht, is daar ook zegen aan verbonden. Dit kan in aardse dingen worden ervaren, bijvoorbeeld als welzijn. In eerste instantie is zegen echter van geestelijke aard: onder zegen wordt het ontvangen van goddelijk heil verstaan vanuit de verdienste van Christus (Ef. 1:3-7).

‘[...] wie karig zaait, zal karig oogsten; wie overvloedig zaait, zal overvloedig oogsten. Laat ieder zo veel geven als hij zelf besloten heeft, zonder tegenzin of dwang, want God heeft lief wie blijmoedig geeft. God heeft de macht u te overstelpen met al Zijn gaven, zodat u altijd en in alle opzichten voldoende voor uzelf hebt en ook nog ruimschoots kunt bijdragen aan allerlei goed werk’
2 Kor. 9:6-8

739

Wat is het huwelijk?

Het huwelijk is de innige verbondenheid van een man en een vrouw, waar God Zijn zegen op legt. Een huwelijk vormt het fundament voor een gezin. Aan het huwelijk ligt een openbare belofte van

trouw ten grondslag die beide huwelijkspartners vrijwillig hebben gegeven. Wederzijdse liefde en trouw zijn onontbeerlijk voor het slagen van een huwelijk.

Het polygame huwelijk is niet in overeenstemming met de christelijke leer en traditie.

740

Wat is uit het scheppingsverhaal af te leiden over het huwelijk?

‘God schiep de mens als Zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep Hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep Hij de mensen. Hij zegende hen en zei tegen hen: “Wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag” (Gen. 1:27-28). Zowel man als vrouw zijn dus geschapen naar het evenbeeld van God. Beide staan onder Gods zegen, verschillend maar gelijkwaardig.

In aanleg heeft de mens contacten nodig; man en vrouw hebben in hun huwelijkspartner een levensgezel die ze tot steun moeten zijn: ‘God, de Heer, dacht: Het is niet goed dat de mens alleen is, Ik zal een helper voor hem maken die bij hem past’ (Gen. 2:18).

Met de huwelijksluiting worden man en vrouw samengevoegd tot een eenheid die bestemd is voor het hele leven: ‘Zo komt het dat een man zich losmaakt van zijn vader en moeder en zich hecht aan zijn vrouw, met wie hij één van lichaam wordt’ (Gen. 2:24).

741

Welke betekenis heeft de huwelijkszegen?

De huwelijkszegen kan een veelzijdige uitwerking hebben. De zegen geeft kracht voor een duurzame liefde en trouw, stimuleert de bereidheid om te dienen, te helpen en begrip te tonen en draagt bij aan vergeving van fouten en verzoening. De ontvangen zegen kan echter alleen dan uitwerking hebben, wanneer de echtelieden zich overeenkomstig gedragen.

→ *ambtshandelingen, huwelijkszegen: zie vraag 660 e.v., 671*

742

Welke betekenis heeft het christelijke geloof voor de bestendigheid van het huwelijk?

Het is zeer waardevol wanneer de huwelijkspartners eensgezind zijn over geloofskwesties. Het uitgangspunt dat de huwelijkspartners christen zijn is echter geen garantie voor een harmonisch huwelijksleven.

Voor al wanneer een huwelijkspartner tot een andere cultuur, godsdienst of geloofsgemeenschap behoort, moeten alle vragen die verband houden met een gezamenlijk leven vóór de huwelijksvoltrekking worden opgehelderd.

743

Welke betekenis heeft seksualiteit in het huwelijk?

Wanneer wederzijdse overeenstemming en liefde op de voorgrond staan, kan seksualiteit de huwelijks verbondenheid als een belangrijke schakel versterken en bijdragen aan het welzijn van beide huwelijkspartners. Seksualiteit in het huwelijk moet worden gekenmerkt door waardering en inlevingsvermogen.

744

Hoe staat de Nieuw-Apostolische Kerk tegenover gezinsplanning?

Gezinsplanning is een aangelegenheid van de huwelijkspartners. Toch wijst de kerk methoden en middelen van anti-conceptie af die als voornaamste uitwerking hebben dat reeds bevruchte eicellen worden gedood. Met kunstmatige inseminatie wordt in principe ingestemd. Alle maatregelen waardoor leven op grond van menselijke keuze wordt vernietigd, worden echter afgewezen.

745

Hoe staat de Nieuw-Apostolische Kerk tegenover het vervullen van plichten in het beroepsleven en de maatschappij?

De Tien Geboden geven oriëntering bij het vervullen van plichten in het beroepsleven en de maatschappij.

Het is de taak van de christen bij te dragen aan het welzijn van de maatschappij. Een ieder is daarvoor medeverantwoordelijk.

‘Geef iedereen wat hem toekomt: belasting aan wie u belasting verschuldigd bent, accijns aan wie u accijns verschuldigd bent [...]’
Rom. 13:7

746

Hoe neemt de Nieuw-Apostolische Kerk haar verantwoordelijkheid in de maatschappij?

Binnen haar mogelijkheden en opdracht helpt de Nieuw-Apostolische Kerk het algemeen welzijn van de mensen te bevorderen. De Nieuw-Apostolische Kerk pleit voor vrede in de wereld en roept op tot verzoening en vergeving. Elke aard van gewelddadigheid wordt afgewezen.

747

Nemen nieuw-apostolische christenen deel aan het openbare leven?

Ja, nieuw-apostolische christenen nemen deel aan het openbare leven. De kerk oefent geen invloed uit op politieke opvattingen en activiteiten van haar leden.

De Nieuw-Apostolische Kerk roept haar leden op alle mensen met respect en verdraagzaamheid te benaderen, ongeacht sociale afkomst, leeftijd, taal en andere kenmerken.

748

Welke houding neemt de Nieuw-Apostolische Kerk in tegenover de staat?

De Nieuw-Apostolische Kerk hecht waarde aan transparante en constructieve betrekkingen tot regeringen en overheden. De kerk is neutraal wat betreft partijpolitiek. De Nieuw-Apostolische Kerk houdt zich in haar activiteiten aan de wetten van het respectieve land, rekening houdend met Romeinen 13:1: 'Iedereen moet het gezag van de overheid erkennen, want er is geen gezag dat niet van God komt; ook het huidige gezag is door God ingesteld.' Een voorwaarde is dat ook de staatsmacht moet worden gemeten aan goddelijke geboden.

De kerk vervult de plichten die voortkomen uit de wetten en voorschriften van het land waarin de kerk actief is. Ze verwacht ook in haar positie te worden gerespecteerd en erkend.

→ *houding ten opzichte van de overheid: zie 10e geloofsartikel*

749

Hoe is de relatie van de Nieuw-Apostolische Kerk tot andere kerken, geloofsgemeenschappen en religies?

De Nieuw-Apostolische Kerk en haar leden respecteren de wijze waarop anderen hun godsdienst in praktijk brengen en drukken zich niet afkeurend uit over andersgelovigen, andere godsdiensten en andere kerkgenootschappen. Zij streven naar een goede, vredige relatie op basis van wederzijds respect. De kerk wijst elke vorm van religieus fanatisme af.

In de dialoog met andere christelijke kerken worden - ongeacht de verschillende leerstellingen - de gemeenschappelijke aspecten van het christelijke geloof benadrukt.

750

Is de Nieuw-Apostolische Kerk sociaal geëngageerd?

De Nieuw-Apostolische Kerk is gebonden aan het evangelie. De kerk ziet haar taak o.a. in praktische naastenliefde die de mensen zonder aanzien des persoons ten goede komt. Dit sociale engagement wordt gedragen door vele onbezoldigde helpers uit de gemeenten, maar ook door materiële hulpverlening.

De kerk ontwerpt, stimuleert en ondersteunt binnen haar mogelijkheden charitatieve en andersoortige projecten van algemeen belang, instellingen, evenals hulpacties in de gehele wereld, ook in samenwerking met hulporganisaties.

De nieuw-apostolische geloofsbelijdenis

Het eerste geloofsartikel:

Ik geloof in God, de Vader, de Almachtige, de Schepper van hemel en aarde.

Het tweede geloofsartikel:

Ik geloof in Jezus Christus, Gods eniggeboren Zoon, onze Heer, die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria, die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven, begraven, ingegaan in het rijk van de dood, op de derde dag opgestaan uit de doden en opgenomen in de hemel. Hij zit aan de rechterhand van God, de almachtige Vader, vanwaar Hij wederkomen zal.

Het derde geloofsartikel:

Ik geloof in de Heilige Geest, in één, heilige, algemene en apostolische kerk, de gemeenschap van de heiligen, vergeving van de zonden, opstanding van de doden en het eeuwige leven.

Het vierde geloofsartikel:

Ik geloof dat de Heer Jezus Zijn kerk regeert en daartoe Zijn apostelen heeft gezonden en nog zendt tot aan Zijn wederkomst, met de opdracht te onderwijzen, in Zijn naam zonden te vergeven en met water en de Heilige Geest te dopen.

Het vijfde geloofsartikel:

Ik geloof dat degenen die door God voor een ambt zijn geroepen, slechts door apostelen tot hun ambt worden gewijd en dat uit het apostelambt volmacht, zegening en heiliging voor hun dienst voortkomen.

Het zesde geloofsartikel:

Ik geloof dat de Heilige Doop met water de eerste stap is naar de vernieuwing van de mens in de Heilige Geest en dat de gedoopte daardoor wordt opgenomen in de gemeenschap van degenen die in Jezus Christus geloven en Hem als hun Heer belijden.

Het zevende geloofsartikel:

Ik geloof dat het Heilig Avondmaal ter gedachtenis aan het eenmaal gebrachte, alge-noegzame offer en aan het bittere lijden en sterven van Christus, door de Heer zelf is ingesteld. Het waardig genieten van het Heilig Avondmaal waarborgt ons de levens-gemeenschap met Christus Jezus, onze Heer. Het wordt gevierd met ongezuurd brood en wijn; beide moeten door een ambtsdrager die door de apostel gevolmachtigd is, worden afgezonderd en toegediend.

Het achtste geloofsartikel:

Ik geloof dat de met water gedoopte zielen door een apostel de gave van de Heilige Geest moeten ontvangen om het kindschap Gods en de voorwaarden voor het eerste-lingschap te verkrijgen.

Het negende geloofsartikel:

Ik geloof dat de Heer Jezus zal wederkomen, zo zeker als Hij in de hemel is opgeno-men, en de eerstelingen uit de doden en de levenden, die op Zijn komst hoopten en werden voorbereid, tot zich neemt en dat Hij na de bruiloft in de hemel met dezen op de aarde terugkomt, Zijn Vredesrijk sticht en zij met Hem als koninklijke priesters zullen regeren. Na afsluiting van het Vredesrijk zal Hij het eindgericht houden. Dan zal God een nieuwe hemel en een nieuwe aarde scheppen en bij Zijn volk wonen.

Het tiende geloofsartikel:

Ik geloof dat ik verplicht ben de wereldlijke overheid te gehoorzamen voor zover dit niet in strijd is met goddelijke wetten.

De Tien Geboden

(vgl. Ex. 20:2-17; Deut. 5:6-21)

Het eerste gebod

Ik ben de Heer, uw God. Vereer naast Mij geen andere goden.

Het tweede gebod

Misbruik de naam van de Heer, uw God, niet, want wie Zijn naam misbruikt laat Hij niet vrijuit gaan.

Het derde gebod

Heilig de rustdag. Zes dagen lang kunt u werken, maar de zevende dag is een rustdag.

Het vierde gebod

Toon eerbied voor uw vader en uw moeder. Dan wordt u gezegend met een lang leven op aarde en met voorspoed.

Het vijfde gebod

Pleeg geen moord.

Het zesde gebod

Pleeg geen overspel.

Het zevende gebod

Steel niet.

Het achtste gebod

Leg over een ander geen vals getuigenis af.

Het negende en tiende gebod

Zet uw zinnen niet op het huis van een ander.

Zet uw zinnen niet op andermans vrouw, slaaf, slavin, vee, of wat hem ook maar toebehoort.

Het 'Onze Vader'

(Matt. 6:9-13, SV Jongbloed)

Onze Vader, die in de hemelen zijt.
 Uw naam worde geheiligd.
 Uw koninkrijk kome.
 Uw wil geschiede, gelijk in de hemel also ook op de aarde.
 Geef ons heden ons dagelijks brood.
 En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.
 En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.
 Want Uw is het koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, in der eeuwigheid, amen.

Zaakregister

	<i>vraag</i>
aanbidding van God	301, 302, 303, 307, 321, 366, 370, 409, 622, 673, 717, 723, 724
abortus	334
Abraham	255, 263
absolutie / vrijspraak	645
<i>zie ook 'zondevergeving'</i>	
afbeeldingsverbod	304, 305
afgoden / afgoderij	300, 302, 303, 307, 363, 396, 545, 592
almacht van God	38, 55, 184
alwetendheid van God	55, 230
ambt	45, 214, 385, 395, 399-402, 411, 412, 421, 422, 443, 445, 464, 467, 627
ambt - bevestiging van een ambt	676
ambt - heiliging	412, 417
ambt - volmacht	412, 413, 415, 425,
ambt - zegening	412, 416
ambt, geestelijk	412-417, 419, 460-466, 471, 662, 676
ambt, geestelijk - ambtsniveaus	452
ambtsdrager - ambtsontheffing	467
ambtsdrager - ambtsrust	467, 471, 676
ambtsdrager - taken	468
ambtsdrager - teruggave van een ambt	467
ambtsdrager, diaken - taken	470
ambtsdrager, priesterlijke - taken	469, 477, 492, 644, 648, 689, 690
ambtshandelingen	660-663, 669-671, 676, 683, 684
ambtsopdracht	467
amen	642
antichrist	220
apocriefe boeken	20, 21
apostel	24, 38, 44, 139, 159, 162-167, 187, 190, 203, 205, 210, 214, 249, 256, 295, 372, 386, 387, 391, 392, 394, 399, 401-404, 413, 415, 421, 423, 424, 425, 432, 434, 439, 442, 444, 447, 450, 453, 455, 477, 480, 486, 492, 494, 508, 548, 554, 557, 603, 604, 606, 648

	<i>vraag</i>
apostel - dood van de eerste apostelen	394, 395
apostel - eerste apostelen	435, 436, 586
apostel - taken	387, 421, 424, 425, 430, 432, 433, 439, 440, 441, 453, 455, 461, 480, 486, 492, 524, 557, 619, 655
apostel - volmacht / beroeping	187, 401, 415, 421, 424, 425, 434, 451, 454, 464, 492
apostel - zending	44, 159, 392, 422, 423, 425, 434, 447, 486
apostelambt	8, 174, 385, 395, 399-404, 408, 413, 421, 422, 425-431, 433, 440, 447, 448, 450, 451, 454, 456, 464, 556, 586, 603, 610
apostelambt - kerk van Christus	378, 385, 386, 399, 401-403, 408, 456, 562,
apostelambt - namen	426-432
apostelambt - niet persoonlijk bekleed	447-449
apostelambt - opnieuw persoonlijk bekleed	400, 448, 450, 586, 603
apostelambt - voortbestaan	447, 586
apostelvergadering	583
apostolaat	413, 421, 453, 455
apostoliciteit	381, 385, 386, 408
Apostolicum	33, 34, 40
apostolische vaders	590, 591
ark	157, 183, 226, 255, 373, 484, 536,
Avondmaal, Heilig	47, 146, 159, 372, 377, 404, 455, 469, 473, 475, 477, 479, 490, 494, 496-505, 507, 508, 656, 681, 682
Avondmaal, Heilig - (terminaal) zieken	702
Avondmaal, Heilig - afzondering	378, 497, 503, 509, 510
Avondmaal, Heilig - belijdenismaal	500
Avondmaal, Heilig - bruiloftsmaal	502
Avondmaal, Heilig - elementen	498
Avondmaal, Heilig - eschatologisch maal ...	502
Avondmaal, Heilig - gedachtenismaal	496, 499
Avondmaal, Heilig - gemeenschapsmaal ...	501
Avondmaal, Heilig - instelling	159, 163, 496, 508
Avondmaal, Heilig - kinderen	658, 697
Avondmaal, Heilig - namen	495
Avondmaal, Heilig - ontslapenen	659
Avondmaal, Heilig - recht tot deelname	490, 513, 669
Avondmaal, Heilig - uitreiking	510, 655
Avondmaal, Heilig - uitwerkingen	512
Avondmaal, Heilig - viering	505, 510, 620, 629, 657, 714

	<i>vraag</i>
Avondmaal, Heilig - voorwaarden	511
Avondmaal, Heilig - zondevergeving	507, 511
avondmaalsviering - andere denominaties ..	514
bedrog	352, 362
begeerte	359, 361-364
begravenis van Jezus	176
beheerders over Gods geheimen	24, 432
belijdenis / belijden	53, 315, 320, 410, 418, 481, 489, 500, 615, <i>zie ook 'geloofsbelijdenis'</i> 629, 665, 669, 691
belijdenisgeschrift / Testimonium	604
Bergrede	148, 149, 289, 315, 344, 530, 718
berouw	650, 651
biecht	691
Bijbel / Heilige Schrift	6, 12-16, 19, 20, 22-27, 71, 72, 96, 115, 292, 360, 533, 545, 587, 596, 623
boete	96, 130, 134, 136, 430, 651,
boom van de kennis van goed en kwaad	81, 87, 223
brood en wijn	378, 475, 497, 498, 503, 509
broodbreking	389, 495, 497, 620
bruid van Christus / bruidsgemeente	194, 195, 214, 249, 251, 387, 401, 402, 405, 408, 409, 428, 450, 455, 555, 561-567, 570, 571, 574, 635
bruiloft des Lams / bruiloft in de hemel	135, 195, 251, 405, 408, 502, 566, 567, 571, 574
canon	15, 587
christen	28, 36, 62, 312, 320, 358, 405, 406, 410, 481, 490, 513, 585, 604
christen - de eerste christenen	389, 396, 582, 583, 585, 589, 615, 721
christendom - ontwikkeling	391, 589-594, 601, 602
christenvervolging	394, 396, 397, 582, 589
Christos	111
concilie	33, 65, 398, 587, 598
concupiscentie <i>zie 'neiging om te zondigen'</i>	
confessie	36, 400, 603
confirmatie	377, 662-666, 675, 699
confirmatiegeloofte	665-667
consecratie	497, 503, 509, 510

	<i>vraag</i>
consubstantiatie	503
contrareformatie	598
corruptie	352
cultuur	407, 593
dag van Christus / dag van de Heer	195, 552, 553
dankbaarheid / dankoffer	269, 713, 738
dankdag voor de oogst	706, 713
Decaloog	292
demon	143
denominatie	365, 407, 410, 668, 749
diaken	394, 421, 443, 452, 470, 689
diefstal	348-352
dienstbezoek	681, 682
districtsapostel / districtsapostelhelper	452, 460, 471, 659
districtsevangelist	452
districtsoudste	452
districtsvoorganger	471
doden in oorlogssituaties	337
doden uit noodweer	336
doden van dieren	340
dodenbezwering / raadplegen van doden ...	79, 307, 540
dodenrijk	34, 73, 183, 74, 437, 457, 533, 537, 538, 543
dood, de	59, 81, 219, 223, 227, 363, 531-534, 702
dood, geestelijke	89, 90, 99, 118, 227, 532
dood, lichamelijke	89, 92, 531, 532, 536, 537, 541, 543, 559, 560, 686
doodstraf	331, 339
doop tot boetedoening	96, 130, 485
doopopdracht	64, 434
doxologie <i>zie 'lofprijzing van God'</i>	
drie-eenheid / triniteit	5, 28, 31, 33, 36, 51, 61-66, 93, 184, 204, 213, 306, 383, 406, 410, 517, 587, 667
duivel / Satan	74, 78, 131, 132, 220, 222, 223, 362, 437, 568, 572, 573, 576, 578, 646, 709
dwaalleer	31, 181, 441

	<i>vraag</i>
echtscheiding	345, 347
Eden <i>zie 'tuin van Eden'</i>	
eed / eedsformule	315
eerste opstanding	259, 559, 570, 573-576, 579, 580
eerstelingen / eerstelingschap	405, 428, 515, 530, 564, 565
eeuwig leven / onsterfelijkheid	186, 531, 534-536
eigendom van God	530, 565
eindgericht	532, 579-581
engel	73-77, 94, 100, 107, 122, 125, 131, 164, 187, 190, 551, 552, 711
engel - bescherming	76, 726
eredienst	269, 321, 366, 378, 613-623, 625, 681, 682
eredienst - aanroeping	617
eredienst - ambtshandeling	675
eredienst - in de eerste christelijke gemeenten	615, 616, 618
eredienst - in het Oude Testament	614
eredienst - muziek	614, 678
eredienst - toediening van de sacramenten ..	659, 675
eredienst - voor ontslapenen	545, 659
eredienst - woorddienst	657
erfzonde	377, 476, 481, 482, 484
eschatologie	40, 49, 549 (over de leer van de laatste dingen ook: 550-581)
Eucharistie	495
euthanasie	338
evangelie	15, 120, 137, 150, 151, 214, 237, 258, 259, 274-277, 358, 427, 455, 459, 543, 547, 550, 555, 583, 588, 619, 626
evangelie - verspreiden / verkondigen	183, 198, 358, 372, 392, 395, 425, 443, 455, 459, 468, 547, 577, 582-584, 588, 601, 619, 626, 677
evangelist - eerste gemeenten	445
evangelist - evangelie	120
evenbeeld van God	81-83, 86, 87, 740

	<i>vraag</i>
familie	
<i>zie 'gezin'</i>	
feestdag - dankdag voor de oogst	713
feestdag, kerkelijke	706, 714
• Goede Vrijdag	709
• Hemelvaart	711
• Kerstmis	707
• Palmzondag	708
• Pasen	710
• Pinksteren	712
gebed	27, 164, 192, 240, 321, 622, 690, 693, 703, 715, 716, 718, 722
gebed - aanbidding	724
gebed - bede	726
gebed - dank	725
gebed - eerste christenen	389, 615, 618, 721
gebed - inhoud	717, 718, 722-727
gebed - Onze Vader	
<i>zie 'Onze Vader'</i>	
gebed - Oude Testament	717
gebed - uitwerkingen	728
gebed - voorbede	546, 622, 723, 727
gebed, hogepriesterlijke	192, 454, 720
gebeden van Jezus	164, 192, 454, 718-720
gebod van de liefde	138, 155, 277, 282
gebod	4, 87, 138, 155, 223, 233, 264, 271, 277, <i>zie ook 'gebod van de liefde',</i> <i>'Tien Geboden'</i>
gebod	
• eerste	300-307
• eerste - afbeeldingsverbod	304, 305
• tweede	308-315
• derde	316-321
• vierde	322-328
• vierde - plichten van de ouders	328
• vijfde	329-340
• vijfde - bescherming van het leven	333, 744
• vijfde - gezindheid	332
• vijfde - zelfdoding	335
• zesde	341-347

	<i>vraag</i>
• zesde - echtscheiding	345, 347
• zevende	348-352
• achtste	353-358
• negende en tiende	359-364
gedachtenismaal	37, 496, 499
gedoopte	204, 375, 406, 410, 418, 476, 481, 513, 525
geduldig	196, 290, 327, 363
geest, menselijke	91, 92
geestelijke toerusting	460
geestenbezwinging	79, 540
Geestesdoop	486
<i>zie ook: 'Verzegeling, Heilige'</i>	
gehoorzaamheid in het geloof	269, 465, 677
gelijkenissen van Jezus	150-157, 286, 288, 541, 553
gelofte	233, 665-667, 671, 699
geloof in God	1, 9, 10, 11, 28, 53, 186, 240-242, 250, 274, 278, 279
geloofsartikel	
<i>zie 'geloofsbelijdenis, nieuw-apostolische'</i>	
geloofsbelijdenis	29-33, 35-40, 677, 699
geloofsbelijdenis - Apostolicum	
<i>zie 'Apostolicum'</i>	
geloofsbelijdenis - Nicea-Constantinopel ...	33, 35, 65, 590
geloofsbelijdenis, nieuw-apostolische	36-40
geloofsdoel	550, 553-558, 560, 563
geloofsgemeenschap	29, 36
geloofsvrijheid	592
gemeenschap van de heiligen	34
gemeente	18, 290, 291, 365-367, 373, 388, 390, 403, 432, 554, 582, 583, 613
gemeente - zielzorg	442, 445, 446, 453, 460, 468, 469, 626, 692, 736
gemeente-evangelist	452
gemeentevoorganger	445, 471
genade van God	58, 59, 135, 137, 156, 240, 277-279, 427, 429, 542, 580, 682, 726
genade van God - uitingen	472
gene zijde	197, 537, 538, 541, 543-546, 702, 727
genezing van zieken	142, 603
geseling	170
gestorvenen	
<i>zie 'ontslapenen'</i>	

	<i>vraag</i>
Getsemane	164
getuigen van de opstanding van Christus <i>zie 'opstanding van Christus - getuigen / getuigenissen'</i>	
gevangenneming van Jezus	165, 166
geweten	234-236
gezin / familie	722, 727, 739, 744
gezindheid	136, 156, 332, 351, 356, 358, 738
God - de Almachtige	34, 35, 52, 55, 141, 281, 315, 530, 641
God - de Eeuwige	52, 56
God - de Enige	51-53, 61, 66
God - de Genadige	52, 58
God - de Heilige	52, 54
God - de liefde	57, 154, 225, 258, 283, 382, 530
God - de Rechtvaardige	52, 59, 230
God - de Schepper	3, 5, 9, 34, 37, 41, 55, 56, 66-69, 84, 86, 87, 91, 101, 145, 301, 303, 318, 713
God - de Volmaakte	52, 60
God, de Heilige Geest	5, 51, 66, 100, 101, 197, 198
God, de Vader	5, 28, 51, 41, 64, 66, 67, 93, 101, 105, 129, 145, 413
God, de Zoon	5, 28, 64, 66, 93, 94, 100-102, 105, 106, 113, 121, 129, 135, 141, 175, 177, 198
goden, andere <i>zie 'afgoden / afgoderij'</i>	
Gods naam	308-313
Gods naam - misbruik	313
Gods woord	54, 71, 241, 250, 386, 613, 623, 626, 627
godsdiensonderwijs	698
Godshuis	365, 366, 673, 674
godslastering	168, 313
Goede Vrijdag	372, 706, 709
goederen, geestelijke	327
gouden kalf	303
gulden regel	288-290
handoplegging	205, 444, 463, 475, 515, 605, 665, 677
handoplegging door de apostel	605
handwassing van Pilatus	170
hebzucht	219, 361
heidene	173, 175, 256, 391, 438, 439, 583, 584, 590

	<i>vraag</i>
heil	8, 30, 35, 38, 57, 66, 109, 158, 183, 242, 243, 245-247, 250, 251, 259, 274, 275, 277, 366-368, 370, 377, 424, 456, 472, 473, 476, 543, 546-548, 565, 588
heil, deelhebben aan het	38, 327
heil, toedienen van het	588
<i>zie ook 'ontslapenen - verlossing / toedienen van heil / hulp voor ontslapenen'</i>	
Heiland	125, 174, 186, 108, 247, 558
Heilige Geest	5, 13, 28, 43, 51, 64, 66, 101, 122, 129, 193, 197-204, 206, 207, 209-213, 388, 400, 449, 486, 517-521, 524, 530, 587, 712
Heilige Geest - gave	204, 205, 208, 210, 268, 401, 428, 440, 515, 523-525, 530, 476
Heilige Geest - kracht	122, 202, 204, 210, 530
Heilige Geest - namen	199
Heilige Geest - schepper van het nieuwe ...	66, 529
Heilige Geest - trooster	5, 28, 199, 200, 519
Heilige Geest - uitstorting	209, 210, 388, 518-520, 712
Heilige Geest - vruchten	363, 530
Heilige Geest - waarheid	199, 201, 211, 519
Heilige Geest - werkzaamheid	203, 207, 211, 214, 587, 603
Heilige Schrift - uitleg	24, 25, 38, 407
Heilige Schrift <i>zie 'Bijbel'</i>	
heiligheid	54, 381, 383, 386, 408, 417
heiliging	321, 412, 417, 464, 466
heilsgeschiedenis	119, 243-245, 549, 707,
heilspan van God	244, 249, 252, 641
hekserij	307
hemel	34, 35, 64, 190, 191, 457, 581, 633, 711
hemelvaart	190, 191, 193, 550, 551, 711
herder (het ambt)	445, 452
Herder, de Goede	158
hogepriester	118, 161, 165, 166, 168-170, 176, 188
honderdvierenveertigduizend	564, 565
hostie	503, 506, 510
huichelarij	357
huwelijk	342-344, 346, 739-743
huwelijk - gezinsplanning	744
huwelijk - huwelijkszegen	347, 662, 657, 671, 741
huwelijksjubilea - zegen	661, 662, 672

	<i>vraag</i>
Immanuël	95, 115
inseminatie, kunstmatige	744
inspiratie	13
intocht in Jeruzalem	117, 160, 161, 708
islam	53, 594
Israël	4, 17, 30, 57, 95, 138, 175, 255, 256, 263, 264, 294, 373, 427, 530
jaloezie	74, 219, 233, 361, 363
jeugdleider / geestelijke verzorging van de jeugd	700, 701
Jezus - de Gezalfde / zalving	111, 112, 521, 522
Jezus - dienaar van God	115, 179
Jezus - dodenrijk	34, 37, 183, 536
Jezus - doop	105, 129, 130, 131, 485, 521, 522
Jezus - geboorte	16, 95, 107, 121, 122, 124-126, 170, 275, 707
Jezus - kinderjaren	127, 128, 325
Jezus - kruiswoorden	174
Jezus - overwinning over de zonde	182, 247, 565, 578, 704
Jezus - verwijzingen naar Zijn sterven en opstanding	180
Jezus - wonderen	106, 117, 140-147, 266, 386
Jezus - zoon van David	115
Jezus Christus	4, 7, 25, 28, 34-36, 42, 59, 60, 64, 90, 94, 100, 103-106, 108, 109, 111, 112, 135, 184, 186, 190, 192, 194, 247, 275, 368, 376, 479, 550, 571, 577, 579
Jezus Christus - aan de rechterhand van God	34, 37, 191, 192
Jezus Christus - bemiddelaar	247
Jezus Christus - de Bruidegom	194, 566
Jezus Christus - de Goede Herder	158
Jezus Christus - de koning	116, 117, 414, 575
Jezus Christus - de priester / hogepriester	116, 118
Jezus Christus - de profeet	116, 119, 414
Jezus Christus - de schepper	101, 145
Jezus Christus - gehoorzaamheid	103, 164
Jezus Christus - God en mens	94, 102, 103-106
Jezus Christus - koning, priester en profeet	116, 414

	<i>vraag</i>
Jezus Christus - levensgemeenschap met Jezus Christus	473, 505, 702
Jezus Christus - overwinnaar	132, 225, 247, 534, 565, 646
Jezus Christus - volmacht	114, 117, 141
Jezus Christus - wederkomst <i>zie 'wederkomst van Christus / wederkomst van de Heer'</i>	
Johannes de Doper	96, 97, 119, 129, 130, 485, 521
Judas Iskariot	162, 163, 165, 169
katholiek	34, 35
Katholiek Apostolische Kerk	604, 606, 607, 609
kerk - reformatie	595-598
kerk - westerse en oosterse kerk	593
kerk van Jezus Christus	44, 135, 365-410, 418, 450, 456-458, 481, 493, 562, 569, 712
kerk van Jezus Christus - algemeenheid	381, 384, 386, 408
kerk van Jezus Christus - apostoliciteit	381, 385, 386, 408
kerk van Jezus Christus - behoud	569
kerk van Jezus Christus - eenheid	381, 382, 386, 408
kerk van Jezus Christus - heiligheid	381, 383, 386, 408
kerk van Jezus Christus - hoofd	369
kerk van Jezus Christus - kenmerken (notae ecclesiae)	381, 386, 408
kerk van Jezus Christus - ontwikkeling	390-392, 395-397, 593
kerk van Jezus Christus - oprichting / stichting	368, 372
kerk van Jezus Christus - taken	370, 387
kerk van Jezus Christus - verwijzingen naar de kerk van Christus ...	373
kerk van Jezus Christus, onzichtbare	377, 379
kerk van Jezus Christus, zichtbare	378, 380
kerkgebouw - inwijding	661, 673, 674
kerkgebouw - ontwijding	674
kerkvaders	591
Kerstmis	706, 707
kinderdienst	697
kinderdoop	489, 658
kinderen	76, 266, 294, 325-328, 420, 489, 527, 658, 693, 695-698, 722
kindermoord in Bethlehem	126

vraag

kinderverzegeling	527, 658
kindschap Gods	204, 428, 515, 530
koninklijk priesterschap	259, 409, 574, 577
koninkrijk van God	73, 135, 149, 151-154, 372, 581, 635
kruis	103, 172, 174, 181, 182, 276, 488
kruisiging	170, 172, 174, 175, 709
kruistochten	313, 594
kwaad, het	88, 136, 215-222, 578, 579, 631, 640
Lam van God	97, 98, 564-566, 646
lasteren	357
lasteren van de Heilige Geest	653, 654
leer van Jezus	134, 148, 619
leerlingen van Jezus	97, 139, 159, 187, 189, 209, 256, 368, 372, 434
leger, dienst in het	331
leraarschap van Jezus	133, 139
leugen	74, 201, 219, 354, 357
leven na de dood / voortleven na de lichamelijke dood	531, 536, 537, 541
<i>zie ook 'ontslapenen - verlossing / toediening van heil / hulp voor ontslapenen'</i>	
lichaam en bloed van Jezus	321, 377, 476, 503, 506, 509, 510, 659, 702
lichaam van Jezus	374, 375, 397
liefde van God	57, 76, 81, 99, 154, 156, 204, 225, 258, 281, 283, 530, 646, 680
liefde voor de vijand	174
liefde voor God	81, 281, 283, 284, 299, 302, 307, 314, 690, 693, 735, 731
liefde, onderlinge	290, 291
lijden van Jezus	160, 171, 172, 174, 177-180
liturgie	608
lofprijzing van God / doxologie	641
logos	101, 431
luister (in de zin van 'heerlijkheid')	101, 141, 192, 195, 199, 268, 270, 567, 631, 641
maatschappij / maatschappelijk leven	357, 593, 745-750
magie	307
magiër	125

vraag

maranata	30, 196, 554
Maria (moeder van Jezus)	34-36, 94, 95, 107, 121-124, 127, 174, 203, 325, 721
martelaren	394, 569, 570, 573, 574, 589
mens - eenheid van lichaam, ziel en geest ..	78, 91, 531
mens - vergankelijkheid	228, 531
Mensenzoon	114, 151, 157, 180
menswording van God	90, 94, 100, 102, 103, 121, 124, 177, 203
Messias	25, 112, 120, 207, 246, 522
middelpunt van de Heilige Schrift	25
monniken	593, 595
monogamie	344
monotheïsme	53, 302
Mozes	255, 271, 293, 310, 373
muziek	614, 678
naastenliefde	138, 155, 271, 277, 285-291, 299, 378, 727, 746, 750, 361
namen van God	309-312
namen van God - misbruik	308, 309, 313
nardusolie	161
natuurwonderen	145
navolging van Christus	259, 368, 382, 453, 465, 561, 628, 734
nederig / nederigheid	156, 159, 164, 272, 290, 307, 466, 715, 722
neiging om te zondigen / concupiscentie ...	227, 576
Nieuw-Apostolische Kerk	23, 36-40, 371, 387, 403, 404, 420, 452, 492, 500, 607-609, 746-750
nieuwe schepping	55, 135, 222, 252, 580, 581, 66, 528
Nieuwe Testament	15, 16, 18, 22, 25, 30,
Nieuwe Verbond <i>zie 'verbond - Oude Verbond / Nieuwe Verbond'</i>	
Noach	226, 255, 373, 484, 536
offer	269, 614, 713, 729-731, 735-738
offer - 'de tienden'	731
offer - Oude Verbond / Nieuwe Verbond ...	732, 733
offer van Christus	66, 90, 98, 99, 174, 175, 177, 178, 179, 181-183, 216, 247, 266, 372, 421, 424, 504, 543, 544, 548, 646, 648, 709
<i>zie ook 'kruisiging'</i>	
offervaardigheid	466, 729, 735, 736

	<i>vraag</i>
offervaardigheid - Jezus als voorbeeld	734
onderricht van de apostelen	389, 618, 619
onderwijs, kerkelijk	694-696, 698, 699
on gehoorzaamheid aan God	74, 221, 223, 225, 226, 264
ongeloof	241, 541
onoprechtheid	357
onsterfelijk / onsterfelijkheid	73, 78, 81, 91, 92, 531, 636, 685
ontslapenen	183, 377, 537, 540-548, 577, 659, 704
ontslapenen - verlossing / toedienen van heil / hulp voor ontslapenen	183, 543-548, 659, 588
ontslapenendienst <i>zie 'eredienst - voor ontslapenen'</i>	
ontzag voor God	27, 269, 307
onvergankelijkheid	559
Onze Vader	530, 630-642, 649
oordeel	315, 355, 579, 580
opdracht, kerkelijke	418-420, 471, 676, 719
openbaring van God	1-12, 203
ophalen van de bruid van Christus	195, 535, 635
opname	662, 668, 669
opstanding	189
opstanding van Christus	90, 184-189, 320, 441, 534, 535, 710
opstanding van Christus - getuigen / getuigenissen	185, 187-189
opstanding van de doden	34, 35, 36, 92, 186, 535, 558-560, 574, 579, 685-687, 710
opstandingslichaam	92, 189, 559
opwekking van doden	144
opwekkingsbeweging	602
opziener	452
Oude Testament	16, 17, 19, 25, 30,
Oude Verbond <i>zie 'verbond - Oude Verbond, / Nieuwe Verbond'</i>	
ouders / verantwoordelijke voor de opvoeding	322-328, 527, 663, 693, 722
ouders / verantwoordelijke voor de opvoeding - taak / verantwoordelijkheid ..	328, 489, 527, 663
overheid	748
overspel	342-345

	<i>vraag</i>
Palmzondag	160, 708
Pasen	317, 372, 706, 710, 711
passie	160
persoonlijkheid van de mens	92, 531
Pesach - pesachfeest / pesachmaal	162, 163, 170, 494, 496, 708
petrinische opdracht	187, 256, 372, 437, 457, 458, 459
Petrus	147, 166, 180, 187, 388, 435, 437, 438, 523, 583
piëtisme	600
Pinksteren	209, 210, 372, 388, 391, 422, 443, 520, 582, 706, 712
polygamie	344
polytheïsme	302
prediking	11, 23, 148, 203, 233, 241, 377, 378, 455, 616, 623, 625-627
prediking - taken van de luisteraar	628
prediking - uitwerkingen	543, 547, 624, 626, 681
pre-existentie	100
prenatale zegen	683, 684
priester	116, 118, 414, 452, 469, 655, 661
profeet	95, 116, 119, 207, 414, 610
protestanten	599, 602
psyche	91
rechtvaardigheid van God	59, 230
rechtvaardigheid voor God	278, 429, 485, 542
rechtvaardiging	225, 278
reformatie	595, 596, 598, 599, 616
reïncarnatie	539
religies, andere	594, 749
Romeinse Rijk	391, 589, 592
Rooms-Katholieke Kerk	593, 598, 365
rotsambt	437, 457, 458
rouwbegeleiding	704, 705
rouwplechtigheid / rouwdienst	469, 657, 685, 686
rustdag	292, 316, 318, 320, 321, 659, 696, 706

	<i>vraag</i>
sabbat	318, 319
sacrament	6, 36, 135, 213, 214, 249, 250, 367, 401, 402, 472-480, 491, 525, 527, 528, 530
sacrament - geloof	478
sacrament - inhoud	476
sacrament - kinderen	489, 658
sacrament - ontslapenen	377, 544, 545, 547, 548, 659
sacrament - toediening	401, 402, 404, 424, 434, 455, 477, 525, 548, 655, 656
sacrament - vorm	475, 483, 498
Samaritaan	155, 286-288
Satan	
<i>zie 'duivel'</i>	
satanisme	307
schenkingswonderen	147
schepper van het nieuwe	66, 529
schepping	5, 17, 55, 68-72, 78, 80, 85, 86, 224, 228, 262
schepping - behoud / verantwoordelijkheid	85, 86, 262, 340
schepping, onzichtbare	72-80
scheppingsdag	70
schuld	229, 230, 236, 298, 333, 337, 631, 638, 652
schuld aan de dood van Jezus	173
sleutelvolmacht	437, 457, 459
slotzegen	679, 680
sociaal / sociale omstandigheden	326, 407, 750
spijzigingswonderen	146
spiritisme	79
staat	297, 748
stamapostel / stamapostelambt	452, 457-459, 611, 612
sterven	702, 703
stervensbegeleiding	702
substantie	503
synagoge	319, 614
synode	15
tempel	118, 175
tempelreiniging	161
Testimonium	604
Tien Geboden	292-296, 745
<i>zie ook 'gebod' (eerste t/m tiende)</i>	
tienden, de	731

	<i>vraag</i>
titels van Jezus	110-115
traditie / traditioneel	66, 174, 292, 489, 583, 616, 739
triniteit / trinitarisch	62, 198, 490, 617, 679
tuin van Eden	68, 87, 223, 224
twee naturen van Jezus Christus, leer van de twee naturen	104-106, 164, 376, 398
uitleg van de Heilige Schrift	24, 38
uitstorting van de Heilige Geest	209, 210, 388, 518-520, 712
uitverkiezing	253-259, 268
vals getuigenis	355
verandering (bij de wederkomst van Christus)	7, 554, 558-560, 566
verbond - Oude Verbond / Nieuwe Verbond	57, 163, 175, 256, 263, 265, 271, 277, 294, 327, 427, 497, 509, 517, 732, 733
verbondenheid (in de zin van 'gemeenschap')	366, 367, 501, 502, 618, 621, 680
verbondenheid met God, eeuwige	242, 251, 366, 370, 559, 567, 580
verdrukking, tijd van	568-574
verduistering	352
verheerlijking (van Jezus)	105, 180
Verlosser	4, 5, 66, 98, 107-109, 247, 413, 546, 649, 686
verlossing / verlossen	66, 108, 109, 174, 182, 183, 214-216, 243, 268, 279, 413, 493, 496, 546, 587, 640
verlossingswerk van de Heer	386, 387, 408, 451, 455
verloving / verlovingszegen	662, 670
vernieuwing van de mens	529
veroordeling van Jezus	168, 169, 173
verraad van Judas Iskariot	162, 163, 165, 169
verstand	81, 234-238
Verzegeling, Heilige	48, 205, 268, 404, 440, 473, 479, 486, 491, 515, 516, 522, 524, 525, 529, 530, 605, 658
Verzegeling, Heilige - handoplegging door de apostel	205, 378, 475, 515, 524, 525, 548, 605, 655
Verzegeling, Heilige - toediening	205, 440, 525, 548, 655, 656
Verzegeling, Heilige - uitwerkingen	530
Verzegeling, Heilige - voorwaarden	523, 526, 527
verzoeking	78, 88, 131, 132, 223, 364, 639

	<i>vraag</i>
verzoening met God	99, 116, 118, 137, 181, 182, 242, 266, 276, 278, 426, 430, 646
verzoening onder mensen	156, 430, 651, 746
visioen / verschijning	583
vloek	228, 260, 262, 264
voetwassing	159
volmacht	15, 452, 460, 469 <i>zie ook 'Jezus Christus / volmacht'</i> <i>en 'apostel - volmacht / beroeping'</i>
voltooiing van de wereld	447
voorbede	546, 622, 723, 727
voorganger - gemeente / district	471, 676
voortleven na de dood	92, 531, 536
vrede	167, 363, 691, 746
vrede - verkondigen / schenken	644, 652, 702
vrede - Vredevorst / Vredekonink	95, 117
Vredesrijk	134, 135, 222, 259, 409, 575, 577, 578
vrijpraak / absolutie	645 <i>zie ook 'zondevergeving'</i>
vruchten van de Geest	363, 530
waardigheid van de mens	352
waarheid	60, 117, 199, 201, 203, 354
waarzeggerij	307
Waterdoop, Heilige	35, 46, 175, 377, 378, 397, 404, 473, 475, 476, 477, 479, 481, 483-493, 522-524, 528, 529, 548, 588, 658
wedergeboorte	491, 528-530, 542, 561
wederkomst van Christus - belofte	159, 196, 203, 214, 551, 554, 555, 718
wederkomst van Christus - tijdstip	552-554, 556
wederkomst van Christus / wederkomst van de Heer	7, 18, 36, 49, 157, 194, 195, 201, 202, 214, 249, 251, 275, 386, 401, 402, 405, 409, 424, 428, 433, 442, 447, 450, 455, 456, 473, 512, 530, 542, 550-553, 556-563, 565, 568, 604, 619, 635, 681, 685, 689, 726
wegvoeren van de bruid	194, 556, 558-561, 566, 574
wet	277, 295, 297, 299
wet van Mozes	161, 138, 271-274, 277, 282, 324, 350, 583, 732

	<i>vraag</i>
wetmatigheid	59, 68
wezen van God	5, 6, 51-61, 83, 86, 238, 310, 311, 382
wijding (in een ambt)	400-402, 412, 415-417, 443, 444, 461-465, 661, 662, 676, 677
wijding (van een hostie)	497, 503
wijsheid	69, 86
wonderen van Jezus <i>zie 'Jezus - wonderen'</i>	
zaligsprekingen	148, 149
zalving (van Jezus)	521, 522
zegel	565
zegen	63, 259-267, 269, 270, 327, 416, 660-662, 666, 679, 738
zegen, geestelijke	267, 268
zelfdoding	335
zelfopenbaring van God	6
zending	393, 486, 582, 583
zendingsbevel / zendingsopdracht	159, 256, 392, 403, 421, 434, 447, 486
zendingspraktijk	392, 393, 403, 434, 447, 584, 600, 601
ziel	73, 78, 80, 91, 92, 531, 532, 537, 541, 543, 544, 546
zielzorg	688-690, 692
zielzorg - kinderen en jeugd	693, 700, 701
zielzorg - stervens- en rouwbegeleiding	702-705
zielzorg - zieken	690
zinnebeelden van Jezus	158
zondaar / zondigen	59, 88-90, 99, 132, 173, 215, 225, 242, 277, 278, 373, 429, 482, 576
zondag (als rustdag)	317, 320, 231
zondagsschool	695, 696, 697
zonde	89, 97, 132, 177, 181, 216, 225-227, 229- 233, 241, 247, 262, 298, 303, 333, 351, 362, 363, 490, 507, 532, 653
zonde - neiging om te zondigen (concupiscentie)	227, 576
zondeval	88, 89, 215, 223-228, 244, 482
zondevergeving	34, 35, 58, 106, 114, 118, 163, 187, 214, 225, 231, 266, 268, 274, 377, 401, 402, 415, 421, 430, 455, 507, 511, 629, 644-649, 652

vraag

zondevergeving - uitwerkingen	652
zondevergeving - verkondiging	424, 643, 644, 648
zondevergeving - voorwaarden	649
zwendel	352
zweren	315

Register van Bijbelteksten

Bijbeltekst *vraag***Genesis**

1	5
1:1	68
1:3	101
1:26	63
1:26-27	80
1:26 en 28	85
1:27-28	740
1:28	85
1:31	71
2:2	70
2:7-8 en 19	68
2:16-17	81
2:17	223
2:18	740
2:24	740
3:4-5	223
3:15	90
3:16-19	89
3:17-18	228
3:17-19	89
3:19	224; 531; 686
3:20	482
3:21	225
3:23-24	224
4:6-8	226
4:8	226
6:5-7 en 17-18 ..	226
8:21-22	5
8:22	262
9:3	340
11:1-8	226
12:2-3	263
18	63

Bijbeltekst *vraag***Exodus**

3:14	310
4:22	530
15:26	142
16:23	318
19:20	293
20:4-5	304
20:17	360
20:20	233
21:16	350
21:32	162
21:37	350
32:3-4	303
34:28	292

Leviticus

1-7	732
19:18	285

Numeri

6:22-27	614
6:24-26	63

Deuteronomium

4:13	294
5:21	360
6:4	30
6:4-5	302
7:6-8	255
10:4	292
11:26-28	264
18:10 e.v.	79
18:10-12	79; 540
18:18	119
19:18-19	355

Bijbeltekst *vraag***Deuteronomium**

23:22	233
32:3	307
32:3-4	717
32:4	59

1 Samuël

16:13	517
28	79
28,:3 e.v.	307

2 Samuël

7	115
11	362

1 Koningen

11:7-8	302
--------------	-----

2 Koningen

5:1-14	484
--------------	-----

1 Kronieken

25:6	614
------------	-----

Psalmen

8:7	85
18:31	60
19:2	69
20:7	111
22	174
37:5	728
50:23	713
51:7	482
51:13	517
69:22	174
90:2	56
90:4	70
95:6	724
103:8	58
104:13-14	3
119:160	59
150	678

Bijbeltekst *vraag***Jesaja**

6:3	54
7:14	95
9:5	95
44:6	53
53:3-5	179
53:7	98
53:12	172
58:13-14	318

Jeremia

31:3	57
------------	----

Ezechiël

36:27	518
-------------	-----

Daniël

12:2	535
------------	-----

Joël

3:1-2	518
-------------	-----

Micha

5:1	95; 125
6:8	272

Zacharia

9:9	160
11:12-13	162

Maleachi

3:1	96
3:10	731

Tobit

8:5-6	343
12:15 en 18	76

2 Makkabeeën

12:41-45	545
----------------	-----

Bijbeltekst *vraag***Wijsheid**

2:23	531
3:1-3	542

Sirach

7:34	704
------------	-----

Matteüs

1:1	115
1:21	107
2:2	125
2:9	125
2:13-14	127
2:16-18	126
3:11	96
3:15	130; 485
3:17	105
4:1	131; 220
4:4	624
4:11	131
5:3-11	148
5:17	138; 277
5:21-22	295; 332
5:27-28	295
5:28	344
5:43-45	286
5:44-45 en 48 ...	174
5:45	262
6:5-8	718
6:9	311
6:9-13	630
6:33	153
7:12	288; 289
7:24-25	458
8:27	145
9:6	144
9:18-26	114
10:2-4	435
10:40	434
11:5	108
12:40	180
13:31-33	152

Bijbeltekst *vraag***Matteüs**

13:34-35	150
13:44-46	153
15:18-20	356
15:19-20	351
15:32-39	146
16:18	372; 437
16:18-19	457
16:19	459
17:5	105
18:10	76
18:18	453
18:20	617; 621
18:21-22	638
18:21-35	156
19:6	346
19:9	345
20:18-19	180
22:36-40	282
22:37 en 39	277
22:37-40	138
24:21-22	119
24:37-39	157
24:42	553
25:1-13	157; 553
25:35-36 en 40 ..	692
26:14-15	162
26:20-29	372
26:26 e.v.	509
26:26-28	163
26:28	646
26:40-41	165
26:48	165
26:69-75	166
27:1-5	169
27:24	170
27:50	372
27:54	175
27:62-66	176
28:1 e.v.	372
28:9	187
28:13	188

Bijbeltekst *vraag***Matteüs**

28:18-19 64
 28:18-20 492
 28:19 28; 486
 28:19-20 159; 372; 421;
 434; 447
 28,20 193; 447

Marcus

1:10-11 64
 1:13 220
 1:14-15 372
 1:15 134
 1:16 e.v. 139; 372
 2:27 319
 3:11 143
 3:13-19 434
 3:14 139
 3:14-16 422
 3:29 653
 6:30-44 146
 8:1-9 146
 9:24 240
 9:31 180
 10:9 345; 346
 10:14 489; 658
 11:1-9 160
 12:29 53
 12:30 284
 12:31 285
 13:31 119
 14:8 161
 15:34 174
 16:19 191

Lucas

1:31 107
 1:31-33 122
 1:35 122; 203
 2:1-14 94
 2:7 124
 2:11 125

Bijbeltekst *vraag***Lucas**

2:40 128
 2:41-49 128
 2:51 325
 2:52 128
 3:21-22 719
 3:22 28; 129
 3:23 123; 133
 5:1-11 147
 6:12 719
 6:12-16 372
 7:12-15 144
 9:22 180
 9:28-36 719
 9:35 28
 10:25-37 286
 10:30-35 155
 11:2-4 630
 12:11-12 198
 15:3-7 154
 16:19-31 541
 17:21 135
 18:9-14 156
 18:27 55
 18:35-43 142
 19:9 690
 19:10 114
 21:25-28 119
 21:36 718
 22:14 e.v. 159
 22:18 502
 22:19 499
 22:31-32 437
 22:32 459
 22:41-46 719
 22:42 164
 22:43 164
 23:34 174
 23:43 174
 23:46 174; 719
 24:13-35 187
 24:34 30

Bijbeltekst *vraag***Lucas**

24:39-40 189
 24:44 277
 24:49 202; 210

Johannes

1:1-3 145
 1:1-3 en 14 101
 1:1-14 431
 1:12 242
 1:14 102
 1:6-8 96
 1:29 565; 646
 1:29 en 36-37 ... 97
 1:32 521
 1:34 96
 2:1-11 147
 3:1-2 176
 3:5 528
 3:13 114
 3:16 57; 241; 547
 4:7 376
 6:27 521
 6:35 158
 6:66-69 159
 8:2-11 347
 8:12 158
 8:24 241; 649
 10:9 158
 10:11 158
 10:18 184
 10:30 105
 11:1-44 144
 11:25 158
 11:41-42 719
 11:43-47 376
 12:26 418
 13:4 e.v. 159
 13:4-5 en 15 159
 13:15 453
 13-16 159
 13:30 163

Bijbeltekst *vraag***Johannes**

13:34-35 290
 14:1 241
 14:3 7; 159; 194; 551; 555
 14:6 158
 14:9 105; 307
 14:16 200
 14:26 28; 203
 15:5 158
 15:13 177
 15:26 201; 519
 16:9 233
 16:13 5; 211
 16:28 190
 17 720
 17:18-19 454
 17:20-21 459; 720
 17:24 192
 17:26 311
 18:10 166
 18:37 117
 19:12 170
 19:26-27 174
 19:27 325
 19:28 174
 19:30 174; 709
 20:11-16 187
 20:19 189
 20:19-23 187
 20:21 423
 20:21-23 421
 20:22 203
 20:23 648
 21:15-17 187; 437; 459

Handelingen

1:2-3 159
 1:3 159; 187
 1:3-11 711
 1:8 447
 1:11 190; 551
 1:14 721

Bijbeltekst *vraag***Handelingen**

1:15-26	436; 438
1:21-22	436
2:1 e.v.	372
2:1-4	210; 520
2:14	438
2:15 e.v.	518
2:37 e.v.	582
2:38	523
2:42	389; 618
4:12	109; 247
5:29	326
5:30	184
6:4	431; 721
6:6	443
7	394
8:1	393; 582
8:9-13	524
8:14 e.v.	486
8:14-17	205; 524
8:15-18	440
8:18	524
10	438; 583
10:37-38	522
11	583
11:1-18	439
11:19	393; 582
11:26	585
12:1-12	721
13:1-4	436
13:4	198
13:26-41	441
13:32-37	115
13:47	456
14:4 en 14	436
15:1-29	439; 583
16:15	489
16:33-34	489
17:1-4	441
18:8	489
19:1-6	486; 524

Bijbeltekst *vraag***Handelingen**

19:6	440
20:7	320

Romeinen

1:19-20	1
3:24	59
4:8	647
4:17	68
5:5	530
5:10	646
5:12	227
5:12 en 18-19 ...	482
5:18	278
5:18-19	225
6:23	59; 532
8:9	530
8:11	184
8:20-22	228
10:4	277
10:9	30
10:9-10	30
10:17	11; 241
12:1	733
12:4-5	374
13:1	748
13:7	745
13:8 en 10	299
13:9	361
14:7-9	704
15:7	291; 530
16:7	436

1 Korintiërs

1:18	182; 276
2:10	198
4:1	24; 432
9:1-16	436
10:17	512
11:1	453
11:23 e.v.	509

Bijbeltekst *vraag***1 Korintiërs**

11:23-26	497
13:4-7	291
15:3-4	181
15:3-7	185
15:3-8	441
15:6	187
15:14	186
15:20-22	186
15:28	581
15:29	545; 659
15:51	554
15:51-52	535; 558
16:2	320
16:22	30; 196; 554

2 Korintiërs

1:21-22	516
1:24	453
3:6	427
3:8	428
3:9	429
4:17-18	78
5:2. en 4-5	560
5:17	528
5:18-19	430
5:19	181; 276
5:20	432
9:6-8	738
11	436
11:2	433; 562; 626
11:25-28	393
13:13	64; 680

Galaten

1:19	436
2:9	436
4:4	4; 95
5:19-25	363
5:22	530
5:22-23	530

Bijbeltekst *vraag***Galaten**

6:7	59
6:10	290

Efeziërs

1:3	267
1:3-7	738
1:4	268
1:7	268
1:9	268
1:11	268
1:13	268; 516
4:11	445
4:30	516
5:1-2	734

Filippenzen

3:20-21	558
4:7	238

Kolossenzen

1:14	640
3:12	290

1 Tessalonicenzen

1:1	436
2:7	436
4:13-18	7; 685
4:14-18	442
4:15-17	192; 558
4:16	542
5:23	78
5:24	59

1 Timoteüs

2:4-6	547
2:5	247
2:5-6	247
3:16	106

2 Timoteüs

1,10	534
------------	-----

Bijbeltekst *vraag***Titus**

2:11-14 279

Hebreeën

1:14 77
 5:9 247
 6:7 262
 8-10 733
 9:27 539
 10:10 504
 10:18 733
 10:37 196
 11:1 10; 239
 11:3 55
 11:6 10; 242

Jakobus

1:15 363
 2:10 295
 4:17 229
 5:8 196

1 Petrus

1:14-15 364
 2:9 256
 3:18-20 183
 3:19-20 536
 3:20-21 373; 484
 4:6 183; 547

2 Petrus

2:4 74
 3:8 70
 3:9 196
 3:13 581

1 Johannes

3:1-2 7
 3:8 222
 3:15 332
 3:16 181

Bijbeltekst *vraag***1 Johannes**

4:1-6 441
 4:9-10 99
 4:16 57; 311; 382
 4:19 283
 5:7-8 479
 5:20 5; 106

Judas

6 74

Openbaring

1:5 117
 3:11 554
 5:12 565
 6:8 533
 12 405
 12:5 561
 12:6 569
 12:13 en 17 405
 14:1-5 564; 565
 14:4 428
 16:7 59
 19:6-7 405
 19:6-9 567
 19:7 195; 405; 562
 20:1-3 572
 20:5-6 559
 20:6 532; 574
 20:7-10 578
 20:11-15 579
 20:12 579
 21:1-3 135
 21:3 581
 21:8 532
 22:7, 12 en 20 .. 554
 22:17 en 20 563

Bildnachweis

© Alaska-Tom / fotolia.com (S. 179); © asab974 / fotolia.com (S. 97); © Banana Republic / fotolia.com (S. 58-59); Hermann Bethke/Neuapostolische Kirche Nordrhein-Westfalen (S. 114, 154, 210, 231 *unten rechts*); Armin Brinkmann/Neuapostolische Kirche Nordrhein-Westfalen (S. 142 *unten*); © Brocreative / fotolia.com (S. 92); © by-studio / fotolia.com (S. 64); © charlietuna1 / fotolia.com (S. 238); © Dmitry Naumov / fotolia.com (S. 22); © Dušan Zidar / fotolia.com (S. 192-193); © f1photo / fotolia.com (S. 70); Marcel Felde/Neuapostolische Kirche Hessen/Rheinland-Pfalz/Saarland (S. 45, 165, 221 *rechts*, 224 *unten rechts*, 227 *rechts*); © foto_abstract / iStock.com (S. 105 *links*); © foto-aldente / fotolia.com (S. 146-147); © Georgios Kollidas / fotolia.com (S. 200); © gmnicholas / iStock.com (S. 83); © Iakov Kalinin / fotolia.com (S. 234-235); Igreja Nova Apostólica Brasil (S. 89); © ILYA AKINSHIN / fotolia.com (S. 34); © janaka Dharmasena / fotolia.com (S. 31); © Jenny Sturm / fotolia.com (S. 232); © Jeka84 / fotolia.com (S. 48-49); © jorisvo / fotolia.com (S. 198 *mitte und rechts*); © juannovakosky / fotolia.com (S. 87); © justinkendra / fotolia.com (S. 19); Horst-Dieter Kämpfer/Neuapostolische Kirche Berlin-Brandenburg (S. 230); © kentauros / fotolia.com (S. 53); © kmiragaya / fotolia.com (S. 37); Jessica Krämer/Neuapostolische Kirche Hessen/Rheinland-Pfalz/Saarland (S. 138 *mitte*, 149, 161 *links*, 168, 212, 213, 220, 229 *rechts*, 241); © Kzenon / fotolia.com (S. 115); © laumao / fotolia.com (S. 152); © LVDESIGN / fotolia.com (S. 16); © mma23 / fotolia.com (S. 106); © muro / fotolia.com (S. 105 *rechts*); © MyWorld / fotolia.com (S. 78-79); NAK-karitativ e.V. (S. 246, 247); NAK Zentralarchiv NRW (S. 202, 203, 205 (*Stammapostel Krebs, Niehaus und Bischoff*)); Neuapostolische Kirche Norddeutschland (S. 224 *unten links*); New Apostolic Church Canada (S. 228); Andreas Otto/Neuapostolische Kirche Nordrhein-Westfalen (S. 163, 209); © Patryk Kosmider / fotolia.com (S. 12-13); © Phase4Photography / fotolia.com (S. 118); © Rafael Ben-Ari / fotolia.com (S. 120); Susanne Raible (S. 138 *oben und unten*); Björn Renz/Neuapostolische Kirche Norddeutschland (S. 126-127, 224 *oben rechts*, 229 *links*); © Robert Kneschke / fotolia.com (S. 116); Frank Rößler/Neuapostolische Kirche Sachsen-Anhalt (S. 161 *rechts*); Daniel Rudolph/Neuapostolische Kirche Berlin-Brandenburg (S. 142 *oben*, 169); Daniel Rudolph/Neuapostolische Kirche Schweden (S. 172); Oliver Rütten/Neuapostolische Kirche International (S. 227 *links*); Oliver Rütten/Neuapostolische Kirche Nordrhein-Westfalen (S. 130, 137, 224 *oben links*); Joachim Schäfer - Ökumenisches Heiligenlexikon (www.heiligenlexikon.de) (S. 198 *links*); Frank Schuldt/Neuapostolische Kirche Nordrhein-Westfalen (S. 26-27, 113, 181, 221 *links*, 223, 226, 231 *oben links*, *oben rechts und unten links*, 243); Karlheinz Schumacher (S. 67); © Sergey Nivens / fotolia.com (S. 63); © Sunitha Pilli / iStock.com (S. 61); © Sunny studio / fotolia.com (S. 40); © Tom-Hanisch / fotolia.com (S. 176); © Verlag Friedrich Bischoff GmbH, Frankfurt am Main (S. 7, 205 (*Stammapostel Schmidt, Streckeisen, Urwyler, Fehr, Leber und Schneider*))); © zhu difeng / fotolia.com (S. 184-185)